

SELMA ÜNLÜ
KÖRDÜĞÜM

ADİLE

"Papatya kadar narin kadınlar, çorak gönüllerde yeşerir."

Adile... Gençliğinin saflığında kucağına düşmüş sevginin kurbanı, kirli bir intikamın yorduğu genç bir kadın... Ne zaman sevsen hayrat eller değişiyor yüreğine. Ne zaman inansa en inandıkları kırıyor onu.

Ama yine de çiçek açmayı bırakmaz ve değişen hayat koşullarına rağmen dimdik ayakta durur. Bozkırda, buğday başaklarının arasında bile, sevgiye susamış bir papatya gibi yaşar.

Sevginin yorduğu kalbini zamanla kapatsa da umulmadık bir anda karşısına bir adam çıkar ve "Çok seviyorum seni... Ne olurdu bir şans versen?" der. Söylenmemiş sözler, zamanında fark edilemeyen duygular ve geç kalmış itiraflar arasında sıkışan iki yürek... Bir taraf güvenmek isterken ürküyor, diğer taraf sevmekten vazgeçemiyor. "Çok mu seviyorsun beni?" Sevda ile pişmanlığın, suskunluk ile güvenmenin arasındaki o ince çizgide bir kadınla bir adam... Bir papatya sapı kadar kırılgan bir kadının hayat öyküsü...

Kördüğüm: Adile; yüreğinizin en kuytusuna dokunacak sizi sustuğunuz yerden konuşturacak bir roman...

YETİŞKİN OKURLAR İÇİNDİR.

f /ephesus yayinlari
@ephesus yayinlari
t /ephesus yayinlari
y /ephesus yayinlari
i /ephesus yayinlari

EPHESUS

www.ephesusyayinlari.com

444 0 454

9 786256 090842

SELMA ÜNLÜ
KÖRDÜĞÜM

adile

KÖRDÜĞÜM: ADİLE

Yazar: Selma Ünlü
Genel Yayın Yönetmeni: Mustafa Güneş
Yayına Hazırlayan: Emre Özcan
Baskıya Hazırlayan: Beyzanur Şen
Editör: Esengül Ersoy
Düzeltili: Ayşe Özer
Kapak Tasarım: Hatice Çetin
Mizanpaj Tasarım: Beyzanur Şen

1. Baskı: Temmuz, 2025

ISBN: 978-625-6090-84-2

©Ephesus Bas. Yay. Tic. Ltd. Şti.
Yayınevi Sertifika No: 40169
©2025*SELMA ÜNLÜ

"Bu kitap ve kitabın kapak tasarımına ilişkin tüm mali hakları kullanma yetkisi 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu gereğince Ephesus Bas. Yay. Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Bir başkası tarafından izinsiz kullanılamaz."

BASKI

Gülmat Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Maltepe Mah. Fazılpaşa Cd. No. 8/4 Topkapı/İstanbul
Tel: 0 (212) 577 79 77
Sertifika No: 49388

YAYIMLAYAN

Ephesus Bas. Yay. Tic. Ltd. Şti.
Gültepe Mahallesi Şahinler Sokak No:2 Ephesus Plaza
Küçükçekmece / İstanbul Tel: 444 0 454

www.ephesusyayinlari.com
www.ephesusdukkani.com

KÖRDÜĞÜM

adile

SELMA ÜNLÜ

Düzenleme
Ny.özlem

Sevda, gönle münhasırdır.
SELMA ÜNLÜ

Ben, Adile!

"İnsan hayaller kurar, ucu bucağı olmayan..."

Ben★Adile.

Aklı beş karış havada, annesinin nazlısı, yüreği ezik bir köy kızıyım.

Kendimi bildim bileli iki ağabeyimin gölgesinde büyüdüm. Biri uzaklarda asker ocağında, diğeri gurbete kaçıp gitti.

Cemil ağabeyim... Benden on yaş büyük. Rütbesi, görevi nedir bilmeyiz. Biz onun sadece yüzünü tanırız, o da yılda bir iki defa gelirse. Annemin elleri dualı, bizimkiler hasret kokuluydu. Cemil'in her gelişinde evde bir bayram havası eser, o gittiğinde geriye uzun bir sessizlik çökerdi.

Erdal ağabeyimse... O, çocukluğumun ortağı, her oyunuma sabırla katlanan tek insandı. Daha on sekizine yeni girmişti ki gönlü kaydı uzak diyarlara. Çolak Ali'nin balandırarak anlattığı Almanya sevdasına tutuldu. Annem ne dediyse, ne kadar ağladıysa, ellerini kavuşturup ayaklarına kadar kapandıysa da fayda etmedi. Oğlunu, gideceği gün bir türlü durduramadı. Bir pazar sabahı, güneş daha dağların yamacına dokunmadan Erdal ağabeyim kapıdan çıktı. Annemin arkasından gözyaşları süzüldü, hiç durmadan...

“Parası batsın oğul, gitme!” diye haykırsa da annem, o kararlıydı. Gözünü karartmıştı bir kere. Gitti. Biz de gözümüzün yaşıyla, sırtındaki yıpranmış çuvala son kez bakarak uğurladık onu. Gidişinin ardından ev daha bir boşaldı. Sobanın kenarındaki minder bile soğudu sanki.

Annem artık daha çok iç çekiyordu. Geceleri yorganın altından gelen sessiz hıçkırıklarla uyanıyordum.

Bense hâlâ çocuktum ama sanki birden büyümüştüm. Neşemi Erdal'la birlikte uğurlamıştım. Geriye, Cıbrı Aligilin tarlasında ırgatlık yaparken sıcaktan çatlamış ellerim, alnıma yapışan terim kalmıştı. Bir çocuğun emeğiyle ödenen borçlar, bir annenin omuzunda taş gibi duran dertler, babasızlığın her gece yeniden doğurduğu yalnızlık...

Babamı hiç tanımadım. Daha ben annemin karnındayken, dağ başındaki bir odun kavgasına arabuluculuk yaparken kalbine saplanan bir kamayla toprağa düşmüş. O yüzden annemin dizinin dibinde büyüdüm ben.

Ama yetmedi. Ne zaman ezilsem, ne zaman itilip kalsam, ne zaman içimdeki çocuk ağlasa... Bir babanın yokluğu iliklerime kadar işlerdi.

Çocuklar acımasızdır. Mektepte ne zaman sorulara doğru yanıt versem Miyase saçlarıma yapışır, Naime ve ötekiler beni yere çalardı. O paslı demir kapıdan her çıkışım, bir çelme, bir taşlama, bir gözyaşıydı. Gözüm yaşlı döner, anneme anlatırdım ama o hep aynı cümleyi tekrarlardı. "Çocukla itin arasına girilmez. Ne diyon Adile? Dul kadını ben, kapılarına dayanayım da edepsiz mi desinler!"

Annem iyi kadındı. Korkardı. Hem insanların dilinden hem Allah'ın yazdığı kaderden... O susunca ben de sustum.

Mektebe çalılar arasından dolanarak gittim. Tenefüslerde sınıfın köşesine sindim. Gülmek isterdim, elbet isterdim. Ama bilirdim, azıcık güldüm mü onu da burumdan fitil fitil getirirlerdi. Benim suçum neydi? İçine

kapanık, ağırbaşlı, babasız bir kız olmak mıydı? Yoksa Iraz'ın sessiz kızı olmak mıydı?

Bilmiyorum. Ama şunu biliyorum... *Bazı insanlar daha doğarken eksik gelir dünyaya. Eksik bir baba, eksik bir bayram, eksik bir çocuklukla...* Ben de işte öyle geldim. Eksik. Ama içimde bir şeyler her şeye rağmen eksik değil. Suskunluğumun içinde bir haykırış var. O da bu çığlığımda yankılanacak.

Bir insan sessiz ve efendi ise onu ezen bir grup, illaki vardır. *Ya tırnaklarınızı göstereceksiniz ya da sesinizi yüksek tutmayı öğreneceksiniz.*

Dördüncü sınıfın son günleriydi. Son dersin de bitmesinin ardından, annemin benim için diktiği siyah bez çantamı kapıp çıktım sınıftan. Niyetim, Miyase ve Naime beni hırpalamadan eve sağ salim varmaktır. Planladığım gibi olmadı, yakalandım onlara. Okulun demir kapısından adımımı atmıştım ki peşimden koşarak geldiler.

“Tutun! Yakalayın! Iraz'ın belikli gızı kaçıyor!”

Var gücümle koşmaya başladım. Ben kaçtım, onlar kovaladı. İbişgilin evin önüne kadar sürdü bu kovalamaca. Taş duvardan İbişgilin avluya atladım. Evlerinin arkasındaki tarlaya kadar kovaladılar. Kazların yıkandığı kirli çamurlu suya atacaklarmış beni! İşte o vakit pısırik olmaktan çıktım. Beni tutmak için yaklaşan Miyase'nin kolundan tuttuğum gibi çektim göletin içine doğru. Benden ummadığı bir hareket olduğu için dengesini sağlayamayıp göletin tam ortasına düşmesi bir oldu. Onun, kirli ve çamurlu suyun içinde çırpınması bana büyük bir zevk verdi. Naime'nin de şaşkınlığından faydalanıp atıldım üzerine. Tuttum saçlarının tam tepesinden,

olabildiğince asıldım saçlarına. Saçlarından çeke çeke soktum başını göletin kirli sularına.

Beni bu canavar ruhlu hâle onların zulmü sokmuştu. Dört sene! Tam dört sene onların zulmüne sessiz kaldım da onlar benim, kendimi savunmama sessiz kalamadılar. *Dünya böyleydi; yaktıkları canın pek önemi yoktu, kendi canları yanmadığı sürece...*

“Seni anama diyeceğim!” diyerek İbişgilin tarladan ağlaşıp koşuşarak gittiler. Onlardan her dayak yediğimde, “Sizi anama diyecem,” derdim de bana kahkahalarla gülerlerdi.

Eve varmış siyah önlüğümü çıkarıyordum ki kızların anneleri, yırtınırcasına avlumuzda bağırmaya başladı.

“İraz bacı! İraz bacı!”

Olanları anlatmadığım için gariban annemin hiçbir şeyden haberi yoktu. Onlar geldiğinde ocağın başında çorba karıştırıyordu. Telaşla ayağa kalktı. Başındaki, kenarları pul oyalı beyaz yemenisini burnunun üzerinden yaşmak yapıp dışarı çıktı. Ben de ardından... İkisinin de annesi gelmiş. Kızlarının ellerinden tutmuş, beni anneme şikâyet ediyorlardı.

“İraz bacı, bu senin gız ne edepsiz! Heç mi terbiye vermedin? Bak hele şu çocukların hâline, aha bu ikisini İbişin gölete atmış senin gız!”

Annem, her zamanki ezim ezim ezilen hâliyle o çirkef kadınların karşısında ellerini önünde birleştirip boynunu büktü. “Ne edeyim Hasibe? Çocuktur, etmiş bir hata...”

“İraz bacı, çocuk dediğin bu kadar yırtıcı olmaz. Biz bu defa uyaray, sen de terbiyesini veriver gayrı. Emme bir daha olsun, terbiyesini sana bırakmay, bilmiş ol!”

Dört senedir her yaptıklarına katlanıp anneme söylemiyordum. Onlarınsa ilk tepkimde koşa koşa gittikleri anneleri, en şirret hâllerıyla kapımıza dayanmışlardı. Sabrım taşmıştı. Sessiz kalmaktan vazgeçip annemin arkasından çıktım.

“Sizin kızlarınız dört senedir her Allah’ın günü beni dövüp ağlatıyorlar, benim anam ne zaman kapınıza dayandı? Bir daha bana takılsınlar, işte o vakit onları gölete atmakla kalmam. O kirli suları içiririm onlara!”

Ben konuştuktan sonra annem arka çıktı bana. “Çocuk doğru söylüyor. Ben şurada komşuyuz diye sesimi çıkarmadım. Her Allah’ın günü de böyle olmaz ki! Tembihleyin kızlarınızı, benim yetimimden ırak dursunlar.”

Annemin tepkisinden sonra avlu kapısından söylene söylene çıktılar. Onlar giderken annem elimi sıkıca tutup çekiştire çekiştire beni eve soktu.

“Anlat hele Adile’m, gene ne fenalık etmek istedi o çocuklar?”

“Heç ana, gene aynı. Beni dövüp ağlatacaklardı, bir de İbişgilin evin ardındaki kaz göletine atacaklardı amma umdukları gibi olmadı. Ben o ikisini atınca gölete, yaraklıları da korkup kaçtılar böylece.”

“Efferin kız! Ezdirme bundan gayrı gendini. Ben komşuyuz dedikçe edepsizler kapıma dayandılar ilk günden. Seni bir kere ezdilerse hep ezmek isterler. Amma bir kere gözlerini korkut, senden hep çekinirler!”

Annemin dediği gibi de oldu. Kim bana bir fenalık yapmaya çalıştıysa ben de onlardan geri kalmadım. Zaman geldi, hırçın bir çocuk oldum. Beni ezmeye çalışanları, sert rüzgârlar gibi savurdum geçtim.

Yıllar, bilinenin aksine sular seller gibi geçti de nasıl geçtiğini anlayamadık. Ailecek, Cemil ağabeyimin sevdasına şahit olduk. Fakirhanemiz şenlendi. Kim olduğunu dahi sormadık, zira anneme bir kız evlat, bana da bir bacı geliyordu. Sevincimizin kursağımızda kalması uzun sürmedi. Köyün mal mülk sahibi, hatırı sayılır bir zenginliğe sahip Yahya'nın küçük kızı Raziye'ye sevdalıymış Cemil ağabeyim.

Ağabeyimin gönlü düşmüştü ya, boynumuzun ölçüsünü alalım da yerimizi bilelim diye, muhtar Salih emmi ve annemin emmisi Veli emmiyi de yanlarına alıp gittiler kız evine. Bizde bir kız, babasından Allah'ın emriyle istenirken damat adayı evde kalır, sonucu beklerdi. Cemil ağabeyim için hiç kolay geçmedi zaman, evde dört döndü annemler gelinceye kadar.

Annem kapıdan içeri girdiğinde sonuç, yüzünden belliydi. "Unut o gızı. Davul bile dengi dengine," deyip geçti yanımızdan.

Anlatmadı annem. Yahya emmi ne demiş, hiç habirimiz olmadı. Annem ayrı kederlendi, Cemil ağabeyim ayrı kederlendi. Dört gün sonra duyduk ki Yahya emmi vermiş Raziye'yi, kendi gibi mal mülk sahibi bir toprak ağasına.

Ağabeyim daha çok kederlendi. Sabah evden çıkıp ancak ertesi sabaha karşı eve dönüyordu. İşte bu buhuranlı günlerden bir sabah, bakır tepsinin başında çorbarımızı içerken söyledi ağabeyim. Kara Harp Okulu'na dönüyormuş. Raziye'nin ardından köye, toprağa, sevdaya

küsmüş. Gidiş o gidiş, bir daha da köye adım atmadı. Gittiğinde on sekiz yaşındaydı.

Her birimiz rüzgârın önünde savrulan saman çöpü gibi savrulduk hayata karşı.

Temmuz, 1959

Güneş tepemizde, elimizdeki ahşap çatallarla¹, Feyyaz emminin tarlasındaki arpa destelerini ikindi serinliğine yetiştirmek için harıl harıl çalışarak yığın yapıyorduk. İkinci serinliğinde de Pelitli Tekkesi köyünden getirilen kara patozla arpa yığını patozlanacaktı.

Bizim buralarda parası olan ırgat tutar, yağmurlardan evvel tarlasındaki harmanı kaldırtırdı. Ah bir karış toprağımız olsaydı, böyle el âlemin tarlasında sabahtan akşama kadar çalışır mıydık hiç?

Biraz belimi doğrultup ağrısını bir nebze de olsa dindirmek istedim. O sırada ahlat ağacının gölgesinden bağırırverdi Feyyaz emmi.

“Adile, işin gücün kaytarmak. Eğer ki bu yığın ikindiye yetişmesin, valla keserim gündeliğinden!”

Onun bu uyarısına sesimi çıkarmadan, mecburen yorgunluğumu yok saymaya çalışarak, çatala taktığım desteyi kaldırıp yığın yerine doğru yürüdüm. Kara lastik, ayağımın arka tarafını yara etmiş olacak ki ayağımda derin bir sızı vardı. Feyyaz emminin korkusundan, sızısından duramadığım yaraya da bakamamıştım. Canımın

¹Çatal: Genellikle harmanda sapları yaymaya yarayan, demirden veya ahşaptan, iki ucu birleşik, ‘V’ şeklinde bir tarım aracı; dirgen, diren.

acısıyla ağır aksak yürüyüp yığının yanında durduğumda İsmet'in sesiyle irkildim.

“O narin ellere, kaba saba yontulmuş çatal yakışmıyor be Adile. Sen iste, evime sultan edeyim seni?”

Dudaklarının arasındaki sigarasıyla yamuk ağzını biraz daha yamukmuş, benden olumlu bir cevap alacağına öylesine emindi ki şaşırmadan edemedim. Onun bu üslupsuzluğu, kendinden bihaberliği beni iyice hırslandırmıştı, hatta kibirlenmişim hırslımdan. Öfkeliydim. Sırtında develerin hörgücü gibi kamburuyla, üstelik Cemil ağabeyimin akranı olmasına rağmen nasıl oluyordu da beni kendisine layık görebiliyordu? *Bu hayattan en iyi öğrendiğim şey: Rabbimin yarattığı hiçbir varlığı hakir görmemeliymiş insan!*

Sıkı sıkıya tuttuğum çatalın sivri ucunu dayadım İsmet'in boğazına. “Bre deyyus! Sen benim dengim misin ki ikide bir çıkarsın karşıma? Yaşından da mı utanmazsın, Cemil ağabeyimle yaşıtsın!”

Önce yutkundu. Onun için böyle şeyler düşünmemi beklemiyordu. Sonra gözleri gözlerimde konuştu tane tane. “Sevmenin denkliği mi olurmuş Adile? Sevdim. Yaşıma, sırtımdaki kambura bakmadan sevdim seni!”

Onun bu sözleriyle ellerim tutmaz oldu. Sıkı sıkıya tuttuğum çatal, ellerimin arasından kayıp düştü ikimizin arasına. Yere eğilip çatala uzandı, yüzüme dahi bakmadan uzattı ellerime.

“Seni çok üzecek. Tamam, beni isteme emme ona da sakın kanma Adile.”

Korkuyla baktım ona. Arkasını dönmüş gidiyordu. İşin en kötü yanı, Duran'ı biliyordu.

“İsmet?”

Durdu, hiç önünü dönmeden.

“Nasıl biliyom diye mi soracaksın? Bilirim ben Adile, seven sevdiğinin her şeyini bilir! Sana bir tavsiye. Eski düşman dost olmaz, yılan gibi zehrini akıtır, akrep gibi sokar!”

Feyyaz emmi yırtınırcasına bağırmasaydı orada, yığın yerinde kim bilir ne kadar beklerdim. İsmet’in son sözü, durup düşünülecek kadar önemliymiş de ben bunu, yıllar sonra anladım. Feyyaz emmi bağırmaya devam ediyordu, dönüp işimin başına gittim.

“Kız gözü kör olmayasica, yine hangi cehenneme kayboldun? Çalışmak zor geldiyse anan geleydi tarlaya. İş parayı almaya gelincik gözlerin fellah fellah oliyi emme!”

“Ayağım yara olmuş Feyyaz emmi, ona baktıydım.”

“Başlatma ayağından! Her şeyin düzen senin. Bu son Adile! Bir kere daha kaytar, akşam gündeliğinden kesmekle kalmam, bir daha tarlama turpuma adım attırmam seni! Bilmiş olasın! Ben şurada garip muhtaç dedikçe tepeme çıktın!”

“Bir daha olmayacak Feyyaz emmi!”

“Eyi bahalım, olice mi olmiyecek mi gorucem. Gözüm üzerinde, bilmiş ol!”

Sözleri gözümü korkutsa da geçim derdinden dolayı sessiz kalıp çalışmaya devam etmeliydim. Canımı dişime taktım, bir damla su içmeye bile vakit ayırmadan çalıştım tarlada.

Feyyaz emmi, köyün sayılı toprak sahiplerinden biriydi. Sert bir yapısı olsa da hakkımı kuruşu kuruşuna

vereceğini biliyordum. Çünkü en çok korktuğu şey, yetimin öksüzün hakkına girmektir.

Yığın yerine yakın duran tüm desteler bitince sınırın dibindeki destelere doğru yürüdüm. Ara sıra esen rüzgâr, gördüğüm kadarıyla sınır boyundaki desteleri diğer tarlanın sınırına savurmuştu. O taraftaki tarlaya baktım. Fellahgilin tarlaydı, Duran'ın dedesine aitti. Adam öldüğünde tarla, evlatları arasında bölünmüştü. Şimdiki sahibi, Duran'ın babası Memik emmiydi. Onlarınki buğday tarlası olduğundan arpayla buğday kolayca ayrılıyordu. Yine de desteleri Feyyaz emminin tarlaya çekmeden evvel danışmak istedim.

“Feyyaz emmi, huuu?”

Kasketini havaya kaldırıp elini alnına siper edip baktı benden yana. “Ne diyon kız Adile?”

“Desteler hep Memik emminin tarlaya yuvarlanmış. Ne edeyim?”

“Bizim olanı al, onlarınkinin tek bir sapına bile dokunma e mi!”

“Tamam Feyyaz emmi.”

Feyyaz emminin desteleri tarlaya taşımaya koyuldum. İşe kendimi öyle kaptırmışım ki yanıma sokulan Duran'ı fark etmedim bile.

“Küçük bir tarla faresi bizim tarlaya girmiş, vay vay vay!”

Başımı kaldırıp baktım ondan yana. “Ne diyon, ha Duran?”

Şaşırdı, yutkundu benden gözlerini çekmeden. “Seviyorum yavrum seni!”

“Tarla faresi diye mi?”

“Ey ne olmuş? Sen hiç dokundun mu? Onun tüyleri ne yumuşacık, hele bir gözleri var, boncuk boncuk...”

“İyyy, iğrençsin Duran! Dokundun mu essahtan da tarla faresine?”

“Amma yaptın Adile! Ot kökleri ve tohum yiyen bir hayvan, nesinden tiksindin?”

“Doğru söyle Duran, dokundun mu tarla faresinin tüyelerine? Bak eğer dokunduysan tutmam bir daha o ellerini!”

“Dokundum. Beş sene evvel, yattığım ahlat ağacının gölgesinde cebime girmiş. Kımıl kımıldı kız Adile! Soktum elimi cebime, ne göreyim! Tarla faresi cebimdeki leblebileri yiyor. Pek bir sinirlendim, sıkıp öldürecektim de o gözleri yok mu o gözleri, onu güzelliğinin hürmetine bıraktım ağacın dibine. Oradan biliyom yumuşacık tüyelerini, boncuk boncuk gözlerini...”

“Git yanımdan Duran, millet bir şey var zannedecek.”

“Zannedecekleri bir şey zaten yok mu Adile?”

“Var emme, herkesin gözleri önünde de olmaz ki?”

“Eyi bahıyım, ben gideyim emme akşam dere yatağına gelececeğin mi?”

“Gelemem!”

“Kız gelsen ne olur? Çok özlüyom seni. Geceler çekilmiyor senin gül yüzün gözlerimin öndeyken.”

“Git Duran!”

“Tamam emme, yine de seni bekliycem.”

Aklım karmakarışık. İsmet, geçmişte babamın emmisi Hamit ile Duran'ın babasının halası Döne'yi

hatırlatmıştı. Zamanında ailelerin isteğiyle nişanlanmışlar, lakin Hamit emmim Döne'yi sevmediği için nişanı atmış ve sevdiği kızla evlenmiş. Döne bu durumu kabullenemediği için kendini asmış. Derler ki Döne, Hamit emmimi çok severmiş. Nişanı atıldıktan sonra kaç kere Hamit emmimin karşısına çıkıp yalvarmış da emmim yüzüne bile bakmamış. Kendisini asmadan evvel bir mektup yazmış: *"Abdim olsun ki öcümü almazsanız iki cihanda da ellerim yakanızda olur!"*

Hamit emmimin hiç çocuğu olmamış. Bizim ailede tek kız bendim ki kaç kuşak önceki intikamı durup dururken şimdi niye alsınlardı! Hem Duran beni çok seviyordu. Yapmazdı öyle bir şey.

Çatala taktığım desteyle yığının dibine gittim. Herkes merakla bana bakıyordu, bir şey anlamalarından korktum. Feyyaz emmi dik dik yüzüme baktı. "Gız Adile, ne diyodu Duran iti?"

Korkuyla kekeledim. "Ne desin ki Feyyaz emmi? Destelerini bu yannı çekmeyeyim diye başımda bekledi."

"Vay köpoğlu köpek! Bizi hırhız mı bellemiş! Ne ben ne de çalışanım, bilmez mi bu densiz, kimsenin çöpüne tenezzül etmez! Beri bahın hele, bu cibilliyetsizlerin inadına bugün bu tarla bitecek, tamam mı?"

Feyyaz emmiyi sinirlendirmiş olsa da söylediğim yalan beni kurtarmıştı. Herkesin şüpheyile bakan gözleri, bir süre sonra acıyan bakışlara dönüşse de bu durumu umursamadım.

İnsan çok bencil bir varlıktı. Gözünün önünde duran iyi yürekli insanlara değil de kötülükten yüreği kararmış insanlara koşar adım gidiyordu. Ben de onlardan biriydim. İsmet'i küçük görüp kendime yakıştıramazken

en büyük iyiliğin, ondan geleceğini bilemezdim. *Böyleydi dünya. Önce insana büyük büyük laflar ettirir, sonra da o ettiği lafları birer birer yuttururdu!*

Feyyaz emminin düzlükteki tarlasının yığın yapımı, ağaçların gölgeleri uzayıp minare boyunca oldukları vakitte bitmişti. Bundan sonrası tam bir koşuşturmaydı. Erkekler patoza sap atarken, kadınlardan kimisi dokuma çuvallarının ağzını açıyor, kimisi de arpa tanelerinin doldurduğu bakır leğeni seri bir şekilde çuvala boşaltıyordu. Yorulan, bir diğeriyle yer değiştiriyor, bu şekilde hem işimizi yapıyor hem de yoruldukça sırayla birbirimizi dinlendiriyorduk. Patozun etrafa yaydığı toz insanın nefesini tıkıyor, nefes alışlarımız zorlaştıkça genzimizi müthiş bir şekilde yakıyordu.

İçimden kızıyordum. “Bu patozu icat edenin... Eskiden atla harman yapıları.”

“O daha zor ya, kırk tane işlemi var!”

Konuşan, Gülsüm ablaydı. Çuvalın ağzını açıyordu. Kafam düşüncelerle dolu olduğu için sesli düşündüğümün farkında değildim. Duran aklımdaydı, İsmet’in lafları pervane gibi aklımda dönüp dolaşıyordu. Hâlbuki ne saçmaydı! Kaç kuşak evvelinde kalmış öcün diyeti bana mı kesilecekti? Başlı başına saçmalıktı işte!

“Adile? Adile koş kız!”

“Eyvah! Mahvoldum!” diyerek arpa tanelerinin yanına koştum. Küçük bakır leğenden taşan taneler, patozun altına serdiğimiz dokuma kıl çuldan tarlanın güneşte kavruan bağına, toprağa yayılmıştı. Aceleyle bakır leğeni

alıp boş bir leğen koydum, zağıl zağıl akan tanelerin altına. Aceleyle, toprağa serilmiş taneleri avuç avuç topladım. Dibi toprağa karıştığında panikle Gülsüm ablaya baktım.

“Ne edeyim abla burasını?”

“Ben taneyi alayım patozdan, sen de kat kız tarlanın aha şo derin çatlaklarına. Feyyaz emmi görürse akşama kadar eşekler gibi çalıştılar demez, zalım keser gündeliğimizden!”

Haklıydı, dökülen taneler yüzünden akşama kadar yorulduğumuz, Feyyaz emminin umurunda olmazdı. Çabuk çabuk, ellerimle bir el genişliğindeki tarlanın çatlağına sıyırdım dökülen taneleri. Tarlanın yüzeyinde tek bir tane bile kalmadığında çok rahatlamıştım.

Akşamın karanlığı simsiyah bir örtü gibi etrafa yayıldığında bitirdik tarlayı. Çok yorulmuştuk ama gündeliğim ellerimde kuruşu kuruşuna durduğu için yorgunluk falan düşündüğüm yoktu. Tarladaki eşyaları traktörün römorkuna yerleştirip bindik römorka. Traktör, yazıdan² köye doğru giden ince toprak yola saptı. Gözlerim, ardımızda bıraktığımız traktörün izinde düşüncelere daldığımda kolumu dürttü Gülsüm abla.

“Kız Adile, güzelliğine yazık değil mi? Ne sürünüyon aha bu zalımların tarlalarında! Karaçay köyünün mıhtarının büyük oğlu, haber üstüne haber salarmış. Adamlar ebeden dededen zengin!”

“İstemiyom Gülsüm abla!”

²Yazı: Düz toprak parçası, düzlük, ova.

“Aklına yanayım Adile! Senin yerinde başka bir kız olsun heç düşünmez kabul ederdi, muhtar Osman’ın büyük oğlunu!”

“Anamı bir başına bırakıp da el kapılarına gitmek, aha şo yüreğime pek bir ağır geliyor Gülsüm abla.”

“Gızım, bir gızın belli bir nasibi vardır. O nasip bittikten sonra bekleme, gayrı kimsecikler gelmez. Bak Hayriye’ye, üzümün sapı armudun çöpü diye diye evde kaldı. Diyorlar ki... Şimdi babası yaşındaki adamlara bile razıymış emme isteyeniyi yok ki.”

Gülsüm abla içindeki kurdu döküp suspus olduğunda hiçbir şey demedim. Konuşacak hâlde değildim zaten. Sessizliğim, Gülsüm ablayı iyice susmak zorunda bırakmıştı. Haklıydı tüm söylediklerinde ama benim gönlüm zaten doluydu. Gönlüm ister miydi ki Duran’dan başka bir erkeği? Sevmiş bulundum bir kere...

Sevilmeyecek bir erkek değildi ki Duran. Upuzun boyu, simsiyah saçları, köyün erkeklerine oranla uzun perçemi vardı. Sol tarafına yatırır, her buluşmamızda özenli ve güzel kokular sürerek gelirdi yanıma. Köyün hangi delikanlısı onun gibi güzel giyinip güzel kokular sürünürdü? Geniş omuzları vardı, ah hele pazıları! Ona hayran hayran bakan kızların gözlerini parmaklarımla deşmek gelirdi içimden. Duran, beni seçmişti onca kızın içinden ve ben de ona layık olmak için gelen her talibimi geri çeviriyordum.

Avluyu çevreleyen çitlere sırtını dayamış oturan gariban annem, beni bekliyordu. Hep böyle olurdu. Eğer

gecikmişsem gelinceye kadar çitlerin dibinde iki eli başında, usanmadan beklerdi beni.

“Ana?”

“Ha yavru?” deyip derin bir uykudan uyanırcasına silkindi. Oturduğu yerden ayağa kalktı, arkasına yapışan toprağı ve kuru otları silkeledi.

Asırlık çınar gibiydi benim annem. Çektiğı kahırlar, yüzünün her bir zerresinde izini bırakırcasına derin kırışıklıklar oluşturmuş, annemi olduğundan da yaşlı gösteriyordu. Hâlbuki kırk beşinde ya vardı ya da yoktu.

“Neye burada bekledin, zaten hastasın!”

“Olsun yavru, geldiğini görmek istedi gözlerim.”

Bir iki kesik kesik öksürdü. Köyün otacısının³ yaptığı bitkisel ilaçlar anneme bir türlü fayda etmemişti, günden güne daha kötü oluyordu. Hürü Ana’ya sorduğum vakit, “Ben de anlamıyom Adile, onca yıllık tecrübe ettiğim ilaçlar fayda etmiyo. Şehrin tohtoru şart,” diyordu.

Hürü Ana’nın ailesi, yüzyıllardır bu yöreye şifa dağıtıyordu. Şifa ocağı gibi bir şeydi. Ailenin otacısına ölüm nişanı düştüğü vakit, sıradaki otacıya el verip devrederdi görevini. Aile bireylerinin hepsi bu işlerden anlamazdı. Allah vergisi bir yetenek aileden birinde olur, ölen şifacının yerine bir başkası geçerdi. Dediğim gibi, yalnız bir kişide bulunurdu bu yetenek. Hürü Ana da seçilmiş kişilerdendi. Babasından ona geçmiş, bu mesleğı ben bildim bileli de devam ettiriyordu. Ah onun şifalı elleri bir de benim anneme şifa verseydi ne olurdu?

³Çeşitli bitkilerle tedavi uygulayan kişiler için halk arasında “hekim” veya “eczacı” anlamında kullanılan bir ünvan.

Bazı bazı korkuyordum *anama bir şey olursa ne ederim,* diye. Sonra da kendimi paylıyordum, *ağzını ayrı aç, g*tünü gara bayıra aç, edepsiz Adile,* diye...

*“Ana başa taç imiş,
Her derde ilaç imiş,
Bir evlat pir olsa da,
Anaya muhtaç imiş.”*

Sonra bu mâni dilime dolanıyor, uzun uzun söyleyip duruyordum.

Annem ellerimi tuttu. Şefkatle okşadı, avuç içlerimde oluşan nasırlarda parmak uçlarını gezdirdi usul usul. “Adile’m, yavrum çok acıdı mı ellerin, ha anasının yaralı kuşu?”

Ellerimi annemin ellerinden usulca çektim. “Yok,” dedim çatallaşmış sesimle. “Heç acımıyor ana ellerim. Sen tasa etme, olur mu?”

Annem yutkundu, sonra çekingen bir şekilde gözlerime baktı. “Nasıl tasa etmem Adile’m, kaç zamandır çalışamaz oldum. Aha tam şuramda bir dert var, söküyor yüreğimi. Seni el kapılarında bir başına bıraktım, benden ana olsa ne olur?”

“Anam senin de dediğin laf mı şimcik? Seni hasta hâlinda ırgat mı göndereyim? Tabii ben çalışacağım, başka kimimiz var?”

“Ağabeylerin burada olmuş olsalardı, ah keşki keşki... Herkes sığdı da bu koca köye, bir benim yiğitlerim sığmadılar. Zalım Yahya ne olurdu sankim kara sevdalıları ayırmasaydı? Cemil’im selvi boylu, gül yanaklı Raziye’yle evlenmiş olsaydı. Gözü çıkasınca Yahya vermedi de ne oldu! Kızı kendini astı tavana. Olan kara sevdalılara

oldu. Torpah başına Yahya! Ölme emme sürüm sürüm sürün! Ocağın dağıla Yahya, evinin bacasında baykuşlar öte Yahya!”

Her akşam böyle oluyordu. Annem, Raziye’nin babası Yahya emmiye beddualar ediyor, iki kara sevdalıya yanıp kavruluyordu. Raziye’ye çok üzülmüştü annem. Günlerce, “Raziye, Raziye...” diye yorgan döşek sayıklamış durmuştu. Hele Cemil ağabeyim, yaşayan ölüden farksızdı. Raziye’nin acı kaybı yediden yetmişe herkesin yüreğini sızlatmıştı. Ne çok ağıtlar yakılmıştı ardından öyle... Bu acının bir tarifi yoktu. Kadınlar, kızlar saçlarını yolup yüzlerini acılarından tırnaklamışlardı.

Ne belalı günlerdi o günler? Raziye sözlendiği zaman, babasından çok dayak yemişti de yine kabul etmemişti. Sonra Cemil ağabeyimle kaçmaya çalışmışlar, onda da yakalanmışlardı. Ağabeyimi çok kötü dövüp Raziye’yi de saçlarından sürüye sürüye eve götürmüşlerdi. O olaydan üç gün sonra asmıştı güzeller güzeli Raziye kendini.

Birden bir ürperti geldi, kuş gibi silkinmeme neden oldu. Hep böyle mi olurdu acep, seven sevdiğinden ebediyen ayrılmak zorunda mıydı, niye çok sevenler bir türlü kavuşamıyordu? Ah ah! Zaten kavuşsa sevdalılar, bunun adı kara sevda olur muydu hiç?

Eğer vücut çok yorgunsa uykusu da deliksiz olur. Ben de öyle yorgundum ki uykumun en tatlı anında cam kırılırcasına tıklatıldı. Rüya ile gerçek arasında sıkışıp kaldığım için bir türlü gözlerimi açmayı beceremedim. Sonra ses kesilir gibi oldu. Bir süre sonra da tekrar kaldığı yerden devam etti. Uyuşuk bir şekilde sıcacık yatağımdan

kalkıp pencerenin önüne gittim. Aman ya Rabbi! Çıldırmıştı bu adam, kesinlikle aklından zoru vardı.

Ben pencerenin önünde şaşkın şaşkın ona bakarken, o pencereyi işaret ederek açmamı istedi. Başımı iki yana salladım *olmaz* manasında. İnatçıydı Duran. İşaret parmağıyla, yaklaşmam için bir işaret yaptı. Pencereye yaklaştım.

“Kapıyı tıklatacağım öyleyse, şanslıysan anan uyanmaz,” diyerek evin önünü dolaşıyordu ki korkuyla açtım pencereyi.

“Ne var! Ne istiyorsun gece gece?”

“Seni,” dedi çarpık bir gülümsemeyle. Gecenin serin rüzgârı odanın içini doldururken baştan sona ürpermiştim. Bakışlarım onun koyulaşmış gözlerinde bir süre oyalandı, baktım yüzüne.

“Hadi!” dedi emredici bir tonda. “Üzerine bir şey al, sevda yuvamıza gidelim.”

Sevda yuvamız! Dere yatağından bahsediyordu. Öyle çok yorgun ve uykusuzdum ki onun peşine takılıp gitmeyi aklım kesmiyordu bile. “Gelemem, çok yorgunum!”

Yine yüzünden silinmeyen o çarpık gülümsemeyle baştan ayağa süzdü beni. “Sen gel hele, alırım ben senin yorgunluğunu.”

“Niye anlamak istemiyon Duran! Akşama kadar tarlada çalıştım, şimdi de senin yüzünden uykusuz mu kalayım?”

“Özledim kızım! Ya gelirsin ya da gelirsin, başka seçenek yok! Zabidin it gibi kapıda köle oldum, daha ne istiyon, de hele bana Adile?”

Biliyordum Duran'ın inadını, mecbur peşine düşüp gidecektim. Üzerimde uzun entari, pamuklu bir gecelik vardı. Geceliğimin üzerine bir yelek geçirip pencereden yere atladım. Elimi tutunca hemen çektim elinden.

“Dur sen burada, gapının önünden ayakkabılarımı alayım da öyle geleyim.”

Başını aşağı yukarı salladı. Ayağımın altındaki taşlar canımı acıtsa da mecbur, kapının önüne kadar yürüdüm. Kara lastik ayakkabılarımı ayağıma geçirince hızla evin arka tarafını dolaştım. Elleri cebinde beni bekliyordu. Tuttu sıkı sıkıya elimi, büyük adımlarla bizim evin arkasındaki dere yatağına doğru yürümeye başladı.

Gece çoktan çökmüştü. Dağın yamacında, kuru otların üzerine serilmiş sessizliğin içinde rüzgârın nefesi ürpertti tenimi; otların arasından usulca geçerken fısıltılar bıraktı ardımızda. Duran ara sıra beni çekiştiriyor, adımlarım onu takip etmekte zorlanıyordu. Nedendi bu telaşı, aklından neler geçiyordu hiç bilmiyordum.

Uzaklarda bir gece kuşu tek başına içli bir sesle öttü. Belki de beni haber ediyordu göğe, belki de unutanların yerine ağıt yakıyordu.

Erik ağaçlarının çepeçevre sardığı, sel sularının aşındırarak oyduğu geniş alana kadar hiç konuşmadan yürüdük. Elimden tutup yönlendirdi beni. Yumuşacık bir şeyin üzerinde oturuyordum. Bir de o yumuşak, yüksek şeyin üzerinde bir örtü örtülmüş, ne olduğu hakkında hiçbir fikrim yoktu.

Yanıma oturdu. Ellerim elleri arasında, sanki kaçacakmışım gibi sıkı sıkıya tutuyordu. O konuşmadıkça karanlık beni daha da ürkütüyordu. “Duran beni niye getirdin buraya?”

“Özlediğim için.”

“Korkuyorum.”

“Benden mi?”

“Yok, karanlıktan,” dedim titrek bir sesle. Ama ben biliyordum. Bu karanlık gökten değil, insandandı. Yanaklarıma değen sözcükler sıcak değil, sanki rüzgârın içinden geçip gelen buğulu bir ağırlıktı.

“Korkma, yanıdayım ben,” deyip sarıldı. “Senin için kuru otlardan yatak yaptım, çok beklettin kızım beni!” Peş peşe, neredeyse hiç nefes almadan konuşuyordu.

“Ne yatağı?”

“Üzerinde oturduğun, aha bu yumuşak şey yatak! Kuru otlardan, seni beklerken senin için yatak yaptım,” dedi.

“Ne gerek vardı ki buna, bir taşın üzerine oturup da konuşurduk ya...”

Üzerine oturduğum şeyin, doğrudan yere serilmiş bir tuzak olduğunu bilseydim... Bilseydim de dönseydim ardıma. Yüzüme bakmadan konuşuyordu artık. Gözleri geceyi delip geçecekmiş gibi sabit, elleri ise titrek bir aceleyle eteğimin kıvrımlarına dolanıyordu.

“Duran! Duran! Korkutuyon beni!”

Güldü. “İnsan heç erinden korkar mı?”

Yüreğim bir kuş gibi çırpınıp duruyordu. *Erin* demişti, işte bu kelime beni allak bullak etmeye yetmişti.

“Ne eri Duran, çok korkuyom!”

“Korkma,” dedi.

“Duran... Duran bırak, gözünü sevdiğim, yapma...”

Haddinden fazla üzerime eğildi. Ne yapmak istediğini anlamaya başlamıştım artık. Çaresizce yalvarıyordum.

“Duran, kurbanın olayım, bırak gideyim?”

“Adile daha yeni geldik, ne gitmesi?”

Ağlamaya başladım, aldırmadı, yalvarışlarım yetersiz kaldı. Sözlerim, kuru otların hışırtısında boğuldu. Bir şeyler koptu o an içimde. Ne çocukluğum kaldı ne de hayalini kurduğum günler. Yalnızca kuru ot yatağın soğukluğu vardı sırtımda, bir de bastırılmış bir çığlının boğazımda bıraktığı yangı. Kuş yine öttü. Ama artık sesine sitem karışmıştı. Bir gece kuşu bile kendi yurduna göz dikenlere karşı uyarı verirken, ben kendi bedenimde hap-solmuştum. Sanki dünya da bana sırtını dönmüştü o an.

Kendimi kaybetmişim. Gözüm göğe kaydı, yıldızlar her zamankinden daha uzak ve donuktu. Yaratanın bile görmemesi istenir gibi susturulmuştu o gece. Ve ben, sevdiğini sandığım bir adamın kollarında neye uğradığımı anlayamadan parçalandım. Ne bir feryat yankılandı vadede ne de bir el uzandı gökyüzünden.

O gece bir genç kız değil yalnızca, bir inanç da gömüldü kuru otların arasına.

Hıçkırıklarım gecenin yoldaşındı. O gece orada olanlar asla gerçekleşmemeliydi ama engel olamamıştım. Ne gücüm yetti ne de feryatlarım.

“Ağlamayı kes! Nikâhıma alacağım seni! Daha ne istersin benden, bilmem ki!”

Tanıdığım, bildiğim Duran bu olamazdı. Masumi-yetimin eşiğine diz çöken, hayallerimin arasına karanlık serpen bu yabancı kimdi? Sözleri tokat gibiydi, sesi gürül-rül bir yıkım gibi çınladı kulaklarımda. Korkmuştum.

Yavaşça doğruldum kuru ot yatağından. Bir adım bile atmadan kolumdan tuttu, korkuyla yüzüne baktım. Kaşları çatık, bakışları sert, yüzü kasvetliydi.

“Adile, büyüdüñ artık. Kadınım oldun! Şunu iyice aklına sok ki ben yataktan kalkmadan sen kalkamazsın!”

“Derdin ne Duran, beni ne hâle soktuğunun farkında mısın? Hâlâ benden, hiçbir şey olmamış gibi davranmamı mı bekliyon?”

Öfkeyle sıçradı yerinden, sesi daha da yükseldi. Korkuyla sindim olduğum yere.

“Ulan!” dedi. “Masum köylü kızı oyunlarını bırak artık Adile! Neredeyse bir senedir peşinde koşturdun tabanı yanık itler gibi! Sen de biliyordun bu işin buralara kadar geleceğini, şimdi bana saf ayaklarına yatma!”

Ağzımdan sadece kırık dökük kelimeler dökülebildi o an.

“Neler diyon Duran?”

Ve o an... Sözlerinden daha sert bir dokunuş yaktı yüzümü. Tokat gibi değil de inancın paramparça oluşu gibiydi sarsıntısı. Ne yapacağımı bilemeden yere çöktüm. Yanağımın acısı mı daha acıydı başıma gelenler mi, bilmiyordum. İçimdeki bütün sıcaklık sönmüştü. Beni bir zamanlar narince seven adam, şimdi dizlerimin dibine taş gibi düşmüştü.

Sonra elini omzuma koydu, sanki biraz önce olan hiçbir şey yaşanmamış gibi. “Ağlama, böyle olsun istedim...” dedi usulca. Beni kaldırdı, ardından sarıldı, konuştu durmadan. “Anla beni... Bu böyle olmalıydı. Yoksa anan seni bana verir miydi hiç? Bir düşün. Ama şimdi... Artık benimsin, vermek zorunda!”

Yüzüme değil, toprağa bakarak söylüyordu bu sözleri. Sustum, cevap vermedim. Çünkü bazı kelimeler vardır, duyulunca kalbi daha da sızlatır. O sızıdaydım.

Kuru otların arasına sinen gece, bir hayalet gibi dola-
nıyordu çevremizde. Yıldızlar göğe sinmişti, sanki hepsi
olanı biteni görmüş ama birine bile söz düşmemişti.
İçimde bir yer sızladı. O an artık başka biri olmuştum.
İçimdeki çocuk kırılmış bir ayna gibi parça parça dökü-
lüyordu.

Sarılışı sıklaştı, öpüşleri derinleşiyor, sesi giderek daha
buğulu hâle geliyordu. O an aklımda tek bir şey vardı:
Kaçmalıydım. Ama ayaklarım kök salmıştı toprağa, kol-
larım zincirlenmişti korkuya. Ne söylesem fayda etmiyor,
ne kadar dirensem karşılık bulamıyordum. Sözde sevdası,
irademin üzerine kapkara bir gölge gibi çökmüştü.

“Uslu dur Adile... Sen direndikçe içimde sana karşı
konulamaz bir istek oluşuyor!”

O an içimde bir şey sustu. Bir kız çocuğunun sesi,
bozkırın ortasında yankılanmadan kesildi. Ne olduğunu
bilmeden yalnızca durdum. Bir ceset gibiydim, kıpırda-
yamadım. İçimde çığlıklar vardı ama boğazımda suskun
bir düğümle sessizce bekledim. Bir yabancı gibi izledim
kendimi, bir ceset gibi soğuk, bir taş gibi sessizdim. İğ-
renç bir durumdaydım, kendimden tiksindim. Ağlamaya
başladım. Sadece kendime değil, onun içinden çıkmış bu
karanlığa da.

*Sevgi bu mu, dedim içimden. Seven, sevdiğini böyle pa-
ramparça eder mi?*

O kalktı. Ben hâlâ kuru otların arasındaydım, dağ
yamacındaki taş gibi. Elini uzattı. “Kalk hadi, seni eve
bırakayım.”

Ellerinin arasındaki bir kukla gibiydim esasında. Sözleri, elleri, adımları ne derse onu yapar hâle gelmiştim. Ayağa kalktım. Evimin önüne vardığımızda pencerenin önüne çekti beni. Yanağıma bir öpücük kondurdu, öylesine, sanki olan her şey olağanmış gibi. “Üşütme,” dedi. Sonra yürüyüp gitti.

Ben duvarda çürüdüm. Yüzümde geceye ait bir soğukluk... Kendimi boşlukta gibi hissettim. Gözyaşlarım istemsizce yanaklarıma dökülüyordu.

Mahvolmuştum! Ne yapacaktım şimdi? Odama girdiğimde karanlık hâlâ peşimdeydi. Kalbimde taşıdığım yük, bedenimden ağırdı. Sonra yavaşça lambayı yaktım, duvarda asılı kırık aynada yüzüme baktım. Yanaklarım solgun, gözlerim korkuyla perdeliydi. Boynumda hissettiğim izler, günlerce sürecektir sessizliğin mührü gibiydi. Aynadaki suret bana ait değildi sanki. Bambaşka bir kız bakıyordu karşıdan... Daha suskun, daha kırık, daha yalnız.

Çöktüm duvar dibine, sabaha kadar ağladım. Bazen uykunun kenarına düştüm, bazen kendi yüreğime... Defalarca içim geçer gibi oldu, sonra yine uyandım aynı kâbusun içine. Bu olanlar benim başıma nasıl gelmişti? Ne zaman sapmıştı yol, ne zaman sönmüştü ışık? Korkuyordum. Yaşananların duyulmasından, adımın lekeleneşinden, annemin gözlerine bakamamaktan, köyün diline düşmekten korkuyordum. Ama en çok da kendime kızıyordum. Sustum... sustum... sustum.

Ve sabah olduğunda ben artık hiçbir sabaha ait değildim. Sabahın seher vaktinde gökyüzü yeni bir gün müjdeliyordu belki. Ama bana sadece utanç ve sızıyla uyanmak düşmüştü.

Teneke sobayı yakıp üzerine güğümleri koydum, su ısıttım. Sonra odadaki musluğun başına geçtim. Vücuduma dokunan o kirli hissi atmak için yıkandım. Ama ne kadar su döksem, ne kadar sabunlasam da çıkmadı içimden o karanlık. Sanki gövdem değil, ruhum kirleşmiş. Ve o kir ne sabunla ne de suyla kolay çıkardı.

İnsan hayal kurar; ucu bucağı olmayan, ince ince işlenmiş hayaller... Benim de hayallerim vardı. Beyaz gelinliğim, başımda al duvağım, elimde kınalarım olsun; gelin topuzumu Günnur abla yapsın istiyordum. Köydeki kızlar gibi türküler, mâniler eşliğinde anneme sarılmak, kırmızı kuşağımı Cemil ağabeyim bağlasın istiyordum. Ama şimdi o kuşak bana haramdı. Ben artık o eski Adile değildim.

Köyde kimin diline düşsem, *bu kız neye geldi*, demezler miydi? Biri çıkıp *aşüfte*, derdi belki. Kimsenin bilmediği bir suçla yargılanırdım, kendimi bile savunamazdım.

“Ne yapacağım ya Rabbi!” İçimden bir ses, *evlenmeli, Duran hemen evlenmeli benimle*, diyordu. Başka çıkış yoktu. Ya susup bu sırla yaşardım ya da bu yangının üstünü örtecek bir isim alırdım kendime.

Ben artık eski ben değildim. Tertemiz gülüslü Adile, o gece dere yatağında ölmüştü. Sadece gözlerim ağlamadı o gece, ruhum da ağladı. Ağlamalarımın nerede duracağını bilemediğim bir sessizliğe döküldü her şey.

Ama ne olursa olsun... *O gece bir genç kız değil sadece, bir düş de gömülmüştü toprağa.*

Gıcırtilı kapı sesini duyana kadar güneşin yükseldiğini, ortalığı aydınlattığını fark etmemiştim. Korkuyla gözlerimi kuruladım ve başıma yorganı çektim. Annemin, beni böyle perperişan görmesini istemiyordum.

Ah, hele gece yaşananları anlatmak benim için ölümden beterdi. Nasıl anlatırdım anneme?

“Adile’m daha kalkmadın mı, ha yavrum?”

Bir yandan bana seslenerek odama girdi annem. Ardından bıraktığı kapı, gıcırtilar çıkarıp çarparak kapandı. Yer yatağında yatıyordum. Annem çöküp oturdu yanı başıma. Bir iki kesik kesik öksürdü, sonra yine tane tane konuştu.

“Hadi Adile’m, annesinin gül goncası... Birazdan Abbas ağabey gelir, geç kalma tarlaya. Yohsam aç açına gidersin gene.”

Ses etmedim. Ben konuşmayınca annem yorganı açtı üzerimden. O an sessiz bir, “Hihhh...” nidası yükseldi dudaklarından. “Adile’m, neyin var guzum, hasta mı oldun yohsam? Ah akılsız Iraz! Tabii hasta gız, sabahtan akşama gadar milletin ağız kokusunu çekiyo. Tabii hasta olur gadersiz yavrum!” Bir yandan kendi kendini paylarken bir yandan da şakaklarıma öpücükler kondurup saçlarımı okşuyordu annem.

Bir zaman sonra avlu kapısının önünde traktörün korna sesi yankılandı. Annem panikle kalktı başucumdan. Büyük ihtimalle Abbas ağabeye hasta olduğumu söyleyecekti. Bu durumda birkaç gün tarlaya gidemezdim.

Annem yine başucuma oturdu, okşadı saçlarımı. “Adile’m niye gonusmuyon, de anana neren ağrıyor guzum?”

Yüreğim, diyemedim. Canımın acısı kıymık oldu, yüreğimin başına saplandı da derdimi anlatmaya utandım anneme. Hangi genç kız, benim düştüğüm duruma düşmeyi isterdi? Hiç kimse istemezdi. Ya ben akılsız Adile,

onca uyarılmaya rağmen koşa koşa yangın sebebim olan adamın kollarına girmemiş miydim?

Bir zaman sonra pes etti annem, konuşmamam karşısında öksüre öksüre çıktı odadan. Üzüntüden kendimi harap ettim. Öyle çok üzüliyordum ki en sonunda gerçekten de hasta oldum. Günlerce yataktan dahi kalkamadım, tuvalet ihtiyacımı görmek için annem yardımcı oluyordu. Çok utanıyordum annemden.

Dört gün üzüntüden yataktan çıkamadım, on günse gerçekten hasta olduğum için... Bu süre zarfında biriktirdiğimiz gündeliklerin parası bitti. Annem iki elini başına koyup kara kara düşünüyordu, önümüzdeki günler ne yiyip içeriz diye. İşte o günlerde muhtar Salih emmi çıkageldi. Elinde, Erdal ağabeyimden gelen iki zarf vardı. Zarfın birinde çokça kâğıt para vardı, diğerindeyse hasretle tutuşturulmuş mektup vardı.

Mektubu bana uzattı annem, uzanıp almaya kendimde mecal bulamadım. Baktı ki annem bende derman yok, koşarak çıktı odadan. Anlamadım ilk başta neden çıktığını, sonra Salih emmiyle geri döndü. Meğer adamı yoldan döndürmüş.

“Geç buyur Salih gardaşım. Yabancı mısın sankim, çekine çekine giriyon içeri? Bura da senin bir evin!” diyerek benim odama kadar getirdi Salih emmiyi. Adam önce çekindi, sonra kapıyı tıklayıp selam vererek içeri girdi.

“Selamınaleyküm Adile. Geçmiş olsun, nasılsın?”

“Heç eyi değil Salih emmisi. İki hafta oldu. Aha bu yataktan, yavrum derman bulup da kalkamadı. Bu hastalık yavrumun iliğini kuruttu. Ara ara bakıyom bir şeye neyim ihtiyacı olur deyin, boyuna ağlıyı! Sen buyur

otur şöyle de...” deyip camın önündeki sedire buyur etti annem, Salih emmiyi.

“Yoksam ilçeye kadar götürerek Iraz bacı?”

“Nasıl götürerek, elde yoh avuçta yoh!

“Dert ettiğine bah hele Iraz bacı. Göndermiş ya Erdal, bir deste Alaman parası. Vallah bu parayla senden zengini yoh bu köyde, bitti gayrı ırgat devirleriniz!”

“Essah mı diyon Salih, ha gardaş?”

“Tabii essah Iraz bacı! Senin oğlan yaman çıktı. Hem borçlarını kapat hem de gül gibim geçin bu köyde bundan gayrım.”

Annem sevinçle Salih emminin ellerine sarıldı. Müsaade etmedi Salih emmi. “Gurban olurum senin o dillerine Salih gardaşım, sen ne de güzel dersin öyle! Şimcik ne ben ne de Adile, el kapılarına el açıp aman dilemeyecek miyiz? Üç kuruş için onun bunun azarını işitmeyecek miyiz?”

“Aynen öyle bacı, gözünüz aydın, kurtardı senin oğlan sizi!”

“Vallaha mı Salih gardaşım?”

“Vallaha bacı.”

“Yemin et. Doğru duyduklarım, he mi?”

“Hem vallaha hem billaha ki kimseye yalvara yakara çalışmayacağınız gayrı.”

“Seni yaradana gurban olurum Salih gardaşım. Senin o dillerin ne güzel söyler, bal damliyi o dillerinden bal. Bu muştuna ben de sana bir gaz kestirecem, bir de gaz pilavı yapacağım ki barmahlarını yiyicen Salih gardaşım!”

“Ne gerek var İraz bacı, sizi bana emanet etti Erdal’la Cemil. Hem benim görevim yohsam neye mıhtar olduk, öyle dağel’ mi?”

Annem o hasta hâlinden sıyrılmış, neşeli ve kıpır kıpırdı. “Okuyele bir gardaşım, bizim oğlan ne yazmış,” deyip başucumda duran zarfları uzattı Salih emmiye. Salih emmi, kalın duran zarfı anneme verip diğerini aldı eline.

“O zarfa dikgat edesin İraz bacı, onun içinde çok para var ona göre.”

“Tamam gardaşım, sen heç merak etme,” deyip zarfı sıkı sıkıya avuçlarında tuttu annem.

“Gül kokulu anam. Öncelikle selam eder, iki gözünden ve bilhassa da ellerinden öperim. Bacım Adile’nin de yanaklarından öper ve selam ederim...”

Beni sorarsanız, çoh eyiyim. Gerçi ilk başlarda gurbetliğin zorluğunu çoh çektim. Gurban olduğum Anadolu’m, tonla altın verse bu Alaman gâvuru, vatanımın bir karış taşını toprağını değişmem. Türk olduğunu belledikleri zaman adama tepeden tepeden bahıyo, tipine şey ettiklerim! Onlar da insan, biz de insanız. Bu ne kendini bilmezlik, anlamış dağelim.

Burada bir hemşerime denk geldim. Türk’sen Türk’ten başka akraban yoktur buralarda. Âdem adı. Yirmi beş yılını bu gâvurlara harcamış, ilk geldiğinde o da benim gibi çok zorluk neyim çekmiş. Bundan sebep, ‘Ben çektim, yeni gelen gardaşlarım çekmesin gayrı,’ diyerek yeni gelen gurbetçilere yardım ediyö. Yeri geliyo iş buluyo, yeri geliyo kalacak

‘Dağel: “Değil” manasında kullanılan yöresel bir kelime. Genelde bir soru sorarken “Değil mi?” yerine “Dağal/dağel mi?” diye kullanılır. Yörenin en çok kullanılan kelimeleri arasındadır.

yer buluyo. Onun sayesinde işçi oldum. Hani kaçak gelmiştim ya. Alaman polisi, gaçah girenleri yakaladığı anda sınır dışı ediyor. Bunun için bir Alaman kızıyla evlendim. Gayrı Rabbimden başkası sırtımızı yere getiremez. Bundan gayrı kimsenin kapısında ne sen çalış ne de Adile çalışsın. Evimizin sultanı olun. Sakın kuşum etme⁵ anam, para bitmeden ben yine gönderirim. Sizi önce Rabbime, sonra da muhtar emmime emanet ederim. Sağlıcakla kalın...

Erdal'in."

Günlerim hastalıkla cebelleşmekle geçerken, bir sabah annem üzerimdeki yorganı açtı. Tuttu kollarımdan, oturttu yatağın üzerinde. Bir yandan öpüyor bir yandan saçlarımı okşayıp, "Güzel yavrum, kınalı guzum..." diyordu. Sonra sandığımdan bir fistan çıkarıp giydirdi giysilerimi. Kaldırmaya çalıştı, gücü yetmedi.

"Ha gayret Adile'm, hadi gızım," diyerek beni yürütmeye çalıştı. Ne yapmaya çalıştığını ya da nereye götürdüğünü hiç bilmiyordum. Nefes alıyordum, annemi görüyordum lakin beynim sanki bir süreliğine durmuş gibiydi. Baktı benden ona fayda yok, tekrar oturttu yatağın üzerine, çıktı odadan.

Bir zaman sonra geri döndü, arkasında da aile ahbabımız Sadık emmi vardı. "Gurban olduğum emmim, aha gızın hâlini görüyon, ölü gibim. Gaç zaman oldu bilmem, bu hastalık Adile'mi, gorhuyom ki benden söküp alacak! Gücüm yetip de galdırıp yürütemedim."

⁵Kuşum etmek: Şüphe etme, kuşkuya düşme, "aklına kötü bir şey gelmesin" manasında kullanılan bir yöresel söz grubu.

Sadık emmi beyazların arasında tek tük siyah sakalı olan, belki atmış belki de yetmiş yaşında ihtiyar bir kimseydi. Köylüye oranla durumu gayet iyiydi, bir de arabası vardı. Onun da iki oğlu Almanya'da gurbetçi olarak çalışıyor, ellerine geçen parayı da babalarına gönderiyorlardı. Bu sebepten durumu gayet iyiydi.

Tuttular iki kolumdan, ayağa kaldırdılar beni. Sadık emmi hiç de görüldüğü gibi değildi. Ben zannederdim ki yaşlılar bir zaman sonra güçten kuvvetten düşmüş oluyor. Öyle olmadığını Sadık emmiyle öğrenmiş oldum. Annem eşiğe takılıp düşünce Sadık emmi, beni sırtına alıp arabaya kadar taşıdı.

“İraz kızım, gendini de amman ihmal etmeyesin! Bu çocuh bir eyi olsun hele, şehre gadar iniver de göster gendini hekime neyim... Yetmedi mi hastalıhtan çektiğin gayrım?”

“Yetmez olur mu Sadık emmi, canımdan can gotürüyo bu zalım hastalık... Emme şehre inip gelmesi nerden bahsan bir gün. Ne etsin bu gariban, anasız gosgoca bir gün boyunca?”

“Amma ettin İraz sen de, gız eyi olur, böyle galacah dağal ya! Sen gendini ihmal etme. Adile bunun burası, erkek gibim gızın var. Bir gün boyunca ne edecamiş, laflara bah hele! Sen bu dünyadan erkenden göçüp gidinci ne edecek? Tutmuş burada bir günün hesabını yapıyı!”

Usulca, “Gidacam Sadık emmi. Emme Adile'm bir eyi olsun, gitmem mi?” deyiverdi annem.

“Durduğun gabahat ya yavrum, canına yazık. Hem Erdal da deste deste para göndermiş, paran da var gayrı. Canının giymatını sağlığın varken bilecan!”

“Doğru dersin Sadık emmi, çabaladım durduk dünya malı uğruna, çoluğum çocuğum perperişan oldular. Dünya malı dünyada galır emme benim yavrularımın çektikleri yanlarına kâr galdı,” deyip sessizce ağlamaya başladı annem. Ağabeylerimin gurbette olmalarına çok üzülüyordu.

“Hele şonun dediğine bah hele, yavrularının nesi varmış gızım Iraz? Erdal da Cemil de giderek en eyisini ettiler. Kalsaydılar acınızdan ölürdünüz ya! Herkes geçiminin peşinde, bundan gayrı gül Iraz gızım! Dua et ki senin evlatların hepsi de çoh hayırlı evlatlar, gızın gızdan, oğullar oğullardan hayırlı. Ya Selvi’nin oğlu gibim oğulların olsaydı?”

“Tövbe de Sadık emmi. Allah Selvi bacıya sabır versin. Onun bunun tarlasında para kazanıyo gariban, onu da oğlu olacak hayırsız kerhanede yiyo!”

Onlar yol boyu konuşurken benim beynimde devamlı, Sadık emminin sözleri dönüp dolaşıyordu. *Gızın gızdan, oğulların oğullardan hayırlı!*

Hayır bunun neresindeydi? Bitmiş tükenmiş bir garip Adile olmuştum ben! Kim benim derdimi bilirdi? Yarın bir gün bu yaşadıklarım ortaya çıktığı vakit demez mi onca köylü? *Eksik etek, guyrub salladı da oğlan da düştü peşine!* derlerdi, hem de daha beterini. *Kuduruk Adile, duramadı da babaevinde kendini bozdurmuş!* Bu sözler, sadece işiteceğim bir iki ufacık sözdü. Bu devir erkeğin haklı, kadının haksız olduğu devirdi.

Bir söz vardır bizde, *Kancık yalandı, erkek dolandı,* diye. Ne kötü bir söz ne onur, haysiyet kırıcı bir söz ki düştüğüm durumla, yeni yeni bu sözün çok fena bir söz olduğunu fark edebiliyorum ne yazık ki! Bana dokunmasını

ben istemedim ki gücüm yetmedi, yetemedim kendimi korumaya!

Duran'ın bana dokunacağını bile bile mi düşmüştüm peşine? Benim ona olan sevdam öyle büyüktü ki, ben onu nasıl tertemiz seviyorsam onun da beni öyle sevdiğine emin olarak düşmüştüm peşine. Her zamanki gibi konuşacağız, o beni ne çok sevdiğini söyleyecek, ben de utana sıkıla onu çok sevdiğimi söyleyecektim. Olmadı. Umduğum gibi bir şey yaşatmadı bana. Beni delicesine sevdiğini söyleyen adam, iki haftayı geçkin bir zamandır ne gelmişti ne de en ufak bir haber salmıştı. Nerede kaldı onun bana olan sevdası? Sevmek, sevdiğini böyle sancılı bir duruma düşürmek miydi?

Hastaydım ve bunu köyde bilmeyen yokken o neden hâlimi cam ötesinden de olsa sormamıştı, hiç mi hatırına düşmemiştim? Ben bilinenin de aksine, çok hayırsız bir evlat oldum anneme, gencecik yaşında mezarında yatan babama... Bir evladın atasına yaşatacağı en büyük utancı, Duran sayesinde yaşatmak üzereydim, eğer en kısa zamanda beni nikâhına almazsa!

Ben neler de düşünür olmuştum, adam günlerce hâlimi bile sormamışken nikâhına mı alacaktı? Hevesini almıştı, ondan gelip gitmedi yanıma yöreme. Aklımdaki karma-karışık düşüncelerle canımdan can gitti. Bir ağlama nöbeti geçirdim bir anda. Annem şaşkın bir şekilde sarıldı bana. Şakaklarıma öpücükler kondurmaya başladı.

“Adile'm, bir yerin mi ağriyi? Kuzum gözünden ahan yaşlara gurban olurum yavrum, de hele anana niren ağriyi?”

Yüreğim diyesim vardı da diyemedim anneme. “Karnım ağrıdı ansızın ana, bir sancı girdi emme şimcik

geçti.” Yalandı, başlı başına bir yalan söylemişim aneme.

“Geldik guzum, az daha sıkıver dişlerini.”

“Geldik geldik Adile, az daha dayan e mi gızım?” diyen Sadık emmi de lafa dâhil oldu.

Bozuk toprak yolları çoktan ardımızda bırakmıştık. Araba asfalt yolda ilerlerken gözlerim ilçenin betonarme, muntazam bir şekilde yapılmış, bahçeli, tek katlı evlerinde takılı kaldı. İlçeye ilk defa gelmiyordum ama işte ilk defa görüyormuşum gibi izlemekten de geri kalamıyordum. Bizim köy evlerine oranla çok daha gösterişli, her biri birbirinin aynısı evlerdi. Tek farkları, evlerin dış cephe boyları farklı renklerdeydi veya bahçe çitleri ya maviye ya da kahverengi boyanmış, kimisi de taş duvarlarla çevrili evlerdi.

“Cemil ağabeyin de bize böyle ev yaptıracak inşallah.”

“Geldiği mi var ki yaptırınsın ana?”

“Deme öyle Adile’m. Giderken dedi, *ana az sabreyle, elinizi sıcahtan soğuğa vurdurmayacağım*, deyin.”

“Laf işte!” dedim kendimi tutamayarak.

“Ne lafı Adile’m, imkânı vardı da Cemil’im mi yapmadı? Küstürdü zalımlar, yavrumu Sadık emmisi. En eyi sen bilin he mi, Cemil’im gözden ırah olsa da gönlünden ırah etmez bizi?”

“Anan doğru söyler Adile, et tırnahtan ayrılır mı hem?”

“Ayrılmaz Sadık emmi, ayrılmaz. Adile de ne etsin, garip yavrum. Hastalık canına tak etti de ondan böyle düşüncesiz düşüncesiz gonuşur durur. Bah Erdal’ıma, fırsatını bulunca nasıl bizi düşünüp gönderdi el harçlığını.”

Ağabeyi Cemil de öyle. Çocuh emir kulu, ney etsin? Esker adamın işi el işinde çalışmaya benzemez, gırh dane adama hesap veriyi yavrum. Ha deyinci çıhıp gelemiyi ki!”

Yemenisinin kenarıyla gözlerini kuruladı annem. Hemen o dakika pişman oldum söylediğim iki çift lafa. Annemin ne suçu vardı da onun yarasına tuz serpiştirip duruyordum? Ah ah, ben de bilirim. Her iki ağabeyim de bizim için canlarını verirdi de ama ne çare, ikisi de gurbet elde, aramızda aşılmaz mesafeler vardı.

Hastanede yapılan muayenede doktor, anneme basit bir soğuk algınlığı neticesinde vücudumun güçsüz düştüğünü söyledi. Ah be yüreğim, Rabbimden başka kim bilebilirdi ki gerçeği?

Kimler Adile’nin ahmak ve akıllı kıt olduğunu, aptalca bir hevesle sevdiğini zannettiği adam tarafından kirli bir mendil gibi kullanılıp bir köşeye atıldığını söyleyebilirdi? Rabbimden başka kimse bilmiyordu ki benim bu başıma gelenleri. En yakınım annemin bile içini çeke çeke, *Gariban Adile’m*, diyerek kederle söylenmesi beni benden alıyor, buhranlı buhranlı düşünmeme neden oluyordu.

Bu dünyadan göçüp gitsem kimler ardımdan gerçek bir şekilde ağlar, dizlerini döverdi? Annemden başka kimim vardı bu koskocaman dünyada? Benim hiç kimsem yokmuş ki! Annemin dediği gibi olsaydı ben bu kadar kendimi sahipsiz hisseder miydim? Eskidenmiş, ağabeylerimin ben düştüğümde kanayan yaralarımı önce üfleyip sonra öperek, *Geçti bak Adile, ağlama artık bacım*, demeleri. Boynuma sarılıp beni teselli etmeleri çok eskidenmiş. Geçer miydi yüreğimde açılan yara? Hangi

teselli sözü, hangi öpücük geçirirdi düştüğüm durumun vahametini?

Beynimde dönüp dolaşan, kendim gibi zavallı düşüncelerimin de bir çıkar yolu yoktu. Ölmek kurtuluş yolu muydu? Benim pisliğimi, üzerime yapışan bu iğrenç durumu temizler miydi ölüm?

Annemin kolumdan tutup, “Hadi Adile’m. Gidek de ilaçlarını alah hele gızım,” demesiyle kendime geldim. Düşüncelerim bir girdap gibi beni içine çekiyor, dalıp gitmeme neden oluyordu. Annem koluma girdi, beraber yan yana yürüyerek çıktık hastaneden.

Biz hastanenin kasvetli koridorlarından dışarı çıktığımızda Sadık emmi az ilerideki çam ağaçlarının dibinde bir eli kuşağında, diğer eli ağır ağır Oltu taşından yapılmış tesbihini çekiyordu. Bizi görünce koca koca adımlarla yanımıza yaklaştı, diğer koluma da o girdi.

“Ne dedi tohtur Adile’ye, Iraz gızım?”

“Heç, soğuh almış Sadık emmi.”

“Demedin mi Iraz, çocuh nece zamandır böyle deyin?”

“Demem mi emmi. Dedim de *reçetede*ki ilaçları alın, bir şeyciği galmaz dedi tohtur.”

“Eyi bahıyım. Geçin arabaya da gitmeden ilaçları da Veysi’den alah da o vakit dönek köye.”

Veysi, ben bildim bileli ilçenin eczacısıydı. İlçeden ve çevre köylerden hasta olanlar ilaçlarını almak için Veysi’nin eczanesine uğrarlardı. Tık naz, kısa boylu, biraz da göbekli bir adamdı Veysi. Gözlerinin içini mesken tutmuş parıltıyla, o yanaklarına yayılmış tatlı ifadeli gülümsemesiyle sanki herkese aileden biriymiş gibi bir his uyandıran, kendi hâlinde bir adamcağızdı.

Sadık emmi, bizim arabada beklememizi söyleyip indi arabadan. Eczanenin kapısından gerine gerine girerken hâlâ görebiliyordum Veysi'nin solmak bilmeyen gülümsemesini. Sahi, bu adamın hiç mi gözlerine ve yanaklarına hüznün uğramazdı? Belki de uğrardı da insanlardan tebesümünü esirgememeye gayret ediyordu kendince.

Sadık emmiyi kapıya kadar uğurlayıp, arabanın da camına doğru eğilip bir *geçmiş olsun* dedi Veysi. Gülümseyerek bindi arabaya Sadık emmi. Birkaç metre gitmiştik ki hâlâ gülümsüyordu. Sadık emminin gülümsemesi, annemin de dikkatinden kaçmamıştı.

“Eyi bir habar mı aldın emmi?”

“Ne gibi Iraz?”

“Ne, ne gibi emmi? Gülüp durun, onu diyom?”

“Haaa, sizin şu hasımların oğlu Duran yok mu? Hah işte, ona kız bakmışlar da Eczacı Veysi'yi de aracı yapmışlar. Sankim köyde kız yoh! Tey gitmişler de Veysi'nin baldızını istemişler!”

“Demedin mi Sadık emmi, onlardan kimseye fayda gelmez emme tonla zarar gelir deyin?”

“Ney dicen ha Iraz kızım? Zararları da faydaları da bize ilazım dağal. Bizden ırak olsunlar da cehenneme direk olsunlar gavatlar!”

“He, doğru diyon emmi.”

“O bu dağal de ben size musallat olurlar deyin pek bir korktuydum. Gızını bize ver de bu husumet bitsin deseler ne edicadin Iraz yavrum?”

“Ben onlarla baş gelebilir miyim ki emmi? Onlar irezil millet, mecbur kalınca ne edeydim? Çok şükür ki bize bulaşmadılar.”

Duyduklarım, canımı inceden inceye yakarken yüreğimin üzerine binlerce bıçak sanki aynı anda saplandı. Aralıksız, dur durak bilmeyen bir acı sol yanıma kavurdu durdu. Doğru muydu?

Sadık emmi ihtiyar bir adamdı, Duran diyerek Durmuş'u mu diyordu acaba? Hem karıştırması normaldi ama büyüğü dururken küçüğünün evlenmesi ne kadar akıl kârıydı?

Yok yok, ben yanlış duydum işte. Bahsi geçen kişi Duran değildi, Durmuş'tu bence. Duran beni severken başka birine niye görücü gitsin? Kızı alamayınca da araya Eczacı Veysi'yi koysun, olacak iş değildi ki bir kere!

“Bir yerin mi ağrıdı Adile, ha yavrum?”

“Yok ana,” dedim hemen. Kadın zaten hasta, bir de benim kederimin onu yiyip bitirmesine gönlüm el vermedi. “Heçbir yerim ağrıdı.”

“O vakit ne demeye ağlıyorsun benim yavrum?”

Bilmem manasında omzumu büktüm, daha fazla önemsemesin diye. Başımın üzerine öpücükler kondurdu birbiri arkasına.

“Yavrum bir eyi olaydın, benim gınalı guzum. Ah bir eyi olup da gene eskisi gibim evimin içerisinde salına salına bir dolaşıydın benim balam. Ah ah...” demesi beni daha da bir kederlendiriyor, vicdanımı çığlık çığlığa bağırtıyordu.

Annem, ona yaşatacağım hiçbir acıyı hak etmeyen, müstesna bir kadındı. Duysa onun başını nasıl eğdiğimi, bir duysa kahrından gözleri açık giderdi. Var mıydı annemi perperişan etmeye hakkım? Bir heves uğruna ne durumlara düşmüştüm oysaki! Tek suçlu vardı, o da

bendim. Ahmakça davranmıştım. Her seviyorum diyene inanılır, güvenilir miydi? Peki, İsmet de beni çok sevdiğini söylüyordu. Yüreğim ona niye kapılıp gitmedi, neden bir olmazı seçti?

Neden, niye ve keşke demek için öyle geç kalmış biriydim ki tek çıkar yolum, eve döner dönmez Duran'la konuşup düştüğüm bu çamurlu çukurdan kendi çabalarım ile kurtulmak olacaktı. Duran'ın beni sevdiğine öyle çok inanıyordum ki bitti gitti bu bela da başımdan diyecek kadar rahatlamıştım.

Araba evin hemen önünde durduğunda yüreğim yavru bir kuş gibi çırpınıp durdu. Artık bu işi bitirecektim ya ondandı tüm heyecanım. Benim Duran'ım, benden başkasını ne ister ne de severdi, o bir tek beni severdi. Sabredecektim, akşam annem yatar yatmaz çağırtacaktım, anlatacaktım derdimi. *Böyleyken böyle, al beni nikâhına. Bizim evlenmekten başka çaremiz yok*, diyecektim. Zaten o da istiyordu, bu işi uzatmaya ne gerek vardı. Hem hastanede de deli deli düşünüp canıma kastetmeyi bile arzulamamış mıydım, ne gereği vardı yâr varken candan olmaya?

Anacığım beni incitmekten korkarak yatırdı yatağıma. “Sen hele uzan Adile'm. Ben sana şöyle bol soğanlı, ekşili bir düğ aşı⁶ yapam da ilaçlarını içesin de çabuk iyi olasın, benim guzum he mi?” deyip çıktı odadan.

Eli çabuktur annemin, yarım saat gibi bir zamanda çorbayı yapıp bakır sahanda getirdi. Elindeki bakır

⁶Düğ aşı: İnce bulgurla yapılan yöresel bir çorba.

tepsinin üzerindeki çorbayı bir kenara koyup önce beni yatağın üzerinde oturttu. O öpülesi elleriyle üfleyle üfleyle yedirdi çorbamı. Bir de üzerine ilaçlarımı içirip odadan çıktı. Bilirdim ki o da çorbasını içip vakit kaybetmeden yatacağı. Vücudu eskiden olduğu gibi dirençli değildi, çabuk yoruluyor, çabucak da uykusu geliyordu.

Yatağın içinde bir zaman annemin uyumasını bekledim. Sonra ağır ağır gücümün yettiğince kıyafetlerimi giyinip elime aldığım ayakkabılarımla dikkat ederek indim pencereden. Bizim aramızı yapan Nazire'yle haber salıp Duran'ı her zaman buluştuğumuz yere çağırta- caktım.

Hiçbir şey, insanın hayal ettiği gibi gerçekleşmez bu hayatta, benim yaşadıklarımla hayallerim gibi. Saatlerce beklememe rağmen gelmedi Duran. Gelseydi de şu garip gönlümü bu çekmekte olduğum ıstıraptan kurtarsaydı. Öyle çok bekledim ki o köhne karanlık dere yatağında, korkudan ölüyordum ama yine de eve dönmek için bir isteğim yoktu.

Sonra çaresizce ağlamaya başladım. Yoksa tüm duyduklarım doğru muydu? Eğer öyleyse ne halt yiyeceğimi bile bilmiyordum. Ben üzüntüden kahrolurken ağaçların sık olduğu o hep korktuğum alandan bir çatırtı geldi. Nasıl korkuyorum ya Rabbi!

Gazel çatırtıları ve kurumuş dalların kırılma sesleri birbirine karıştı. Bense korkudan sanki aklımı kaybetmişim. Oradan kaçsam, bu korkudan bir nebze uzaklaşsam ne olacak sanki? Yok ama korktuğum hâlde çivilendim sanki oraya, ne bir adım ileri ne bir adım geri atabildim. Gözlerim sabit, orada öylece kalakaldım.

O kulaklarımı tırmalayan korkunç, çatırtılı ses gittikçe bana yaklaşıırken bacaklarım beni taşımaktan aciz kaldı. Zangır zangır titreyerek çökuverdim yere. Gözlerim sıkı sıkıya kapalı, iki elim kulaklarımda, sanki o kulaklarımı tırmalayan korkunç sesi duymazsam kendimi böylece güvende hissedecektim. Ne kadar da ahmakça bir hareket oysaki!

Yılın bu zamanları dağlarda aç kalan kurtlar, çakallar ve ayılar köye inerlerdi. Ne akla hizmet bir cesaretle buraya kadar gelmiştim tüm kırgınlığıma rağmen? Sonra başka bir yönden gelen kuru dalların ve gazellerin sesleri birbirine karıştı. Kalbimin gümbürtüsü göğüs kafesimi delip dışarı fırlayacaktı sanki. Bu nasıl bir korkuydu ya Rabbi?

Bir el kondu omzuma, o an o korkunun da etkisiyle cıgıllıklar attım peş peşe...

“Sakin ol, benim!” deyip çekti beni. Sardı sarmaladı kolları bedenimi. O an ne hissettiğimi bilmiyorum, sarılmasına karşılık gömdüm başımı göğsüne. Bir yandan ağlayıp bir yandan sitem ettim ona.

“Nerede kaldın, çok korktum!”

“Anca geldim,” deyip sıyırdı başımdan yemenimi. Öpücükleri gerdanıma doğru sıralanırken niyetini az çok kestiriyordum. Nasılsın bile demeden arzu ve tutkuyla sevişmeyi nasıl istiyordu, aklım bir türlü almadı. Onu durdurmaya çalıştıkça daha da istekli olduğunu gördüm. Boyun mu eğmeliyim üç beş dakikalık zevkine?

Sonra yine o, yüreğimi ağzıma getiren kuru dalların ve gazellerin sesleri birbirine karıştı. Gözlerim o yana döndüğünde gördüm. Gerçekten gördüm, orada bir karaltı hızla kavak ağacının gövdesine saklandı.

“Orada... Orada... Biri var Durannnn!”

Dudakları boynumdan hızla çekildi. Şaşkınca baktı yüzüme. “Kim olacak ki gece gece buralarda?”

“Bilmiyom, gördüm işte!”

Bir iki adım gitmişti ki kolundan tuttum. Başını döndürüp *ne var* dercesine baktı.

“Gitme, korkuyom!”

“Korkma, bakıp geleceğim!” deyip koca koca adımlarla o ağaçların sık olduğu yöne doğru yürümeye başladı. Duran *korkma* demiş olsa da çok korkuyordum. Bir başıma zifiri karanlıkta inin cinin top oynadığı bir yerde kalmak, hiç korkmadığım kadar korkutuyordu beni. Bir süre korkuyla Duran’ın geri dönmesini bekledim. Belki kısacık bir zamandı yanımdan ayrılması ama bana öyle uzun geldi ki sanki koskoca bir gün gibi...

“Kimsecikler yok, dedim sana.”

“Gördüm gerçekten, bir adam vardı orada, bana bakıyordu.”

“Hayal görmüşsün Adile.”

Lafının üzerine laf söyleyemedim. Oysaki orada biri gözlerini dikmiş, bana bakıyordu. Hayal olmadığına öylesine emindim ki ama Duran, inanmamakta bu kadar ısrarcıyken gördüğüm silüete inandıramadım onu.

Aramızdaki mesafeyi hızla kapattı. Elleri rahat durmuyordu. Gerdanımda kaybettiği zamanın acısını çıkarırcasına hırsla öpüyordu. O sırada, yine aynı yerde bize doğru bakan o adamı gördüm. Vallahi hayal meyal değil, bildiğim bir insanoğluydu gördüğüm.

“Duran bak, yine orada, bize bakıyor!”

Hızla ayrıldı benden, bakmasıyla ağacın gövdesine saklanan silüeti görmesi bir oldu. “Vay anasını, essahtan da biri bizi izliyo!” deyip koştu o yöne.

Yaşadığım korku öyle büyüktü ki ne yapacağımı şaşırmış durumdaydım. Gitmeli miydim buradan? Adam zaten göreceğini görmüştü. Yarın herkes, Dul Iraz’ın kızının ne kadar fingirdek olduğunu kulaktan kulağa fısıldayacaktı. Herkesin hasta bellediği Adile’nin, *dere kenarlarında oynaşıyla nasıl da oynaşıyor* diye adı çıkacaktı. Daha kötüsü, annem duysa, ah zavallı annem kahrından gözleri açık giderdi!

Bu düşüncelerle ardıma dönüp koşmaya başladım. Oradan uzaklaşmam bir şeyleri değiştirmeyecekti ama böylece hissettiğim korku bir nebze azalıyordu. Evin önüne geldiğimde nefes nefese kalmıştım. Sırtımı duvara dayayıp çöktüm yere, neydi bu yaşadıklarım? Ne için gitmiştim de neler gelmişti şu garip başıma? Tek derdim, Duran’la konuşmakken neden bunları yaşamıştım? Yoksa yüce yaratanın gücüne gitmişti de düştüğüm hata yüzünden cezalandırıyor muydu beni? Yüreğim nasıl da bir telaşa kapılmıştı da dinmek bilmeyen bir çırpınış hâlindeydi?

Bu korku bana çok fazlaydı. Eğer tövbe edince bu başıma gelen musibetlerden kurtulacaksam durmadan tövbe edebilirim. Ama biliyorum ki bizi gören her kimse, ettiğim tövbe onu ne susturur ne de durdururdu. Bizim köyün insanı böyleydi. Köy dedikodudan inim inim inlemeden, beşikteki bebeler bile benim eksik etekliğimi duymadan kimse susmazdı.

Bir zaman oturduğum yerde boş boş düşündüm durdum. Aklıma en ufak bir çare dahi gelmedi. Bu işin

içinden hiçbir hasar almadan nasıl kurtulacaktım? İki dakika konuşup derdimi Duran'a anlatamamışken bu işin bir oluru yoktu ki!

Böyle olmayacaktı, ağır ağır kalktım oturduğum yerden. Niyetim hiçbir şey düşünmeden yatıp uyumak, sonrasında da uyanır uyanmaz çeşmeye kadar gidip kim ne biliyor, bizzat kendi kulaklarımla duyup bilmektir. Gözümü öyle karartmıştım ki beni orada tutup *or*sbu* diyerek taşlasalar umurumda değildi sanki. Korkuyordum lakin korkunun ecele bir faydası var mıydı? Bu işleri başıma ben açtım, temizlemek ancak bana düşerdi.

Eve varıp yatağıma yattığımda güya hiçbir şey düşünmeden uyuyacaktım. Planladıklarımla gerçekleştirdiklerim zaten hiç uyuşmazdı benim. Nitekim öyle de oldu. Sabaha kadar hissettiğim korkuyla dualar edip durdum. Sabaha doğru az buçuk uyumuştum ki Saadet teyzenin kara horozu yüzünden korkuyla sıçrayarak uyandı. Mendebur hayvan öyle de acı acı ötüp duruyordu ki zannedersiniz tüylerini canlı canlı yolmuşlar.

Yataktan hızla kalkıp giyindim üzerimi. Elimde bakır helkelerle düştüm çeşmenin yoluna. Utanıyordum, çokça da korkuyordum. İnsan neyle karşılaşacağını bilemeyince korkudan ölüp ölüp diriliyordu böyle. Elimde sıkı sıkıya tuttuğum helkelerle geçtim su keşiğine⁷. Tüm dikkatimle bana dair bir çift laf duymaktı niyetim. Ama herkes öyle başka şeylerden konuşuyorlardı ki bir türlü yüreğim huzura kavuşmadı. Adımın kulaktan kulağa yayılması mıydı niyetim? Değildi, bunu hiç istemezdim ama bir şeylerin ters gideceğine dair hissettiğim korku yüreğimi rahat bırakmıyordu. Durup benimle konuşanlar oldu,

⁷Keşik: Nöbet sırası.

geçmiş olsun diyenler oldu. Kimsenin hiçbir şeyden haberi yoktu sanki. Çok mu erken gelmiştim ya da böyle şeyler yavaş yavaş mı yayılırdı? Dul Meliha'nın olayı ne çabuk da yayılmıştı oysaki!

Helkeleri doldurup eve döndüm. Eve girdiğimde annem ocaklığı yakmış, bakır kazana bir düğ aşı koymuştu. Beni görünce hızla ocağın başından kalktı, koşup aldı elimdeki helkeleri.

“Ah guzum, ah Adile'm... Hasta hasta çeşmeye kadar gidilir mi heç bu sabahın soğuşunda?” diye hayıflandı.

“Sen de hastasın ana. Hem hava almış oldum, fena mı oldu?”

“Sen öyle diyosan Adile'm, ne diyem ki...”

Akşama kadar çeşme başına gittim geldim su taşıma bahanesiyle ama en ufak bir söz dahi işitmedi kulaklarım. Günlerce, insanlar benim hakkımda konuşuyor mu diye öldüm öldüm dirildim de bir çift laf duymadım. Sonra, “Tövbe edeceğim ya Rabbi. Duran'la bir konuşmak nasip olsun, söz vallahi kıyıda köşede konuşmayacağım, buluşmayacağım,” dedim kendime.

Yine kahreden bir sessizlik, köyde herkes işinde gücünde günü sonlandırırken bense düştüğüm durumdan kurtulmak için Duran'ın yollarını gözlüyordum. O lanet geceden sonra ne onu gördüm ne de o benimle buluşmak için haber gönderdi. Delirmek üzereydim. Bu kadar vurduymaz olmasına artık tahammül edemiyordum. Onun hakkında köyde yayılan dedikodular, evet evet, kesinlikle dedikodudan başka bir şey değildi. Güya Eczacı Veysi'nin baldızıyla söz keseceklermiş de, yok efendim kızın ağabeyinin askerden dönmesine iki ay varmış da, ağabeyi bacımın yüzüğünü ben takacağım demişmiş de...

Tüm bu duyduklarım, bana göre palavradan öte bir şey değildi. Benim sevdiğim adam, benim kanıma girip de gidip başka bir kızla evlenmezdi! Var mıydı böyle bir ihtimal? Bana göre yoktu, zira ben hep iyi olan seçenek üzerinde duruyordum. Belki de bu yüzden kandırılan taraf bendim.

Her günüm bir öncekinin aynısı, yemek yap, evi derle topla, çeşmeden su getir, kulağıma bir şey çalınması için dikkat kes, Duran'a haber sal, günlerim böyle böyle devam etti. Sonra hiç ummadığım bir şekilde Duran'dan haber geldi. Bu gece yine aynı yerde bekleyecekmiş ama çok önemliymiş. Mutlaka gitmeliymişim. Bu haberi alın-caya kadar Duran'la buluşmak için can atarken aldığım haberle bir anda tadım kaçtı. Nedense yüreğimde binbir ağırlık, onunla buluşmayı gönlüm istemiyordu. Ama bir yandan da mecburdum. Uzun zamandır aybaşı olmadığımın geç de olsa farkındaydım. Şüphelerim vardı, derdim kaderim az gibi korktuğumun başıma gelmesini istemiyordum. Ne olursa olsun insan gerçeklerden kaçamıyormuş, geç de olsa bunu anladım.

Evdeki gündelik işlerle uğraşayım, biraz zaman geçsin, kafamı toplayayım dedim, olmadı. Neyi elime aldıysam ellerimde kalakaldı. Ben böyle bir kız mıydım? Etrafına bön bön bakan, ne yapmaya çalıştığından bile bihaber! Eski ne güzeldir oysa. Bir daha geri gelmeyen, her daim özlenendir eski zamanlar. Şimdi burnumun direği sızım sızım sızlar oldu. Eski Adile'yle şimdiki Adile arasındaki fark, aman ya Rabbi ne felaket bir sonuçtu oysa! İki erkek kardeşin tek bacısı, başkalarının yan bakmaya çekindiği ben, şimdi ne hâldeydim? Peki, hayıflanarak ömür mü geçerdi?

Sonra düştüğüm düşünce girdabında silkinip, “Kalk kız Adile, bu böyle olmaz. Sen kara kara düşünüürken zavallı hayvanlar ahırda açlıktan ölecek,” diyerek bir azar çektim kendime. Derdimi birine anlatamıyordum ki biri bir akıl versin, bir yol göstere sin. Ama öte yandan, bu yaşadığım öyle bir lekeydi ki kim duysa günahıma ortak olur, bu kir ona da bulaşırdı. Bu işin akla falan ihtiyacı yoktu. Bu sebepten bir başıma yetmeye çalışıyordum.

Ahıra doğru ağır ağır yürüdüm. Erdal ağabeyimin gönderdiği gâvur paralarıyla epeyce düze çıkmıştık. Borçlar ödenmiş, ahıra iki guzlacı⁸ inek, bir de kömüş⁹ aldirmıştı annem. İlk zamanlar korkardım kömüşt en, zira bu hayvanlar öyle akıllı olurlardı ki inekler gibi nazlım ve sakin olmazlardı. Alışkın olduğu insandan başkasının, onunla ilgilenmesine katiyen izin vermezlerdi. Bir de bu hayvanların belli bir saati olur, o saat geçtiğinde kendi doğurduğu yavrusunu bile yanına yaklaştırmazdı. Sağım saatinde balağını¹⁰ biraz emzirip sağmaya hemen başlalmazsak bir sonraki sağım saatine kadar kömüş sütünü sağdırmazdı. İlk günler anneme kızardım, *bu aksi hayvanın nesini sever bu kadın*, diye. Ama zamanla insan alıyor, aksi olduğunu ve diğer hayvanlardan biraz farklı olduğunu dahi fark etmiyor, hele kömüş alışmış ve güvenmişse...

Ahırın kapısını açtığımda burnumu keskin bir asit kokusu yaktı. Bu kokuya alışmak bir iki dakikayı alıyordu. Gözlerim loş ışığa alışınca yeni doğan yavrular için komşumuz Mahmut ağabeye, annemin ricası üzerine yaptırdığı danalığa yöneldim. Kapkara yavrucak sanki

⁸Guzlacı: Gebe.

⁹Kömüş: Manda.

¹⁰Balak: Kömüş (manda) yavrusu.

saatlerdir beni bekliyormuşçasına yattığı kuru samandan hızla ön ayakları üzerinde doğrulup kalktı. Tüyleri siyahın en karası, gözleri siyahımsı mavi, karanlıkta çok tatlı bir hayvandı. Kuyruğunun ucundaki üç dört santimlik bembeyaz tüyler, onu daha da sevimlileştiriyordu. Tahtaların arasından elimi uzattım, ılık burnunun ucuna dokundum. Minicik pembe dili serçe parmağıma dokundu, ürkekçe sanki izin istercesine...

Sevimliliği karşısında gülümsedim. “Sen acıktın mı Lacivert, annenin karnını doyurmasını mı istiyorsun, ha Lacivert kız?”

Lacivert, benim ona verdiğim bir isimdi. Dedim ya, gözleri siyah değildi ama siyahımsı bir mavilikteydi. Ben böyle bir göz rengi hiç görmedim. Eğer insanoğlunda da böyle bir göz rengi varsa o insan ne göz alıcı, ne güzel bir göz rengine sahiptir.

Anlıyordu bu yavrucak beni ya da ben öyle zannedyordum. Burnunu havaya kaldırıp gerdanını okşamamı beklemesi, düşüncelerimde haklı olduğumu zannetti-riyordu zira. Biraz boynunu okşadım, hafifçe kaşıdım. Sonra alaca kapının bağlı ipini usulca çözüp girdim içeri. Yanımda getirdiğim yumurtayı kırıp Lacivert’e içirdim.

Bir kömüş yavrusu büyötmek, öylesine bir uğraş değildir. Bunun incelikleri vardır. Her gün sabah akşam fark etmez, yavru büyüyünceye kadar çiğ yumurta içirilir. Hava güzelse günlük yıkanır, paklanır. Yalnız bizim Lacivert, kış mevsimine girmeden az bir zaman önce doğduğu için günlük banyo yapamıyor garibim. Ahır zaten beş altı büyükbaş hayvana göre, ahırın bir köşesine de soba kurdurdu annem, hayvancağızlar üşümesin diye.

Haftadan haftaya evde güğümlerde ısıttığım suyla çimdirip eski çal çaputlarla da kuruluyordum.

Alaca kapıyı sonuna kadar açtığımda, yerinde bir iki sekti, sonra yıldırım gibi koşarak ahırın en dibinde bağlı olan annesine koşarak yöneldi. Lacivert'i biraz edikledikten¹¹ sonra annesinin ona fazla gelecek, iki göğsündeki sütünü sağıp aldım. Kömüşler çok sütlü olur. Hele o süttten yapılan yoğurt taş gibi olur. Tereyağı ise diğer hayvanlarınkinden çok ve lezzetli olur. Hayvanı sağıp sağmaz yavruyu salıverdim, yoksa anası sütünü çeker, yavrusunu da yanına yaklaştırmazdı. Kömüşler gerçekten de çok akıllı hayvanlar.

Lacivert annesini emdikten sonra döndü, yavaş yavaş danalığın kapısından içeri geçip dört ayağının üzerinde kuru samanlara uzandı. O annesini emip karnını doyururken, ben onun yattığı yeri temizlemiştim. Duvarın köşesindeki suyunu da değiştirip danalıktan çıktım. Sırada üç büyükbaş hayvanın bakımı vardı. İneklerimizin ve kömüşümüzün petnisine¹² saman döküp üzerine bolca yem serptim. Onlar iştahla karınlarını duyururken ben de altlarını temizleyip saman serptim. Sularını da helke helke taşıyıp onları suladıktan sonra ahırdan çıktım.

Vakit öğleyi geçmişti. Eve girmeden evvel üzerimdeki ahır için giydiğim eski kıyafetlerimi çıkarıp girdim içeri. Annem ocaklığa önceki gün kestirdiği horozu koymuş kaynatıyordu.

“Bitti mi işin yavrum?”

¹¹Ediklemek: Hayvan emzirmekte kullanılan yöresel bir kelime. Özellikle anneleri buzağuları emzirirken kullanılır.

¹²Petni: hayvanların beslenmesi için, genelde ahşaptan ve betondan yapılmış, içine saman ve yem konulan yemlik.

“Bitti ana.”

“Horoz pişti, suyuna bir pilav yapayım, yanına da türlü ediyim diyom Adile’m. Sen ne diyon, ha guzu?”

Fark etmez, diyecektim ki aniden gelen öğürmeyle konuşamadım. Koştum balkona. Ağzımda zehir gibi bir tatla yarım saat balkondan aşağı sarktım, midemde ne var ne yoksa boşalttım.

Annem hemen arkamdaydı. “Eyi olmadı mıydın Adile sen, yine mi hasta oldun gınalı guzum?”

“Yok,” dedim yüreğim burkularak. “Geçer birazdan ana.”

Ne geçti ne de geçecek gibi oldu. Taze gelinlerden ve hamile kadınlardan duyduğum kadarıyla az çok farkındaydım ki ben de bir anneydim artık. Babasız bir yavrucağa gebe, ne yapacağımı bilemez bir hâldeydim. Duran birkaç aylığına para biriktirmek için köyden ayrılmıştı. Konuşamamıştım, gebe olduğumu, bundan sonra ne yapacağımı sormaya dahi fırsatım olmamıştı. Gitmeden bir gün önce ne yaşamıştım? Çağırıldığında bu sefer ne olmuştu, bir bir aklıma üşüşüyor.

Kuru otlar sırtıma batsa da sesim çıkmıyor ona karşı. Onun o efsunlu hâlini bozmaktan korkuyorum. Üzerime haddinden fazla eğiliyor, eğiliyor. Bir eli saçlarımın üzerindeki yemenime gidiyor. Ürküyordum koyulaşmış gözlerinden, başımdaki yemeniyi hızla çekiyor. “Bu bende kalsın, geceler çekilmiyor kokun olmadan!” diyor. Aptal aptal bakıyorum, bir şeyler söylemek gelmiyor içimden. Dilim tutuluyor sanki. Sevdiğim ya da sevildiğimi zannettiğim adama karşı...

Cesaretini körükleyen, benim ona boyun eğmiş hâllerim değil mi zaten! Benden istediği zaman faydalanması, her seferinde sevdama karşılık verdiği evlilik vaatleri... Konuşmak istedim, karnımdaki masumu anlatmak, ne mümkün! Susturdu işaret parmağıyla dudaklarımı. “Sakin bir şey söyleme. Biliyom ki köydeki dedikoduları söyleyeceksin. Amma Adile bunların aslı astarı yok. Ben seni sevdim, bunu böyle bil.”

Bu sözlerden sonra bana yine beklemek düşmüştü.

Zaman ilerledikçe umudum ve sabrım tükeniyordu ona karşı. Yavaş yavaş beni oyaladığını dahi düşünmeye başlamıştım. Eğer öyle bir niyeti varsa! En çok da bundan korkuyorum ya... Elim karnıma gidiyor. Ne zaman bu düşünceler aklıma hücum etse bir zaman ağlıyorum.

Kış gelmiş memleketime! Bense bundan bihaber, son olanların şokuyla bu hayatta var mıydım yok muydum, öylesine yaşıyordum. Amaçsızca! Hamileydim, sevdiğim adamın köyde dedikoduları dolaşıp duruyordu ve ben onu bekliyordum.

Her güneşli gün yaptığım gibi evimizin ahşap balkonunda yün minderin üzerinde kollarım göğsümde bağlı, oturmuş, hüsrânımı düşünüyordum. Ben bunları dibine kadar hak etmiş, eksik eteğin tekiydim, tam olarak böyle bir genç kızdım. Hiçbir Allah'ın kulu, *bu kız kandırıldı, kurban seçildi*, demezdi. *Ne eksik etek, ne or*sbuymuş bu İraz'ın kızı*, derlerdi.

İnsanın en çok korktuğu şey başına gelirmiş. Benim de öyle oldu. Duran en güvendiğim insan, yıktı hayallerimi. Ben ona ne umutlar bağlamıştım oysaki!

Alaca kapıdan giren Ayşe ablanın sesine doğru döndüm. Şaşırmıştım esasen. Bizim evin avlusunda ne işi

vardı ki? Yüreğim gürp gürp atarken elinde tuttuğu bir poşet dolusu şeker gözlerime ilişti. Bu şekerin bir açıklaması vardı; yakında ya söz vardır ya da nişan. Ellerim ayaklarım anında buz kesti, neydi bendeki bu hâller, niyeydi bu korku? Korkacak ne vardı ki ortada?

Kadın gözlerini dikmiş, alıcı bir kuş gibi bana bakıyordu. Tastamam bana, ciğerimi sökmeye niyetli... Yaklaştı usul usul. Gözlerim, avlunun çamurunda bıraktığı kara lastik ayakkabısının izlerinde takılı kaldı bir süre.

“Bu zamanınız hayırlı olsun Adile, anan yok mu?”

Ne diyeceğimi bilemedim bir süre. Annemle ne işi vardı ki Ayşe ablanın? Çabuk silkindim sıkışıklığımdan. “Buyur Ayşe abla, anam biraz rahatsız, uzanıyordu. Bana deyiver ne diyeceksen,” dedim.

Baktı baktı yüzüme, bir şeyler arar gibi, sonra boğazını temizledi. Eteklerini toplar gibi etti, sanki çamur etek uçlarına hiç değmemiş gibi.

“Adile geçmiş olsun, neyi var İraz bacının?”

“Sağ olasın Ayşe abla. Her zamanki rahatsızlık işte, hastaneye de gitmek istemiyor. Bilmem ki neyi var...”

“Eeee, sen nasılsın bari?”

Öylesine sorulmuş sorulardı bunlar. Heyecandan, korkudan ölmek üzereydim oysaki.

“İyiyim,” dedim kısık çıkan bir ses tonuyla. İyi miydim ki? Poşetin içinde ışıldayan şekerler gözümün önünde durduğu sürece iyi olmama ihtimal mi vardı?

“Allah eyilik versin. Adile...” deyip durakladı, baktı yüzüme yine. Utanıyordum bu bakışlardan, bir şeyler biliyor muydu? Korkutuyordu beni. Sonuçta kadın Duran’ın yengesiydi, korkuyordum bu sebepten.

"Adile, yavrum bu cumartesi nişanımız var. Sizi de okumamı istedi Memik ağabeyim. *Gayrı geçmiş geçmişte galdı. Buyursunlar gelsinler nişanımıza, pek sevinirim İraz bacının hanemi şereflendirmesine. Aman ha, onları okumadan gelme, ne de olsa ilk oğlum evleniyi,* dedi. Cumartesi e mi Adile, bu cumartesi bizim Duran'la Eczacı Veysi'nin baldızının nişanı var. Gelin e mi, söyle anana. Hem nişan sonrası da bir geçmiş olsun geliniz Memik ağabeyimgille, derim ben ananın hasta olduğunu... Hem bitsin gayrı bu küslük, bir Müslüman Müslümana üç günden fazla küsmez. Aha şoradan emmingili de okuyacağım, gelerseniz başımızın üzerinde yeriniz var," deyip avuçlarıma doğru poşetin içinden bir şeker alıp uzattı.

Yengesinin uzattığı nişan şekeri, yüreğime görünmez hançerlerin inmesine sebep oldu. Onun o kızla nişanlanacak olmasına inanmıyordum.

"Alsana gızım, al al çekinme," deyip alamadığım şekeri avucuma sıkıştırdı. İşte şimdi bitmişim ben!

Hani *duyduklarına inanma* diyordu. Yalan mıydı hepsi? Kolay mıydı bir insanın onuruyla, gururuyla, şerefiyle oynaması? Hiç bu kadar hüsrana uğramamıştım ben. İnanıyordum, güveniyordum ben ona. *Neden, neden,* diyerek saçlarımı yolup yanaklarımı cırmalamak istedim. Yalan hepsi yalan. *Yapmaz, yapamaz, benim Duran'ım kandırmadı, seviyor beni...* diye haykırmayı ne kadar çok istedim. Yapamadım, hüsrانım gibi çığlıklarım da sessiz sedasız yüreğime saplanan bir hançer oldu.

Ben ne yapacaktım ya Rabbi? Kim beni alıp evine gelin ederdi, kim elimden bir tas su içip, *su gibi aziz olasın,* derdi? Ah bir gebe olduğum bilinse taş tutarlardı. *Kahpe, köyümüzün yüz karası,* deyip yüzümü gördükleri

ânı uğursuzluk sayarlardı. Ben böyle bir sonu bile bile nasıl böyle bir hataya düşmüştüm ya Rabbi?

Ayşe abla, arkasını dönüp çoktan alaca kapıdan çıkmış, çitlerin arasında gözden kaybolmuştu. Böyle bir haber beklemiyordum. Yalan ya da dedikodu diye avunup durmuştum, şimdi ne olacaktı? Deli gibi avuçlarımda sımsıkı tuttuğum söz şekeriyile, bir ileri bir geri sallanmakla çare bulunmuyordu. Bir çırpıda silkindim düştüğüm düşünce girdabından. Duran köye dönmüştü ve benim bundan haberim yoktu. Niyeydi ama?

Seviyorum, demişti. Alacağım, al duvağınla benim gelinim olacaksın Adile. Yalanın bir parçası mıydı yoksa?

Seni çok üzecek. Tamam, beni isteme emme ona da sakın kanma Adile! Ne çın çın çınılar oldu Kambur İsmet'in, Feyyaz emminin tarlada söylediği sözler.

Üzülmediğim bir gün mü olmuştu sanki? Sevmenin bedeli bu kadar ağır olmamalıydı. Bu hayatta kimi sevdiysem öyle ya da böyle ortada kaldım. Önce babam... Bir kız evlat için baba ne kadar da kalbin merkezine konulması olurdu, ben hiç babamı tanımadım ki. Ya ağabeylerim? Onlar en ihtiyacım olduğu anda neredeydiler? Herkesin bir hayat telaşesi vardı, yollarına baktılar. Ah ah, Duran peki? Sevdim ben onu, hiç görmediğim babam gibi, hasretleriyle kavrulduğum ağabeylerim gibi, ömrüne ömrümü feda edecek kadar. Beni yarı yolda bırakmaya değer miydi, neyin diyetini bana ödetmişti? Daha ikimizin de dünyada olmadığımız zamandaki bir husumetin cezalısı neden ben olmuşum?

Ne çok sorularım vardı, cevabını dahi bilmediğim... Bu böyle olmazdı, olmamalıydı, bir şeyler yapmam lazımdı. Bu sebepten ötürü yüreğimde yaşadığım hüsrana,

yıkılmışlığa rağmen dimdik durmaya çalışarak balkon-
kondan içeri geçtim. Annem uyanmış, ocaklığa yemek
koyuyordu.

“Ana?”

Kendine has seslenişiyse döndü yönünü bana. “Ha
yavru?”

“Ana?”

“De Adile’ım?”

“Ben şeye gidecektim de?”

“Nereye?” diyerek sorgular bir şekilde ocaklığın
önünde doğruldu.

“Nazire abladan dantel örneği alacaktım da bir koşu
alıp geleyim mi?”

“Eyi madem, geç galma emme!”

“Tamam ana,” deyip çıktım evden. Dantel mantel
mazeretti. Tek istediğim, Nazire ablayla Duran’a haber
göndermekti. Konuşmalıydım mutlaka, bu işin bir çaresi
olmalıydı. Bilmeliydi çocuğunu, sonuç olarak ben bu ço-
cuğu tek başıma yapmamıştım ki. Ne konuşacaktım, ne
diyecektim, bir bir aklıma kazıdım yol boyunca.

Nazire ablanın avlu kapısının önüne geldiğinde yü-
reğim neredeyse çarpıntısından nefesimi kesecekti.
Girdim ahşap kapıdan içeri, avlunun tam ortasında ta-
vuklara, kazlara elindeki tasın içinden buğday serpi-
yordu. Beni görünce tasın içindeki buğdayı yere döktü.
Büyük adımlarla yaklaştı alaca kapıya. Kolumdan tutup
evin arka tarafına çekti. Anlayamıyordum, her gitti-
ğimde hoş karşılarlarken şimdi niye celallenmişti ki?

“Ne işin var burada Adile?”

“Duran’la konuşmam lazım, hemen şimdi.”

“Aklını mı sıyırdın, ne Duran’ı? Adın çıkar Adile! Elin oğlundan sana ne, haydi git evine! Bu dediğini de ne ben duydum ne sen söyledin, duydun mu?”

“Ne diyon abla sen?”

“Asıl sen ne diyon? Elin başı bağlı oğluyla görüşmek de ne demek? Ben sana edebinle evine git diyom, gerisine garışmam bah!”

“Abla sen değil miydin bizim aramızı yapan, onun gönlünün bende olduğunu, beni çok sevdiğini söyleyen, guşlar gibim birbirinize haber uçuran...”

Sözlerim daha bitmemişti. Belki gebe olduğumu dahi söyleyebilirdim, yanağıma şiddetli bir tokat yemiş olmasaydım. Neye uğradığımı şaşırdım, gözlerimden dolu gibi yaşlar akarken onun öfkeli sesi beynimin en ücra köşelerinde yankılandı.

“Eksik eteğe bah hele! Orda burda oğlanla fingirde, günahının çamurunu bana mı sıçratırsın? Allah’tan kork, iki evladım var, onları yetim bıraktırmam, duydun mu bıraktırmam!”

Eli tekrar havaya kalkmıştı ki korkuyla yüzüme gelecek darbeden korunmak için sakındım ama beklediğim darbe gelmedi.

“Yakışıyor mu Nazire abla? Senin ne halt yediğini ben bilmiyom mu ha? Aklın sıra danışıklı döğüş yapacaksınız, yaptırmam!”

Duyduğum erkek sesiyle çektim kolumu. Kambur İsmet, Nazire ablanın koluna yapışmış, kadının kolunu çekmesine fırsat bırakmadan tutuyordu öylece. “Söyle,

Duran iti Adile'yi oyuna getirmen için kaç altın saydı avuçlarına?"

"Günahımı alıyon İsmet gardaş, yoh öyle bir şey."

"Yalan söylüyon Nazire abla, yalan söylüyon! Gördüm sizi!"

Üstüme oynanan oyunu göremeyecek kadar kördü gözlerim. Nazire'nin avludan perişan bir hâlde çıktım. Yalanmış her şey! Tüm her şeyi öğrenmeme rağmen inanmak istemiyordum. İsmet ardından yetişti. Tenha-daydık, kimsecikler yoktu.

"Adile çok söyledim sana, inanmadın, inanmak istemedin. Üzecek seni dedim. Kullanıp yüzüne bile bakmayacak dedim. Niye dinlemedin beni, ah Adile?"

"Benim..." dedim ağlamalarımın arasından. "Duran'la konuşmam lazım..."

Hiddetle sözümü kesti. Vallahi, gözlerime bakan o çakmak çakmak gözlerinden korktum da yine yüzüme kollarımı siper ettim. Beklediğim darbe gelmeyince kollarımı yüzümden çektim. Şaşkınca bana bakıp hareketlerimi inceliyordu. Sonra yutkundü, bir şey söyleyecek gibi oldu ama bir şey söylemek yerine beni incelemeyi sürdürdü. Ne zamana kadar yüzüme bakacaktı ki? Gitmeliydim, gitmek zorundaydım.

"Adile, o şerefsizin onca oyununa rağmen yine mi ona gideceksin?"

"Mecburum..." sözü çaresizce döküldü dilimden. Tek bir kelime tüm durumumu anlatıyordu da o nereden bilebilirdi ki?

"Ne mecburiyetin var Adile? Allah aşkına yapma bunu kendine!"

“Mecburum İsmet, ben ona mecburum!”

Gözleri doldu, inanmaz bir şekilde baktı. “Düşündüğüm, aklıma gelen olmadı de. Gurbanın olam, olmadı de Adile?” Neydi aklına gelen, düşündüğü şey. Ağlamam şiddetlendi. Hıçkırıklarım, aldığım nefesi kesiyordu sanki. Omuzlarımdan tutup sarstı beni. “Söyle Adile. Neye ağlarsın, neye mecbursun, sana bir şey mi etti?”

Çaresizce *yok öyle bir şey* dememi umdu. Benden ses çıkmayınca yere çöktü. Sanki koca bir dağ yerle bir oldu. Başını dizlerine gömüp, iki elini yumruk yapıp başına vurmaya başladı.

“Engel olamadım, Allah benim belamı versin! Yetişemedim!”

Vurdu, vurdu kafasına, içim acıdı. Yanına çöküp yumruk olmuş eline dokundum.

“Yapma.”

“Gördüm sizi Adile.”

Dondum kaldım. Neyi görmüştü, ne kadarını görmüştü ki?

“Elini tutuşunu, yanağından öpüşünü kuytu köşelerden izledim. Canım nasıl yandı, sen bilin mi? Yüreğimi tırnaklarınla söksen bu kadar acımazdı. Aklıma gelen başıma geldi, anlıyon mu Adile? Ben ta en başından beri böyle olacağını bile bile engel olamadım. Zannettim ki seni uyarınca sen uzak kalırsın, kalmadın Adile. Yanığına bile bile gittin! Biliyon mu?”

Baktım yüzüne, gözyaşlarımı kurulayıp konuşsun diye...

“O gece Duran’ın yana yakıla kavak ağacının etrafında aradığı bendim! Sen gördün amma o görmedi beni. Ben

sevdiğim kıza dokunulduğunu uzaklardan izleyen korkağın tekiyim! Ona engel olsam ne olacaktı, bilyon mu? Sana heç acımadan, köyün insafına bırakacaktı. Söyledi de yüzüme! İşte o bu kadar şeref yoksunu bir adam, senin üzerine çamur sıçratmadığın o Duran iti, açık açık zamanında beni tehdit etti!”

“Ne dedi sana?”

Burnunu çekti. Alnını elinin ayasına dayayıp bitkin, tükenmiş bir hâlde konuştu. “Eğer yoluna çıkarsam seni tüm köye rezil etmekle tehdit etti. Kendi ellerinle işlediğin iğne oyalı allı morlu yemenini gösterdi. Sen vermişsin ona! Korurum zannettim seni ondan, onun yapacaklarından korurum zannettim. Yapamadım Adile, geç kaldım.”

Arkamı dönüp yıkılmış, perişan hâlde yürümeye başladım. Yemenimi başımdan çekip alan Duran’dı, ben vermemiştim ki... Bir yandan ağlarken bir yandan geçmişin masum Adile’sinin vedasına kahroluyordum. Üzerime oynanan oyunda harcanan bendim. Kaybeden, pisliğe bulaşan yine bendim!

“Adile?” Bağırды arkamdan. Durmadım, yürümeye devam ettim. Koşup önüme geçti. “Anlat bana, yardım edeyim. Düştüğün bu durumdan kurtarayım seni!”

İki elimle sildim gözyaşlarımı. “Ne anlatayım İsmet? Neyi değiştirecek benim sana anlatacaklarım? Ben pisliğe bulaşmış kirli biriyim, iğrenilesiyim...”

“Deme öyle, vallahi seni Duran’a yem etmem! Gücüm yettiğince korur kollarım seni. Kimse de en ufak bir sözle irdeleyemez seni. Haydi anlat bana, ne oldu ne bitti, anlat bana?”

“Anlatamam İsmet, hiç kimseye anlatamam,” deyip koştum koşabildiğim kadar. Sonra bir çamur birikintisinin içine düştüm. Yüzükoyun kapaklanmış olsam da düştüğüm gibi kalkıp yine koştum eve kadar.

Eve geldiğimde çok bitkin, perperişan bir vaziyeteydim. Ahşap kapıdan sessizce girdim. Gıcırdaması beni ele verebilirdi lakin annemin sedirde uzanmış uyuyor olması işime gelmişti. Perişan hâlimi görseydi her şeyi anlatmam gerekirdi. Annem ısrar eder, ben de dayanamaz, yediğim tüm haltları anlatırdım ki bu da hiç iyi olmazdı benim için.

Dışarının soğukunda çok üşümüştüm. Dişlerim zangır zangır birbirini döverken çamura düştüğümde ıslanan kıyafetlerim de ayrı üşütüyordu bedenimi. Aceleyle bedenime yapışan kıyafetleri çıkardım. Ellerimi yüzümü sıcak suyla yıkamaya niyetliydim ki ocaklıktaki ateşin çoktan söndüğünü, üzerindeki su kazanının içindeki suyun ise çoktan soğuduğunu, ne yazık ki fark etmem fazla zamanımı almadı. Mecburen ibriğe¹³ doldurduğum soğuk suyla yıkadım elimi yüzümü.

Titremem geçmek bilmiyordu. Üzerime kalın bir hırka giyinip dışarı çıktım. Kömürlükten kucağıma destelediğim odun ve kuru dallarla eve geri döndüm. Onca hüsranı yaşamamışım gibi normal davranmaya çalışıyordum. Anneme bir açık vermekten korkuyordum. Ocaklığı ellerim titreye titreye doldurup yaktım. Akşam için de bol tereyağlı bir helle çorbası koydum. Annem uyanmadan sofrayı hazır etmekte niyetim ama öyle olmadı. Küçücük bir çocuk gibi gerinerek uyandı annem. Sırtını sedirin hasır yastığına dayadığında gördü beni.

¹³Ibrik: Su koymaya yarayan, emzikli, kulplu kap.

“Adile’m, ne zaman geldin gı? Heç duymamışım, içim geçmiş, aha burada uyuya galmışım ya...”

“Ohooo... Çoktan geldim ana. Sen uyuyordun, ses etmedim.” Yalandı. Eve geleli yarım saat bile olmamıştı hâlbuki.

“Aldın mı Nazire’den örneği?”

Yalanım hazırda hemen, hiç düşünmeden söyleyiverdim. “Yok ana, başkasına vermiş.”

“Eyi, sen de başka bir şey yaparsın, havlu kenarların epey vardı zati. Olmasa da olur.”

Sessiz sakın geçiyordu akşamımız. Sessizce yemeğimizi yiyip yine sessizce yataklarımıza geçtik. Sanki hiç kötü bir şey yaşamamışım gibi her şey olağan bir şekilde ilerliyordu. Lakin benim bu biçare yüreğim, ah bir de ona anlatsam, sözümü geçirsem! Dinlemiyor ki beni bu aptal kalp, hazmedemiyorum. Bana bu yaşadıklarımı, Duran’ın reva görmesini hazmedemiyorum.

Ya peki, bende bulamayıp Eczacı Veysi’nin o sümüklü baldızında bulduğu neydi? Ellerinin üzerinde tane tane siğilleriyle akan burnunu çekmekten, silmekten aciz çirkin bir kızcağız, neydi ondaki farklılık? Hayır, kesinlikle kibirli biri değilim ama o kızla kendimi kıyasladığımda aramızdaki uçurumu bir ben mi fark ediyorum?

Alaca bir akşam vakti, karşısına çıkıp hesap sordum. Yakasını tuttuğum ellerimi hışımla çekip, beni hızla itip düşürdü. “Kahpe!” diyerek başıma tükürdü.

Neye uğradığımı şaşırmıştım, kesinlikle böyle bir şey beklemiyordum. “Duran beni seviyordun, beni alacaktın hani?” dedim yalvaran bir sesle. Acizim, çokça da zavallı.

Alayla güldü soruma. “Adile, her güzel söz söyleyene inanılmaz. Güzel vakit geçirttin bana, sağ ol amma...” diyerek işaret parmağını tehdit eder gibi bana doğru salladı. “Daha fazlasını sakın ola umma benden!”

O an oracıkta mahvoldum. Hızla düştüğüm yerden kalkıp ayaklarına kapandım. “Duran etme eyleme, sen bana kıymazsın, değil mi?” Gözlerine umutla baktım, beni yanıltmayacak bir ışık aradım. “Sen Adile’ne kıymazsın, öyle değil mi?”

Söylediğim sözlere alayla güldü. “Aptal olma kızım, sen benim gönül dalgamdan başka bir şeyim olmadın!”

Kahroldum o an.

“Hamileyim,” dedim kararını değiştireceğini zannederek.

İnanmadı, ardına dahi bakmadan gitti. Pes etmemiştim. Onun beni reddetmesi, gururumu ayakları altına alması dahi umurumda olmamıştı. Bu küçücük köy yerinde babasının kabul etmediği bir bebekle yaşamam imkânsızdı.

Ertesi akşam yine çıktım karşısına. O kadar yalvarmam boşuna bir çaba!

“Bugün benim altıma yatan, yarın başkasının altına... Git piçine başka baba bul!” deyip beni paramparça eden sözler söyledi. Yalvardım, tam dönmüş gidecekken geri dönüp üç beş kâğıt para çıkarıp attı suratıma.

İşte o an anladım ki yaşadıklarım koca bir yalandı. Bebeği için bana kıyamayacağını düşünmem, başlı başına

koca bir ahmaklıktan başka bir şey değildi. Ellerimle toprağa yumruklar indiriyordum, yetmiyor, tırnaklarımla çamurlu toprağın göğsünü yarıyordum. Sonra bir el dokundu, korkuyla sıçradım. Başımı kaldırdığımda İsmet, boynunu bükmüş bana bakıyordu.

“Sen haklıydın.”

“Bazen haklı olsak da sesimizi yalnız biz duyuruz Adile!”

Hiçbir şey demeden ağladım bu sözlerin üzerine.

“Ağlama!” dedi. “Ben seni ayaklar altına düşürmem, anlat bana her şeyi Adile, yardım edeyim sana?”

O anki yaşadığım zorluktan mı hormonsal bir duygu geçişi miydi, bilmiyorum. Bir kez de İsmet’e güvenmek istedim. Onun çırpınışları öyle gerçekçiydi ki bir de ona inanmak istedim.

Anlat deyince de her şey bir anda anlatılmıyormuş. Yürekten geçen her şey öyle basit bir titreşimden geçiyor ki dilin ucuna geldiğinde bu titreşim, bir elektrik akımı gibi sarsıcı ve acı verici oluyordu.

Çok zorladım kendimi, yaşadığım onca şeyi sıradan bir şeymiş gibi kolayca anlatmayı ama beceremedim. İsmet sabırla bekledi başucumda. Sonra *topla kendini*, diyerek bir azar çektim kendime. Berbat bir durumdaydım. Ağlamaktan içim dışıma çıkmış, salya sümük rezil bir şekilde İsmet’in yanında utana sıkıla durmak, biraz da utancımдан yerin dibine sokuyordu beni. İsmet’in karşısında ağlak bir şekilde durmam mı utanç vericiydi, yoksa az sonra İsmet’e anlatacağım şeyler mi utanç vericiydi, bilemiyorum. Her şekilde de utanan bendim esasında.

“Ben kendi kendimi bitirdim İsmet, ölmeden mezara koydum aha bu canı!”

“Dur hele, böyle söyleyip de düşürme gül yüzünü. Vardır elbet her şeyin bir çaresi!”

Umutsuzca mırıldandım. “Bu işin bir çaresi yok!”

“Adile, her ne söyleyeceksen gözümde zerre değerinde değişmeyecek. Allah aşkına de haydi. Vallahi sana gücümün yettiğince yardım etmek istiyom, başka bir derdim yoh.”

“Hamileyim ben İsmet. Babasının kabul etmediği bir bebeği karnımda taşıyom, sen bana nasıl yardım edebilirsin? Çok sürmeyecek, sağır sultan bile duyacak bu işi! Bitti, her şey buraya kadarmış!”

Ağlamaktan gözlerim cayır cayır yanıyordu sanki. Son umut kırıntılarımı o gün kaybetmiştim. İsmet’in umut verici hiçbir sözü beni sakinleştirmiyordu, ta ki tek seferde söylediği sözü duyana kadar.

“Evleniriz, ha Adile?”

Kanım çekildi âdeta. Beni bu hâlimle kabul etmesi oldukça şaşırtmıştı. Ondan böyle bir fedakârlığı beklemiyordum. “Sen!” dedim. “Sen ne dediğinin farkında mısın?”

“Farkındayım.” Tek bir kelime yetmişti, niyetinin ciddiyetini anlatmaya.

“Ama...” dedim. “Sen bakırsın, ben ise dul ve gebeyim. Herkes demez mi, bu işte bir iş var diye?”

Patavatsızlıktı bu yaptığım. Geç de olsa farkına varmıştım söylediğim sözlerin farkına ama iş işten geçmişti çoktan. Sırtındaki kamburunu başparmağıyla işaret edip konuştu, alınmıştı.

“Adile, sorun sadece sırtımda taşıdığım bu kambur mu? El âlem ne der diye düşünme! Herkes istediğini konuşsun. Ben seni ta ezelden beri sevdim. Kusurunla, hatanla kabulümsün, var mı bundan ötesi?”

Suçlulukla başımı önüme eğdim. Çekingen bir şekilde tuttu çenemden, gözlerine bakmamı sağladı. “Sen yanlış bir şey demedin, herkesin söyleyeceklerini söyledin amma umurumda değil Adile, senin de olmasın. Ben anamla konuşurum. Gelir evinize, Allah’ın emriyle ister seni İraz Ana’dan. Tamam mı, oldu mu?”

Başımı aşağı yukarı doğru sallayıp, “Tamam,” dedim. O an onu bir kurtarıcı olarak görmüştüm. Bir süre konuşmadık, sonra yutkunduğunu işittim. Aynı anda birbirinize baktık.

“Gayrı üzülme, üzülüp üzülüp düşünme. Ben varım.”

“Sen varsın...” diye tekrar ettim.

“Ben varım yaaa!” deyip başını salladı esefle. “Adile, git evine sen, İraz Ana merak etmesin.”

Ana demişti! İraz Ana... Benim anneme *ana* demişti. Kusurlu olmama, kirli olmama dahi aldırış etmeden benim olan her şeyi sahiplenmeyi, sanki kendine borç bilmişti İsmet. Sözünü ikiletmedim. Başım önümde, yüzümde buruk bir tebessümle döndüm arkamı, yürüdüm. Bitmiş miydi acaba tüm derdim, kederim? Mutlu olabilecek miydim?

Duran beni istemiyordu, *yoluma çıkma*, demişti. Ya o benim yoluma çıkarsa? Eve ulaşana kadar düşündüm durdum. O gün o saatlerde yeni bir yol çizmiştim kendime, o yolda yürürken. Beni istemeyen bir adamla değil, beni ta ezelden beri sevip isteyen adamla evlenecektim.

Sevginin de bir masal kadar sahici olmadığını geç de olsa anlamıştım. Bitmişti, benim için sevgi de sevdâ da bitmişti. İmkânım olsa hafızamdan Duran adını siler atardım. Bana yaşattıkları öyle zalimce bir şeydi ki unutulacak gibi basit ve sıradan bir mevzu değildi.

Aynı köyde yaşayıp da unutmak ne saçma bir fikirdi! Onu görmüyormuş gibi, öyle biri hiç var olmamış gibi davranmak, böyle bir oyun oynamak zor olsa da İsmet için, onun benim için yaptığı fedakârlığa borçluydum: Yürüdüğüm bu yolda Duran'a ait bir şey olmayacaktı bende.

Çok iyi biliyordum ki bilhassa canımı yakmak için yoluma çıkıp yine benimle oynamak isteyecekti. Varsın oynasın. Ben onun oyununun bir parçası olur muydum, bu saatten sonra o düşünsün. Beni kullanan ve evladını kabul etmeyen oydu, otursun kaybettiklerine yansın.

Gözlerimden akan yaşları kuruladım. “Bundan sonra o iblis için tek damla yaş akıtma aklı kıt Adile! Seninle gönlünü eyleyen, seni kirli bir mendil gibi kullanıp bir kenara fırlatan o adi için tek damla yaş akıtma! Anladın mı fikirsiz Adile!” diyerek kendimi payladım.

Kendimle konuşmalarım o günlerde başlamıştı. Ahşap kapının gıcırtyla açılması beni çok korkutmuştu. Anneme yakalanmak istemememdendi bu korku.

“Adile?”

“Ha ana,” diyerek sesine ses verdim. Yüreğim nasıl da korkuyla atmaya başlamıştı. Ellerim de titriyordu aksi gibi. Oturma odasına girdim, ocaklıktaki ateş sönmüş, içerisi ılıktı.

“Te kemiklerim donmuş yavrum, kömürlükten eccik odun al da gel, he mi?”

“Olur ana,” deyip hızla çıktım dışarı. Annem yine son zamanlardaki gibi uyuyakaldığı için benim yokluğumu neyse ki fark etmemiş olacak ki sormamıştı nereden geldiğimi. Derin bir nefes alıp evin arka tarafında bulunan kömürlüğe doğru yürüdüm. İçimden bin kere şükürler ederek...

Kucağıma biriktirdiğim odunlarla döndüm odaya. Çarçabuk, odunları ocaklığa çapraz çapraz doldurup çirayla yaktım. Ocaklıkta oynaşa oynaşa yanmaya başlayan alevlerden gözlerimi alamıyordum. Yanan odunlar mıydı, yoksa biçare yüreğim miydi? Ah, yüreğim yanıyordu! Ben bu hâllere düşecek bir kız mıydım? Nasıl ona inanıp kanmıştım? Hangi teselli sözcüğü benim yangın yeri yüreğimi avuturdu? *Bitti, geçti, gitti* demekle her şey yok sayılabilir miydi?

“Adile, içim üşümüş. Ocağa bi tek mercimek koy, akşama mercimek çorbası pişir de içimiz ııınsın, he mi gızım?”

“Olur ana,” deyip ekmek evine¹⁴ doğru yürüdüm. Mercimek bidonunu aldım, mutfığa da uğrayıp küçük bakır tepsiyle birlikte geçtim odaya. Ocaklığın başına bağdaş kurup oturdum. Bidondan avucumla aldığım mercimekleri dikkatlice etrafa sıçratmadan tepsiye boşalttım. Ağır ağır ayıklayıp temiz olduğuna kanaat getirdiğim mercimekleri mutfığa götürüp tencereye boşalttım. Yıkayıp, mercimeklerin üzerini suyla doldurup ocaklığın ateşinin üzerine koydum.

¹⁴Ekmek evi: Kiler.

“Adile gı?”

“Buyur ana?” Dikkat kesildim annemin söyleyeceği sözlere.

“Her tazecik kız gibim sen de kuş olup bu yuvadan uçup gidecen bir gün. Ne ederim yavrum ben o vakit? Oturduğum yerde olur olmaz uyuhluyom. Ocağa bir kap yemek koysam Allah esirgesin, ben aha bu evi ocağı yaharım gı uyuyakalırsam!”

Annemin sözleri aldığım nefesi bıçak gibi kesti. Gönüne mi doğmuştu? *Anne yüreği sezektir*¹⁵ derler, hakikaten annemin hissetmesi mümkün müydü?

“Allah korusun anam, sen o günleri düşünüp kederlenme. Günü gelincik ben de evlenecam emme ırağa gitmem, seni bırakmaya gönlüm el vermez. Nazlım bir gaynanam olursa her gün evi de temizlemeye gelirim. Her öğün aşını da pişiririm, tasalanma e mi sen?”

“Ah Adile’m, hep mi iyi düşünürsün sen? O dediğin olacak iş mi hem? *El gapısı gâvur yapısı* derler. Elin en nazlımı, senin en şirret hısımindan beterdir. Gonderir mi gaynanan olacak garın ağrısı seni? Bu kapıdan çıktığın an sen de bir el olun gayrım, bunu unutma e mi?”

Nasıl derdim anneme, *bana yarın dünürcü geliyor* diye. Sanki kadının yüreğine doğmuştu da öyle konuşur olmuştu. Boğazımda bir yumru daha, konuşamadım annemin sözlerine karşın. Annem sözlerinde haklıysa bu eşikten adımımı atıp çıktığımda, bu eve her geldiğimde bir misafir gibi kıyıdan köşeden duracaktım.

“Adile bahale gı?”

¹⁵Sezek: Yöresel ağızda “hissetmek” anlamında kullanılır.

“Buyur ana?”

“Eccik deş ataşı maşayla, bek harlı yaniyi gızım. Mercimek ağır ağır pişsin ki rengini salsın suyuna.”

“Olur ana,” deyip aldım elime demir maşayı, cayır cayır yanmakta olan ateşi biraz dağıttım.

“Tavaya bir küçük soğan doğra, tereyağını da koy bolca, bir yandan yağı gavrulsun da mercimekler pişinceye gadar dinlensin yağı, e mi?”

“Tamam ana, şimdi getiririm tavaynan soğanı.”

Annem yemek pişirmekten elini eteğini çekmiş olsa da verdiği tariflerle yaptığım yemekler, en az annemin yaptıkları kadar lezzetli olurdu.

“Mantı da edem mi yanına çorbanın, ana?”

“Yetişmez ki. Sen bir kelle soğan dil, bir de turp doğra, bir sahandaki kömüş yoğurdu koy sofraya, yeter sürmeli Adile’m.”

Kenara çektiğim közlerin üzerine yemeğin yağını koydum. Yağ cızırtıyla eriyip soğanlara karışırken ben de mutfağa geçtim. Elime sofraya bezini, sofraya tahtasını alıp içeri girdim. Açtığım sofraya bezinin üzerine sofraya tahtasını yerleştirip ocağın başına geçtim. Yavaş yavaş pembeleşen soğanları kaşıkla karıştırdım. Mutfağa geçiyordum ki annem yine seslendi.

“Adile mercimek gaynıyo, yarım tas soğuk su at üzerine de rengi daha iyi çıksın.”

“Şimdi getiririm ana,” deyip tekrar mutfağa geçtim. Elime aldığım ekmek leğeni ve yarım tas soğuk suyla geri döndüm.

“Eccik eccik ekle suyu Adile’m, ha şahanım...”

Yemeği pişirdim, sofrayı da önceden açmıştım zaten. Çorbaları kâselere koydum, annemle karşılıklı oturduk. Ne o yiyebildi iştahlı iştahlı ne ben yiyebilirdim.

“Yesene Adile’m, bek de güzel yapmışsın çorbayı.”

“Afiyet olsun anam.”

“Sen yemeyince pek afiyet neyim olmuyo ki...”

“Açlığım yoh.”

“Ne yediydin ki açlığın yoh?”

“Öğlenki yediklerim işte.”

“Anaaa... Gız ne öğleni, yatsı oldu. O zamanki yediğinle durulur mu heç?”

“Ne biliyim işte, canım istemiyo.”

“Gene hasta mı oldun?” Elini uzatıp alnıma dokundu.

“Ateşin de yoh, niye iştahın yohsa acep?”

Kederden, diyemedim. Karnımın ağrısını bilse ne ederdi acep annem? Sıkıntıdan önce dudaklarımı sonra yanağımın iç kısmını dişledim. Hâlâ bir açık vermekten korkuyordum.

“İç iç, soğutma güzelim çorbayı, soğuyunca bir şeye benzemez.”

Annemin teklifi üzerine zorlaya zorlaya bir iki kaşık aldım çorbadan. Annem gözleriyle beni süzerken, bir iki kaşık bir iki kaşık derken bir baktım çorbam bitmiş bile.

“Ellerine sağlık Adile’m, bugünü de böyle geçirdik. Allah ne muradın varsa versin yavrum.”

“Afiyet olsun anam.”

Aceleyle sofrayı toplayıp iki kap bulaşığımızı yıkadım. Niyetim bir an önce yatmak, anneme karşı hissettiğim

vicdan azabından bir nebze kaçmaktı. O konuştuğu ben suçumu daha çok sahiplenip pişmanlıklar içerisinde kavruluyordum. Ellerim terliyor, yanaklarım alev alev yanıyor, yüreğim, ah bu kahrolası yüreğimse çılgınlar gibi atıp duruyordu. Benim unuttuğum ya da unutmuş gibi yaptığımın, bugünü yarını yok muydu acaba? O zaman ne yapacaktım, İsmet anasını gönderdiğinde ne olacaktı? Bunları düşünmem gerekirken unutmak istemem ahmaklık değilse neydi?

Annemle, divanın üzerine açtığım döşeklere yattık. Sağa döndüm olmadı, sola döndüm olmadı. Çıktım yatıdığım yataktan, annemin döşegine yaklaştım. Ürkekçe açtığım yorganın bir beceği¹⁶ elimde öylece dururken sordum anneme.

“Bu gece senle yatsam olur mu ana gı?”

“Gel,” dedi hiç tereddüt etmeden. Yanında yer açtı, uzandım annemin yanına. O bana sarıldı, saçlarımı öpüp okşadı, ben ona sarıldım. Sanırım bu zamana kadarki en güzel uykum bu olmuştu. Ne güzeldi oysaki anne kucağı ama yuvadan uçma fikri yüreğimi sızım sızım sızlattı.

Yüreğim anneme bu kadar muhtaç küçük bir çocukken nasıl onu bırakacaktım, bilmiyordum. *İnsan, elindeki kıymetini kaybettiğinde, ondan çok uzaklaştığında anlarmış.* Benim de annemin kıymetini anlamam geç oldu. Karnımda anneye muhtaç mini minnacık bir bebek, bense halâ anne kucağına muhtaç bir zavallıydım. Hangimiz anneye daha muhtaçtık, karnımda babasının piç dediği evladım mı, yoksa yaşadığı onca badireye rağmen yıkılmadım ayaktayım pozu kesen ben mi?

¹⁶Beccek: Uç, kenar, köşe.

Anlatsam şu yüreğimdeki ağırlığı anneme, söylesem yediğim haltları bir bir... Desem ki: *Muhtacım senin yol gösteren iki kelamına. Durum bundan ibaret, yedim bir halt, gelemiyorum üstesinden. İstersen döv, öldür. Ama bana bir akıl ver, çıkmazdayım?*

Var mıydı bende böyle bir yürek, söyleyebilir miydim ki anneme? Yapamazdım. Korkağın tekiydim, kabuğuma çekilip hiçbir şey yokmuş gibi yapmak benim için en basit rollerden biriydi. Bu yüzdendi, aklımdaki keşmekeş düşünceleri bir kenara iteleyip ona daha sıkı sarılışım.

Annemin saçları, ben bildim bileli grimsiydi. Çok küçüktüm, bir gün merak edip sormuştum da *dert yavrurum*, demişti. O gün demiştim ki, *ne illet bir şeymiş ki bu dert dedikleri, anamın kuzguni siyahı saçlarını bu hâle koymuş!*

Çocuk akli işte! Keşke hep çocuk kalsaymışım da gökyüzünde kayan yıldızlardan dilek tutmaya devam etseymişim. Bilemezdim ki hayatımın yıldızlardan bile daha hızlı kayacağını. Nereden bilirdim?

Minik minik ellerimle *görse severdi beni, yok sevmezdi beni*, diyerek papatya yapraklarından babam için fallar baksaydım, olmaz mıydı? Hayatın bu kadar gaddar olduğunu erkenden öğrenmiş olmazdım belki!

Düşünme bunları dedim, duramadım. *Düşünme* dedikçe daha çok üşüşürdü hüznüm, kaderim. Sonra, *aha bu ânın tadını çıkar gız Adile*, dedim kendime. Her gün annemle yatmıyordum ki? Yastığa gelişigüzel dökülmüş saçlarının örgüsüne uzandı parmaklarım. Hafif hafif dokundum, kokladım, öptüm. Sabun kokuyordu, mis gibi... Bir daha öptüm, kokladım. İnsan bilse bunların çok kıymetli bir anı olduğunu, biriktirip günü geldiğinde de yâd etmez miydi?

Elimde annemin örgülü saçı, öpe koklaya uyuyakalmışım. Sabahki telaşım aynıydı. Önce ocağı yaktım, kalın kalın kütükleri de yanmaya alışan odunların sağına sonuna koydum. Annem uyuyordu, ben gelinceye kadar ya uyanır ya uyanmazdı. Ahırın yolunu tuttum, orada işlerimi bitirip bu sefer de kümesteki hayvanları dışarı çıkarıp yemlerini serptim, sularını değiştirdim.

Büyük bir gündü benim için. Nasıl bir duygu içindeydim bilemiyordum. Sevinçli miydim heyecanlı mıydım, yoksa kederli miydim? Boşlukta gibiydim esasında. Bu koca evin çarkını döndüren bendim. Annem iyi değildi, bunu biliyordum. O, oturduğu yerden kalkıp bir kap yemek yapmayı bırakın, soğuktan donsa yine ocaklığı yakıp ısınmayı beceremezdi. Ya ahırdaki, kümesteki ağzı dili olmayan hayvanlar aç susuz ne ederlerdi?

Yüreğim sıkışıyordu. Derdim, ah derdim boyumu aşmış bir durumdayken anneme nasıl bencilce ardımı dönüp gidebilecektim? Annemi kabul eder miydi acep, İsmet'in anası Sakine yenge benimle birlikte? Hemen caydım bu düşünceden. *Ev üstüne ev olmaz*, der büyüklerimiz. Üzüntü, sıkıntı ve keder eşliğinde işlerime koyuldum.

Ocaklığa çay suyu koyup çayı demledim. Çökelek sündürdüm, yazın annemle bağdan toplayıp yaptığımız vişne ve kayısı reçelinden de koydum sofraya. Kahvaltımızı yaptıktan sonra da bulaşıkları yıkadım. Sırada ev temizliği vardı. Annemi, güç bela ikna edip arka odaya açtığım yer yatağına yatırdım. Çok söylendi bana. "İraat iraat oturamadın he mi Adile? Gış günü ne demeye ev ocak döken ki hem?" Biraz kızdı, biraz sitem etti. Ama

diyemezdim ki *bana görücü geliyor, ev derli toplu olmalı* diye.

Perdeleri söktüm, ot süpürgeyle goşmanın¹⁷ tozunu toprağını aldım, evi dip köşe temizledim. Sedirin minderlerini alıp balkonda çırttım. Kilimleri kaldırdım, şaklata şaklata çırttım bir güzel. Yine aynı hızda evi döşedim, düzenledim. Pencereleden içeri giren temiz hava odayı güzelce havalandırdığında pencereleri kapattım. En başta ocaklığı yaktım ki içerinin soğuğunu kırsın diye. Perdeleri de dışarıda çırpıp tekrar taktım. Çok yorulmuştum ama değmişti. Sedirin bir köşesine annem için yatak açtım, sonra getirip yatağına yatırdım.

“Adile, haggını helal et, e mi yavrum? Ardından çok söylendiyydim, yanıyo mu ne ediyo gışta gıyamette, ev doktü bizim gız deyin. Emme bek güzel olmuş gı, çiçek gibim...”

Akşama doğru beklediğim misafirler geldi. İsmet’in annesi, babası, bir de Remziye ablası vardı. İçeri buyur ettim. Annemin onlardan haberi yoktu, uyuyordu garibim. Uyandırdığımda önce bir şaşırdı ama çabuk toparlandı. İsmet’in babası Nuri emmi, anlayışlı adammış vesselam. Annem uyanıp da toparlanana kadar içeri girmedi. Sonrası malumdu, birer bardak çayımızı içtiler, annemden istediler beni.

Ruhum darağacında can çekişiyordu sanki. Annemin, habersiz gelen dünür alayına pek belli etmese de niyeti yoktu beni vermekte. Ben zannediyordum ki yalnız kalmamak için vermek istemedi ama öyle değilmiş. Misafirleri gönderdikten sonra geçti köşesine, söylendi söylenebildiği kadar.

¹⁷Goşma: Tavan. Köy evlerinin ahşap tavanlarının yüzeyi.

“Milletin ahlından zoru mu var neyim? Gül gibim gızım gala gala o gambur oğlana mı galdı? Elini sallasa ellisi. İsteyeni de çoh emme Cemil'im gelmeden eyi bir gapıya vermek bana düşmez ki! Bah hele şu densizlerin ettiğine? Adile'm kimlere kimlere layih da ben vermiyom o başka!”

Durdum duramadım, annemin son şans kapımı da el-leriyle sertçe itip kapatmasına. “Ana eccik sakın ol hele.”

“Ne sakın olacam!” deyip tersledi beni. Bozguna uğra-mıştım sanki. Neredeyse ağladım ağlatacaktım.

“Ana?”

“Ne var Adile?”

Hiç bozuntuya vermedim. Bana kızması, giden misa-fırlerin hırsını beni kırarak çıkarması hiç rencide etmedi beni. İsmet olmazsa bu işin içinden sıyrılıp düzlüğe çı-kamam zannediyor, kendi pisliğimde boğulup gidece-ğimi düşünüyordum.

“Ana gı?”

“De Adile, deyiver dilinin altında ney varsa!”

Sert çıkan sesine de aldırış etmedim. “İsmet, söyle-diğin gibim kötü bir gısmet dağal ana. Kambur olmayı o seçmedi, gücü guvveti yerinde. Bildiğin bir başka gusuru neyim var mı?”

Öyle bir baktı ki annem bana, hani derler ya, *bakış-ların ok olsa* diye... İşte o bakışlar beni hiç tereddütsüz oracıkta öldürürdü.

“De hele,” dedi annem oturuşunu da biraz dikleştirip. “Ne gadar tanın ki bu İsmet gamburunu, onu bana sa-vunun?”

“Köylümüz...” deyip yutkundum. “Köylümüz ana, sen tanıman mı?”

“Eyy, ne olmuş köylümüzse?”

“Bir şey olduğu neyim yoh da ana...” Annemin bakışları, suçluymuşum gibi beni göz hapsinde tutarken eveleyip gevelemekten başka bir şey gelmiyordu dilimden.

Birden yumuşayıverdi annemin bakışları. “Geliver hele bu yannı Adile.” Oturduğu mindere, sağ tarafına avuç içiyle iki kere pıt pıt vurdu. Ürkekçe yaklaştım sedire. “Gel, otur yanıma şöyle,” deyip yine eliyle mindere vurarak yer gösterdi. Çekine çekine oturdum yanına.

“Sence,” dedi ifademi yoklayıp. “Nasıl bu İsmet?”

“Erkek işte ana.”

Güldü annem. “Erkek, ben de bilirim. Sıfatını sorarım, meziyetini sorarım?”

“Sence,” dedim gözlerinden gözlerimi çekmeden, tıpkı annemin saf bir merakla benim yüz ifademden bir şeyler çıkarmak istemesi gibi. “Erkeği, namuslu olması, mert olması ve de anam, bir kızı canından çok sevmesi makbul bir erkek etmez mi?”

Gözlerini kısıp gözlerimde saklı bir şey varmış gibi baktı bana. “Bunlar ne büyük laflar böyle Adile?”

“Ana, lafın büyüğünü küccüğünü bilmem ben. Sen söyle, İsmet’in ne kusurunu bilin de istemen? Irzsız mı, onun bunun garısını gızını mı ayartır? Anam, güzel anam, sen bu oğlanı niye istemen ki diyebileceğin ne gusuru var?”

Bu defa annem yutkundu. Bir zaman ikimizin de başı yerde hiçbir şey konuşmadık. Ben söylediklerimde ileri gittiğimi düşünerek pişmanlık duyarken annem, ah

annemin ne düşündüğünü bilemiyordum. İsmet bana elini uzatmışken benim o eli tutamamam ağırımaya gidiyordu. Ne edecektim karnımda dünyadan bihaber bir bebekle? Yanağımın iç kısmını dişledim durdum sıkıntıdan. Ağzımda melankolik bir tat, çıkmazdaydım.

“Sen seviyin bu İsmet’i!” Tekrar gözlerimiz buluştu. “Seviyin de ondan bana onu methedip durun!”

Sevmiyordum ama sevmiyorum da diyemedim. Dumura uğramıştım resmen. Cahil bellediğim annem, beni köşeye sıkıştırmış, iki kelamıyla beni alt etmişti.

“Söyle!” Yükselen sesi, suskunluğumu bıçak gibi dilim dilim doğradı. Hiçbir kelime çıkmadı ağzımdan. Ben sustukça dövünmeye başladı annem. İki eliyle başına yumruklar vuruyordu. “Ah ah, benim garemetli başım! Ah ben nirelere gidem! Bu muydu bana reva gordüğün Adile? Torpahlar başına Dul Iraz, bir gızını bilem doğru mısmıl yetiştirmeyi beceremedin! Daha sen neye ana oldun, divane Iraz?”

Ağladı, dövündü. Korktum annemden. İsmet’i sevdiğimi zannederek böyle feryat figan yıkılan kadın, yediğim halıtları duysa ne ederdi bilmiyordum. Başına birbiri ardına indirdiği yumruklar yüreğime keder oldu. Tuttum bileğinden.

“Ana, güzel anam, yapma etme gendine bunu!”

Öyle bir hızla itti ki beni neredeyse sedirden aşağı yuvarlanacaktım. Döndü sırtını bana. “*Gonül ota da gonar b*ha da*, derlerdi de inanamazdım. Ah benim çileli başım, onca çektiğim çileler neymiş ki bunun yanında!”

O bir köşede ağladı, ben bir köşede ağladım. Akşam yemeği falan da yenmedi. Konuşmadı, konuşturmadı

annem beni. Ara ara uyukladı, sayıkladı, yeri geldi uykusunun arasında bana kızdı durdu. Suçluydum ya, ondan bir köşeye büzüşmem. Başka zaman olsa annemin gönlünü almasını bilirdim ama annem böyle kahırlanmışken payıma susmak düşmüştü.

Sabahı zor ettim. Annem beni evire çevire dövseydi de ama kendisine o zulmü yapmasaydı. Bilirdim ki bana kıyamıyordu lakin beni bu yaşına kadar bir bebek gibi okşayan o narin eller kendi başına hiç acımadan inebilmişti. Üzüntüden kahroluyordum. Annem bunları hiç ama hiç hak etmemişti.

Bizim buralarda bir kız, göz ucuyla bile bir oğlana bakamazken ben ne akla hizmet bakmıştım da sevmiştim de! Benim neyimeydi sevda çekmek? Değer miydi bir cibilliyetsiz uğruna annemin yaşadığı bunca kahır? *Ah ah, insan bazen öyle anlarda zamanı geri almak ister ki! Yaşadıklarını hiç yaşanmamış kılmayı ister ama bu istek çok imkânsızdır. Ne zaman geri alınabilir ne de yaşananlar yaşanmamış kılınabilir. Ne yazık ki bazı şeyler imkânsızdır ve insan, istemeye istemeye değiştirmek istediğiyle, zamanla yaşamayı öğrenir!*

Büzüştüğüm köşeden kalktım. İş güç, derdi de bilemezdi kederi de. Her zamanki gündelik işlerimi tamamlamak için eski kıyafetlerimi giyinip çıktım evden. Ahır-daki işlerimi birer birer tamamladım. Sıra son yemlerini de verip sulama işlerindeydi ki temekten¹⁸ İsmet'in sesini duydum.

“Adile, Adile! Eccik bahale bir?”

¹⁸Temek: Ahırdaki gübreyi dışarı atmak için kullanılan kapaklı veya kapaksız delik; pencere.

Koştum temeğin önüne. Korkuyordum, vaz mı geçmişti benden? Annem, “Verilecek kızım neyim yoh, hem ağaları burada yoh, nasıl verem ben kızımı?” deyip ailesini evden gönderdiği için, evde de konuşmuş olabileceklerinden korkuyordum işte.

“Buyur?” dedim cılız bir sesle...

“Dışarı gel,” dedi. O böyle tekdüze söyledi ya, benim dizlerimin bağı çözülüyordu sanki! El mecbur, ahırın dışına korka korka çıktım. Ahırın arka tarafına dolandım. Oradaydı, erik ağacının dibinde arkası bana dönük, karla kaplı bembeyaz uçsuz bucaksız tarlaları seyrediyordu.

Gecenin ayazından kristale dönüşen kar tabakası, ayağımı her kaldırıp adım attığımda çatırdayarak kırılıyordu.

“Bah,” dedi hiç önünü dönmeden, parmağıyla yerdeki birbiri ardına sıralı hayvan izlerini gösterip. “Kurt inmiş köye! Dolanmış durmuş bohluhta. Temeği sıkı sıkıya ört. Telef eder hayvanları mebdebur hayvan.”

“Örtüyom zati,” dedim onu izlerken.

“Örtmek yetmez ki. Sürgüsü neyim var mı temeğin arkasında? Burada iki üç gün önce yine dolanmış durmuş, belli ki hayvanların gohusunu almış kurt.”

“Yoh ki sürgü. Arkadan tahta sıkıştırıyodum soğuk girmesin deyin. Nerden bildin ki?” diye sordum merakla.

“Aha,” dedi parmağıyla farklı bir iz daha gösterip. “Bu eski bir kurt izi. Gezinip durmuş. Temeğin tahta çerçevesini de epey tırmalamış. Cırmık izleri vardı, oradan fark ettim. Bugün gece yine yohlar buraları.”

“Nasıl böyle emin konuşuyon ki. Belki gelmez.”

“Kurt bu hayvanların gohusunu almış,” dedi başıyla içeriyi işaret edip. “Burda olduklarını çoh eyi bilir, bırakır mı o hayvanları içeride? Sürgü şart. Keser, cerek, bir de üç beş çivi getir de yapayım iki dakkada,” deyip ahırın önünü dolandı.

Ekmek evinden istediği öteberileri getirdim, temeğe sürgüyü bir solukta yaptı. Hem eli hızlı hem de maharetliydi İsmet. Özenle temeği yerleştirdi yerine. Elleri ıslak hayvan pisliği olmuştu. Koşup su getirdim. Temeğin önünde ellerine su döktüm yıkadı, tam doğrulurken baktı gözlerime uzun uzun.

“Gaçırırım mı gı seni Adile? Anan da vermiyi zati.”

Gaçırırım mı seni, dedi ya, nasıl nutkum tutuldu, nasıl elim ayağıma dolaştı Rabbim bilir. *Kaçmak*... Beynimde yankılandı durdu. Kolay mıydı bir erkeğin elini tutup kaçmak? Annem ne duruma düşerdi? Hata hatayı doğurur. Bunu çok acı bir tecrübeyle öğrendiğim için İsmet’le kaçma fikri bana doğru gelmedi. Ne eveledim ne de geveledim, dümdüz lafı evirip çevirmeden söyleyiverdim.

“Bak İsmet, benim için yaptıkların ufak tefek şeyler değil. Her adamım diyen de başkasının kullanıp attığı bir kızı böyle sahiplenmez. Benim bir tanecik annem var, başka annem yok bu dünyada. Bir hatamı düzeltereğim diye de başka bir hatayla annemi kahrı perişan edemem. Haksız mıyım, sen söyle?”

Burnunu hafifçe çekip ben konuşurken hiç kalkmayan o başını ağır ağır kaldırıp baktı yüzüme. “Haklısın Adile. Sen ne diyorsan kabulüm amma velakin senin durum da ortada. Bu iş uzatmaya gelmez.” Karnımı işaret etti.

“Yarın bir gün karnın büyüyecek, millet arkandan ileri geri konuşur, senin canın hiç mi acımayacak, de hele?”

Hakkı vardı, bu durumda elimden hiçbir şey gelmezdi ki. Annem istemiyordu lakin karnımın hâli de zaten ortadaydı. Hiçbir şey diyemeden yerdeki alet edevatı toplayıp ekmek evine doğru yürüdüm. Düşünmekten beynim bomboş gibi ama öyle de değil gibiydi. Daha çok karmakarışık mı desem bilemedim. Her düşüncem birbirine dolaşmış, karman çorman, bana bir faydası olmaktan öte bomboş düşüncelerdi. Düşüncelerim için en iyi özet, sanırım bu olurdu. Ahıra döndüğümde hâlâ onu bıraktığım gibi bulmayı ummuyordum. Gitmiştir diye umduğum adam petniye oturmuş, sırtı ahşap direğe dayalı, kara kara düşünüyordu.

Ben oldum olası, insanları kavun veya da karpuzla kıyaslamayı anlamayan insanlardan olmuşumdur. Ama o gün bu kıyaslamayı en iyi anlayan insanlardan biriydim ne yazık ki! Eğer İsmet, bir kavun olmuş olsaydı ve ben onu yarıp görseydim içini, yüreğini; bu çıkmazda olmazdım. Görüntüsünün aksine, adam gibi bir adam olduğunu her seferinde bana fazlasıyla ispatladı. Ah keşke, keşke onu çok daha önceden fark etseydim, tanısaydım. Keşke yüreğim bir başkası tarafından zalimce kullanılıp kirletilmeden daha evvel çıksaydı karşıma. Biliyordum ki bu ah vahlar için artık çok geçti.

Kapının gıcırtyla kapanmasından sonra bakışları beni buldu. Oturduğu petniden kalktı. Bana doğru geldi.

“Gitmemişsin.”

“Gidebilecek kadar, arkamı dönüp gideceğim bir meselem yok Adile.”

Yine bir şey demedim. Gözlerim ahırdaki hayvanları bulunca fark ettim ki geviş getirmeden sulamam lazımdı onları. Su dolu beton çeşmeye doğru yürüdüm. Çeşme dedimse köydeki çeşmeler gibi değildi. Bizim ahırın köşesine yapılmış bu çeşme, köydeki çeşmelerden çok farklıydı. Mesela köydeki çeşmelere oranla çok yüksek ve genişçe yapılmış bir çeşmeydi. Kışın soğuktan sular çok soğuk olduğu için hayvanlar hasta olmasın diye ahırda sulardık onları. Su da köydeki çeşmeler gibi patır patır akmadığı için el arabası yardımıyla taşırız doldurduklarımızı. Ben her gün su taşıdığım için çeşmenin içinde su hiç eksik olmazdı.

Bir elimde çeşmeden doldurduğum su dolu teneke, diğer elimde ise hayvanları suladığım büyük leğen vardı. İki ineğin arasına koydum leğeni. Elimdeki su dolu tenekeyi döktüm. Tam önüme dönmüştüm ki İsmet'le burun buruna geldik. Uzanıp aldı elimden tenekeyi, sulamaya başladı hayvanları.

“Sen git şu görpeleri¹⁹ emzirt.”

“Ben sulardım hayvanları, gerek yoktu ki senin sulamana.”

“İş çabuktan bitsin diye. Hem belli mi olur, İraz Ana'yla belki ben de konuşurum.”

Annemle konuşması pek mantıklı gelmedi. Bir damat adayının, kayınvalide statüsünde olan biriyle yüz yüze görüşmesi hangi devirde görülmüştü? Ne diyecekti hem? Annem onu konuşturur muydu ki, bir de bu açıdan bakmak gerekirdi. Yine sessiz kalmayı tercih ettim. Belki en iyisi her şeyi olurluna bırakmaktı. Ne

¹⁹Görpe (Körpe): Yavruluktan yeni çıkmış hayvan; buzağı.

yaparsam yapayım, çırpındığım la ortada yorulup kal-
mıyor muydum?

“Anamın, seni gördüğünde konuşturacağını heç zan-
netmem.”

“Denemekte ne zarar var? Ben bir anlatayım derdimi.
Belkim İraz Ana hak verir ha benim yaralı yüreğimin
yanık sevdasına?”

“Bilmem ki,” deyip omzumu büktüm.

İsmet hayvanları suladı, ben de danaları emzirtip artan
sütü sağdım. Elimdeki, ağzına kadar süt le dolu bakır hel-
keyle çıktım ahırdan, peşimden de İsmet. Annem onu
dinlemezdi ama umut fakirin ekmeği değil miydi? Aptal
bir istek le umut ediyordum işte!

Elimdeki bakır helkedeki sütü merdivenin ilk ba-
samağına koyup yerde bulduğum bir çöple kara lastik
ayakkabılarıma bulaşan hayvan gübresini temizlemeye
koyuldum. Başımı çevirip ona baktığımda onun da aynı
işlemi yaptığını gördüm. Daha özenle, hatta bir erkekten
beklenmeyecek titizlikte yaptığını görmek açıkçası bir
kız olarak utandırdı beni. Sarı çizmelerinde zerre gübre
bırakmadığı hâlde öbek öbek yüksek kar birikintisine
ayağını sürte sürte iyice temizledi. Ayağındaki çizmeler
yunmuş arınmış, pirüpak olmuştu. Ben ömrümde böyle
özenli bir erkek görmedim, gerçekten bu nasıl bir titiz-
likti böyle?

Utana sıkıla basamaktaki sütü alıp önden merdiven-
leri tırmandım. Merdivenin başlangıcında kıyafetlerini
elleriyle çırpma kla meşguldü. Annemin karşısına saman
saçkılı bir şekilde çıkmak istememesine yordum o hâlini.
Oysa onun bu özentili hâli, annemin pek umurunda
olmayacaktı. Demişti ya hani, *kala kala benim gızım o*

gambura mı galdı, diye. Kim ister kusurlu olmayı? Acı tecrübemle öğrenmiştim. İnsanın aklında, yüreğinde, vicdanında kusuru olmasındansa böyle İsmet gibi, varsın kamburu olsun insanın ne çıkar bundan? Gel de bu durumu anneme anlat, anlamaz ki! Anlayacağını da hiç düşünmemiştim zaten.

Elimdeki süt dolu helkeyi mutfığa götürüp çağın²⁰ üzerine bıraktım. Kapının önünde öylece tereddütte bekliyordu. Kapıdan içeri ha girdi ha girecek ama bir tereddüt sarmış ki dört bir yanını, öylece kalakalmış tastamam. Annemle konuşmak isteyen kendisiydi, neyin tereddüdüydü ki şimdi bu? Ama benim için bunları düşünmek nasıl kolaysa onun için de ayrı zor bir şeydi işte.

“Anam, aha şo odada yatıyo,” dedim yol gösterme niyetiyle.

Çekingen bir şekilde sağ eli ensesine gitti, vakit kazanmak istercesine ensesini kaşıdı. Her hareketini dikkatle izliyordum. Zordu onun için, hem de öyle böyle değil. Bizim zamanımızda anneden babadan evvel, evlada laf söylemek düşmezdi. Öyle bir zamanın çocuklarıydık biz. Laf düşerse payımıza konuşur, laf düşmezse sükûta bürünürdük, bizde böyleydi. Annesinden babasından sonra onun da gelip dünür olmak istediği ailenin söz sahibinin karşısında konuşmak, her babayiğidin harcı olmadığı gibi bizim zamanımızda görülmüş duyulmuş bir mevzu değildi hani.

Ufak adımlarla içeriye doğru yürüdü, çekingen bir edayla odanın mavi boyalı kapısının önünde durdu. Bir elini kapı kulpuna attı, hemencecik geri çekti. Bu hareketi tam tamına iki kez tekrarladı. Sonra nedendir, iki

²⁰Çağ: Bulaşık yıkanan yer, tezgâh. Eski Tokat ağzında kullanılan bir kelime.

üç kez nefesini derin derin ciğerlerinde hissedip tıklattı kapıyı, ardından girdi içeri.

Çok istesem de onunla beraber girme cesaretini kendimde bulamadım. Nerede bende öyle yürek? Yüreğim gümbür gümbür, annemin onu yaka paça kovacağı ânı bekledim durdum. Öyle olacağına öylesine emindim ki başka türlü aklımın ucundan dahi geçmedi.

O an saat tıklar mıklar işlerken dönmeyi unuttu sanki. Zannettim ki zaman da aklım gibi dumura uğradı. Yüreğimde binbir tonluk bir ağırlık, annem İsmet'i kovduğu an, işte o zaman o ağırlığın da etkisiyle oracağıza yığılacığımı sandım. O gün benim yanılgı günümü müş zannımca. İsmet kulak memesine kadar kızarmış bir şekilde çıktı ya o kapıdan. Dedim, *kesin anam demediğini bırakmadı da ondan böyle domates gibim kızardı zaar!*

Hiçbir şey demeden, yüzüme bile bakmadan geçti yanımdan. Bu hâlini başka başka şeylere yordum. Kâh hüznümlendim kâh üzüntüden kahroldum o kısacık zaman diliminde. Belki de hemen arkasında annem olduğu için yüzüme bakmadı, yanımdan geçerken. Dedim ya; büyük vardı, edep vardı.

Açık duran kapıyı kapatıp dönmüştüm ki annemin gevrek gevrek güldüğünü gördüm. “Kâfirin dölü ağzımdan girdi, burnumdan çıktı! Allem etti gallem etti de aldı ya benden sözünü kız Adile!”

Ne diyordu annem böyle? Daha dün İsmet için demediğini bırakmamış mıydı? Ne demişti ki İsmet, annem onu kovmak yerine, keyfi gıcır bir şekilde benim sözümü ona verdiğini söyler olmuştu. Daha duyduklarımın şokunu üzerimden atamamıştım ki onun üzerine bir yenisini daha ekledi anacağızım.

“Seviyi seni! Hem de öyle böyle değil. Gara sevda bununki, zift gibi olanından Adile’m. Sevdalı insandan sana zarar gelmez, el üstünde durar. Gıymatını eyi bilir bu oğlan, demedi deme Adile.”

İnsan sevinçli olduğunda ne yapar, bilmem ki ben! Arşa uzanan kahkahalar mı savurur, evin içinde deli danalar gibi mi koşturur durur? Yoksa olduğu yerde zıp zıp zıplar mı? Ben bunların hiçbirini ama hiçbirini yapamazdım. Neden mi? *Kız kısmı usul²¹ olur*, altın kuralıyla hamuru yoğurulmuş, on sekiz yaşına yeni girecek olan gelinlik bir kızdım da ondan. Belki de *gelinlik anne* demek daha münasipti. Öyle ya, tazecik, çiçeği burnunda bir anneydim. Her ne kadar dünyaya ufacık fasulyemi getirmemiş olsam da ben bir anneydim.

Yüreğim kıpır kıpır, içimi çepeçevre saran saadetimi hiç belli etmemeye öyle dikkat ediyordum ki kurtulmuştum sonunda bu illet dertten. Beni her kusurumla kabul eden, koşulsuz şartsız yanımda olduğunu bildiğim bir adam vardı ya, ondandı bu saadetim, mutluluğum.

Salı akşamı geleceklermiş, İsmet’in ailesi haber göndermişti. Bugünse günlerden pazardı. İki gün koskoca mıydı kısacık mıydı, bilmem ama iki gün vardı önümüzde. Kimseden korkmadan, utana sıkıla insanların yüzlerine bakmak zorunda kalmayacaktım bu iki gün sonrasında. Ben sevinmeyeyim de kimler sevinsindi bu duruma? Yalan yok, yüreğimin kuytu bir köşesinde sinsi sinsi pusuya yatmış bir korku tomurcuğu da yok değildi hani. Mutluluğumla o sinsi korkuyu olduğu köşede sıkıştırmaya çalışıyordum, becerebildiğim kadarıyla.

²¹Usul: Ağırbaşlı, terbiyeli.

Dilimin ucunda sessiz, fısıldar gibi bir türkü. Öyle acıklı, dokunaklı falan değil ha. En neşelisinden, söyleyip dolaşıyorum odanın içinde.

"Karpuz kestim sulandı,

Yedim başım dolandı.

Kırılalı gollarım,

İnce bele dolandı.

Hoplan kızlar mum yansın,

Yansın yansın garalsın.

Beni almayan oğlan,

Hasetinden çatlasın."

Bu türkü, bizim düğünlerin en meşhur türküsüydü. Düğün gecelerinde tüm kızlar, kadınlar el ele tutuşur, bir halka oluşturur, sonra da hep bir ağızdan bu türküyü söyler, iki ayak halayı çekerdik. O düğün gecesi bana nasip olduğunda öyle bir çekecektim ki halayımı, taze gelin oynamaz diyen namzetilere²² şan olsun!

"Adile?"

Annemin bana seslenmesiyle susturdum dilimde dönüp duran türküyü. Yan odadaki annemin yanına geçtim. Elinde doksan dokuzluk bir tespih vardı. Elinden hiç düşmeyen, safır mavisi bir tespihti. Babam ömründe iki kere gurbete gitmiş; biri üç sene süren askerlik vazifesi için, diğeri inşaatlarda amele olarak gittiği vakit. İşte o zaman anneme hediye olarak getirmiş bu tespihi. Bir de

²²Namzeti: Sözlü, yavuklu.

tespihle aynı renkte seccade vardı ki onu annem, kullanmaya kıyamayıp benim çeyizim için saklıyordu.

“Buyur ana?”

“Şo ocağa odun at eccik, gemiklerim üşüdü. Bir de benim sandıhtan bohcaları getir de bir bahah hele, nen eksik nen tamam.”

“Tamam ana,” deyip ocağa yöneldim. Ateşi bir araya toplayıp odunları çapraz çapraz attım. Dip odadaki annemin sandığından üç adet bohçayı çıkarıp getirdim, annemin önüne koydum.

Şöyle bir okşadı bohçaların kumaşlarını, sanki narin bir çiçeğin yapraklarını okşarcasına. Sonra ağır ağır açtı bohçaları. Tek tek çıkardı allı pullu, parıl parıl parıldak boncuk oyalı yazmaları. Her birine incitilecek bir nesneymiş gibi dokunup tek tek bohçadan çıkardı. İkimizin ortasında duran bu çeyizler, ellerimizin emeği, gözlerimizin nuruydu. Gündüzleri el kapılarında ırgatlık, geceleri ise annemle gaz lambasının ışığında oturup işte bu el işlerini yapmıştık. Öyle böyle bir emeğin mahsulü değildi bu çeyizler. Çok büyük emekler vardı bu çeyizlerin üzerinde.

“Adile, say bahayım, kaç yemenin olmuş?”

Saydım, tam otuz altı yemeni vardı. Bunların on beşi iğne oyası, on tanesi pul oyası, on bir tanesi de boncuk oyası yapılmış yazmalardı.

“Otuz altı yemeni var ana.”

“Tüh,” dedi annem hayıflanarak. “Keşke elli yemeniye tamamlayabilseydik. Yetmez ki bu sana, yirmi denesi hısım akrabaya töre gitse sana ne galacah ki?” Bana

kalan, on altı yemeniydi. Bana kalsa yeterdi. “Ötekileri say bahayım.”

Yirmi sekiz kenarı işlemeli havlu, yirmi yedi patik, on altı seccade, otuz iki de lif vardı. “Yetmez,” dedi annem hayıflanmaya devam ederek. “Sadık emminin arabaynan ilçeye gadar gidek de Ali’nin tükğandan çeyizini tamam edek. Götür bunları şimcik, iyice yerlerine goy.” Annemin iyiceden kastı, özenle yerlerine koymamdı.

Ertesi sabah Sadık emminin arabasıyla erkenden ilçeye indik. Önce Hayri’nin bakkalından lokumla bisküvi, çayın yanına da üzümle leblebi karışımı kuruyemiş aldık. Az bir ev eksigi vardı, onları da alıp Ali’nin dükkânına gittik.

Ali, ellili yaşların sonlarında, kısa boylu, kırmızı yüzlü, sakalları bembeyaz bir esnaftı. İlçenin köklü ailelerinden Garaoğlan’ın Haydar’ın Ali derlerdi. Dedesi Garaoğlan, pehlivanmış. Bizde *kimdir necidir* diye sorduklarında baba lakabı ya da dedenin lakabıyla adamın ismi cismi yürürdü. Dükkâncı Ali’nin de kim olduğu dedesi sayesinde bilinirdi. Daha merdivenleri çıkmadan kapıda karşıladı. O hep yüzüne yayılmış gülümsemesiyle dökürdü yine tatlı dilini.

“Hoş gelmişsin İraz bacım, fakirhanemi şenlendirmişsin. Buyur emret, sana nasıl yardımcı oluruz, de hele?”

Bir sandalye çekti kapının sol tarafına. Annem onun en kıymetli müşterisi statüsündeydi şimdilerde. Sebebi ise Erdal ağabeyimin Alaman paralarıydı. Annemin, bir iki gâvur parasını Ali’nin dükkânda bozdurması, kıymetli bir müşteri etmişti annemi. O zamanlar ilçede bir banka vardı, o da Ziraat Bankası. Ama Ali kaçırır mı ayağına gelmiş müşteriyi Ziraat Bankası’na? Elbette ki kaçırmadı.

Türlü diller dökerek, tatlı diliyle annemin de ayağını dükkânına alıştırdı.

Ali için esnaf dedimse öyle bir iş başında duran bir esnaf değildi. Akıllıydı bir kere adam. O küçücük dükkân, tam üç dükkâna bedeldi. Manifaturacılık, kuyumculuk, bir de mark, dolar gibi paraları alıp bozar, müşterilerini banka kuyruğunda bekletmezdi. Kısaca işini bilirdi Ali. Onun için, *boyundan uzun aklı* derlerdi ve gerçekten de öyle bir adamdı.

Annem, Ali'nin çektiği sandalyeye yerleşti. Kar beyazı yemenisinin bir köşesini eline alıp alnında biriken terleri sildi acelesiz bir tavırla. Sonra başını kaldırıp Ali'ye baktı. "Bir bardak su alam Ali gardaş, geçmişlerinin canı için," dedi.

Ali çabuk adımlarla tezgâhın arkasını dolandı. Metal bir bardakla geri döndü hemen. Annem suyunu içerken bana da sordu, *su içer misin*, diye ama ben istemedim. Annem yeğinin cebine iğnelikle tutturduğu cebi açıp iki Alaman parası çıkardı ve Ali'ye uzattı.

"Gardaş bunları bana bozuver."

Ali uzandı titreyen ellerine inat, paraları alıp yine tezgâhın arkasını dolandı. Çekmecedan tomarla para çıkardı. İki üç kez saydı, sonra annemin yanına gelip bu paraların bir kısmını anneme uzattı. "Al İraz bacı, tam tamına yedi yüz gayme eder." Annem uzandı paralara, cebine yerleştiriyordu ki Ali onu durdurdu. "Say bacı, yolda bulsan bile sayacan bu mereti!"

"Ben hesaptan bek anlamam gardaş, ben sana inanırım, saymaya gerek gormüyom."

"Olmaz öyle şey! Aha gızın, o saysın?"

Ali öyle söyleyince annem paraları elime tutuşturdu. Açıkçası heyecan basmıştı. Ben ömrü hayatımda o kadar parayı saymamıştım ki hiç. *İraz'ın gızı da para sayamıyo*, dedirtmemek için tüm dikkatimi paralara verdim ve saymaya başladım. Son parayı da saydığım paranın üzerine ekledim. “Ana, yedi yüz var,” diyerek anneme uzattım.

Ali, *ne demiştin* dercesine bir kabardı. “Bacı bizde yamuk olmaz, var mı başka bir isteğin neyin?”

“Var,” dedi annem sakın, durgunca. “Adile için en eyi çeyizini çümüzünü hele bir ser önümüze. İki gat da elbise, emme en eyisinden olsun ha!”

“Benim mallarım zaten en iyisi bacı.”

Satıcının, malına kötü dediği zaten duyulmuş şey değildi. Bu durumda Ali de malını övecekti elbet. Dükkânda bir de yeni yetişmiş oğlu vardı. Baba oğul, annemin önüne serdiler renk renk kenarları oyalı, allı morlu yemenileri, nakış nakış işlenmiş kanaviçeler, motif motif danteller, desenli desenli lifler, göz alıcı havlu kenarları, patikler... Her biri de birbirinden güzeldi hani. Annem, alacağı çeyizlik malzemelerini seçip seçip bir kenara yığıdı. Bir ilki yaşıtıyordu. Bizim köyde duyulmuş, görülmüş bir şey değildi, bir genç kız için Ali'nin dükkândan çeyiz alınması. Herkes çeyizini kendi yapar ederdi.

Ali de memnundu bu işten. Anneme binbir dil dökerek satabildiği kadar ürün satma derdindeydi, sattı da zaten. En son iki elbise çıkardı ki insan bakmaya doyamıyordu.

“Al,” dedi. “Bir dene istersen. Ellerimin titrediğini belli etmemeye çalışarak uzandım. Aldım Ali'nin elinden elbiseleri. Aman ne de güzellerdi! Anlatmakla anlatılmaz, tarif et deseniz onu da beceremem. Kabine doğru gittim. İlk patlıcan moruna benzeyen ama adına mürdüm rengi

dedikleri elbiseyi giyindim. Aman ya Rabbi, onca yılın Adile'si, bu karşımda gördüğüm çıtı pıtı kız mıydı? Nasıl olduğumu sormak için anneme doğru yürüyordum ki onu gördüm, dükkânın kapısından girmek üzereydi. Başını kaldırıp Ali'ye selam verdi. İşte o anda göz göze geldik.

“Adile, bek eyice olmuşsun gızım, denedin mi öbürünü?”

Annemi duyuyordum lakin gözlerim korkuyla ona bakarken cevap vermem öyle zordu ki anlatamam. Bilirdim ki kulağı bizdeydi. Her ne kadar arkası bize dönük olsa da tedirgindim işte.

Ali'nin oğlu onunla ilgilenirken, Ali başka bir isteğimiz olur diye etrafımızda pervane dönüyordu. “İkisi de aynı beden, gerek yoh ana denememe.”

“Eyi madem,” deyip omuz büktü annem. “Emme her vahıt buraya gadar gelemem urba²³ deniştirmeye, habarın olsun.”

Bir an önce hesap görülsün de gidelim derdindeydim. Benim kulağım onda, onun kulağı bendeiken ne edecektim ya Rabbi? Yüreğim, ah yüreğim, kafes içinde çırpınan bir kuş gibi nasıl da çırpınıyordu öyle. Üstelik gitmek de bilmiyordu Duran. Gözü raflarda, dikkati bende, avcı tuzağına düşmüş bir karaca gibi hissediyordum kendimi.

“Üzerimi değiştireyim, gidek ana.”

“Galıcı değilik yavrum, içine sindi mi şimcik bu urbalar?”

“Bağandim ana, eyce esvaplar.”

²³Urba: Elbise, giysi.

“İyi ne kelime İraz bacı, benim her kıyafetim, sattığım her ürün kaliteli kumaşlardan üretilmiştir,” diyerek araya girdi Ali.

Kabine doğru yöneldim. Kabinin olduğu rafın hemen önündeydi Duran. Ona dokunmadan kabine geçmem imkânsız bir şeydi. *Çekil kenara*, da diyemiyordum. Yanından geçerken sırtımda oluşan boncuk boncuk terler acelesiz yağan yağmur gibi sırtımdan belime damlıyordu. Bilmiyorum, belki özellikle yaptı belki istemedi oldu. Orasını bilemem lakin yanından geçip giderken kolu koluma değdi ya, nasıl ürperdim tarif edemem. Bu ürperti bütün vücudumu dalga dalga sardı. Ellerim, ah ellerim, zangır zangır titriyordu. Neredeyse elimde tuttuğum kıyafetleri düşürecektim.

Neden bunu bana yapıyordu? Yetmemiş miydi bana yaptıkları? Hem zaten alacağını fazlasıyla almıştı benden, neyim kalmıştı ki bu fani dünyada, Rabbimin verdiği canımdan başka? Ben böyle düşünürken karnımda ılık ılık bir hareket hissettim. Guruldama gibi mi desem, karnımın içinden kayan bir yağ gibi mi desem bilemedim. Belli ki onu yok saymam minicik yavrumun zoruna gitmişti de, *buradayım ben, dünyada canından başka ben de varım*, mı diyordu, bilemiyorum. Neredeyse kendimi tutamayıp ağlayacaktım. Öyle böyle de değil, bir ağlama hissi bastırdı ki sormayın. Son günlerde iyice sümüklü, ağlak bir kız olmuştum. İyi değildim, hem de hiç iyi değildim. Fırtınada köklerinden sökülen söğüt ağacıydım da bir türlü tutunamıyordum toprağa!

Dolan gözlerimi kolumun yeniyle kurulayıp hızlıca üzerimi değiştirdim. Annemin yanına döndüğümde, masanın üzerinde annemin seçtiği çeyizlerin hesabı

yapılıyordu. Etrafıma korkakça bir göz gezdirdim. Yoktu, sanki hiç bu dükkâna uğramamışçasına yoktu Duran. Elimdekileri masanın üzerine bıraktım. Hesap görüldü, cenaze evinden çıkmış gibiydim. Yastaydım, hüznüydüm, kederliydim. Ya hissettiğim korku, ona ne demeliydim? Sinsi bir çakal gibi etrafımı sarıp sarmalaması hak mıydı, reva mıydı?

İlçeden eve doğru yol alırken tek düşündüğüm, İsmet'e Duran'ı gördüğümü anlatıp anlatmamaktı. İllet bir şeydi bu korku. Sen onu kıyı bucak saklarken yılan gibi çıkıyordu bir delikten, çepeçevre sarıyordu insanın vücudunu. Öldürmüyorsa da sürüm sürüm süründürüyordu.

Hiçbir şey ilgimi çekmedi. Hâlbuki ben, en çok arabayla yoldan geçip giderken etrafımı seyredip hülyalara daldardım. Kâinatı, yaratanın yaratma sanatını düşünür dururdum. Hangi güç, yüce Rabbim kadar böyle muhteşem manzarayı, hayat telaşesiyle çırpınan varlıkları yaratabilirdi? Toprağa düşen bir tohum, Rabbim *yeşer* demeden nasıl yeşerip toprağa kök salamıyorsa, hiçbir güç de kâinata en ufak bir dokunuş yapamazdı. Her şey Allah'ın takdiri idi.

Ah, şu tarlanın sınırında yan yana duran ağaçlar, o ağaçlar orada Rabbim izin verdiği için büyümüş olmasaydı, dallarına inip kalkan kuşlar nerelere yuva kurar, orayı yurt bellerdi? Bu dünyada olan her şey ama her şey, Rabbimin kudretinin en büyük kanıtıydı. Biliyordum ki sakat ve kör kurdu aç susuz bırakmayan Rabbim, benim de derdime bir çare verirdi elbet.

Neydi hikâye? Sakat, yaşlı ve kör bir kurt, ininde ölümü beklerken ona her gün av avlayıp ayakuçlarına bırakan çoban köpeğinin hikâyesiydi. Bu kıssada iki ezeli

düşman ve mantığa aykırı bir şekilde yardım ve dayanışma ön plandaydı. İşte, Rabbim istemedikten sonra o kör, sakat kurda nasibini bir çoban köpeğiyle gönderir miydi? *İnsan kaderini yaşar*, derdi annem. Yaşayacaktık, görecektik. Nasibimi kimler getiriyor, kimler hayatıma bir dokunuş bırakıyor, görecektik işte.

Araba çamur nedeniyle çıkamamıştı yokuşu. Zaten yaşlı bir araba olması nedeniyle çamur deryası yokuşu çıkması zordu. Sadık emmi bastı gaza. Yüklendi, yüklendi, çıkamadı yokuşu bir türlü emektar arabası. Baktı adam çabalayıp duruyor, müdahale etmek zorunda kaldı annem.

“Emmi dur hele. Zahmet etme bundan gayrısına. Biz Adile’yle çıkarız ağır usul eve doğru. Sen git gayrı.”

Mahcup oldu Sadık emmi, sıkıntılı bir şekilde sakalını sıvazladı. “İraz gızım gusuruma bahma! Yolda koydu mendebur beni. Gonlum isterdi ki evine gadar bırakayım, Adile bir çay demlesin, bir sıcak çayını içeydim. Emme etti edecani bu kulustür. Mahcup etti beni!”

“Estağfurullah emmi, heç mahcup neyim olma. Ayağımızı yerden kesti, işimizi gördü ya daha ne isteyek? Çaya da gelersen başımla beraber, gel buyur çayımı iç?”

“Sağ olasın İraz gızım, emme iş güç... Gidem gayrı ben. Senin de zati ahşama misafirin var, birbirimizi yolundan alıgoymayah.”

“Eyi madem emme bir ara gel çayımı iç, Döne halamı da getir e mi, emmi?”

“Gelirim,” dedikten sonra arabayı döndürüp uzaklaştı bizden. Arabadan inerken annemin eline aldığı poşetleri aldım. Koluna girip yokuşu birlikte tırmandık. Az

düşecek gibi olduk, ayağımız kaydı. Az sarsıldık, sıkı sıkıya tutunduk birbirimizden ama yokuşu da çıktık zayıf vermeden.

Akşama kadar hummalı bir hazırlığın telaşını yaşadık durduk. Evi derleyip toplamak, akşam ahıra gidip hayvanların karınlarını doyurmak yordu yığıdı beni iyice. Şükür ki ocakta kaynayan bir güğüm su vardı da çimdim bir güzel alelacele.

Yüreği büyük bir istekle coşup taşan gelinlik kızlar gibi hazırlandım. Her şeyin en iyisinden olmasını istedim. Düzenlediğim yerleri tekrar tekrar düzenlemem, bir eksik gedik var mı diye sürekli kontrol etmem de bu yüzdendi sanırım. Kırkıntıları, dantellerin kıyısını köşesini düzenliyordum, neler yapmıyordum ki...

En son, beklenen misafirler geldi de bu düzenleme işleminde de böylece kurtulmuş oldum. Annesi, babası, bir de ablası gelmişti İsmet'in. Oturduğumuz odaya buyur ettik, birbiri ardına girdiler. *Hoş geldiniz* dedim her birine. Annesinin ve ablasının gözleri bende, şöyle alıcı bir gözle bakıyorlardı sanırım. Ya da annemin onları gönderdiği zamandan bu zamana ne değiştiğini mi merak ediyorlardı da bana bakıyorlardı, bilmiyorum.

Bu bakışlardan utandım. O saatlerde tek dileğim, bu isteme işinin bir an önce bitmesi ve bir an önce gitmeliydi. Kim isterdi ki gece boyunca iki kadın tarafından göz hapsinde olmayı? Çayları dökmek dışında yerimden de kalkamıyordum. O bakışlar var ya o bakışlar, sanki beni oturduğum yere çivilemişti de ondan oturduğum yerden kalkıp gidemiyordum.

İsteme işi bitince öyle çok rahatlamıştım ki ortalığı çarçabuk toparlayıp bir an önce odama geçip yatmak

istiyordum. Gündüz gördüğüm kâbusa nazaran umduğumdan da çabuk olup bitmişti. İşlerim bitmiş, odamda yün yatağımın üzerinde uzanmış, sobada parlayarak yanan ateşin oynatarak tavanda dans etmelerini seyrediyordum. Sevinçliydim. Yüzümde aptal bir gülümsemeyle, *geçti gitti, kurtuldum*, diyordum.

Cama bir taş çarptı. Daha doğrusu, biri taş attı. İlk ses vermedim, yattığım yerden kımıldamadım bile ama birbiri ardına taşlar cama çarpınca korkuyla yerimden doğruldum. İsmet'in geldiğini, sevincini paylaşmak için gece gece kapıma dayandığını düşündüm. O düşünceyle perdeyi kenara çekip taşı atana baktım.

Yüreğim kuş gibi çırpınıp dururken bakışlarım onun üzerinde, şaştım kaldım ondaki bu arsız cesarete. Hiçbir zaman acelesiz olmazdı zaten, nitekim öyle de oldu. Hiç uzatmadan, sağ elini havaya kaldırıp bir gel işareti yaptı. Sonrasında o el biraz indi ama tamamen inmeden işaret parmağı havada tehditvari bir şekilde sallandı kısa bir zaman. Hızla perdeyi kapattım, korktum. Ah bu hissettiğim korku öldürecekti beni. Gücsüz fersiz çöküverdim duvarın dibine. Yine kapımda ve yine ona gitmemi istiyordu. Ne yapacaktım ya Rabbi? Beni istemeyen oydu, yoluma çıkma diye tehditler savuran yine oydu, şimdi ne diye pencereme dayanmıştı? Sorularımın hiçbirinin, kahretsin ki bende cevabı yoktu!

O esnada cama bir taş daha çarptı, attığı diğer taşlardan daha sert değdi. Elim yumruk olmuş bir şekilde ağzımda, hıçkırıklarımı susturmaya çalışıyordum kendimce. Eğer istediği olmazsa biliyordum ki cam çerçeve bırakmayana kadar taş atıp duracaktı. Annemi pek önemsemediği de aşikârdı. Bir taş daha attı ama öyle

sertti ki camın köşesini kırarak duvara çarptı, oradan da ayaklarıma doğru yuvarlandı.

Durmaya niyeti yoktu. Uzanıp aldım taşı, tekrar ayağa kalkıp perdeyi sıyırdım. Beni görünce havaya kalkmış eli taş atmaktan vazgeçti. Yine eliyle *gel* işareti yaptı. Başka çare bırakmamıştı bana, kurbanlık koyun misali kabullendim durumu. Hafifçe başımı salladım. Sonra yatağımın başucuna koyduğum hırkamı alıp sessizce bir kedi gibi süzıldüm kapılardan. Annemin son zamanlarda ağırlaşan uykularına dua ettim için için. Dış kapıya çıktığımda gecenin ayazı yüzüme çarptı. Gündüze nazaran çok soğuktu. Soğuktan korunmak için hırkamın düğmelerini ilikledim. Yetersiz bir çözümdü, yemenimin beceklerini ağzıma yaşmak yapar gibi sardım. Dişlerimin takırtısı dinecek gibi değildi.

Merdiven basamaklarına kar kümelenmiş, ayazda taş gibi sertleşmişti. Üzerlerine basıp kaymamak için dikkatlice indim. Kaymak işten bile değildi de işin ucunda düşmek vardı. Onca yüksekliği bünyem kaldırır mıydı, bilmiyordum. Son basamağı da indiğimde Duran burnumun ucunda bitti. Acemi bakışlarım korkuyla yüzünde dolaştı. O ise benim ondan korkmamdan haz duyarcasına dikti gözlerini gözlerime. Hırsla sağ kolumu tutup olanca gücüyle sıkmaya başladı.

“Nerde kaldın lan sen? Ulan sabaha kadar seni mi bekleyeceğim or*sbu?”

Sözleriyle ne kadar yaralandığım zerre umurunda olmadı. Hiçbir şey dememe fırsat bile tanımadan samanlığa doğru sürüklemeye başladı beni. Bizim ahır; bir tarafı samanlık, diğer tarafı ahır olarak inşa edilmişti. Rüzgârda savrulan kuru yaprak gibi çekiştirdikçe itirazsız

düştüm peşine. Kapının önünde durdu, kolum elinde bir süre bakınıp durdu kapıya. Öyle sıkı sıkıyordu ki kolumu mendebur, acıdan dişlerimi sıktım durdum.

“Aç şu lanet kapıyı!”

Hükmedici sert sesi daha çok korkmamı fısıldıyordu âdeta. Tahta kolun altındaki sürgüyü çektim, kapı ağır ağır açıldı. Yine aynı hızda çekiştirip samanlığın içine doğru savurdu beni. Dengemi sağlayamadım, savrulduğum yere düştüm. Bu gece başıma ne gelecekti, hiçbir fikrim yoktu. Beynim bana ihanet etmişçesine hiçbir şey düşünemiyordum. Düştüğüm yerden ağır ağır kalktım. Elleri cebinde zafer kazanmış, büyük bir komutan edasında durdu karşımda. Bakışları sertti, o gün canımdan can koparmaya yeminliydi.

“Ulan Adile, sen ne fellah çıktın kız! Bir benim altımdasın bir İsmet’in, ne doyumsuz gonlun varmış gız senin? Seni gancık Adile seni!”

İki kere sert bir şekilde omzumu iki parmağıyla ittirdi. Ben de aynı şekilde onu omzundan ittirdim. “Sözlerine dikkat et!”

“Bah sen!” dedi alayla. Şöyle bir etrafımda döndü. “Bizim sıçan, deliğinden çıkmış, vay vay vay! Ulan sen kimsin ki sözlerime dikkat edeyim or*sbu? O kambur itten alın bu cesareti. Bildim, bildim emme onun seni kurtarmaya gücü yetmez, sen bunu bilmen!”

“Derdin ne senin? Daha ne istiyon benden, bende ne bıraktın gayrı, aldın alacağını, koydun ortalarda gebe hâlımla!” Sözlerimi kesti hiddetle, ağzından tükürükler saçtı suratıma suratıma. “Canın Adile, canın! Bir o kaldı. Şerefın kaldı, haysiyetin kaldı! Yetmez amma bu sana, yetmez. Çünküleyim sen başın dik bir şekilde dolanıp

dururken bu köyün içinde benim halam camdan başını bilem çıkaramadı!”

“Sende hiç vicdan yoh mu, ha Duran? Kendi öz evladına nasıl kıyan, onun suçu ne?”

“Benim olduğu ne belli? Dedim sana dağal mi, Ahraz’ın evin ardında dedim! Bu piçin benden olduğu ne belli? Bir gün benim altıma yatan, yarın başkasının altına yatar! Sözlerimde haklı çıkardın beni, Dul Iraz’ın uyanıh gızı! Emme boşa çeneni yoran, bu çocuh senin deyin ortalarda yırtınsan da almam senin gibi or*sbuyu haneme avrat deyin!”

O an ne çok canım yandı, anlatamam. O sözleri kulaklarım işitti ya, ne çok canım acıdı her savurduğu sözde. Zaten onun derdi de canımı yakmak değil mi? Bu fırsatı ona vermemek için tuttum tutabildiğim kadar kuyruğumu dimdik. Ondan korkmadığımı zannetsin diye başımı kaldırılabildiğim kadar kaldırıp baktım gözlerine dik dik.

“Zaten bu saatten sonra istesen de sana varmam Felahgilin Duran. Varmam sana, duydun mu? Beni sevene, bana değer verene varıyorum! Beni her hâlımla başına taç edene varıyorum, duydun mu?”

Bu sözlerime çok öfkelenmişti. İki eli yanlarında yumruk olmuş bir vaziyette. Sıkıp durdu ellerini. O hâli, her an bedenime darbeler indireceğini düşündürdü. Ama bendeki de inat değil mi, tutumumdan vazgeçmedim.

“Demek her şeye rağmen yuva yurt gurabilecan he mi, senin ahlın alıyo bunu he mi? Ulan ben buna müsaade eder miyim?”

Üzerime yürüdü, o an ne yapacağımı bilmediğim için geri geri birkaç adım attım. Benim ürkmüş olmamın onun hoşuna gittiğini görmek öyle sinir bozucu bir durumdu ki bu fırsatı birkaç adım geri giderek ben vermiştim ona. Ani bir hareketle beni samanların üzerine itip düşürdü. Hiç vakit kaybetmeden üzerime çullandı. O benim üzerimdeyken geçmiş bir bir aklıma üşüşüp durdu aç kurt gibi. Kurtulmak için çırpındım, üzerimden onu itmek için olanca gücümü kullandım.

Her çabamın boşuna bir uğraş olduğunu bilmek dehşet vericiydi. Yerde bir iki kez yuvarlandık alt alta, üst üste. Yorgun, bitap, hareketsiz samanların üzerinde karşı koymayı bıraktığımda niyetini anlamam geç olmadı. Pamuklu geceliğimi sıyırıp bacaklarımı saran tozluğuma elleri ulaşınca o an avuçlarımda sıkı sıkıya tuttuğum, camı kırdığı taş kurtarıcım oldu. Taşı olanca gücümle şakağına indirdim. Bu onu durdurmaya yetti. Acıyla bana küfürler saydırırken boşluğundan faydalanıp kurtuldum üzerimdeki ağırlığından.

“Adile emme bunu sana ödetmezsem bana da Duran demesinler!” diyerek tehditler savururken samanlığın aralık kapısından kaçtım. Tekrar aynı şeyleri yaşamaktan korktuğum için merdivenleri düşe kalka, ikişer üçer arkama dahi bakmadan tırmandım. En üst basamağa tırmandığımda bir gaffetle arkama baktım. İçeride olmalıydı çünkü görünürde yoktu. Derin derin nefes alıp bir süre kendime gelmeye çalıştım. Üzerimdeki kıyafetler berbat durumdaydı. Eve girer girmez kapının eşiğine serili muşambanın üzerinde saman olmuş hırkamı çıkarıp attım. Sonra sırayla geceliğimi, samanların kılçıklarından nasibini almış tozluğumu sıyırdım bacaklarımdan.

Yaşadıklarım öylesine bir şey değildi. Bir türlü *bitti gitti bu musibet* diyemiyordum. Güçsüzdüm, ona karşı pek şansım yoktu. Çaresizce bunu kabullenmek, benim için ne kadar zordu oysaki. Ağlamak, kaderime karşı isyankâr olmak da yaşadığım, maruz kaldığım durumu değiştirmiyordu ne yazık ki!

Üzerimden çıkardığım, samanlara bulaşmış elbiselerimi kapının ardına iteledim. Üşüyordum, kollarımı bedenime sarıp odama geçtim. İçerisi buz gibi olmuştu. Dışarıda esen sert rüzgâr odanın penceresindeki kırıktan içeri dolmuş, odayı soğuttuğunu fark etmem geç olmadı. Duvarın köşesindeki sandıktan bir kumaş parçası çıkarıp pencerenin kırığına tıkadım. Odamın perdesi havada savrulup durmuyordu artık. Ellerim titreye titreye bir kazak bir de kalın tozluk giyinip yorganımın altına büzüştüm.

Zaman durmuştu âdeta. Gözümün önünden, saatler evvel verdiğim mücadele bir türlü gitmek bilmedi. Sıkı sıkıya gözlerimi kapadım, sağa döndüm olmadı, sola döndüm olmadı, yatağın içinde oturdum bir zaman, yine olmadı. Vücudum yorgundu. Bir an önce uyumak, yaşadığım o berbat durumu kötü bir kâbus olarak kabul etmek istiyordum. Ne kadar becerebilirim artık...

Adım adım sona yaklaştığımı bilmek ve buna engel olamamak kadar berbat bir durum yokmuş şu dünyada, bunu anladım. Kedinin fareyle oynadığı gibi canı isteyince oynuyordu benimle. O da yetersizdi ki o canavar ruhu istediği zaman canımı yakmaktan başka bir şey arzulamadığını fütursuzca söylemesi yok muydu, ah yok muydu beni kahreden o sözleri... Anlamıyordum, nasıl böyle bir canavar oluvermişti de görmemiştim. Ya da hep öyleydi de sinsice gerçek kimliğini saklamıştı. Aylar

evvel her bulduğu fırsatta beni sevdiğini söyleyen bu adam mıydı? Bu öyle bir şeydi ki beynim idrak etmekte zorlanıyordu. İki farklı kişilikteki Duran'la geçirdiğim saatlerden biri mutluluk ve umut vadederken diğeri cehennemî yaşamamı vadediyordu. Yaşadıklarım ve bana yaptıkları keşke gerçek olmasa dediğim ne çok günlerim oldu. Kahretsin ki her şey gerçektir.

Sabaha kadar düşündüm durdum. Çıkar bir yol bulamadım. Çaresizce sıkıştığım bu durumdan kurtulmaya uğraşmak, çabalamak yordu beni. Sonrasında ise omuzlarımdan sarsılmamla nerede olduğumu idrak edemedim. Çığlık çığlığa bağırıyım, “Dokunma!” diye.

“Hışşıttt yavrum, guzum, benim Adile.”

Sarıldım sıkı sıkıya annemin huzur kokulu boynuna, ağladım, ağladım. Annem sırtımı sıvazladı, öptü saçlarımı, kokladı. “Geçti yavrum, geçti. Kötü bir rüya neyim gordün zaar?

Keşke kötü bir rüya olsaydı. En azından uyandığımda, *çok şükür geçti gitti*, derdim. Ne rüyaydı ne de kâbus. Tasamam hayatımın gerçeğiydi. Bir zaman anne kız sarılı kaldık yatağın üzerinde. İlk ayrılan annem oldu. Yüzümde soru dolu bakışlarını gezdirip o can alıcı soruyu sordu.

“Ne gördün yavru, ne gördün de böyle canından can gitmiş gibi bağırdın, guzum ha?”

Bir yumru oturdu ki boğazıma sormayın. Ne yutkunabildim ne bir ses çıkarabildim. Şimdi ben anneme nasıl derdim? O Duran soysuzunun rüyamda bana yine tecavüz ettiğini, nasıl utanmadan anlatırdım anneme? Gerçeği diyemeyeceğim gibi aklıma uydurabileceğim, ufacık bir yalan da gelmiyordu. Omzumu büktüm.

“Bilmem, rüya işte, uçtu gitti aklımdan.”

Annem söylediklerime tebessüm etti. Yanaklarıma yayılmış saç tutamlarımı kulağımın arkasına ilâştirip kalktı yanımdan.

“Hayvanlar aç, sefil oldular, galk heyde Adile’m.”

Annem kapıdan çıkarken toparlandım yataktan. Hâlsiz, kendimde zerre dinçlik hissetmeyerek zorla kalktım ayağa. Önceki geceki uykusuzluğum beni pelte gibi yapmıştı. Çok yorgun olsam da mecburdum. Zavallı, ağızsız, dilsiz hayvanlara hakkım var mıydı ki onları aç susuz bırakmaya?

Ağır ağır giyindim giyitlerimi. İlk önceliğim ocağı tuşturmaktı. Bu sebepten annemin yattığı odanın ocağını yakmak için odaya girdim. Canım annem, yakmış ocağı, koymuş demlikleri ateşin üzerine. Kapının açılmasıyla bana baktı, bir elinde hiç elinden düşmeyen doksan dokuzluk tespihiyle. “Ocağı yahtım, çayı da goydum. Get sen işine Adile, tez gel emme he mi guzum? Çay birezden olur, çökelik sündürecam eccik. Soğumadan yetiş e mi yavrurum?”

“Olur ana,” deyip çıktım odadan.

Merdivenlerden inerken gözüm samanlığın kapısına takıldı. Kapalıydı. Hâlbuki ben kaçarken açık bir şekilde öylece duruyordu. *Tuzak kurmuş olabilir mi*, diye diye korkarak indim merdivenleri. Ürkekçe son basamağı da indim, çevremde herhangi bir tehlikeye karşı hazırladım çırpınıp duran korkak yüreğimi. Eğer hissettiğim korkulardan biriyle karşılaşacak olursam diye balkonun altında yan yana duran üç beş meşe ağacından yapılmış mal değneklerinin en kalınını aldım elime ve tetikte yürümeye başladım. Samanlığın kapısının önüne gelince yüreğim

daha çok pıt pıt atmaya başladı. Nasıl da korkuyorum ya Rabbi! Kapı dışarıdan örtülmüş, sürgüsünü de takılı görünce dehşete kapıldım. *Kesinlikle tuzak var*, derken ardımda hissettiğim buz kırılma sesi ve *kapı* deyişiyle döndüğüm gibi indirdim değneği ardımdakinin neresine denk geldiğini bile göremeden. Acı içinde iki büklüm oldu.

“Ne yaptın Adile sen?”

Sesinde acı, kırgınlık ve şaşkınlığı hissetmek mümkündü. En az onun kadar ben de şaşkındım. Elimdeki değnek karların üzerine düşüverdi. Bir yerdeki değneğe baktım bir İsmet’e. Bile isteye İsmet’e zarar vermek istememiştim ki!

Panikle onunla aynı orantıda olmak için çömeldim yere. “Vallahi istemedim oldu. O sandım seni...”

Dehşetle nasıl baktı yüzüme, hissettiğim korkuya bin korku daha ekledi o bakışı. Bakışları çakmak çakmak, baktı gözlerime.

“Kim, kim sandın beni?” Tereddütle susmaya devam edince kaşlarını mümkünmüş gibi daha da çattı. “Söyle Adile, kim sandın beni?”

“Duran...” dedim korkarak. Renkten renge girdi suratı. Sonra iğrenç bir şey görmüş gibi suratını buruşturdu. Sorularının ardı arkası kesilmeyecek gibiydi. Uzattım elimi, omzuna dokundum. “Canın acıdı mı?”

“Bırak canımı manımı! O şerefsiz buraya mı geldi? Bana doğruyu söyle Adile. Eğer söylemezsen ben öğrenmesini bilirim. Bu sebepten heç geveleme ağzının içinde, dosdoğru söyle söyleyeceğini!”

Ne edeceğimi, ne söyleyeceğimi bilemedim bir an. O gözlerini dikmiş öfkeyle bana bakarken söyleyip söylememek arasında gidip geldim. Beni sahiplenmesi, namusu olarak görmesi gururumu okşuyordu bir yandan. Bir kız sözlenme aşamasında olsa da namusu sözleneceği erkekten sorulurdu. Ama İsmet'in sahiplenmesi sözlenecek olmamızdan çok beni sevdiği içindi, düşündüğü içindi.

Benden cevap alamayınca döndü ardını, hırslı hırslı yürümeye başladı. Ayağının altında gecenin ayazından nasibini almış buzlar tuzla buz olurken seslendim utana sıkıla.

“Geldi...”

Tek bir cümle olduğu yerde onu çivilemeye yetmişti. Duyduğunu sindirircesine yavaşça döndü bana. Gidişinin aksine yanıma usulca yaklaştı.

Ben ayakuçlarıma bakarken utançla, o ise bana bakıyordu. Görmesem de hissediyordum bana baktığını. Boğazım aniden kupkuru oldu, sanki günlerdir susuz kalmışım gibi. Bir de gözlerim nasıl da buğulanıverdi ki sormayın. Ufacık bir sözcükle akmaya hazır gözyaşlarım... Aksi gibi yaprak misali titremeye başladım.

“Adile?” Sesi titrek, duyulacağından korkar gibiydi sanki.

Bakma gafletinde bulundum. İşte o vakit pıtır pıtır aktı gözlerimden yaşlar. İsmet merak ettiklerini öğreninceye kadar durmayacaktı, biliyordum. Ah *anlat* deyince hemen anlatabilir miydim ki? O lanet gecenin her dakikasını hafızamdan silememişken tekrar tekrar yaşamak azap gibiydi.

"Sorma," dedim. "Bana bir şey sorma!" Âdeta yalvarırcasına...

"Sana sormayım da kime sorayım Adile? Dayanayım mı o şerefsizin kapısına?"

"Sakin!" Panikle tutuvermişim ellerini. Bakışlarının baktığı yeri fark ettiğimde sanki kor ateşe dokunmuş gibi çektim ellerimi ellerinin üzerinden.

"Adile, ben sabırsız bir adamım. Benim sabrım hafiften kaçtı bilesin. Ya şimdi anlat ne diye gelmiş, derdi neymiş, anlat ki bileyim?"

"Anlatacam emme gızma, e mi İsmet? Valla benim bir suçum günahım yok. Dayandı pencereme. Camı çerçeveyi indirdi. Anama duyurmakla tehdit etti. Mecbur galdım yanına gitmeye..."

"Yanına gittin, he mi?"

"He," dedim cılız bir sesle. O vakit derin bir nefes çekti ciğerlerine. Sakin kalmak için derin derin nefesler aldığını görüyordum da duyacaklarından sonrası korkutuyordu beni.

"Eee..." dedi. "Garşılıklı bahınmaya çağırmadı seni dağel mi?"

"İsmet gurbanın olayım zorlama beni, benim çektiğim bana yeter gayrı!"

"Bir şey mi yaptı sana?"

"Yok," dedim panikle. "Edemedi bir şey. Emme rahat durmayacak, öyle dedi."

Tuttu kolumdan beni, hiçbir şey demeden ahıra doğru yöneldik. Kapının önüne geldiğimizde ise yine bırakmadı kolumu. Peş peşe girdik içeri. Dışarının temiz havasına

alışan burnum, ahırın kesif kokusuyla karşılaşınca cayır cayır yandı. Ama şimdi burnumun yangınından da öncelikli yangınlar vardı. Kapının açılmasıyla hayvanlar hep birlikte avaz avaz şikâyet edercesine bağrışmaya başladılar. Elleri cebinde loş aydınlıkta şöyle bir baktı hayvanlardan yana.

“Hayvanlara yem vermedin mi?”

“Yok. Yeni geldiydim.”

Daha bir laf söylemeden döndü yüzünü benden, ahırın köşesindeki saman çuvallarını sırtladığı gibi hayvanların arasına girdi. Petnilerin her birine eşit miktarda saman saçtı. Sanki kendi ahırındaymış gibi seri bir şekilde, yabancılık çekmeden samanları dağıttı, hayvanların yemlerini verdi. Bense olduğum yerden, bir yabancı gibi onun çalışmasını izledim. Son olarak da buzağıkların samanını ve yemini verip tam karşıma geçti ya, yüreğim atmayı nasıl unuttu anlatamam.

Korkunun ecele faydası yoktu. O yine binbir ısrarla sormadan bu sefer her şeyi bir bir anlattım ağlaya ağlaya, hıçkırıklarımın arasından. Ara ara sinirden çenesi seğirdi ve hissettiği öfkeyle yumruklarını sıktı durdu. Yalan yok, öfkesinden nasibimi almaktan korkuyordum. Ama öyle bir şey yaptı ki şaştım kaldım.

“Gel,” dedi kolumdan tutarak. Duvarın köşesindeki yem çuvallarının üzerine oturttu. “Çok yoruldu, ayakta dikilerek. Sen iki canlısın, it köpek için yorma, üzümüne gayrı gendini.”

“Şimcik ne edecek, he mi İsmet?”

“Boş ver sen Adile. Hele gün ola devran döne.”

“Durmayacak İsmet, gorhuyom ben.”

Duymadı sanki sözlerimi. Çeşmenin başına geçip yemlerini yiyen hayvanları bir bir sulamaya başladı. Bense derin bir düşünce çukuruna düştüm de çıkamıyordum bir türlü. İsmet ilk duyduğunda nasıl hiddetlendiyse şimdiki dingin hâli ürkütüyordu beni. Bana göre, şu işittiği dün gecenin olaylarını bu kadar sakin, olağan bir şekilde karşılamamalıydı. Öfkeden kudurduğunu görmeyi umuyordum. Niye bu kadar sakin duruyordu, anlamıyordum.

Sulama işi bitince danalığın kapısını açtı, buzağıları analarıyla buluşturdu. Sonra ellerini birbirine çırpı, eline bulaşan ıslak samanlardan arındırıp geldi yanıma. Teklifsizce oturdu.

“Adile, bu işin tek bir çıkar yolu var.” Merakla çevirdim başımı, baktım yüzüne medet umarcasına. “Ben gendi anama, sen de gendi anana diyecen benden gebe olduğunu. El âlem duymadan düğün gününü en erken tarihe almamız gerektiğini söyleyecen...”

“Yapamam!” Dehşete düşmüş bir şekilde ayağa kalktım. Bileğimden tutup oturttu yanına.

“Sen yapmazsan o yapacak, düşürecek seni pis ağızlara. Tek yol bu!”

“Anam kaldırmaz bu haberi. İsmet gurbanın olayım, belki başka bir yolu vardır ha? Ne benim anama garşı boynum utançla eğilsin ne de senin anana garşı. Vardır bir yolu elbet, ha İsmet?”

“Yoh dedim ya Adile. Yoh, yoh işte. Ben ister miyim seni ayahlar altına almayı, bilen bilmeyenin gınayan bahışlarına maruz kalmanı? İstemem Adile, senin canını yahacak en ufak bir şeyi istemem. Emme ondan önce biz dersek o istediği gadar havlasın sağda solda, kimseyi inandıramaz. Hem diyelim ki açtı pis ağzını, derim ki

geçmişin kinini güdüyo, Adile'nin namusu benim namusum...”

O böyle söyledi ya, yüreğim nasıl kıpır kıpır oldu anlatamam. Hayatımın merkezinde iki adam vardı. Biri beni paramparça etmeye yeminli, diğeri beni elinden geldiğince yaşatmaya yeminli. Bu nasıl bir çelişkiydi böyle ya Rabbi?

Karınları doyan buzağılar sallana sallana yürüyerek kendiliklerinden danalığa girdiler. Ayağa kalktı, danalığın kapısını iple bağladı. “Bitti işimiz Adile, hayde.”

“Ben önden çıkayım, seni görmesinler. Olur mu?”

“Gören olursa olsun Adile. Asıl şimdi görmeli millet. Eccik gonuşurlar emme bir zaman sonra unuturlar, ha Adile?”

Bir şey diyemedim, beynim dumura uğramış gibiydi. Nasıl derdim anneme, hâlâ orada takılıp kalmıştım. Kapıdan beraber çıktık. Annem omuzlarına atkısını atmış, kapının önünde bekleyen komşumuz Firdevs ablaya çay bardağıyla damızlık yoğurt verirken, ikisi de aynı anda kapının örtülme sesine dönüp baktılar bizden yana. Annem şaşkınlıkla bakarken Firdevs abla da kınayan bakışlar atıyordu bize. Çok utandım. Başım utançla eğildiğinde Firdevs abla, “Vışşı, İsmet’in ne işi var ki sizin ahırda İraz bacı?” diye sorması yerin dibine geçirdi beni.

Annem şaştı kaldı, hiçbir şey diyemedi bir zaman. “Sözlüsü, sözlüsü ya... Kömüş kazığı gırmış. Garı başımıza kimin gapısını çalah. Dedim İsmet oğluma da sağ olsun geldi unardı gazığı.”

“İraz bacı, Seyfettin’e deseydin o da gelir unarırdı kazığı. Şurada bir adım gomşuyuz şunun şurası...”

“Sağ olasın Firdevs, emme İsmet, oğlum yerinde gayrım. O dururken de Seyfettin’e diyemem, gusura galma.”

“Sen bilirsın bacı, ben gomşuyuz deyin dedim.”

“Eksik olma bacım, İsmet’in yetmediğı yerde de Seyfettin gardaşım var, sen kuşum etme e mi?”

“Estağfurullah İraz bacı, o nasıl söz!”

Merdivenlerden inerken bir bana baktı, bir İsmet’e şüpheyile, kınayarak. Buralarda nişanlı bir çift, düğün günü gelip çatana kadar birbirlerini görmezken bizim ahırdan yan yana çıkmamız onu kuşkuya düşürmüştü. Bunu görüp bilmek çok utanç vericiydi. Yan yana duruyorduk, annemin sert bakışları ikimizin üzerinde kilitlenmişti. Az önce bir yalanla bizi kurtarmıştı lakin şimdi gerçeğı öğrenme derdindeydi.

“Hele geçin içeri, bir bir gonuşah bahayım.”

“Ana?”

“Ne var Adile?”

“Tavuhları yemlemedim ki daha?”

“Sallanıp duracağına yemliyeydin Adile!” Aksi ve sert sesine karşılık boynumu büktüm. “Bir goşu yem serpip gelirim ana?”

“Ey madem, tez gel!”

Koşarak kümese doğru gittim. Yüreğim olduğı yere sığmaz bir şekilde hayvanları dışarı çıkarıp karların yer yer güneş ışınlarından erimiş, gece de ayazdan buz tutmuş açıklığa yemleri serptiğim gibi, gerisin geri koşarak merdivenleri çıktım ikişer üçer. İsmet benden evvel konuşur diyeydi tüm korkularım. Yetişebilirsem engel olma

niyetim. Son basamağı da çıktığımda nefes nefeseydim. Kulak verdim içeriye, ne ses vardı ne seda. Korka korka girdim. Her günüm bir öncekini aratmıyordu maşallah!

Eski giyitlerimi çıkardım kapı arkasına, yine ses duyamadım. Gündelik giyitlerimi giyindim, yüreğimin şiddetli çarpıntısı eşliğinde girdim içeri. Ortada bir yer sofrası, üç çay bardağı, zeytin peynir ve tavayla çökelek sündürmesi ilişti gözüme. Annemle İsmet karşılıklı oturuyorlardı. Nasıl bir şaşkınlık içerisindeydim ki sormayın.

“Dikilip durma orada, otur hele, soğutma nimeti!”

Annemin yarı uyarır şekildeki sofraya davetine elim ayağıma dolaşarak iliştim sofraya. Çokça tedirgindim esasında. Elimi ekmeğe uzattım, parmaklarım tir tir titriyordu. Gözüm İsmet’e kaydı, o da benden farksız gibiydi. Bana oranla daha sakin görünüyordu, görebildiğim kadarıyla.

Sessizlik canımdan lime lime et koparıyordu, sanki çiğnediğim ekmek boğazımda büyüdü de büyüdü ha bire. İşte o anda kahreden sessizliği, annemin eline aldığı çay bardağıyla sofradan kenara çekilip konuşması bozdu.

“Eee, anlatın hele ne işiniz vardı ahırda?” İkimiz de sustuk, annem acelesiz bir şekilde çayından bir yudum aldı. “De bahayım İsmet, ne işin vardı bizim ahırda?”

“Adile çağırırdı.”

Neye uğradığımı şaşırdım, dehşetle baktım İsmet’in yüzüne. Ne yapmaya çalışıyordu bu adam?

“Adile çağırırdı ha?”

“He,” dedi. Sesi titremişti.

“Sen mi çağırıydın bunu?”

Sustum. Ben sustukça annemin sesi yükseldi, çın çın odanın içinde yankılandı. “Söyle töremiyesice, ne demeye çağırıydın?”

“Adile söyle anana, bu saatten sonra yapacak bir şey yoh!”

Dudaklarımı dişledim. Susmak çare değildi. Her geçen saniye annem sinirden coştı köpürdü. Tam benim önüme, siniye elindeki bardağı öyle bir fırlattı ki bardak tuzla buz oldu.

“Gebeyim...” Fısıltı gibi çıkmıştı dudaklarımdan bu tek kelime.

Nasıl bir ateş basmıştı tüm uzvumu, yanıyordum sanki. Başım eğik, hiç bakamadım annemin yüzüne. Kahreden bir sessizlik çöktü odanın ortasına. Böyle olmamalıydı. Bir şeylerin ters gittiğini düşünürken bir anda annem, İsmet’in üzerine çullandı. Ne olduğunu dahi anlamadan zavallının neresine denk gelirse vurdu durdu. Sanki aramızda camdan bir duvar vardı, öyle tepkisiz ve donmuş bir şekilde bakıyordum ikisine.

İsmet yerde dertop olup hiç kıpırdamadı, hatta kendini savunmak için dahi elini kaldırmadı. İçimi pare pare yakan ise işlemediği günahın günah keçisi olmayı gururla omuzlamasıydı. Birini sevmek bedeller ödemek miydi? Aptallığım, ahmaklığım altında yüreğim eziliyordu. Suçlu olan bendim, İsmet yaşananların en masumuydu.

“Kambur köpek! Nasıl ganına girdin ha? Allah’tan korkmaz kuldan utanmaz seni! Ben dedim, dedim, bu kambur itin dengi değilsin derken İsmet eyce gısmet diye ayah dirediydi or*sbu seni!”

Öyle der demez yemenimin üzerinden saçlarıma yapıştı annem. O fersiz kadın gitmiş, yerine babayiğit bir kadın gelmişti sanki. Canım acıyor lakin üzerime yapışmış şaşkınlıktan kurtulup da kendimi savunamıyordum. Ah annem, nasıl perişan etti kendini, nasıl yıprattı... Ömrüm boyunca unutamayacağım anlardan yalnızca biriydi benim için. Ne kadar dayak yedim Allah bilir. Acıya vücudum alışmış mıydı, orası muammaydı.

Sonra tuttu belinden, İsmet ayırmaya çalıştı. Yerlerde sürüklendim. Canımın acısı, hissettiğim korkunun yanında bir hiçti. Yolun sonu tam bugünmüş de bilemedim. Annem saçlarıma asıldıkça İsmet de annemi benden ayırmak için çekiştiriyordu. Zannettim ki kafa derim annemin ellerinde kalacak! Her umduğum gibi bu da ummaktan öteye gitmedi.

Bir anda İsmet'in kollarına yığıldı annem. Aklım çıktı sandım. Çığlık çığlığa anneme seslendim, duyuramadım sesimi. Zangır zangır bir titreme aldı ki sormayın. Korkum, anne katili, kirli bir evlat olmaktı. Bu yaşananlar her zerresine kadar benim suçumdu. Çaresizce annemin başucunda çırpınıp dururken İsmet de benden farklı değildi. Biz kadınlar hep duygularımızın esiriydik. Öyle olmasaydı İsmet'in onca korkularına rağmen basiretiyle annem için yaptıkları bir hiçten farksızdı.

Kolumdan çekip oturttu sedire. Tek eli belinde, diğer eli terden sıırıslıklam ıslanmış saçlarını karıştırdı sıkıntıdan. Sesi huzur verici bir tondaydı.

"Bak Adile, ağlamanın, feryat etmenin bir faydası yok. İraz Ana'ya böyle yaparak bir yardımın dokunmaz. Önce bir sakın ol. Böyle olacağını az çok tahmin ediyorduk, değil mi?"

Başımı salladım. Ama şunu kabul edemezdim, anemin bayılacağı hiç hesabımızda yoktu. Gözleri gözlerimde şefkatle baktı uzunca bir süre. Onun da üzgün olduğu, umduğunun bu olmadığı, kolaylıkla yüz ifadesinden anlaşılıyordu. O günlerde en çok merak ettiğim, ne kadar baş belası biri olduğumu veya nereden benim gibi bir belaya bulaştığını hiç düşünmüş müydü? Ben ki utangaç biriydim. Kolaylıkla aklımdan geçeni sormazdım, sormadım da...

“Kolonya var mı?”

“Olacaktı.”

“Eee... Getir o vakit!”

Kolonyayı ne yapacağını merak etsem de sorgusuzca isteğini yerine getirmek için arka odaya yöneldim. Bir yandan salya sümük ağılıyordum, bir yandan da kolonyayı arıyordum. Ne kadar arka odada kolonya aradım, aradan ne kadar zaman geçti, hiç bilmiyorum. Esasen kolonyayı aradığımdan da emin değilim çünkü odanın içerisinde dört dönüyordum ama aradığımı bulmuş değildim.

“Adile?”

Başımı çevirip baktım, buyur dercesine.

“Kolonya, bak işte sehpanın üzerinde.”

“Görmemişim,” dedim. Hâlbuki ne çok geçtim ben bu sehpanın yanından yöresinden...

“İyi değilsin sen Adile, hem de heç iyi değilsin!”

O öyle dedi ya, işte o vakit iyi olmadığımı hissetmişçesine bir ağlama nöbeti tuttu ki sormayın. Deminden beri ağlayan ben değilmişim gibi, sümüklerimi göstermekten utanmadan, iğrenç bir durumda olduğumu yadırgamadan ağladım bir zaman. İsmet’in sabrını sevdim,

yüreğinin genişliğini, güzelliğini... Onu öyle farklı bir yere oturttum ki bunun adı ne sevdaydı ne de aşktı. Bunun adı tertemiz minnetti, kendime bile itiraf edemeyeceğim cinsten. O gün farklı sarıldı bana. Teselli eder gibi ya da muhtaçlığını kapatmak ister gibi. Bir de tam alnımdan öpmez mi? Nasıl utandım, nasıl yanaklarım kızardı Allah bilir...

Ama şimdilerde düşünüyorum da beni ilk öpen erkek, İsmet değildi. Duran kahrolası, o da öpmüştü. Farkı neydi bu öpücüğün? Tutku yoktu, aşkla değil, merhamet duygusuyla nakşedilmiş masum bir öpücüktü işte.

Ben ahmak biriydim. Duygular gözümü kör etmişti sanki. İsmet benim alnımdan öptü ya, düşüncesizce sarılıverdim. Boynunun kuytusuna sığındım. Şaşkıncı adam, benden böyle bir hareketi ummuyordu. Sonra o ürkek elleri sırtımda yerini aldı. Ellerinin titrediğini hissedebiliyordum. Yaptığımdan utanıyordum ama onun şefkatini sevmiştim bir kere.

Bendeki öyle bir şanstı ki düşmanımda bile yoktu böyle şans...

Biz birbirimize sarıldık, öylece odanın ortasında duruyorduk ya, birden annem odanın içine dalmaz mı? Ayıltmak için dip köşe kolonya aradığım annem, tam da karşımızda öfkeden çıldırmış bir şekilde bize bakıyordu. Görülmez bir darbe almış gibi ikimiz de birbirimizden ayrıldık. Bu defa suçumuz ayan beyan ortadaydı. Hiçbir kelime savunmamızı haklı göstermezdi. Kadın orada kendinden geçmiş bir vaziyetteyken biz odada birbirimize sarılmış sevda tazeliyorduk; annemin bakıp gördüğü...

“Gâvurun dölleri!”

“Anam...” Ahmakça kendimi anlatma derdine düşmeden susturdu annem.

“Ana deme bana urum tohumu, anaymış! Anan ol- saydım ben orada gebermiş gibi yatarken sen bu it oğlu itinen fingirdeşmezdin! Sütümü haram edecem de yine olan bana olur!” Bu sözlerinden sonra bir yumruğunu yedim. Sonra öfkeyle İsmet’e döndü. Zannettim ki ona da bir tane vuracak... “Bana bak kambur it, sana bir hafta mühlet. Yediğin boku temizleme, işte o vakit ant olsun ki seni ben temizlerim. Çık git evimden şimdi!”

İsmet başı önde kapıya yöneldi. Onun arkasından da ben çıkıyordum uğurlamak için, annem önüme geçip durdurdu. “Sen dur eksik etek! O it defolup gitsin, emme sen bana her şeyi bir bir anlatacan!”

Ne yapacağımı, ne söylemem gerektiğini unuttum. Yalan... En zor kısımdı benim için. Doğruyu söylesem diye düşünmedim değil mi hani. Ama yaşadıklarımı anlatmam beni dürüst yapmazdı. Duran’ın kanını dökmeyi durulmazdı annemin öfkesi. Bu işin sonunda ya annem ölecekti ya da birini öldürecekti. Bencildim belki de kim bilir?

Her zamanki gibi yine kendimi düşündüm, karnımdaki masumu düşündüm. Batmıştım batacağım kadar zaten, karar verdim o vakit... Anneme olmayan, yaşamamış bir masal anlatacaktım. İsmet benim için, hiçbir alakası olmayan masum bir bebek için elini taşın altına nasıl koyduysa ben de o taşın altına ne kadar canım yansın yansın koymalıydım elimi.

Başım yerde, suçluyum ya hani... Anlattım masalımı. “Fevzi dayının tarlada çalıştığım günlerde yanımıza gelmişti İsmet. Bir iki yardım etti, nasıl olduysa yığın

yaparken eli elime dokundu,” dedim anneme. Annem nasıl kızardı, nasıl bozardı... Daha duyacaklarını duymamıştı ki garibim...

“O gün yüreğime ateş düştü ana,” dedim. “Sevda landım. Her yerde gözüm onu arar oldu, her gün yüzünü görebilmek için can atar oldum.” Bizim köyde Birgül vardı. Boyu kısa, bir o kadar da şişmanca bir kızdı. Gözleri hafif şaşkı bakardı. İsmet için dünür gitmişlerdi. Bu durum, hikâyem için bulunmaz bir fırsattı aklımcı. “Birgül’ü kıskandım, Birgül İsmet’e varacak diye korktum, girdim oğlanın koynuna...”

Bunu söyledim ya anneme, işte o vakit tam da ağzımın ortasına yedim bir tane şamar.

“Edepsiz, utanmaz!” Annem bağırdıkça çok korktum. “Ben de ilin oğlunun günahını aldım durdum kızın günahına girdi diye... Fingirdek or*sbu seni!”

Bir iki tane daha vurdu, kaçtım oradan...

Yüreğinize ufacık bir korku düşmüşse zamanla kocaman bir kara delik olur o. Rüzgâr esse cama, ürker insanın körpecik yüreği. Bende de durum bundan farksız değildi. Annemden kaçmıştım dayak yememek için ama bu kaçışın bir sonu yoktu. Ağzımızın içine zehir düşmüştü bir kere, ne annem eski annem olabilirdi ne de ben eski ben. İş arsızlığa mı aldım nedir, artık eskisi gibi kendimi de suçlamayı bıraktım tuhaf bir şekilde. Olan oldu olmasına da, bundan sonrası mühimdi.

Bir şeyler eksik gibiydi, hissediyordum. Her şeyi planlamış ve gerçekleştirmiş olsak da vardı eksik bir şeyler. Hem her istediğimiz kusursuz bir şekilde gerçek olur muydu? Duran soysuzu, köyde bir adım ötemizdeyken korkum dağ gibi büyümekte haksız mıydı?

Bir yandan tırnaklarımı sıkıntıdan kemirirken bir yandan da düşünüyordum. Ama şunu fark ettim ki düşünmek beni çok fena acıktırıyordu. Karnımdan gurul gurul sesler gelirken yufka destesine uzanıp bir parça kuru yufka kırdım. Kıtır kıtır yemeye koydum. Ne hâllere düşmüştüm ben ya Rabbi! Kuru ekmeği beğenmeyip yemeyen ben, şimdi açlığımı bastırsın diye kıtır kıtır kuru yufka yiyordum.

Annemin söylenmeleri içeri odadan bana kadar uzanıyordu. Haklıydı kadın! Sonra kapı kacak sesleri de duyar oldum. Sofrayı topluyordu belli. Minderlerin üzerine dertop olmuş hâlde uzandım. Yufka açlığımı bastırmamıştı, aksine daha da acıktığımı hissediyordum. İşte o anda kapı sert bir şekilde açılmaya çalışıldı. Korkuyla toplandım yattığım yerden. Kapı arkadan sürgülüydü.

“Aç töremeyisice, aç gapıyı!”

“Ana?”

“Aç gız, dellendirme beni!”

Korka korka kapıya yöneldim. İki arada bir dedeydim. Açsam dayak yer miydim, yine bir şeyler soracak diyeydi korkum. Ama açmasam da daha kötü olurdu benim için. Açtım binbir türlü korkuyla. Şaşkındım. Annem elinde bakır tepsiyle yemek getirmiş. Ters ters yüzüme baktı, öfkeyle uzattı tepsiyi.

“İki canlısın, ye bunları. Garnındaki sabinin vebalini almah istemem!”

Bu da bir şeydi. Beni düşünmese bile doğacak torununu düşünmesi, dünyalara bedel oldu benim için. Tepsiyi elinden usulca aldım. Suçlulukla tekrar mindere bağdaş kurup oturdum. Annem de peşimden geldi. Bir minder

alıp tam karşıma oturdu. Konuşmadı, öylece oturdu, seyretti beni. Yediğim her lokma boğazıma dizildi. Açtım, içim sıyrılıyordu açlıktan ama annem gözlerini dikmiş bana bakarken geçmedi o lokmalar boğazımdan.

“Neyi gınarsan bu gara dünyada başına o gelirmiş!”

Başımı kaldırıp yüzüne baktım. Bakmıyordu bana, bakışları kucağındaki ellerindeydi. Yazık değil miydi bu kadına? Yazıktı yazık olmasına ama düşmüştüm bir ateşe, peşimden onu da sürükleyerek...

“Topal’ın bir oğlu vardı, büyük, sen bilmen... Ne oğlandı emme. Yiğit mi yiğit, babayiğit mi babayiğit. Pek güzel sıfatı vardı. Bahan bir daha bahmah isterdi o sıfata. Omuzları genişçe, kaytan bıyıklarını özenle burardı. Her şeyiynen eyce oğlandı. Benim de gönlüm düştü, köyün diğer genç kızları gibim, emme utanma vardı bizde, edep vardı, ar vardı. Gizli gizli, uzaktan uzaktan severdim bu oğlanı. Köyde seveni de az değil. Gencin ganı deli ahar derler ya, daha beter... Eskiden yazın sıcak olduğu için buralarda dam üstüne serilirdi yataklar. Haco’nun küçücük gızı anadan üryan soyun, goynuna gir oğlanın yatağına... Dönüp bakmamış gızın orasına burasına, mertlik var serde... Neyse tüm köy duydu bu olanı, Allah var oğlan gızın adı çıkmasın deyin çoh uğraşmış emme ev ahalisi yaygarayı goparmış. Gızını Haco, alelacele dedesi yaşında bir adama verdi de olay gapandı. Ne oldu? Olan körpecik genç gıza oldu. O köpeğin dengi miydi o körpecik beden de on sekizlik gızı avrat etti seksen yaşındaki gendine?

Ben de sevdim Adile, emme edebimle... Sonra bohçasını alıp gapısına oturanlar da oldu emme oğlanın babası hepiciğini gerisin geri gönderdi, binbir rezilliklerle... Bugün benim gapıma oturan yarın başkasının gapısına

oturur eksik etekler sizi deyin govmuş o kızları. Heşeyin usulü adabı gözeldir Adile. Sevmişsin eyi tamam anlarım ben seni de ne demeye girdin elin oğlunun goynuna? Ah Adile, ah ki ne ah... Babanın gemikleri sızım sızım sızlıyodur mezerinde şimcik! Ne garmetli başım var ki Rabbim beni seninle sınıyo. Heç mi gorhmuyon bu adam bana nikâh giymazsa deyin... Oğlanı geç, anası var, babası var. Alacahlar mı seni evlerine gelin deyin? Ben olsam huylanırım bu işten, dünür geldiler, gerisin geri yolladım. Haber saldılar gabul etmedim, şimcik guyrugumu ardıma sıkıştırıp gelin anam, bacım bunlar bir halı yemiş, temizleyek mi deyim? *Aha bana kızından bir hayır gelmez, bugün benim oğlumun, yarın başkasının goynuna girer* derse el adamı, neyleyim ben Adile? Hangi daşlara başımı vurayım ben Adile. De bana?"

Hiçbir şey diyemedim. Konuşacak yüz kalmamıştı bende. Burası köydü, bu köy haricinde bir ilçeye kadar gitmiştim, orada da durum aynıydı. Bizim insanımız affetmezdi. Alına o çamur sürüldüyse daha ebedî billah silinmezdi. Ben sustum, annem sustu. Birbirimize yedi kat el olmuştuk sanki. Anneme hiçbir şeyin garantisini veremiyordum. İsmet'e inanıyordum ama aile konusunda annem haklıydı. Anası babası beni gelin olarak almak istemeyebilirlerdi.

"Dua et de oğlan, anasının babasının ahlına girsin de alsınlar seni. Yohsam bu köy barındırmaz seni. Sığamazsın hiçbir yere. Adın çıkar dokuz, inmez olur sekize. Acımazlar gençliğine toyluğuna... Or*sbuysan or*sbusundur gözlerde."

Bir anda aşağı köydeki Kiraz geldi aklıma. Düğünlere gittikçe görürdük. Çok güzel bir kızdı, su gibi. Komşusu

ırsına geçmişti de korkusundan kimseye anlatamamış garibim. Sonra gebe kalınca duyuldu tabii. Kapılarında köpekler eksik olmadı. Bir gece evleri basılmış, almışlar güzeller güzeli Kiraz'ı dağa kaldırmışlar. En çok bebesine üzüldüydim, düştü. Sonra Kiraz aklını oynattı, ne güzel-liği kaldı ne adı.

Midem kasıldı bir anda. Pencereye zor koştum. Yediğim iki lokma bir şeycikti, onları da çıkarttım. Sonum Kiraz gibi olmamalıydı. Bu yörede yaşıyorsam kadın olmanın zorluğunu bilmeliydim. Bilmeliydim ilk taşı kadına attıklarını. Yaşananların hiçbirisi bana örnek olmamıştı. Bundan sonra tek kurtuluş, duaya kalmıştı.

Kapının gıcırtyla örtülme sesi doldu kulaklarıma, çıkıp gitmişti annem. Doğruları söyledi diye gönül koyamazdım ona. O akli kıt dedikleri annem, hayatımın dersini on dakikada verip gitmişti. Ah dövmesi, dövmesi neydi ki! Beni öldürmeliydi. Etlerimi lime lime etmeliydi, ovanın dört bir yanına savurmalıydı. Ama annem azıcık dövmekle yetinmiş, kendini kahretmişti. Namus davası için ölenler vardı, öldürülenler...

Tüylerim diken diken oldu. Acaba babam yaşasaydı sessiz sakince kapanır mıydı bu konu? Ya ağabeylerim? Namus namus deyip başımı yerler miydi? Ah ah, bu durumda şükretmeli miydim, babam yok başımda, karışan ağabeylerim yok diye? Kim bilir onlar olsalardı başımızda, belki de bunların hiçbirini yaşamazdım. Sevmediğim, tanımadığım bir adam çıkar gelirdi kapımıza, verirlerdi al duvağımla, kırmızı kuşağımla eloğluna.

Baykuş öttü gündüz gözü damın başında. Annem yanımda otursaydı, *uğursuz hayvan ötüyo acı acı*, derdi. Allah'ın yarattığı hayvanın uğursuzluğu mu olurmuş?

Kocakarı lafları, inanmazdım ben bunlara. Ama yüreğim inceden inceye sızladı. Hayvanın ötmesiyle bir ilgisi yoktu bu sızının.

Üzülmekten, yarının nasıl olacağına kafa yorup düşünmekten yoruldum. Sedire oturarak güneşin vurup da erittiği kar kümelerini seyrettim. Ömür de bu kar kümeleri gibi değil miydi, bir vefasız uğruna erimiyor muydu? Bir çift tatlı söz güneş misali yakmıyor muydu yüreğimizi?

Adile'm, gülüm, çiçeğim... Kulaklarımda çınladı sesi. Her şeyin, istediğini alana kadar olması en çok canımdan can alıyordu. Gözümden akan yaşları kolumla kuruldum. Pencerenin önünden dışarıya baktım.

Erik ağacının dibinde, sırtını ağaca yaslamış bana bakıyordu Allah'ın belası herif... Âdeta dondum kaldım pencerenin önünde. Gözlerim ona çivilenmiş gibi bakışlarımı üzerinden çekemedim. Bu Allah'ın belası kâbus bitmiyordu. Ben kaçmak, kurtulmak isterken her gün yakama alacaklı gibi yapışıyordu. Sahi ne kalmıştı benden geriye? Benden yitip gidenler, çığ gibi, sel gibi önüne geleni alıp götürmüştü. Ne o eski gülüşlerim vardı artık bende ne de umutlarım. Bir korkularıma bir şey olmamıştı. Onlar da arsız ayırık otu gibi her dakika büyüüp kök salıyordu şu körpe yüreğime.

Yaşananların üzerine bir de bu pislik adamı kaldıracabilir miydi annem? Korkuyla elim ağzıma gitti. Haykırmak istiyordum, şöyle ağız dolusu. Defolsun yanımdan yöremden... *Düş artık yakamdan*, diye bağırmayı ne çok istiyordum. Bu isteğim de diğerleri gibi istemekten öteye gidemedi. Korkularım isteklerimden daha büyüktü.

Sonra hayal mi görüyorum yoksa düş mü, ayırt edemedim. Görüntüsü bulanıklaştı, bir kayboldu, bir olduğu yerden baktı bana mendebur. Sımsıkı yumdum gözlerimi, açtım baktım, yoktu. Gitmiş miydi? Yoksa aklımı mı oynattım da farkına varamadım, bilemedim. Gündüz gözü düş mü görülürdü hem? Basbayağı orada gördüm, yoksa görmedim de kışımından mı uydurdum, ayırt etmek zordu.

Gözümün önü karardı, tam düşecekken perdeden tuttundum. Bir iki korniş düğmesi koptu ya, o esnada ziyanı yoktu gözümde. Dikerdim nasıl olsa. Çöküp oturdum mindere. Bacaklarımı karnıma çektim, iki elim başımda düşündüm payıma düştüğü kadar.

İsmet, annesini babasını ikna edip bir gelse kapımıza, nişan istemezdim. Hemen düğün... Sonra o da burada durmak istemezdi belki. “Bak İsmet,” derdim. “Bu Duran soysuzu rahat durmaz, bizi ele güne irezil eder. Gidek buralardan, en uzağa, kem gözlerden, zehirli dillerden ırak neresi olursa razıyım. Gerekirse aç kalırım, susuz kalırım, yeri gelir yiyecek bir lokma ekmeğe muhtaç olurum emme duramam buralarda...”

Kabul ederdi, beni seviyor ya kabul ederdi işte. Ak-lımca bulmuştum çözümü. Nasıl da moralim yerine geldi. Deminki akli uçuk kız ben değildim sanki. Neşeyle ayağa kalktım. Darmaduman olmuş yemenimi düzelttim. Odadan çıktım, iş güç beklemeye gelmezdi. Daha ahıra gidecektim, beni bekleyen hayvanlara yem verecektim, su verecektim. Kapının önüne bir adım attım ya, bir utanç bastı vücudumu dalga dalga, tarif etmek imkânsız. İnsan her şeye alışıyordu zamanla. Bu duyguya da alışırdım elbet. Annemin yüzüne belki kolay kolay bakamazdım, bilirdim ama bu yaşadıklarım da bir gün

eskiyecek ve bir köşede unutulup gidecekti. Unutulmasa bile üzerleri toz bağlayacaktı.

Annemin kaldığı odanın önünden yavaşça yürüyüp geçtim. Yüreğim nasıl da gümbürdüyordu. Hayata²⁴ çıktım, çivide asılı eski elbiselerimi alıp giyindim hızlı hızlı. Annemle karşılaşmaktan kaçıyordum esasen. Ah-maktım! Aynı çatı altında yaşarken, aynı sofrada, aynı tabağa kaşık daldırırken nasıl karşılaşmaktan kaçabilirdim ki? O esnada hesaba katmadığım ufak detaylardı bunlar.

Daha dış kapıyı yeni açmıştım ki alaca kapıdan avluya girmekte olan İsmet'in büyük ablası Remziye ablayı gördüm ya, içeri gerisin geri girmekle kadını karşılamak arasında bocaladım durdum. Zaman yoktu, ya hiç görünmeden oradan sıvışacaktım ya da utana sıkıla tazecik gelinlik yapacaktım. Bu gelişin ne sebeple olduğunu biliyordum üstelik. Ama benim umduğum, bu kadar çabuk bir sonuca bağlanması değildi.

Yapamayacağımı anlayınca görünmeden içeri girmeye niyetlendim. Beni ayıplamasa da kınayan bir bakışı yeterdi. Yavaşça döndüm ardımı. Kapının soğuk tokmağına dokundum. Parmak uçlarım ürperdi soğuk metalden. Tokmağı çevirdim, kapı hafif gıcirtıyla açıldı, girdim içeri.

“Adile, hu Adile?”

Yakalanmıştım, kaçmanın çocukça bir hareket olduğu düşüncesiyle çıktım dışarı. Burnunun üzerine kadar çektiği yaşmağı, çiğ yeşil gözleri, gıdığının altından sıkıştırdığı bürüğü dikkatimi çekti. Kadına daha fazla bakmadım. Yanıma yaklaşınca, “Hoş geldin abla,” dedim.

²⁴Hayat: Köy evlerinde geniş, beş altı metre uzunluğunda, antre gibi salon gibi bir bölüme verilen isim.

“Hoş buldum,” deyip ardındaki bürüğü uzattı bana. Yüzüme hiç bakmadı. Dış kapıdan içeri geçerken döndü bana.

“İraz bacı nerede?”

Parmağımla sağdan ikinci odayı gösterdim.

“Aha orada Remziye abla.”

Kapıyı tıklatıp içeri girdi, ardından da kapıyı kapattı. İçimi bir korku kapladı. Bir terslik vardı, hissediyordum. Kimsenin görmeyeceğini biliyordum lakin yine de korkarak yaklaştım odanın kapısına. İçeride ne konuşulacağını merak ediyordum. Kapıya iyice yaklaştım.

Annemin sesini duyamadım. Mahcuptu ya, ondan konuşmuyor diye düşündüm. Remziye abla bir şeyler konuşuyordu ama duyamıyordum. Hem korkuyordum hem de meraktan ölüyordum. Tam kapının deliğine dayadım kulağımı, nefes bile almadan içeriyi dinlemeye koyuldum.

“İraz bacı, dedim ya babam ırzı dağel.”

Dizlerimin bağı çözüldü sanki. Neye razı değildi babaları? Son umudumu da kaybetme korkusu çörekleni yüreğime.

“Remziye, erkeksiz avradım deyin mi baban gabullenmiyo, he mi gız?”

“Yoh, ondan dağal de...”

“Eee, ne geveliyon o vakit?”

“Al gusahlı gelin almaynan dul çocuklu gız almah bir dağal diyi, babam. Beş gurus başlık vermezmiş, çeyiz öteberi duzmezmiş. Madem İsmet’ten gebe gızı, namus belasına düğünlerini bir haftaya ederim, kabul ediyosa bu, etmezse gendi bilir İraz bacının, dedi babam.”

Bir süre ikisinden de ses seda çıkmadı. Ummuyordu annem, belli. Bu iş tam da elde kalan malı ucuza, hatta bedavaya getirmeye benziyordu. Bugüne kadar başlıksız, çeyiz düzülmeyen gelin alındığı görülmüş duyulmuş bir şey değildi. Aklım almıyordu, nasıl olacaktı öyleyse bizim bu evlilik işi?

“O cimri babana de ki, *Iraz bacı kızının her bir eksiğini gediğini gendi alacakmış, âdet gereği alsın nişan bohçasını buyursun gelsin gapıma.* İş yohuşa sürmekse babanın niyeti, bir habarıma bahar Cemil’imin burada olması. Bilin mi Remziye, Cemil’im gomutan olmuş? Emrinde kaç tane tüfekli var.”

“Bacı, oğlunu bu işin içine heç gatma e mi? Ben babamı yumuşatırım. Bir orta yol buluruk elbet. Duyunca İsmet’i nasıl dövdü. Gebeymiş de Adile. Bu işi uzatmadan gapatah gitsin. Milletin ağzına sakız olmaya değmez. İki genç sevmiş, bir hatadır etmiş, neyleyek? Sen kızını gebert, biz oğlumuzu... Olur mu böyle Iraz bacı?”

“Remziye, ben de gapansın gitsin isterim emme baban öyle iş yohuşa süreceksen, ben aha böyle çekilirim kenara, Cemil’im ilen muhatap olur Nuri Efendi. Benim diyeceğim bu kadar!”

“Eyi madem, bana müsaade Iraz bacı. Benim gardaşım olsa da aracıyım ben. Söylediklerime gönül goyma, e mi?”

“Neyine gonul goyyum, he Remziye? Haltı yiyen sizin oğlunuz? Gül gibim kız nasıl ganmış gambur oğlana, heç düşündü mü baban? Bu iş başa gelmese verir miydim Adile’yi size? Denk mi bu ikisi birbirine, söyle Allah aşkına, denk mi bunlar?”

“Hakkın var Iraz bacı. Ne deyim. Emme iki gonul sevince kimseye denk miyiz dağal miyiz deyin sormazlar.

Gençler, sevmişler, ganları da deli ahar. Önünü ardını görmeden de etmişler bir hata. Heç tavır neyim yapma e mi, doğruya doğru, bizim oğlana bir şey neyim olmaz, yine de her türlü evlenir. Emme Adile öyle mi? Kim neyitsin karnında bebeli bir gariyi? Eyi düşün bacı, ahşama geldiğimizde aman deyim yumuşah ol ki babam kabul demişken caymasın. Allah canımı alsın, sana yeminnen zor ikna ettik, anam bir yandan, İsmet yediği dayahlara rağmen o bir yandan, yalvar yahar güç bela kabul ettirdik babama.”

Annem sessiz kaldı. Köşeye sıkıştırmışlardı. Başlıksız, çeyizsiz, bir kuruş para harcamadan oldubittiye getirmek istiyorlardı. Kendisinin haklı olduğunu düşündüğü için annemin bu durumu kabullenmesi zordu. Ele güne karşı dimdik ayakta durma mücadelesi vermek zorundaydı gücünün yettiğince. Alacağı başlık parasında değildi, paraya zerre ihtiyacı yoktu zaten. Sandığın dibi deste deste Alaman paralarıyla doluydu. Biliyordum ki tek istediği, başının yere inmemesiydi.

Dinleyecek bir şey kalmamıştı bana göre. Bir zamanlar Allah'ın emriyle yalvar yakar istediklerini ne çabuk unutmışlardı? Kusurlu olmak böyle bir şeymiş demek ki.

Mahzun bir şekilde ayrıldım kapının önünden. Canım acıdı, gözlerim isyanla doldu. Boğazımda bir yumru, paldır küldür indim merdivenleri. Ayağımın altında vıcık vıcık çamur, etrafta küme küme erimeye hazır karlar vardı. Mevsim yavaş yavaş baharı karşılaştırmaya hazırlanıyordu hürmetle. Dağların başı karla kaplı olsa da bu gidişle üç dört haftaya sıcaklar daha da artardı. Bu işler başıma gelmemiş olsaydı baharın en güzel gününde düğünüm olsun isterdim, etraf yemyeşil, allı morlu çiçeklere

boyanmışken. Böyle vıcık vıcık çamurun ortasında iş-
temezdim. Kismet... Yapılacak tek şey, kına gecemde ve
gelin çıkacağım gün avluya saman serpmekti. Çamurun,
gelen misafirlerin ayaklarına bulaşmasını önlemek için
bir yöntemdi bu.

Ahıra doğru yürüdüm. Bir iki adım gittim, balkonun
altından evimizin kedisi ayaklarıma dolandı. Acıkmış
hayvan, belli. Bandığimin²⁵ paçalarını toplayıp eğildim,
sevip okşadım. Hayvan alışkın sevilmeye, bir hüznün
çöktü yüreğime. Ben gidince ne yapacaktı bu kadar
hayvan? Bu evin temelindeki büyük bir kaya gibiydim. O
kaya düşmüşse temel de duvarlar da zaten çökerdi. Sıkın-
tıyla kediyi aldım yerden, başını tekrar okşadım, bağıma
bastım. Ahıra girince çeşmenin yanına bıraktım. Ellerimi
iyice yıkayıp, kara inekten biraz süt sağıp kedinin çana-
ğına boşalttım.

Bir çözüm yolu bulmalıydım ama ne? Bu kadar boğaz
bakıma muhtaçken nasıl ardıma bakmadan çıkıp gi-
derdim? Düşünmekten başıma ağrılar girince kendimi
işe verdim. Hayvanların karınlarını doyurdum, altlarını
sıyırdım, yavrularını emzirdim. Son olarak da altlarından
sıyırdığım gübreyi temekten atmak kalmıştı. Temeğin
tahtasını açıp daldırdım küreği gübreye, bir iki kürek
gübre savurdum temekten. Nefesim kesildi bir anda.

Düşünmeyeyim diye hiç dinlenmeden çabuk çabuk
yapınca işleri, bünyeme ağır gelmişti sanırım. Küreğe
dayanıp nefes almaya çabaladım. Sonra karnıma bir ağrı
saplandı. Nasıl bir korku yaşıyorum ya Rabbi! Canımdan
değil, yavrumdan korkuyordum. Hissettiğim ağrıdan
istemsizce yaşlar süzüldü yanaklarımdan. İki büküm

²⁵Bandik: Şalvar.

oldum. Bir elim karnımda, diğer elimle kürekten destek alıyordum. O sırada temek tarafından seslenildi. Yüreğim nasıl da ferahladı.

“Adile, Adile?”

“Buradayım,” diye seslendim kısık bir sesle.

Temek çok alçaktı. Yaklaşıp temekten bana baktı. Eli yüzü al al, mor mor ezikler içindeydi. Belli, babası çok hırpalamıştı. İçim acıdı ona. Benim için çektiklerine de-gecek biri miydim?

“Nasılsın?”

Utangaç ve mahcup bir şekilde sordu. Yüzüme ilk defa bakmadı. Bir yerlerde bir şeyler düştü kırıldı sanki. Öyle bir histi o an hissettiğim. Minnet duyduğum biriydi İsmet ama yüzüme bakmaması kırıp döktü yüreğimin bir köşesini. Hasretle bakardı yüzüme, gözlerime. Öyle uzaktan uzaktan herhangi biriymişim gibi bakmazdı.

“İyiyim.”

Yalandı! Ne iyisi? Geberiyordum sancıdan. Ufak, küçücük bir inilti döküldü dudaklarımdan. İşte o anda baktı bana telaşla, sonra gübrelüğün etrafını dolaştı. Taze attığım vıcık vıcık gübrelere aldırmadan panikle tutundu temekten, uzattı başını içeri, baktı bana.

“Adile neyin var? Adile bir şey mi oldu?”

Benim için hissettiği korku, endişe sesine de yansımıştı. Sevmek güzel şeydi, sevildiğini bilmek, o endişeyi yüreğinde hissetmek...

“Karnım,” dedim. “Bir sancı saplandı. Doğrulamıyorum. İsmet canım acıyo.”

“Bekle, bekle, yettim şimcik.”

Çok bekletmedi beni. Ne ara kapıyı açıp içeri girdi, bilemedim. Ellerini çeşmede yıkadı, koşarak geldi, girdi koluma. Üzerime titredi. Korkmuştu benden ötürü. Yavaş hareketlerle kuru gübre torbalarının üzerine oturttu beni. Sırtımı kuru gübreye dayadı, panikle önümde diz çöktü.

“Eyi misin Adile? Yoh bir şeyin he mi?”

“Sancım var biraz İsmet.”

Yine hissettiğim ağrıyla iki büklüm oldum. Nasıl panik oldu, nasıl endişelendi benim için...

“Böyle olmaz Adile. Nazife Ebe anaya gidek?”

“İsmet, heç olur mu öyle şey? Millet ne der sonra?”

“Doğru diyon da ne olacah senin bu hâlin? Ya sana ya da bebeğe bir şey olursa? Hadi inat etmeye gelmez, götüreyim seni. Olmazsa Nazife Ebe anayı buraya getireyim?”

“Yoh istemem ebe anayı. Geçer birazdan İsmet, me-
rahlanma.”

“O zaman şöyle yapah...”

Ağzı bağlı kuru gübre torbalarını yatay bir şekilde yan yana yere koydu. Küçük bir döşek boyutunda olmuşlardı. Sonra beni yavaşça kucağına aldı. Şaşkındım, ne yaptığını anlayamadım. Gübre torbalarının üzerine yatırdı beni. Duvara ayakkabımı dayadı.

“Bah Adile, geçen bizim geline yapmış ebe ana. O da senin gibi sancıdan duramadı, götürdü ağabeyim ebe anaya. Bebesini düşürüyormuş. Bir iki saat ayakların havada kalsın, he mi? Ben bir sabun, eccik de sıcak su alayım geleyim hemen. Sahın indirme ayaklarını. Sancıdan duramasan da o ayakların havada dursun. Bir koşu gidip gelecam hemen.”

Hızlıca çıktı kapıdan. Yanımda olması iyi gelmişti ama yokluğu yüreğimi bir tuhaf etmişti. Yaptığı uyulama da sancıma iyi gelmişti sanki ya da ben öyle zannediyordum. Gözlerimi yumdum, yummazsam ağlayacağımı düşünüyordum. Ah bu gönül nasıl da yanlış adama kondu, niye bu kör gözlerim İsmet'i en baştan görmedi? Şimdi de ahmaklığıma yanıyordum.

Derinlerden bir ses duydum. Ha bire bağıırıyordu bana, acı acı adımı sesleniyordu. Rüya mı düş mü bilmem ama sanki ölmüşüm de canım yerine gelsin diye bir çırpınıştı seslenmenin bendeki etkisi. Gözlerimi açtım. Karanlıktı etraf ya da ben göremiyordum.

“Çok şükür Adile, çok şükür.”

Ne olduğunu anlayamadım. Neden bu kadar korkmuştu ki sanki?

“Korkudan ölüyodum az daha. Aklım çıktı sana, be-beğine bir şey oldu diye.”

“Yok bir şeyim. İyiyim bak.”

“Geldiğimde baygın baygın yatıyodun. Çok seslendim, sen de duymayınca ne bileyim işte, korktum.”

Elimi tutup öptü. Allah'ım, ne hissedeceğimi şaşırdım. Elimini ellerinin arasından çekti. Morali bozuldu, fark ettim ama o öpücük bana kötü anılarımı hatırlatmıştı. Boynumda gezinen arsız ıslak dudaklar, istemediğim hâlde vücudumda dolanan pis eller... Ayaklarımı duvardan indirip oturdum.

“Yatsaydın Adile? Hem karnına sabun süreceğim.”

“Gerek yok, iyiyim şimdi.”

“Adile olmaz dedim sana.”

Beni tekrar kuru gübre torbalarının üzerine yatırdı. Ayaklarımı dümdüz uzattı. Yanında bakır helke vardı, bir iki de kumaş... Açtı karnımı, elini suya daldırdı, sürdü karnıma elini. Eli sıcaktı. Islanan bölgeye beyaz sabun sürdü. Yeteri kadar sürdüğüne kanaat getirince elleriyle ovdu karnımı hafif hafif.. Ürperdim. Yaşadıklarım, bende açılan yaralar o kadar tazeydi ki hüngür hüngür ağlamaya başladım.

Elini karnımdan ittim. Belki anladı hâlimi belki tesselli etmek için, bilmiyorum. Yattığım yerden kaldırıp sarıldı bana, sırtımı okşadı. Kulağıma fısıldadı durdu, *geçecek Adile, bitecek her şey*, diye. Birinin karşılık beklemeden yanımda olması, benim için çırpınması daha önce bilmediğim bir duyguydu. Üstelik bu kişinin, benim zor durumumu faydalanmak için dahi kullanmaması bende ki değerini yüceltiyordu. Oysaki önünde kocaman bir fırsat varken şansını benden yana kullanıyordu. Ayrıldı benden, yaptığı hareketten utandı. Başı yerde, bakmadı yüzüme.

“Kusura kalma Adile. Yapmamam lazım gelirdi. Emme ne edeyim, dayanamadım senin biçare hâline. Sakın guşum etme. Ben o şeref yoksunu gibi değelim. Ben var ya ben, seni en güzel hâlinle isterim. En temiz...”

Ağlayınca sustu. Panikledi.

“Yanlışı anladın Adile, temiz derken... Hay benim eşsek gafam! Sen gendini bir benim gözümde görsen, ah Adile bir benim gözümle baksan, nasıl bir kız olduğunu görürdün emme... Çok sevdim seni Adile, öyle bir yere koydum ki seni hiçbir kir pas bulaşmaz sana orada.”

Hayat tuhaftı. Önce insanı mutluluk bulutlarında gökyüzüne yükseltiyor, sonra aniden hiç ummadığı anda hızla

yere çalışıyordu. Neydi bu hayatın bizimle derdi? Hiç anlamadım, kafam da basmaz zaten. Yıkıntılarımla arasından, yine ellerimden tutarak kaldırdı beni İsmet. Acıyordum, kendimden çok ona. Onun güzel yüreğine değer miydim? Benim kırım pasım kirletmez miydi yüreğini? Bir insan nasıl tereddüt etmeden böyle güzel sevebilirdi hem? Ne çok sorularım vardı, cevabını veremeyeceğim, korktuğum...

Tuttu elimi, yine çekinerek. Küçük ellerimde kocaman elleri. Uzun parmakları, elinin arasında ellerim... Çalışmaktan yıpranmış ellerinin nasırları... O benden ürkek, ben de ondan. Başparmağı elimin üzerini hafifçe okşadı. Yüzüme bakmaya korkuyordu. Bense utanıyordum.

“Adile, gayrı eve git.”

“Bitmedi ki işim.”

“Ben ne güne duruyom, ha Adile? Git dinlen. Zati akşam babamgil gelecek seni istemeye.” Ben suskun kalınca devam etti, sesinde azıcık heyecan hâkimdi. “Anam pek sever seni Adile. Gör bah, ablalarımın da çok seviyeceksin. *İki kızım var, bir de Adile olsun gurban olduğum*, dedi bana.”

“Duyunca kızmadı mı?”

“Kızmaya fırsatı olmadı ellam. Babam duyunca küp-lere bindi. Gavat deyip üzerime yürüdü. Anlattım konuştuklarımızı. Anam araya girdi. *Gençtir, etmişler bir hata, neydek olan olmuş, tez elden çaresine bahah*, deyince eccik yumuşadı zaar babam.”

Anlattıklarından daha fazlasını duymuştum ama söylemedim. Biliyordum ki üstünkörü anlatarak beni

üzmemeye çalışıyordu. Gübre torbalarının üzerinden yavaşça kalktım.

“Gidem o vakit ben de...” Baktım yüzüne utana çekine. “Hazırlık etmek gerek akşama.”

“Akşama...” dedi buruk bir tebessümle. Mahzun ve duygulu bakışları bir zaman yüzümde oyalandı. Sonra iç çekerek ayağa kalktı, tam önümde durdu. Elini yüzüme doğru uzattı. İrkildim, bir tuhaf oldum. Neler geldi gitti aklıma öyle... İsmet’in tabiatında olmayacak türden şeyler. Onu, ona yakışmayacak kefeye koymaktan ar ettim. Öyle biri olmadığını bilen ve bile bile ona o çirkin hareketleri yakıştıran aklıma kızdım. İsmet mertti, namert olamayacak bir adamdı üstelik.

Uzandı, eli başımdan kayan yemenime dokundu. Diğer eli de başımın hizasında... Elleri zangır zangır titriyordu. O hissettiği mahcubiyetle, bense hissettiğim utanç duygusuyla aldan mora, mordan ala döndü yüzümüz. Düzeltti yemenimi acemice. Yanaklarıma taşan saçlarımı, titreyen parmaklarıyla özenerek yemenimin içine tıktı. Yüzüne bakamıyordum. Ama hissediyordum ki bakışları üzerimdeydi. Belki de bu yüzden bakmaya utanıyordum.

Onun seveda yüklü bakışlarından kaçarak kor ateşlerde yanan yüreğine bir damlacık umut olmaktan korkuyordum. Yüreğim acı içinde kavrulurken sevdasına eş olamamaktan da korkuyordum, ne yalan söyleyeyim. Sütten ağzı yanan yoğurdu üfleyerek yermiş. Benimki de o hesap... Hâlbuki İsmet bana süt olmazdı. Olsa olsa yoğurt olurdu ki yine ağzım yanmasın, yanıp kavrulmasın diye.

“Şimdi gidebilirsin Adile.”

O buruk tebessüm yüzüne yapışmış kalmıştı sanki. Anlıyordum onu. Ne kötüdür ki sevdiği elini uzatsa dokunacak kadar yakinken yıldızlar kadar uzak olması... Kanaatkârdı. Azla da yetinmeyi öğrenmişti. Güzel se-verdi İsmet. Cıvık cıvık değil. Sanki dokunsa solup ölecekmişim gibi korkarak, incitmeden, nadide bir çiçekmişim gibi... Onun tarafından sevildiğimi, kıymetli olduğumu her daim hissettiriyordu. Ama ne çaredir ki sevgisi kanayan yarama pansuman olmadı. O yara ha bire kanadı durdu,deşildi, irinlendi, koktu!

Eve geldiğimde aklımı esir alan düşüncelerden hâlâ kurtulamamıştım. Olabilirdik, biz bir olabilirdik. Dene-medemden başarıp başaramayacağımı bilemezdim ki.

Kıyafetlerimi çıkarmak için durdum hayatın kapısının ardında. Elim ilk yemenime gitti. Çekip alacaktım ki başımdan, aklım İsmet'e gitti. Titreyen parmaklarıyla özenerek yemenimin içine saçlarımı tıkması, yemenimi düzeltmesi... Onu sevmem için önümde onca neden varken niçin bu kör, kahrolası gönül ona minnet dışında bir şey hissetmiyordu? Sevilmeyecek adam mıydı İsmet? Köyde kaç erkek bir kadını İsmet gibi sevebilirdi? Hepsi ama hepsi, duyguları cımbızla çekilip alınmış, içleri boş mahluklardı. Gündüz avratları eşekler gibi çalışsın, ne yemekleri biter ne çamaşırları, yeri geldiğinde de sebepli sebepsiz dayaklar cabası...

Ah ahmak Adile, neye meyletmez salak gönlün bu oğlana, diyerek kızdım durdum kendime. Sevmeliydim, onu öyle çok sevmeliydi ki gönlüm, tecrübesizce yaşadığım yalan rüzgârını silip süpürüp derin bir mezara gömmeliydi ona olan sevdam...

Yemenimi hırsla çektim başımdan. Bir iki kuru gübre döküldü muşambaya. Canım sıkıldı, hâlbuki ne özenerek temizleyip silmiştim yerleri. Aklım başımda değildi. Dalgınlıkla üstümü başımı silkelemeden eve girmiştim. Diğer eski kıyafetlerimi de çıkarıp koyuldum işe. Yerleri silerken annem çıktı odasından, kalakaldım elimde ıslak bezle. Yüzüme bakmıyordu, içimde bir yerler acıdı inceden inceye.

“Seninkiler akşama gelecek, dua et de papaz Nuri beni dellendirmesin!”

Geri girecekti ki durdurdum annemi.

“Ana?”

Durdu, yönünü benden yana hiç dönmedi. Bense ısrarla baktım çökmüş sırtına. Döndürse başını, baksa bana utanırdım ama bakışlarım çivilenmiş gibi, kaçırmazdım.

“Ne var töremeyisice?”

“Ana... Şey...”

“De! De! Dilinin altında bir şey var!”

Yönünü döndü bana, sert bir şekilde baktı. Annemin o keskin bakışlarından ürktüm ama bir kere söze başlamıştım, geri dönüşü yoktu. Seslice yutkundum.

“Amman anam, güzel anam, sinirlerine mukayyet ol. Bugün olsun bitsin bu iş, ha anam?”

Yüzünü eşitti annem, pis bir şey görmüş gibi burnunu kıvırdı.

“Püü edepsiz! Utan ar da kalmamış! İrezil! Onca irezilliği yetmez gibi nasıl da utanmadan gonuşuyo! Utanmaz arlanmaz!”

Olduğum yere kedi gibi sindim, korktum da. Dudaklarımdan o kelimeler nasıl döküldü hiç bilmiyorum. Ama söyleyivermişim. Oracıkta bir posta dayak yesem haklıydı annem.

“Duydum ben.”

Pısırlık sesime bir adım daha yaklaştı. Ellerini bel çukuruna yerleştirdi, her an çekişmeye hazır bir pozisyondaydı.

“Hee, neyi duydun bakim sen?”

“Duydum işte, her bir şeyi duydum.”

“Sende heç utan deyin bir şey galmadı mı benim ahlı gıt gızım? Gapı mı dinledin?”

Sustum, cevap veremedim.

“Sana dedim, sana!”

“He, dinledim geçerken işte.”

“Eyi o vakkit istenmediğini de duymuşsundur ellam? Mecbur gavat oğlu gavat, mecbur galmış da ondan gönülsüz gelecekmiş!”

“Duydum dedim ya ana, ne deyin başıma gahıyon ki?”

“Benim başına gahmam zoruna gidiyo, dağal mı? Emme el adamı daha çoh gahacak! Keşki ölseydim de yemiyeydim o hatları deyican emme, emme susmaz el adamı. Canından bezdirene gadar konuşur dururlar. Fikirsiz!”

Arkasını dönüp odaya girdi, girerken de kapıyı çarpmayı ihmal etmedi. Gözlerim doldu isyan edercesine. Sanki ben istemiştim bu duruma düşmeyi, her şey benim suçum muydu? Dilimin ucuna kadar gelen sözler orada

öylece kaldı. İsmet'in de söylediği gibi hiçbir şey kolay olmayacaktı ama biz başaracaktık. Başarmalıydık.

Yapacak onca işimin üzerine oturup ağlayarak vakit kaybedemezdim. Elimdeki bezi leğende yıkadım, balkondaki çamaşır ipine astım. Su azalmış, akşamdan evvel pınardan getirmek lazımdı. Üzerime kalın bir hırka geçirdim, elimde su kovalarıyla pınarın yolunu tuttum. Ayağımın altında ayazdan çıtır çıtır buz tabakaları kırılırken kayıp düşmemek için dikkatlice adımlarımı atıyordum.

“Ben de fidan boylumun yollarını gözlüyodum ki çok bekletmedin!”

Korkuyla sıçradım. Ummadığım anda tam karşımda elleri cebinde, ağzında çarpık bir sigara, yüzünde gıcık bir gülümsemeyle bana bakıyordu Duran. Çivilenmiş gibi ne bir adım ileri atabildim ne bir adım geri...

Mezardan rahmetli nenem çıkıp karşımda dursa bu kadar korkmazdım. İnsanın korktuğuyla karşılaşması âdettendir. Karşımda durmuş, arsızca baştan aşağı beni süzmesi tüm uzuvlarımda tuhaf, iç gıcıklayıcı bir ürperti yaydı. Dizlerim zangır zangır titriyordu. Şunu kesin bir şekilde söylemeliyim ki kesinlikle soğuktan değildi, belakis haysiyetsiz adamın karşımda dikilip durmasından dolayı titriyordu dizilerim.

Dağlara çarpıp kulağıma geldi sanki sesi defalarca. *Ben de fidan boylumun yollarını gözlüyodum ki çok bekletmedin!*

Korkuyla etrafıma bakındım, bir kurtuluş arar gibi. Hiç su doldurmadan gerisin geri eve dönmeyi de düşünmedim değildi hani. Sert bir rüzgâr esti, eteğim savruldu, başımdaki kalın bürük havalandı. Göğü yararcasına boy

vermiş koca söğüt ağacından üç beş kuru yaprak kıvrıla kıvrıla uçtu sağa sola. Esen sert rüzgâr, gece olacak fırtınanın habercisiydi belliydi. Bakır helkeler bir elimde, diğer elimle başımdan uçmasın diye bürüğümü tutuyordum sıkı sıkı.

“Ne o Adile’m, sustun galdın gı?”

Hırsla gözlerimi kıstım. Karlara bata çıka yaklaştım soysuza. Bana bakarken dudağı keyifle kıvrıldı yukarı doğru. Sinirle bakır helkeleri bıraktım yere, tam karşısına geçtim. Şakir emminin elma bahçesinin çitlerini oluşturan kuşburnu ağaçlarının dibine doğru çekildi. Korkuyordum ama karşısında durmaktan da geri kalmadım. Diktim gözlerimi gözlerine, içimde bastıramadığım kinim ve nefretim neredeyse vahşi bir ejderha gibi ateş olup püskürecekti.

“Derdin ne deyyus! Düş yakamdan!”

Önce bir şaşırdı ama hemen toparlandı. O avcıydı, ben ise av. Rollerin değişmesi kabul edebileceği bir şey değildi. Alaylı bir tebessüm kirli sakallı yüzüne yerleşti. Küçümseyerek, başını sağa sola sallayarak baktı bana, onaylamaz bir şekilde.

“Ağzın eyice bir bozulmuş, ha Adile! Terbiye etmemi mi ister o kiraz dudakların?”

“Uckuru gevşek herif!” dedim, tıpkı onun bana baktığı gibi küçümser bakışlar atmaya çalışarak. Ne kadar becerdim bilmem ama güçsüz olmadığımı, ondan korkmadığımı zannetsin istiyordum.

“Düzgün gonuş, kırarım o utan ar bilmez ağzını!” deyip bir hışımla tuttu kolumu. Yüreğim serçe kuşu gibi pır pır çırpınmaya başladı. Sanki yüksek perdeden

rol kesen ben değilmişim gibi. Yüz ifademden hemen o dakika anladı. Yüzüne anlayamadığım bir ifade geldi oturdu.

“Bırak kolumu! Bırak dedim!”

“Ne o Adile’m, gorhuyon mu? Nereye saklandı o deminki cesaretin, ha Adile’m?”

“Ben senin Adile’n değilim! Duydun mu, senin Adile’n değilim! Akşam İsmet’le söz kesiyoh! Ne edersen et, beceremeyeceksin! Beni pis bir şeymişim gibi ayaklar altına almaya gücün yetmiyecek adi herif, duydun mu?”

Beti benzi attı, hiçbir şey demedi. Rahatlamıştım. Yüzüme sert bir şekilde bakması da kolumu olabildiğince sıkması da umurumda değildi. Ona karşı zafer kazanmıştım, öyle zannediordum. Ummadığım anda yüzüme yediğim sert tokadıyla kuşburnu ağaçlarının dibinde, kar birikintisinin içinde buldum kendimi. Çenem kırılmıştı sanki. Sonra kıcıma, sırtıma bir iki tekme savurdu. Acıyla karları avuçladım. Hissettiğim soğuk sanki yüreğime işlemişti.

“Or*sbu! Aklınca bana ders veriyo. Ulan var mı benim altımdan kalkıp başka birinin altına gitmek? Yanına kor muyum ben bunu senin?”

Hırsını yenemeyip birkaç tane daha vurduğunu hatırlıyorum. Sonrası sanki uykuyla uyanıklık arası bir şey gibiydi. Bedenim acı içinde kıvrılırken orada, hemen oracıkta ölmeyi diledim. Kuşburnu ağaçlarının köklerini, dibindeki taş duvarın yeşile çalan yosun tutmuş taşlarını seyrettim. Zihnim boşalmıştı sanki. Orada öylece ne kadar yattım bilmiyorum.

Elma bahçesinden acı acı kuş sesleri yankılanınca yavaşça yerde bir iki kere yuvarlanıp çıktım sürüne sürüne, kuşburnu ağaçlarının dibinden. Ellerim parmak uçlarıma kadar donmuştu. Uyuşmuş, diken dikendi. Topallayarak helkeleri bıraktığım yere doğru yürüdüm. Her hareketim canımdan can alıyordu sanki. Zorlanarak uzandım, helkeleri yerden aldım. Eve boş helkelerle dönemezdim, gücümün yettiği kadar az su doldurup evin yolunu tuttum ağır aksak.

Bu, benim kaçmaya çalıştığım kaderimdi. Ben ne yaparsam yapayım bir kaçış yoktu. O isterdi, çıkardı karşıma; o isterdi, döverdi. Ben istemediğim hâlde bedenimin üzerinde hak sahibi de olurdu. Her şey o pisliğin isteğiyle başlar ve biterdi. Dilediği vakit karşıma çıkması ve istediğini yapması, benim ise çaresiz bir şekilde istem dışı boyun eğmem ağırımaya gidiyordu. Köşeye sıkışmış ve çaresiz hissetmek kadar kötü bir his yokmuş, onu anladım. Canımın acısına bile odaklanamadım.

Her basamağın başında dinlenerek çıktım merdivenleri. Kalçam sanki oyuluyordu. *Can tatlı* derlerdi, haklılarmış. Annem başını uzatmış, alnı pencerenin buğulu camına dayalı bakıyordu bana. Demek epey beklemişti beni. Yüreği dargın olsa da gözden ırak olunca merak etmişti beni. Bu düşünce tüm acılarıma merhem oldu sanki. Beni merak etmesini nasıl da aptal bir umutla bekler olmuştum. Dış kapıyı açtı, elimdeki helkenin birine uzandı. Vermek istemedim, ısrarla uzanıp aldı elimden birini. Helkenin hafif oluşu şaşırttı annemi. Yüzüme şaşkınca baktı.

“Anam kız! Bu helki boş ya!”

Başım hafif eğik, gözlerim annemin elleri arasında duran helkede. “Merdivenleri çıkarken buza basmışım, düştüm. Döküldü sular.”

Bir “Hihhh!” nidası döküldü annemin dudaklarından. Diğer elimdeki helkeyi alıp hayata bıraktı, koluma girdi. Nasıl telaşlı, nasıl endişe içindeydi.

“Var mı ağrın sizin?”

“Canım bek acıyo ana.”

“Nasıl ettin de düştün ah yavrum, ah guzum!”

Küslüğü de tavrı da yoktu, unutmuştu hissettiği endişeden sanırım. Üzerinde hiç durmadım. Ben zaten annemin bana küs olmasına dayanamazdım. İşime de geliyordu böylesi.

“Ana kalçam sanki bir bıçakla oyuluyo, çok canım acıyo!”

“Ah gınalı guzum, ah Adile’m, var mı sancın neyin? Söyle hemen ebe anayı alıp geleyim, ha guzum?”

Ortalığı telaşa vermeye gerek görmedim. İsmet’in yaptığı gibi dikerdim ayaklarımı havaya, yaslardım duvara. Ama köyde bilinip duyulmasını hiç istemediğimden annemi caydırdım.

Yatağın üzerine yatırdı beni. Darbe aldığım her yer canımdan can götürüyordu. İnleye inleye vücudumun acısını azaltacak bir pozisyonda yattım. Annem üzerimi battaniyelerle örttü, sarmaladı beni. Gönlüm istedi ki eskiden olduğu gibi otursun yanı başıma, öpsün, okşasın saçlarımı... Her şey eskide kalmıştı, her güzel olan şey gibi...

Annem kapıyı üzerimden örterken burukça baktım arkasından. İşte o anda yaşlar doldu gözlerime. Ben ki

yediğim onca dayağa, tekmeye tek gözyaşı akıtmamışken annemin bir kez saçlarımı okşamamış olmasına, bir kez olsun öpmeyişine ağladım. *Bazen yaşı kaç olursa olsun, yüreği çocuk kalıyormuş insanın.*

Karnımda hissettiğim sancıyla yüreğime nasıl bir korku çörekledi anlatamam. Babasının kim olduğu umurumda değildi, o benim canımdan bir parçaydı ve kaybetme korkusu ölümden beter bir şeydi. Canımın acısını göz ardı etmeye çalışarak dişlerimi sıktım, battaniyelerin arasından sıyrılıp duvar dibine yanaştım. Pisliğin zerre vicdanı yoktu, gâvur gibi vurmuştu bedenime. Acıdan dolayı bacaklarımı kaldırmaya dermanım yoktu.

Yavaş hareketlerle ayağımı duvar dibinden başlayarak, sürükleyerek kaldırıp duvara dayadım. Bu hareket, yaşadığım acıları katlanılmaz yapsa da yaşamasını canıgönülünden istediğim evladım için katlanmak zorundaydım. Ayaklarımı sabit tutmaya çalışarak acı içinde yattığım yerde kıvranıyordum. Anneme seslenmekten çok utandım. Kadın benim için o kadar endişe duymuşken, üstelik yaşadığı hayal kırıklığına ve küskünlüğüne rağmen yine yüreğine korku tohumları ekmekten itina ettim.

Bir başka korkumsa ebe anayı tutup getirmesiydi. Köyde kimse tarafından duyulmak ya da kötü anılmak istemiyordum. Yaşadığım kâbus dolu günler saklı kalmalıydı bana göre. Kirli mazim bir çukurda, en derinlerde, gün yüzü görmeden gömülü kalmalıydı. Bunun imkânsız olduğunu bilsem de aptal gönlüm sadece bu arzuyla yanıp tutuşuyordu. Ama bilmiyordum, hiçbir şey uzun bir süre gizli saklı kalmazmış. Hele ki azılı bir düşmanım varken! Her eline geçen fırsatı büyük bir ustalıkla kullanırken

hayalden öte bir şey olmadığını öğrenmem geç olmayacaktı.

Vakit yaklaşıyordu. Şunun şurası birkaç saate İsmet'le evliliğimiz kesinleşecekti. Annem, rahatsız etmek istemediği için yalnız bir kez yanıma gelmişti. Onda da yatağa yatırıp, biraz uyuyup dinlenirsem Allah'ın izniyle hafif acılarımdan başka bir şeyim kalmayacağını söyleyip çıkmıştı. Ne uyuyabildim ne de dinlenebildim. *Korku sinsî bir canavardı ve eline düşürdüğü avıyla oynamayı severdi.*

Düşüncelerim, çaresiz arayışlarım, hepsi boşuna bir uğraştı. Bildiğim gerçeklerle defalarca yüz yüze gelmem acizlikten başka bir şey değildi. Ben bir hayalin peşine düşmüştüm, bir olmazın... Hiçbir vakit mutlu ve huzurlu bir yuvam olmayacaktı. Bunu kesinlikle yediğim dayakla daha iyi anladım. Evlensek de beni kirli ağızlarda sakız etmeden düşmeyecekti yakamdan. Zaten o nasıl isterse hep öyle olmamış mıydı? Oyunu başlatan da oydu, kurallarını koyan da... *Onun ellerinde aciz bir oyuncaktım sadece.*

Bazen başımı alıp bilinmedik diyarlara gidesim geliyordu. Kimsenin lafına sözüne boyun eğmeden, aşağılanıp hor görülmeden, doyasıya yaşamak istiyordum. Çok şey mi istiyordum bu dünyadan, bilmiyordum. Ah bazen de öyle bir bunalıma giriyordum ki geberip kimseye eyvallah bile demeden bu dünyadan göçüp gitmek istiyordum. Sadece bir anlık boşluktan istifade eden, deli saçması bir düşünceydi. Tövbe edip böyle bir şeyi yapmayacağımı, zaten bu tendeki bu canı yalnız yaratanın alabileceğini, kendime gelmem gerektiğini salık verirdim.

O itin istediği de bu değil miydi? Ya aklımı oynatacaktım ya dillere düşecektim ya da halasının yaptığı gibi

canıma kıyacaktım. Bunların dışında seçim hakkı sunmuyordu ki bana!

Düşünürken düşünürken uyuyakalmışım. Ne ara uyuduğumu da bilmiyorum. Annemin sarsarak seslenmesiyle uyanıverdim. Korkarak sıçramışım.

“Gorhma gorhma, benim guzum.”

Uyku mahmuru gözlerle baktım anneme. O ise hâlâ söyleniyordu.

“Eh be Adile! Üstü açık heç uyulur mu? Uyuyan üzerine gar yağar derler, hasta neyim olucan sonram!”

Yeni yeni fark ediyordum, güç bela dayadığım ayaklarım pelte gibi düşüvermiş duvarın dibine. Ama şükürler olsun ki karnımdaki ağrı dinmişti. Hissetmiyordum. Kaba etlerimdeki darbenin izlerini kıpırdatmamla taptaze hissettim. Dudaklarımdan acı bir inilti döküldü. Elleri kırılınca, nasıl da gâvura vurur gibi vurmuştu vicdansız! Yüreğinde zerre merhamet olmayan zavallıydı benim gözümde. Nefret ediyordum; bana yaşattıklarından, yaptığı ve yapmak istediği her şeyden.

Küçücük bir çocuk gibi ağlamaya başladım. Annem panikle bağına bastı, sırtımı sıvazladı, sayısız kez öptü.

“Ne oldu birdenbire Adile’m? Gorhutma gı?”

Sesli bir iç çektim. “Düştüm ya ana, hâlâ canım acıyor. Pek kötü düştüm ellam.”

“Ah guzum, yavrum... Ben de ciddi bir şeyin var sandım da az daha yüreğime iniyordu! Heç acı ecik uymakla gecer mi? Birkaç gün çekersin bu acıyı guzum.”

Saçlarımdan üzerinden öptü. O anda duygu patlaması yaşıyordum sanki. Alnına çaldığım lekeye rağmen annem için hâlâ kıymetliydim ve kısa süren kırgınlığının

ardından yine de başına taç ediyordu canım annem. Sık sık sarıldım, öptüm yaşının da üzerinde gösteren, çektiği kahırlarla oluşan çizgi çizgi yüzündeki kırışıklardan.

“Canım anam, ben senin hakkını nasıl öderim, heç bilmiyom!”

Tebessümle baktı yüzüme. “Delinin zoruna bak! Hem ne hakkıymış? Evladım değil misin, iyi gününde iyiydin de kötü gününde kötü mü ilan edeyim? Doğrunla da yanlışla da sen benim evladım, gözümün nurusun Adile. Ah Adile ah... Elimde bir sen kaldın, sen de kuş olup uçup gidecen, şunun şurası bir haftaya... Koca evde avare, akli uçuk bir gocagarı galcam.”

Annem bu sözlerinin ardından ağlamaya başladı. Yüreğim burkuldu. Ben hiç ister miydim onu bir başına bırakıp giymeyi? Mecburdum gitmeye.

“Öyle deme ana gı. Ben sanki uzağa gitmiyom ya, yine burada olacağım. Sık sık da ziyaretine gelirim.”

Yemenisinin kenarıyla gözlerini kuruladı. Babamdan kalan, düğününde parmağına taktığı yüzüğü çevirerek oynamaya başladı. Canı burnunda olduğunda yüzüğüyle uğraşırdı.

“Rahmetli kayınvalidem nur içinde yatsın. Bana bir gün, *tarlayı daşlı yerden gızı gardaşlı yerden alacan der böyüklerimiz, emme gelin senin tarlan ne daşlıydı ne de babaevin gardaşlı. Oğlumun evini şen eyledin, her garıyım diyenin harcı değil peş peşe er oğlu erkek doğurmak. Yarın ölsem gözüüm ardımda galmaz, oğlumun yuvası bereketli çünkü*, demişti. Emme bak ne betimiz kaldı ne bereketimiz. Önce baban göçtü gitti bu dünyadan, sonracıgıma evlatlarım yurtlarından yuvalarından ayrı kaldılar.

Yüreğim gayri dayanmıyo Adile'm, sen de gidiyon ya! Bek zormuş kız evladı el gapısına göndermek!”

Bir zaman ikimiz de ağladık, birbirimize sarılıp... İlk ayrılan annem oldu. Kendi gözyaşlarını da benim göz yaşlarımı da titreyen elleriyle iyice kuruladı. Mahzundu yüzü.

“Hayde kalkalım, dünür evi iki eksik eteğin nazını mazını çekmez. Ağır usul sobayı yak, demliği ocağa sür. En son da sana aldığımız elbiselerden birini giyin de hazır ol, e mi kızım?”

Panikle atıldım hemen. “Ahırdaki hayvanlar ana?”

“Sen onları heç düşünme. İsmet her bir şeyinen ilgilenmiş, sağ olsun.”

Utançla yanaklarım al al oldu, cayır cayır yanmaya başladı sanki. Başımı kaldırdığımda annemle göz göze geldim. Tebessüm ederek bana bakıyordu. Elimi ayağımı nereye koyacağımı şaşırdım sanki.

“Ah gençlik dört nala koşan atlar gibi, ne ele sığıyor ne de elinden kaçırdığında tutup yakalayabiliyon. Gerçi bizim zaman başkaydı, nişanlı çiftler ancak düğün gecesini birbirinin yüzünü gorebiliyordu. İki tarafın da ailesi istemezdi iki gencin bir araya gelmesini. Gören gizli saklı, kısacık zamanlarda da görüyodu da büyüklerce iyi karşılanmazdı. Emme zaman o devir mi? Bak eloğluna, gapıma gadar gelip ahırımın her işini gördü, tazecik gelin gibim çeşmeden de su taşıdı... El âlem duysa taş tutar ya, neyse...”

Duyduklarımın gözlerim iri iri açıldı. “Su da mı taşıdı?”

“He ya, su da taşıdı. Esaslı oğlan bu İsmet emine gâvur babasına güvenemiyom. Allah vere de işi yokmuş sürmese.”

Ne yalan söyleyeyim, ben de en çok babasından korkuyordum. Hiçbir şey demeden sessizce yavaş hareketlerle ayağa kalktım. Canım hâlâ çok acıyordu. *Zamanla geçer*, demişti annem ama saatler geçtikçe vücuduma yediğim darbelerin izleri daha çok kendini hissettirir olmuştu. Hissettiğim acıları anneme fark ettirmek istemiyordum. Bu sebepten dişlerimi sıkarak odadan ayrıldım. Kapıyı arkamdan örttükten sonra sırtımı duvara verip biraz soluklandım. Her hissettiğim acıda o pisliğe peş peşe beddualar verip veriştirerek oturma odasına geçtim.

İlk önce annemin, camın önündeki sedirin üzerine bıraktığı battaniyeyi alıp dürdüm. Bazı bazı oturduğu yerde uyku bastırınca olduğu yere uyuyuveriyordu. O sebepten elinin altında bir battaniye olurdu. Odanın içini düzenledim. Sobanın külünü, bitişiğindeki teneke kutuya boşalttım. İnce kuru dal ve odunları çatıp yaktım sobayı. Sabahtan yıkayıp hazırladığım mavi çinko demliğe de çay suyunu doldurup sobanın üzerine koydum. Bütün bu işleri yaparken canımı dişime takmıştım.

Sedirin kenarına geçip emaneten oturdum. Gözlerim sobanın üzerindeki demliğin soğuk yüzeyinden sırasıyla damlayan su taneciklerine takılı kaldı. Su taneleri cızırtıyla sobanın üzerine düşüyor, cız diye sesler çıkarıyordu. Tıpkı yaklaşan saatle korkuyu ve heyecanı doruklarda hissetmeme benzetiyordum. Sonra gözüm sobaya kaydı. Havalandırma deliğinin önünde yanan odunlardan çıkan ateşler kıvrıla kıvrıla oynatarak yükseliyordu. Bir zaman bu mavili, turunculu, kor kırmızı alevleri seyrettim. Ah

keşke, geçmişim bir saman kâğıdı olsaydı da buruşturup atabilseydim şu kocaman ağızlı alevlerin içine...

Kışı sert olur bizim buraların. Rüzgârı gaddar... Esti mi poyraz, bir uğultu, bir kıyamet kopar âdeti. İnsan bu sesi ta evin içinden duyar. Ne yanan odunlar hayreder soğuğun ferini kesmeye ne de dağlardan söktüğümüz kütükler... Bazı akşamlar annemle diz dize otururduk sobanın böğrüne. Sobanın sıcaklığını daha iyi hissetmek için bir sobanın yanına yapışmadığımız kalırdı. Böyle soğuğun etkili olduğu zamanlarda sobanın kendine faydası olmazdı. Üst dişlerimiz alt dişlerimizi döverken zangır zangır, annem azıcık sitemle yatakları serdirir, döşegin içinde dertop ısınmaya çalışırdık.

Günün kasvetinden midir nedir, yine zemherinin gazaplı bir günüydü. Soba gürül gürül yanıyor ama odadaki soğuğu kırmaya yetmiyordu sanki. Çenem zangır zangır titriyordu. Çıktım sedire, oturdum canımın acısını umursamadan. Perdeyi azıcık kenara çekip kararmış havaya baktım bir süre. Evin önündeki arpalığın kenarlarına dikili kavak ağaçları kökünden sökülecekmiş gibi rüzgâra meydan okuyorlardı. Sıkıntıyla perdeyi kapattım.

“Gel yanıma yavru, üşüdün ellam?”

Üşümekten de öte bir şeydi. Bir tuhaftı içerisi. İndim sedirden, emekleyerek annemin kollarının altına girdim. Sarıldım anneme, dolandı kolu belime. Yasladım başımı annemin omzuna. Nasıl bir kederi omuzlamıştı yüreğim, anlatsam şu hissettiğim boşluğu anlatamazdım. Duvarda asılı gaz lambası titrek ışıklarını odanın içine salarken gücünün yettiğince aydınlatıyordu ortalığı. Bir anda etraf zifiri karanlığa gömüldü. Boşluğuma geldi,

neredeyse çılgılık atacaktım. Bilirdi annem, karanlıkta *bu* an duramazdım.

Bu korkum, Duran'dan sonra olmuştu. Ne vakit karanlıkta kalsam ödüm kopacak gibi oluyordum. Emekleyerek sobanın önüne geçti annem. Sobanın tablasının önüne desteli çıralardan bir tane aldı. Alelacele sobanın deliğinden ateşe tuttu. Tuttuğum nefesi ağır ağır saldım. Hafif de olsa odanın içi aydınlanıyordu. Annem duvarda asılı gaz lambasını indirdi, sonra bana doğru uzattı.

“Adile'm, guzum bunun gaz yağı bitmiş, al şu çırayı da gaz yağı getir yavrum.”

Ağır hareketlerle kalktım oturduğum yerden. Canımın acısını hissettim tekrar. İnleyerek kalktım. Omuzumdan çöktürüp durdurdu beni.

“Anam unuttum ya ben senin düştüğünü. Ayağın dolaşır düşer neydersin de... Sen dur hele, ben alayım gelayım guzum.” Tam kapıdan çıkmaya niyetlenmişti ki geri döndü. “Sahi neredeydi gaz yağı Adile?”

“Yüklükte ana. Kapının arka tarafındaki yüklüğün en başında.”

“Eyi, bulurum şimcik.”

Çıktı, giderken de usulca örttü kapıyı ardı sıra. Odada yalnız, yanan sobanın el verdiği cılız ışık vardı. Bu cılız ışık da odanın zifiri karanlığını kırmaya yetmiyordu. Yüreğim korkuyla atıyordu. Duvarda oynayan koyu gölgeler sanki boğazımı sıkmaya uğraşıyordu. Korkuyordum, çok korkuyordum. Her köhne köşeden bir şey çıkacakmış gibi...

Çok geçmemişti ki geri döndü annem. Başını kapıdan uzattı. “İnsanın evine yabancı olması da bek kötü ya gı Adile! Bulamadım yavrum, gel hele bir bah.”

Nasıl rahatladım, nasıl da gevşedim. Canımın acısını göz ardı ettim, annemle kiler olarak kullandığımız odaya geçtik. Her zamanki yerinden aldığım gaz yağın uzattım anneme. Karanlıkta geçtiğimiz yerlere aydınlık ışığın yol vermesiyle döndük odaya. Gaz lambasını itinayla duvara astı annem. Her geçen dakika birer azap olmaya başlamıştı bizim için. Vakit geçiyordu ama ne gelen vardı ne de en ufak bir haber. Korkuyordum, belki de ilk kez annem de benimle aynı korkuyu hissediyordu.

Sobanın yanı başında yine aynı sarılı pozisyonda oturduk bir süre. Annem bir iki derin derin ofladı. Çekindiğim için dudaklarımdan tek bir kelam dahi çıkmıyordu. Bir durdu, iki durdu, sonunda kalktı ayağa annem.

“Bunların geleceği yoh! En iyisi yatahları serek de yatah... Sabah ola hayır ola.” Ayağa kalktım ben de ağır usul.

“Sen hele otur. Bugünlük ben sererim yavrum döşekleri.” Sedire doğru yönelirken hâlâ söyleniyordu annem. “Tin tin sahalına bilmem ne ettiğim, maraz çıharmıştır, yohsam gelinmez mi?”

Ne diyeyim? Ben de öyle düşünüyordum. Ama annemin önü süre de konuşamıyordum ki... Sessizce takip ettim onu. Sedirin sol başında duvara kat kat istifli döşekler, döşeklerin üzerinde yorganlar vardı, yorganların üzerine de yastıkları koymuştum. İstifli döşeklerin üzerindeki örtüyü çekti, sedirin üzerine bıraktı. Onun üzerine yastıklar düştü, iki adet yorgan. Yatakları ucu ucuna sedire serdik. Böyle soğuk gecelerde yer daha çok soğuk

olurdu. Sanki yorgan da döşek de dışarıda kalmış gibi sabaha kadar dönüp durur ısınamazdık. Zaten belli bir süre sonra sönen sobayla, dayanılmıyordu odanın soğuğu. Ama sedire serdiğimiz vakit iyi oluyordu. Uykunun tatlı yumuşaklığında bilemiyorduk, uyuduğumuzda soğukun kasvetini.

Annem duvardaki asılı gaz lambasını söndürdü. Buz gibi, kendine hayrı olmayan döşeklerin içine girdik. Döşegin şiltesi ayrı soğuktu, yorganın yüzü ayrı. Sağa döndüm, ısınamadım; sola döndüm, ısınamadım. Döşegin içinde ne kadar döndük durduk bilmiyorum. Ama hatırıma gelen, çok geç bir vakit olduğuydu.

Merdivenlerde paldır küldür bir patırtı duyduk. Anında annemle beraber yataklardan doğrulduk. Hiçbir şey konuşmadan korkuyla birbirimize bakındık. Bazen dil susar, bakışlar konuşurdu. Pencereye doğru uzandı annem, perdenin kenarını kaldırıp dışarıya bakındı. Fısıltıyla bana doğru eğildi.

“Kimse yoh yavru, korkma e mi?”

Tam sözünü bitirmişti ki kapı alacaklı gibi gümbür gümbür çalmaya başladı. Allah'ım nasıl korkuyorduk! Oldum olası korkak bir yapım vardı benim ama annem, bana oranla cesaretliydi. Hışımla yataktan sıyrılıp yere indi. Sedirin altında duran kalın ve uzun meşe ağacından yapılmış değneği kaptığı gibi çıktı hayata. Koştum, duvardaki asılı gaz lambasını indirip yaktım lambayı. Lastikli eteğimi belimden yukarı çektim. Attım başıma örümünü... Peşinden yetiştim anneme. Korkudan mı bilmem, soğuktan mı zangır zangır titriyordum. Hemen annemin arkasında duruyordum.

Annem, kapının arkasında bekleyene sert bir şekilde bağırdı. “Kimdir o? Ne istersin?”

“Benim ana, İsmet ben.”

Hiç düşünmeden açtı kapıyı annem. Lambayı biraz yukarı kaldırdım. Daha iyi seçiliyordu yüzü. Dudağı patlamış, biraz hırpalanmış bir hâli vardı.

“Buyur geç oğlum, geç yavrum. Hayır olsun inşallah.”

Kenara geçtik içeri geçmesi için. Sarı çizmelerini sert sert bir iki kez balkonda yere vurdu. Karlarını temizledi, çıkardı ayaklarından. Bizim buraların soğuğuna hiçbir şey dayanamaz. Ayakkabılar bile... Dışarıda akşamdan kalan ayakkabı, çizme sabaha kemik gibi sert olur giyilmezdi. Bunun için tedbirimiz vardı elbette. Dış kapının arkasında serili karton kutunun üzerine sıra sıra dizedik ayakkabıları.

Çıkardığı çizmeleri hemencecik içeri aldım. Annem onu odaya buyur etti. Ben de onların peşinden çekinerek girdim içeri. Lambayı duvara astım. Annem sobanın önüne oturunca o da oturdu çekingen bir şekilde. Ben ayakta bekliyordum.

“Adile yavrum, bir iki odun at hele şu sobaya, üşümüşür İsmet.”

Sobaya odun atarken kulağım da onlardaydı.

“Ana sana diyeceklerim var.”

“Buyur oğlum de, çekinme.”

Yutkunduğunu duydum. Yüreğim tarifsiz bir acıyla kıvrandı. Sobanın başında kalakaldım. Tekrar yutkundu. Anladım ki her ne diyecekse zordu onun için.

“Babam vazgeçti ana. İstemiyi Adile’yi gelin olarak!”

Sert bir poyraz esti sanki odanın içinde. Odayı kahreden bir sessizlik esir aldı. Sonra annemin önce alçak, hatta fısıltı gibi sesi, perde perde yükseldi.

“Ne demek istemiyo ulan! Sen değil misin benim gızımı yüklü goyan, lan hiç mi şerefınız haysiyetiniz yoh? Ben el âlemin yüzüne şimcik nasıl baharım?”

Yapıştı İsmet’in yakasına. Olanları korkuyla izliyordum.

“Ana etme, ana hakkın var emme bir beni dinle gurbanın olayım, bir dinle!”

“Neyini dinleyim ulan deyyus! Hem haber verin söz kesek diyin hem adamı bekletin gece yarılarına gadar hem de baban olacak tin tin sahal, vazgeçsin! Bu mu sizin erliğiniz? Ne olacak bu gızın hâli şimcik?”

“Ben alacam!”

Tek kelime yeter miydi yüreğini ısıtmaya insanın? Yetmişti işte. O anda annemin iki eli de yanlara düştü. Şaşkınca baktı İsmet’in yüzüne.

“Nasıl alıcan? Baban işi bozar, sen alıcağını den!”

“Biliyom ki zor iş bizimki. Emme olmaz değil ana. Babam istemez emme ben isterim. Adile’yi babama değil, bana verin ana, onu isteyen benim!”

“Bir gülünen bahar olmaz ki a oğul.”

“Başka çare koymadılar, sen de izin ver, alıyım gideyim Adile’yi ana? Vurdum kapıyı çıktım evden. At aşağıda. Ver Adile’yi, alıcam gidecem işte!”

Bazen ne umarsın ne bulursun... Bizimki de o hesap, gün boyunca beklemiş durmuştuk ki isteyecekler beni diye ama gelmemişlerdi, üstelik aileye giremeyecek kadar

da istenmiyordum. Annem için acaba hangisi daha zordu, hamile kalarak başını eğmem mi yoksa hamile olarak ortada kalmam mı? Annem gibi hasta ve hassas biri için her ikisi de çok ağırdı. Lakin ilk duyduğuna zamanla alışmıştı, ya şimdi nasıl sindirecekti duyduklarını? Anneme göre akıl kârı değildi. Rızası alınarak beni kaçıracağını söylüyordu. Şaşkınlık her ikimizi de esir almıştı. Belki uzun sürdü odadaki sessizlik belki de kısa, bilemiyorum. Derince bir iç çekti annem.

“Usulüyle isteyip alıp gitmek varken ne diye rızamı alıp, kaçırıp götürmeyi istersin? Çağır ananı babanı, istesin vereyim gızımı...”

Sözleri yarım kaldı. İsmet annemin ellerini tuttu, öptü birkaç kez. Sesi küçücük, çaresiz bir çocuk gibiydi. Neredeyse ağlayacak derecede çıkıyordu. O an nefes dahi almaya korkuyordum.

“Ana ben istemem mi teliyle duvağıyla çıksın şu kapıdan ama istemiyo ki babam. Her yolu denedim, ikna edemedim. Çocuk döver gibim dövdü beni babam. Bah hele şu yüzüme. Bir bah...”

Annem kaldırdı başını, uzun uzun yüzüne baktı İsmet’in. Yüzü başı boranlı dağlar gibiydi annemin. Odada varlığım da yokluğum da belli değil gibiydi. Sanki bir suç işlemişliğin ağırlığını taşıyordum. Yüreğim gümbür gümbür atarken nihayet annem yorgun argın konuşmaya başladı.

“Nasıl derim a ogul, al gızı gotür deyin? Millet ne der sonra? Gızını peşkeş çekmiş demezler mi, el âlemin yüzüne nasıl baharım sonra ben?”

Odadaki kısacık sessizliği bölen, İsmet’in yutkunması oldu. Çıkmazdaydı, en az benim kadar! Ah çaresizlik,

ne menem bir dertti ki çıkış yolu bulamadan boynumuz bükülü kalıyorduk! Neden hiçbir şey istediğimiz şekilde ilerlemezdi ki? Neden kapana kısılmış duygusundan arınamıyorduk? Çok mu şey istemiştik bu hayattan?

Gözyaşlarım istemsiz bir şekilde dökülmeye başladı. Ne yaparsak yapalım yaşanılacak olandan kaçış yoktu.

“Etme böyle Adile! Ben neydiyim, ha guzu? Benim elimden ne gelir ki yavrum? Kendi ellerimle verip al gotür gızımı da diyemem! Millet ne der sonra?”

Annemin yanına geçip boynumu büktüm. *Anaevinde gebe kalmış, denmesindense anasının evinden kocaya kaçmış*, denilmesi daha iyiydi benim için.

“Ana yol ver gidek. Böylesi hepimiz için daha hayırlı.”

Bir süre şaşkınca yüzüme baktı annem. Benden duyduğu sözler hiç ummayacağı türdendi. Boynu büküldü. Kırgınca, kederli baktı yüzüme. Ah yüreğim nasıl acıdı o bakışlarla, nasıl yandı! Ben anneme kahırdan başka ne vermiştim bugüne kadar? Bir evladın yaşayıp yaşatabileceği en büyük utancı yaşatmıştım, yaşatmaya da devam ediyordum. Bakışlarım yerde, başımı utançtan kaldırmadım. Usulca uzandım annemin ellerine. Minik minik buseler kondurdum, hürmetle ellerine. Sonra usulca karnımın üzerine koydum elini.

“Bah ana, burada bir can yatar. Gün günü büyür burada. Ne edersek edek gitmekten başka çare kalmadı.”

Bir zaman sürdü bu sessizlik. Sonra nedendir bilinmez, annem ayağa kalktı. Sessizce tek kelam etmeden çıktı odadan. Yalnızca ikimiz kalmıştık İsmet’le. Dalgın bir şekilde sobada oynayan alevleri seyrediyordu.

“Şimdi ne olacak? Anam da arka çıkmaz?”

Hiç duruşunu bozmadı.

“Bilmem ki Adile.”

Çaresizliği yer yer hissediliyordu. Aklım hiçbir vakit almadı, almayacaktı! Kirlenmiş bir kadına karşılıksız el uzatmak, yardım etmek, beklentisiz seven erkeğin harcı mıydı?

Ellerinde bir bohça ve küçük bir çıkınla girdi içeri annem. Boğazım kupkuru oldu. Bohçayla çıkını usulca yanıma koydu.

“Böyük olanda geyitlerin var. Küccük olanda da azık var.” Döndü İsmet’ten yana. “De bahalım, nereye götürrecan gızı? Var mı galacah yerin neyim?”

“Aşağı köyde dayım var, oraya gideceğiz ana. Bahalım bir iki gün kalırız, babam kabul ederse geri döneriz, yoh ben kabul etmem derse de yapacah bir şey neyim yoh. Alırım Adile’yi, gideriz böyük şehirlere. Gendimize yurt belleriz gayrı.”

Bir şey diyemedi annem. Zordu, ummadığı bir yol ayrımına girmiştik. Cebinden çıkardığı kâğıt paraları uzattı İsmet’e. “Al bunları, gün gelir lazım olur.”

İsmet almamak için direndiyse de annemin ısrarları galip geldi.

“Babanın ne edeceği belli dağal. Harçlığın var mı yoh mu bilmem, aha da bahmışsın evine ocağına döneme-mişsin, heç utanıp sıhılma. Bu para yetmezse gene veririr.”

“Sağ olasın ana, yeter de artar bilem. Şunun şurası iki üç gün yohuz köyde...”

“Orası heç belli olmaz! Gidip de dönmeyecekmiş gibi say sen. İnsan ne umar ne bulur bu dünyadan.”

“Haklısın ana,” deyip annemin ellerine sarıldı.

Gözyaşlarımı tutamıyordum. Boğazımda bir yumru, çıktığımız bu yol ayrımında korkuyordum. Bilinmez bir yolculuğa çıkmak elbette ürkütücüydü. Üstelik bir tuhaf kaçırma olmuştu bizimki. *Kızın annesinden rızası alınarak kaçırılan ilk kız, sanırım ben oluyordum yöremizde.*

Düzenleme
Ny.özlem

A hand holding a white daisy flower against a textured, painterly background. The hand is dark and appears to be holding the stem of the flower. The flower is white with a dark center. The background is a mix of light and dark tones, with a soft, ethereal quality.

Gecenin Koynunda Bir Bilinmez

*"Gecenin koynunda bir bilinmezliğe sürüldüm.
Ne ardımda kalan köy sustu ne içimde yankılanan korkular..."*

Hâlim içler acısıydı. Annem gözyaşlarıyla dış kapıya kadar uğurladı. Sırtımda kalın bir iki kat örgü hırka, başımda da annemin bürüğü olduğu hâlde soğuk, vücudumu âdeta esir almıştı. Dişlerim merdivenlerin son basamağına kadar inmeden tangur tungur birbirine çarpmaya başlamıştı. Atın önünde durdum. Ne yapmam gerektiğini bilmiyordum. Zavallı hayvan da gecenin aya-zından nasibini almıştı. Tüyleri diken diken havaya kalkmıştı.

İsmet, hayvanın sırtını okşadı. “Az daha dayan oğlum, bir yarım saate sıcacık ahıra çekeceğim seni. Dayanasın hele...”

Bana dönüp elini uzattı, çekinerek tuttum. Ata bin-meme yardım ettikten sonra o da arkama bindi. İçin için dualar ediyordum bir terslik daha çıkmasın diye. Çünkü içimde bir korku vardı ve korkularımın biri bitmeden birinin başlamasından usanmıştım.

At etrafında bir tur döndü ve dağ yoluna doğru hareket etti. Köyün içinden geçmek istemiyordu İsmet. Dağ yolu ise ürkütücüydü gözümde. Bu karda kıyamette açlıktan gözü dönmüş bir kurt sürüsüne rastlamak, insanın en son isteyeceği ölüm şekliydi.

“Üşüdün mü Adile?”

“He...” dedim dişlerimin titremesini bastırmaya çalışarak.

“Yasla sırtını, sabret, uzak değil gideceğimiz yer. Dağın eteklerinden köy yoluna ineceğim. O vakte kadar sabret, e mi?”

"Sabrederim."

Tedirgindim ve dediği gibi sırtımı onun döşüne yaslamayınca tek koluyla beni kendine çekti. Bedenini sırtımda hissedince bir tuhaf oldum ama sesim çıkmadı. Beni düşünüyordu ama yaşadığım kötü anıları hatırlatmıştı sarılışı. Yakın zamanda kocam olacaktı ama en ufak teması beni tedirgin ederken nasıl olacaktı da yaşadığım kâbus gibi günleri unutacaktım?

Annemin bir zamanlar öğüt veren sesi doldu kulaklarıma. *Eloğlu aş ister, iş ister, gönlünü eylemeni ister...* İste-yecekti, erkek olarak hakkı olduğunu da söyleyebilirdi. Hem kim nikâhı altındaki kadının gönlünü beklerdi ki? Beklemek, bir masal kahramanına yakışırdı ancak.

Dakikalar ilerledikçe korkularımın biri bitmeden biri karabasan olup üzerime çöküyordu. Düşüncelerimi bölen, artan köpek havlamaları oldu. Köyü ardımızda bırakmıştık ama köpekler peşimizden uzun uzun havlıyordu.

"Korkma! Mıstali'nin itleri. Bağlı hayvanlar, ürür ürür susarlar bir zaman sonra."

Dişlerim kilitlenmiş gibi birbirine kenetlenmişti. Cevap veremedim. Bu, sözlerini sessiz bir kabullenmişti. Atın böğrüne hafifçe topuğuyla dürttü. Komutu almış gibi at koşmaya başladı. Boş bulundum o anda, düşecek gibi aşağı doğru kaykıldım. Demin soğuktan açılmayan ağzımdan bir çığlık deldi geçti geceyi. Çığlığım atı ürküttü. Her şey saniyeler içinde gerçekleşti; atın şaha kalması, İsmet'in beni koluyla yukarı çekmesi ve atı idare etmesi...

Nasıl bir geceydi ya Rabbi? Korkudan ölecektim sanki. Atın sırtından sıyrılıp savrulmam an meselesiyken

kurtarmıştı İsmet. Düşmemiştim ama düşmekten beter olmuştum. Sanki metrelerce taklalar atarak yokuş aşağı yuvarlanmış gibi hissediyordum. Kasılmadan dolayı midem altüst olmuştu, içimde ne var ne yok çıkardım çıkaracağım durumundaydım. Kendimi zor tutuyordum. At ise belli bir süre yıldırım gibi koştu, koştu, en sonunda duruldu. İsmet sıkı sıkıya tutuyordu beni. Kolunu itirdim.

“İyi değilim İsmet, durdur atı!”

Ah, her şey saniyeler içinde gerçekleşti. Ağzımı açmaz olsaydım. Kendi kıyafetlerim, atın eyeri, sırtı hep kusmuk içerisinde kaldı daha ağzımı kapamadan. Nasıl rezil bir durumdaydım, o durumdan nasıl utandım anlatamam.

Gemini çekip durdurdu atı. Hızla indi attan, önüne geçip inmemeye yardımcı oldu. Atın heybesindeki bohçalar inmemi zorlaştırsa da çekip indirdi beni.

“Eyi misin Adile, ha, eyi misin şimcik?”

Başımı olumsuz manada salladım. Konuşmaya mecalim yoktu sanki. Bir hâlsizlik, bir bitkinlik çökmüştü üzerime. Hasta gibi bir hoş olmuşum o an.

İki dizimin üzerine yere çömeldim. Kollarım bağrımda, bir zaman ağzımdaki o berbat tadın geçmesini bekledim boşuna bir ümitle. Eteğimin kusmuk olan tarafını karlara sürttüm temizlensin diye. Yalnızca bir iki dakika sonra o yaş kısım taş gibi buz kesildi. Yaşın ve soğuğun etkisiyle daha da çok üşümeye başladım.

İsmet, yerden aldığı avuç dolusu karlarla atın sırtını ve eyerdeki kusmuğu temizliyordu. Tiksiniyor muydu, hiç bilmiyorum ama işine öyle çok kaptırmıştı ki kendini,

bir iki kere üşümenin de verdiği etkiyle titrek bir sesle seslendim, ancak duydu.

“Buyur Adile?”

“Üstüm yaş, hatta buz tuttu. Hemencecik bir yer bulup değiştirsem olmaz mı?”

Kafasını hızlı hızlı aşağı yukarı salladı.

“Olur Adile’m olur. Az aşağıda boş bir samanlık var, orada değiştirirsin üzerini.”

Yardımcı oldu, bindirdi ata. Bu defa düşmekten korktuğum için sıkı sıkı sarılmasına da bir tepki vermedim. O âna kadarki iyi niyetlerini görmüştüm.

Komşu köyün girişinden biraz geride yıkık dökük bir yerdi. Samanlık dediği yerin duvarları uçmuş, çatısı bile yoktu. Heybeden elbiselerimin olduğu bohçayı çıkardı verdi bana. İki duvarın bitişiğini işaret etti. “Aha burası dulda, burada soyunup giyin... Ben dışarıda bekliyorum seni,” der demez çıktı.

Zaman kaybetmeden soyundum. En üstteki hırkam yaştı. Onu karların üzerine koydum. Karların üzerine koyduğum hırkamın da üzerine, sırasıyla kıyafetlerimi bıraktım. Bir içliğimle kalmıştım ki karşı duvarın dibinde bir hareketlilik oldu. Korkudan ölüyordum az daha! İsmet’e nasıl seslendim, nasıl dışarı attım kendimi bilmiyorum. Koştum, korkuyla göğsüne başımı gömdüm. Ağlıyordum, korkudan mı soğğun etkisiyle mi bilmiyorum, bir de titremem artmıştı.

“Ne oldu Adile’m, neyin var?”

“İçerde,” dedim dişlerim birbirini zangır zangır döverken. “Bir şey var duvarın dibinde...”

“Ne olabilir ki?” deyip girdi yıkık dökük kapıdan içeri. Çok geçmedi ki seslendi bana. “Gel hele Adile, gel bah gorktuğun neymiş...”

Korkarak girdim içeri, kuyruğunu havada sallayıp duran anne bir köpekti. Ne diyeceğimi, ne yapacağımı bilemedim. Öylece İsmet’in ardında kaldım.

“Sen üzerini geyin, hasta olacan Allah gorusun. Buradayım, korkma hem.”

Hiç benden yana bakmadı. Hayvanın başını okşadı, sevdi. Sonra yıkılmış kerpiçlerle hayvanın yuva bellediği köşenin etrafını duvar örер gibi çevirdi. Ben de hızla bohçadan bulduğum elbiselerimi giydim. Yerdeki kirli kıyafetlerimi aldım.

“Hadi gidek mi? Giyindim üzerimi.”

Önünü döndü, birlikte çıktık virane samanlıktan. Atın önüne gelince heybenin birini boşalttı. Kirli kıyafetlerimi elimden aldı, boş olan heybeye koydu. Sonra ellerimden tutup bindirdi ata.

“Dayım ehtiyar adam Adile. Yengem ketum biridir emme özünde eyidir, çekinme e mi? Bir iki gün sabredek hele, sonra illaki babam yumuşayacak, sokaklarda kalacak hâlimiz yok ya?”

İnşallah, dedim içimden. İnşallah her şey dediği gibi olurdu.

Köye girerken köpekler havlamaya başladı. Beni tutuşu daha da sıkılaştı. Belli ki yine düşme tehlikesi yaşamamı istemiyordu. Atı hızlandırdı, köpeklerin sesleri ardımızda kalıncaya kadar bu böyle devam etti. Sonra bir evin önüne gelince atı yavaşlattı. Alaca kapının önünde attan indi. Kapının bağlı iplerini açıp atı çekerek içeri

aldı. Tekrar geri dönüp açtığı alaca kapıyı kapattı, ipe tekrar bağladı kapının kanadını. Atın sırtından inip inmemeğe tereddüt ediyordum. Ellerimden tutup inmeme yardımcı oldu. Atı çekti, balkonun ahşap korkuluklarına bağladı.

Üç merdivenle evin balkon kapısına ulaşılıyordu. Ben İsmet'in biraz gerisinde duruyordum. Kolunu içeri doğru uzatıp, kapının arkasındaki mandalı çevirip açtı balkon kapısını. Tahta kapı gıcırtyla açılırken, eliyle işaret edip yanına çağırdı. Hemen arkasından onu takip ediyordum.

Evin pencerelerinden dışarı hiç ışık süzölmüyordu. Hızlı hızlı çaldı kapıyı. Ev o anda hareketlendi. Gıcırtylı kapının açılıp kapanma sesleri, adım sesleri derken tok bir ses kapının arkasından seslendi.

“Kimdir o?”

“Benim dayı, İsmet.”

Elinde gaz lambasıyla başı takkeli ihtiyar bir adam kapıyı açtı. Az arkasında da ev ahalisinin meraklı bakışları bizi süzüyordu. Dayı bizi buyur etti, çekinerek içeri girdik. Tüm bakışlar üzerimizdeydi, özellikle benim üzerimdeydi. Bu bakışlara bir zaman maruz kalacağım da belliydi.

Dayı, girişin solunda bir odaya buyur etti bizi. Yerde çift kişilik bir yer yatağı vardı. Gelinler yatağı hızlıca topladılar, duvarın dibine istiflediler yastığı, yorganı. Dayı sedire geçip otururken İsmet'i yanına oturttu. Sonra baktı bana, yüzüme, inceler gibi.

“Otur gızım, ayahta kaldın,” deyip İsmet'e döndü.

“Dayı başım sıkışık.”

“Hayrola oğlum? De hele neymiş derdin?”

Hafifçe başımı kaldırıp baktım İsmet'e. Daha anlamadan kıpkırmızı oldu. Başıyla beni işaret etti. "Bu Adile, yavuklum. Babam istemiyor evlenmemizi. Ama evlilik de şart dayı. Mecbur aldım kaçırdım."

Odada fısıltılar çoğalırken tüm başlar sanki üzerime çevrilmiş gibi hissettim. Başım daha da eğildi.

"Olur oğlum, dert ettiğine bak. Hallolmayacak iş dağal seninki. De bahayım, açlığınız neyiniz var mı?"

"Sağ olasın dayı, aç dağaliz."

"Utanma oğlum, açsan çekinme de. Burası da senin bir evin."

"Allah razı olsun dayı, bilirim evim emme aç dağaliz."

"Eyi madem, babal benden gitti. Garı, arha odaya serin yatahları. Vakit geç, ne edeceksek sabah ederiz."

"Olmaz!" dedi arkamdan bir kadın sesi. Tiz bir sestti. "Evimde nikâhsız iki cahil barındırmam! Evin beti bereketi kalmaz mazallah! Çağırt imamı, kıysın bu iki gaçağın nikâhını."

"Tövbe estağfurullah! Kadın kafayı mı yedin, gece gece hocayı yatağından mı kaldırtayım?"

"Kaldırt, ne olcek! Hem hocanın işi ne?"

"Davut, get oğlum getir hocayı. Ananın sabaha gadar çenesi durulmaz gayri!"

Yanıma birileri geldi, kulağıma dışarı çıkmamız gerektiğini söyledi. Odadaki kadınlarla beraber ben de çıktım. Gelinlerden birinin yatak odasına götürdüler, yatağın kenarına oturtttular. İhtiyar kadın yanıma oturdu, gelinler ise ayakta bekliyorlardı.

“Ben,” dedi. “İsmet’in yengesi Bergüzar. De bahayımı gozel gız, benim heç ahlım almadı. Ne buldun bu bizim oğlanda da anana bubana ardını dönüp kaçtın?” Hiçbir şey diyemedim, utandım. “Bunlar da kaçarken utanmaz, sorunca utanır! Aha bu benim ortanca gelin, o da Davut’uma kaçtı geldi. O da sen gibi suspus olmuştu. Utanacak ne var diye sordum. Hem bu oğlan normal delikanlılar gibim de dağal, kusurlu... Ahlım şaştı kaldı. Senin gibi gozeller gozeli ne buldu bu gambur oğlanda?”

“Sevdim,” dedim çekinerek. “Kusur gönülde olacağına varsın sırtında olsun! Yenge sen heç onun gönlünün güzelliğini gördün mü?”

“Eyi eyce, efferim gozel gızım, ben seni denedim. Oğlan zati bizim oğlan, bizi deyip gelenin de başımızın üzerinde yeri vardır. Gelinler, gelin gızımıza abdestini aldırın. Davut birazdan hocayı getirir,” deyip çıktı odadan.

Kapının örtülmesiyle soruların ardı arkası kesilmedi. Nasıl sevmiştim, nerede görmüştüm, ilk kim gönlünü açık etmişti, nerede buluşup sevdamızı yaşar olmuştuk? Her birine usulünce cevapladım. Sonra odanın köşesindeki musluktan abdest aldım.

Hoca geldiğinde ilk girdiğimiz odaya aldılar beni. İçeride dayı, hoca, İsmet ve gençten iki adam vardı. Bizi hocanın önüne oturtular, hoca şahitler huzurunda nikâhımızı kıydı. Hoca müsaade isteyip gittikten sonra Bergüzar yenge geldi. Beni aldı, arka taraftaki bir odaya götürdü. Odanın ortasında bir yer yatağı vardı. Sonra dikkatimi musluğun kenarındaki su kazanı ve su dolu bakır helkeler çekti. Yüzümü bir alev aldı sanki. Bergüzar yenge, beni yatağın kenarına oturttu.

“Berri bah gelin, gişin gelincik iki rekât namazınızı kılın. Muslukta gelinler su hazırladı. Misafiriz deyin düşünmen. El evi dağal burası. Kocan yahınlaşırsa öte kaçma. Gerdeğin yeri zamanı olmaz. Âdet âdettir.”

Buz kestim âdeta duyduklarım... Kapı gıcirtıyla açıldı, İsmet girdi içeri. Bergüzar yenge ayağa kalkıp ellerimden tuttu, elimi İsmet’in eline verdi.

“Allah mutlu mesut etsin yavrum. İnşallah bir yastıkta gocarsınız. Haydin geceniz hayırlı olsun,” deyip çıktı odadan.

Ellerim buz gibiydi. Düşüncelerim karmakarışık bir durumdaydı. Kesinlikle hiç tanımadığım birinin evinde bu geceyi onların istediği şekilde geçirmek istemiyordum. Öte yandan da kadının, her daim kocasına itaat etmesi biz kadınlara dayatılmış bir şeydi. Hiçbir kadın istemediği bir şeye, tutup da *ben buna razı değilim*, deme cesareti gösteremezdi.

İsmet, yatağın kenarına bırakılmış seccadeyi aldı. Kibleye karşı serip namaza durdu. Endişem bir kurt olmuş, âdeta beynimi kemiriyordu. Korkuyla seyrettim kıyama varışını, rükûda duruşunu, secdeye eğilişini... Son secdenin de bitmesiyle boğazım kupkuru oldu. Seccadenin bir köşesini katlayıp önünü döndü.

“Sen de kıl namazını.”

Sessiz bir kabullenişle ayaklarım benden bağımsız hareket etmeye başladı. Elimden geldiğince namazımı uzattıkça uzattım. Aptal kafam, ne sanıyordum ki! Sabaha kadar namaz kılsam, dilim damağım kuruyuncaya kadar dualar okusam var mıydı ki benim bu işten kurtuluşum? Yoktu ki...

Her şey gibi oyalanmamın da bir sonu geldi. Hiç istemesem de duamı edip katladım seccadeyi, bir kenara koydum. Hareketlerim bir kaplumbağa ağırlığında yaklaştım yanına. Kıyafetlerini çıkarmış, beni bekliyordu. Bense yolun sonuna geldiğimin artık farkındaydım. Allah şahit ki gönlüm zerre istemiyordu ama başka da çare kalmamıştı bana. Soyundum döküldüm. Bir içliğim kalmıştı üzerimde, o ise çoktan yatağa girmişti. Tam girmeye hazırlanıyordum ki durdurdu beni.

“Dur hele, neylersin?”

Anlamaz ve şaşkın bir şekilde ona bakıyordum.

“Gece soğuk olur. Sobanın da ateşinin sıcaklığı bir yere kadar. Geyin üzerine bir şeyler. Üşütüp hasta olursun maazallah.”

Nasıl minnet edilmez bu adama? Ben ki istemediğim bir şekilde kadınlık yapacağım diye karalar bağlarken o yine her daim olduğu gibi imdadıma yetişmişti. İstese oracıkta beni kadını etmez miydi? Buna muktedir değil miydi? Ama o ne yapmıştı? Ona bahşedilen hakkı elinin tersiyle itmeyi yeğlemişti.

Hiç itiraz etmeden kazağımı sırtıma giyindim, tozlugumu da ayağıma... Çekine çekine kaldırdım yorganı, kıvrıldım en uca. Nefesimi tutmuş bekliyordum. Evet, kadınlık yapmak istemesem de üzerimde tuhaf bir heyecan da yok değildi.

O güne kadar eloğlu el olan, her ne kadar başım sıkıştığında yardımına ilk o koşmuş olsa da, benim için yine de bir eloğluydu. Ama o gece ise kocam, sırdaşım, yol arkadaşım oluvermişti. O yatağın bir ucunda, ben bir ucunda. Sadece heyecanın etkisiyle gürültülü çıkan nefes alıp veriş seslerinden başka bir ses seda yoktu. Bir

zaman öylece durduk. Sonra çekti beni kendine, başımın altından kolunu geçirdi ve sarılışı sıkılaştı. Aha dedim. Adamın da sabrı bir yere kadar. Eh, sonunda nefesine hükmedemeyeceği belliydi. *Ne halt yiyeceğim şimdi*, diye kara kara düşünmeye başlamıştım.

Bu gecenin ve yaşanılacak olan malum olayın bir sonu yoktu. İllaki bir gün gönlünün zinciri kopacak, sabrı tükenip gönlünü eğleyecekti. Erkeğin bu konuda sabırlı olduğu duyulmuş görülmüş bir şey miydi?

Kaskatı kesildim. Ondan gelecek bir hamleyi korka korka bekledim. Bu, av olan tavşanın korkarak olduğu yere sinmesiyle eşdeğer bir korkuydu. Ama beni her defasında tavırları ve hareketleriyle nasıl yanıltıyorsa o gece de yanılttı. Sadece şakağımdan bir öpücük alıp sarılmakla yetindi. Bense *bundan ileriye gider mi*, diye düşünerek iyice sinmiştim yatağa. Gitmedi.

Kulağımın dibinde fısıltıyla konuştu. Beni ürkütmekten, korkutmaktan ödü koparcasına...

“Adile’m, bin yıl düşünsem benim olacağın zerre aklıma gelmezdi. Şükürler olsun ki yaratana, benimsin. Benim yârimsin.” Hani bazen insan donar kalır ya, ben de her kelimesiyle dondum kaldım işte. “Bilirim, gönlün şimcik sevmez beni. Emme seveceği günler de gelecek. Gelmeli hem. Yoksa tek taraflı sevmeyinen ne sen mutlu olursun ne de ben... Zamanla seven mi beni Adile’m, alın mı gönlüne?”

Sever miydim? Hiç sormuş muydum bu soruyu kendime? Gönlümün yaraları hep iyileşsin diye beklerken, daha dadeşilip kanarken yaralı bir gönülle ona karşılık bir sevda yeşerebilir miydi bu kahrolası gönül, hiç bilmiyorum. Onca sözüne karşılık hiçbir şey diyemedim. Belki

incindi, belki kırıldı ama sessiz bir kabullenişle. *Buna da eyvallah*, dediği kesindi.

Sabah erkenden uyandım. Malum, yeni gelindim. Hep beraber ev işlerine koyulduk. Gözler hep üzerimdeydi, çok rahatsız oluyordum. Bu sebepten ne kadar iş varsa hepsini üstlendim ki utancımı bir nebze dindirmeliydim.

Öğlene doğru bir haber getirdi eniştesi Fahri. İsmet'in babası köpürmüş, aramadığı yer kalmamış. *Ortalık iyice karışmadan dönsün*, demiş. İsmet çok öfkelenmişti. *Adile için yer yoksa o evde beni unutun*, dedi. Dayısı bir yandan, eniştesi bir yandan öfkeden kuduran İsmet'i sakinleştirmeye çalıştılar.

“Olur mu heç oğlum öyle şey? Adile gayri senin avradın. Sen nereye, o oraya.”

Eniştenin şaşkınlığı görülmeye değerdi. Sapsarı ağzı bir karış açık, oradakilerin yüzünde oyalandı bakışları bir süre.

“Doğru mu der dayım? Aldın mı nikâhına Adile'yi?”

Bunda ne vardı şaşırarak, hiç bilemiyordum. Ama bunun da elbet bir sebebi varmış.

“Aldım,” dedi gururla İsmet. “Nikâhlı avradım gayrı!”

Ayaklandı enişte. “Haydin oyalanmayın, tipi yolları tutmadan köye dönek!”

Biz de itirazsız ayağa kalktık, ev halkıyla vedalaştık. Enişte atına binmiş, avlunun ortasında bizleri bekliyordu. Ahırdan İsmet'in atını çıkardılar. Önce beni bindirdi, sonra arkama o bindi. Bolca selam ilettiler köydekilere. Ben garibim, hiç tahmin eder miydim ki sona geldiğimiz? Aklımın bir köşesinden geçer miydi? Tuzağa

düşen körpe bir ceylan gibi nasıl gitmiştik? Ah ayaklarım kırılaydı, ben o ata hiç biner miydim?

Geceden kopmuş kıyamet. Köyde aranmadık yer kalmayınca bizim eve de uğramışlar, bir umut İsmet oradadır diye. Annem, avludan bağırış çağırış sesleri gelince sanki benim gidişimden haberi yokmuş da yeni fark etmiş gibi feryat figan çıkmış evden. Avluda karşılaşmışlar, karşılıklı birbirlerini suçlamışlar. *Kızımı kaçırdılar*, diye veryansın etmiş. Köylü ayaklanmış, sesi gürültüyü duyan koşmuş. Duymayan kalmamış kaçtığımızı.

Evden içeri girinceye kadar her şey o kadar sakindi ki zerre şüphe duymadık. Ama kapılar ardımızdan kapanınca babası Allah yarattı demedi, çok kötü dövdü İsmet'i. Sıranın bana gelmesini korkuyla bekledim. Nefretle bakan gözler ve o aşağılayan bakışlar dayanılır gibi değildi. Babası bağırıyor, ağza alınmayacak küfürler ediyordu İsmet'e. İsmet ise geldiği ilk saniye pişman olmuştu. Bir ara bana öyle bir baktı ki o bakışı ömrüm yettiğince unutamam. Mahcup ve üzgündü.

"Elin artığını kendine avrat mı ettin deyyus?"

Bu sözler midemi bulandırdı. Ağzımı tutarak kapıya kadar koştum. Kaçacağımı zannettiler sanırım. Annesi başörtümün üzerinden tuttu saçlarımı, olabildiğince asılıyordu. Dehşetle etrafımdan medet umarcasına bakındım. Nafile bir çabaydı benimki.

"Or*sbuya bak hele, aklmca kaçarak kurtulacak!"

İşte bu sözlerden sonra evdeki kadınlar tarafından feci bir şekilde dövüldüm. Midemde ne varsa hem üzerime hem kilimlere kustum. Berbat bir hâldeydim. İsmet kendi canını unuttu, benim için uğraştı, yalvardı... Herkes sağır olmuştu yakarışlarına.

“Erme ana, gurbanın olam bacım. Gebe Adile, vurmayın. Onun bir suçu günahı yok!” Bu sözlerini bir ben işittim, bir ben duydum.

“Sus ulan deyyus! Duran geldi anlattı her şeyi. Kandırmış ulan bu or*sbu seni de onu da! Oynaşmış ikinizle de! Bebesi senden bile dağal!”

Sonra babası duvardaki tüfeği alıp İsmet’in başına dayadı. Olacakları korkuyla bekliyordum. Odanın ortasında ikimizi de diz çöktürdü. *İşte buradan ölümüz çıkacak*, diye düşünerek bekliyordum.

“Boşa ulan bu kahbeyi! Eğer boşamazsan anam avradım olsun vururum ikinizi de!”

İsmet ağlıyordu başı önünde. Bir süre başında tüfek, öylece bekledi babası. Boşasın beni diye ne küfürler etti ama İsmet, onca lafa söze hiçbir kelime etmedi. Öfkeden kudurmuş gibiydi babası, sonra geçti benim başucuma. Namlunun ucunda başım vardı. Korkudan zangır zangır titriyordum. Elim ayağım boşaldı bir anda.

“Ya şimdi hemen boşarsın ya da gebertirim bunu!”

İsmet, babasının ayaklarına kapandı. Benim için ne çok yalvardı yakardı çaresiz çırpınışlarla... Bir kez bile gözleri yüzüme değmedi. İki eli başının üzerinde acıyla kıvrandı gözlerimin önünde. “Boş ol, boş ol, boş ol...” sözleri yayıldı odanın içine bir anda.

Hangisi daha acıydı benim için? Yediğim dayaklar mı, yoksa İsmet’in sırf benim canıma bir zarar gelmesin diye acı çekerek beni boşaması mı? Evet, canım çok yanıyordu. Yediğim dayaklar bedenime katlanılmaz acılar veriyordu. Ya ruhum? Ah korktuğum gelmemiş miydi başımıza? Ayırmışlardı bizi, hem de öyle böyle değil. Kulaklarımla

duydum ya, gözlerimle gördüm ya, bundan daha acı bir şey yoktu gözümde. Parçalasalardı beni oracıkta, etlerimi lime lime etselerdi ama bize bu kötülüğü yapmasalardı.

Tam da her şey düzeldi demiştim. Ahmak kafam! Düzelen hiçbir şey yoktu, aksine tuzağa düşmüştük. Bilsedydik tıpış tıpış gelir miydik? Saf saf affettiler bizi sanmıştık. Kendi ayaklarımızla kendi sonumuza buyur edilmiştik. En çok da buna yarıyor ya yüreğim. Evliliğim sadece bir gece sürmüştü. Hâlbuki ben bir ömür sürer sanıyordum. Ne aptallık değil mi? Yine yanıldım.

İsmet'in beni boşamasının ardından şakağımdaki soğuk metal indi yere. Saniyeler önce korkudan tir tir titreyen ben rahatlamış mıydım? O anki hissettiklerim, o namlunun ucunda olmaktan daha beterdi. Çaresizlik... Ah ne menem bir dert! Yine ortalarda rezil rüsva kalmıştım. Bu sefer elimden tutan merhametli bir İsmet de yoktu. Bundan sonra ne olacaktı, bana ne yapacaklardı, hiç kestiremiyordum.

"Atın bu kahbeyi samanlığa, evimizin beti bereketi kalmadı! Haber salın, anası gelsin götürsün sonra da!"

Donmuştum sanki. Ellerimde bir gram can kalmamıştı. Ya ayaklarım? Onlarsa benden bağımsız hareket ediyorlardı. Kimdi beni dışarı sürükleyen? Buz gibi havada çamurlara bata çıka, bazen çekiştirerek bazen de itekleyerek attılar kapkaranlık samanlığa. Korkuyordum karanlıktan, işte o an aklî melekelerim çalıştı. Üzerimden sürgüsü çekilen ahşap kanatlı kapıya koştum. Olabildiğince yumrukladım, yalvardım, beni o izbe karanlık yerden çıkarmaları için. Nafile bir çabaydı benimki. Ne sesimi duydular ne de bana acıyıp oradan çıkardılar.

Ayaklarımda ayakkabım dahi yoktu. Üşüyordum, korkuyordum.

O karanlıkta bir başıma korkularımın koynunda ne kadar kıvrılıp kaldım, hiç bilmiyorum. Gıcırtyla açıldı kapı. Bense yine beni dövecekler diye korkuyla olduğum yerde küçüldükçe küçüldüm, iyice sindim.

“Nirde yavrum, guzum nirde?”

Bir feryat gibiydi annemin sesi. Nasıl tüm korkularımdan sıyrıldım hemencecik. Sanki saniyeler önce korkudan ödü kopan o ürkek kız ben değildim. Güvendi annemin sesi, huzurdu... Ama o güvenli sese karşılık verecek cesareti kendimde bulamadım. Lal oldum sanki.

“Gir, işte içerde!”

Adım adım uçarcasına bana yaklaşıyordu annem. Bir utandım, bir utandım ki o hâlde, *annemin gözlerinin önünde olmaktan ölsem daha iyiydi*, dedim.

Bir *yavrum* deyişi vardı, kulaklarımdan hiç silinmez. Sarılıp beni kaldırdı sindiğim yerden. Yürümeye yeni başlayan bir bebek gibiydim, yürüyemiyordum. Ayaklarım benden bağımsız paytak bir şekilde hareket ediyordu. Annem bir şeyler söylüyordu ama duymuyor muydum algılamıyor muydum, hiç bilmiyorum. Ben bende değildim o an... Bedenimin tüm ağırlarına rağmen elim bir ara karnıma uzandı, dokundum, bir hareketlilik beklediysen de o an kıpırdanma hissedemedim. Hem kendim için hem de bebeğim için endişeliydim.

Akşam olmak üzereydi, buz gibi bir hava çarptı yüzüme. Sonra soğğun etkisini tüm vücudumda hissettim. Bayılan bir insanı soğuk suyla ayıltmayla eşdeğer bir şeydi bu soğğun yüzümdeki etkisi. Aklımdaki paramparça

anlar bir bir yerine oturmuştu sanki. O an yaşadıklarım, orada bulunma nedenim, her şey netti artık. Yediğim dayaklar, İsmet'in beni çaresizce boşamak zorunda kalması, bunlar değildi beni utandıran. Artık tüm çıplaklığıyla annem de öğrenmiş ya da öğrenecekti gerçekleri. İşte tam da bu utandırıyordu beni. Bunca zaman saklamıştım ama gerçeğin er ya da geç ortaya çıkmak gibi kötü bir huyu vardı. Bundan kaçış yoktu.

Köyün içindeki yoldan değil de köyün dışından, dağ yolundan eve götürdü beni annem. Ne büyük bir utanç yaşatmıştım anneme! Eskiden koltuğunun altında gururla salına salına taşıyan annem, bugün utanarak taşımıştı beni. Böyle düşününce kahroluyordum.

Ev sıcacıktı, soba gürül gürül yanıyordu. Sobanın yanı başında soydu yırtılmış, kirlenmiş urbalarımı. Titrek ellerle çözdü örgülü saçlarımı. Acıyor muydu bana? Sessiz sessiz ağladı. Yanaklarından yaşlar akarken içim gitti o yaşları silmek için ama yapamadım.

Sedirin bir köşesi kapı gibi menteşeliydi. Üzerindeki minderleri alıp koydu bir kenara. Sedirin menteşeli eklemesini açtı, altı musluktu. Kışın banyomuzu evin köşesindeki gizli musluktan yapardık. Suyumu ılıklaştırdı, çimdirdi beni. Ben bir hayal âleminde yaşıyordum sanki. Üzerimi giyindirdi, sedire açtığı yatağın içinde yatırdı.

Ben zannediyoordum ki annem bağırarak, çağırarak, bu da yetmeyecek, hırsını yenemeyip bir güzel dövecek... Yine yanılmak düşmüştü benim payıma. *Zaten döven dövmüş, söven sövmüş, bir de ben etmeyim mi*, diyordu acaba? En nazlım insan da olsa böylesi bir durumda sakın kalamaz, öfkesini kusardı. Ama annem ne yaşıyorsa yüreğinin derinliklerinde yaşıyordu. Gönlüm istiyordu ki

böyle sakın kalmasın, bağıracaksa bağırsın, dövcekse o da dövsün... Bu sakinliği ürkütüyordu beni.

Çorba ısıtıp getirdi, kendi elleriyle yedirdi. Yine konuşmuyordu benimle. O an kendisiyle mücadele ettiğini biliyordum. Esasında yüreğinde ne fırtınalar ne kasırgalar esiyordu da belli etmiyordu. Üç dört kaşık ya içtim ya içmedim çorbadan, boğazıma dizildi sanki. İçmek istemeyince sobanın yanına götürüp bıraktı tepsiyi. Sonra hiç ummadığım bir şekilde kıvrıldı yanıma, kucakladı beni. Benim kollarımsa karnımdaydı, o an belli belirsiz kıpırdanma oldu, derin bir nefes aldım. Ensemde de annemin nefesi, birden konuşmaya başladı.

“Senin başını o adı batasınca Duran iti yaktı dağal mı gınalı guzum? İsmet’i sevdiğinden dağal, gurtuluş olarak bellediğinden ona gittin, öyle dağal mı Adile’m?”

Yatağın içinde kaskatı kasılıp kaldım. Bilerek mi di-yordu ya da hissederek mi, hiç bilmiyordum. Ağladım bir zaman. Annemin gözyaşları hiç durmamıştı. Annem benim için, ben başıma gelen felaketler için ağladım.

“Ben kim ne derse desin bir sana inanırım, de bana Adile, o it mi yaktı başını? *İsmet senin dengin değil dediğimde* de yanılmadım ben emme ahlım uçasınca, ahlıma gelmedi bir fenalık!”

O gece çok ağladık. Derdimiz, kederimiz birdi. Yaşadığım hiçbir şeyi anlatamadım. Bir *he* demek yetmişti. Ağlayarak uykunun kollarına sarıldık. Kâbustan da beter bir günü ardımızda bırakmıştık, bundan sonrası korkutuyordu bizi. Tüm köy biliyordu artık benim ne fingirdek ne oynak olduğumu. Ben ne fettan biriydim ki iki erkek de az gelmişti bana.

O geceden sonra başladı çakal sürüsü gibi evin kıyısında köşesinde dolaşmaları, naralar atmaları. “Herkes şappur şuppur, bize gelince ya Rabbi şükür! Gız Adile, göster bir kerecik gül yüzünü!”

Ben yollu değildim ama onlar öyle olmamı istiyorlardı. Bir keresinde öyle ileri gittiler ki kapıyı yumrukladılar. Canımıza tak etmişti. Annem zaten o malum günden sonra beni hiç dışarı göndermedi. Ahıra dahi gitmiyordum. Ucuz pahalı tüm malları, hayvanları sattırdı. Kümesteki tavuklara varıncaya kadar hiçbir şey kalmadı.

Annemin de sabrı taştı. Babamdan kalma tüfeği kap-tığı gibi pencereden bir iki kez ateş açtı havaya. Kaçtılar üç beş kişi. Ben korkuyla daha ne yapabilirler diye bekliyordum. Onlar gidince annem tüfeği duvara astı, oturdu yanıma.

“Gayrı yaşanmaz buralarda. Gidek buralardan. Nalet olsun, insanlıktan çıkmış bu köpoğlu köpekler. Bir gün kapıyı bacayı kırıp başımıza çökecekler deyin de korkuyom. Her şey umulur bu uçkuru gevşeklerden!”

Gitmek... Nereye giderdik kadın başımıza, aklım almadı. Ne annem yol bilirdi ne de ben. Ama öte yandan da gitmek bizim için bir kurtuluştı. Bize başka çare bırakmamışlardı. Bekârı da dolaşıyordu kapımızda evlisi de... Kadınlar desen bin beter, çeşmeden su dahi vermiyorlardı. Günlerce soba üzerinde kar sularını eritip kullandığımız olmuştu ama sabrın da bir sonu vardı. Kendi evimize sığamaz olmuştuk. Gitmek, en hayırlı şeydi bizim için.

Kaç gün geçti, kaç hafta geçti, hiç bilmedim. Ben hep o günde takılı kaldım. İsmet’in beni boşadığı, ikimizin de kolumuzun kanadımızın kırılı kaldığı günde... İnsan

sonunu bilemiyor ki. Tahmin etseydik ya da içimize bir fenalık düşseydi gelmezdik. *Ama bir kere atmıştı zarlarını kader, elden bir şey gelmezdi.*

Her gün, her gece korkarak yaşıyorduk. Annem evden kesinlikle dışarı çıkmamı istemiyordu. Korkuyordu benden ötürü. Adı eksik eteğe çıkmış, fettan, cümle erkeklerin hülyası, tadımlık biriydim. Dağa kaldırılmamdan ölesiye korkuyordu. Bunca yıldır hiçbir kötülüğünü görmediğimiz, en ufak ahlaksız sözlerine maruz kalmadığımız köyümüzün adamlarının edepsiz laflarına maruz kalmak zorumuza gidiyordu. Damgalamışlardı ya bir kere beni, bitmişti o iş. Ötesi berisi sorgulanamazdı. Tarlasında çalıştığım, hitabında ağabey dediğim, karşılığında bacı diyenler şimdi etimin peşinde dolaşır olmuşlardı. Gündüz neyse de gece uyumaktan, uyuyakalmaktan ödümüz kopuyordu.

Bir bizi diyen, bize arka çıkan Sadık emmi vardı. Onu da zor bela annem ikna etmişti de şehre kadar arabasıyla bırakıp kimseye görülmeden köye dönecekti. Bizi götürmek için yolların açılmasını bekliyordu. Bir yandan da arabası yolda kalır, birilerine yakalanırız diye korkuyordu.

Azaptan beterdi kendi evimizde korkuyla yaşamak!

Bir gece, yine uyumamak için oturduk annemle yan yana. Annem tedbiren duvarda asılı tüfeğe yakın otururdu, olur da yine azıp kurup kapımıza dayanırlar diye. Gecenin çok geç saatiydi. Uyumamak için göz kapaklarımla büyük bir mücadeleye girmiştım. Ha uyudum ha uyuyacaktım neredeyse... Bir şangırtı koptu. Korkuyla anneme seslendim. Hızla ayağa kalktı, tüfeğe uzanacak gibi oldu. Eli değdi değmedi boylu boyunca yere düştü

annem. Korkuyla ne yapacağımı bilemedim. Dışarda edepsiz naralar, içeride yerde yüreğini tutarak çırpınan annem... Ağlayarak annemin üzerine eğildim.

Kışın başlarında bir horoz kestirmiştik komşuya, tıpkı o horoz gibi çırpınıyordu annem. Bense çaresizce ağlıyor, feryat figan ona sesleniyordum. Sonra hareketleri yavaşladı ve bir anda hareketsiz kaldı. Dehşet içindeydim, annem hareket etmiyordu. Korkuyla başımı eğip kalbini dinledim. O tık tık atan güzel yüreği atmıyordu. Annem ölmüş olamazdı. Beni bir başıma çakal sürüsünün içinde bırakmış olamazdı. Bizim hayalimiz vardı. Yollar açıldığında yeni bir hayat kuracaktık. Yeni bir düzenimiz olacaktı. Kimse bize ilişmeyecekti artık. Korkuyla duvarın dibine gerisin geri kaçtım. Ölmüştü annem! Oracıkta, gözlerimin önünde öylece can vermişti ve benim elimden zerre bir şey gelmemişti. Bir zaman ağladım duvarın dibinde.

Kimseden yardım isteyemiyordum. Daha dakikalar önce camımız kırılmış, edepsiz sözleri kulağımla işitiştim. Dışarı çıkmam demek, o çakalların ortasına düşmem demekti. Bir kez daha annemin başucuna gittim. Ellerim yüzüne dokundu, sarılıp ağladım. Vücudu zamanla sıcaklığını kaybediyordu. Kendi baş örtüsüyle annemin çenesini bağladım. Üzerine bir bıçak bırakarak battaniyeyle üzerini örttüm.

Bir evlat için ne kadar zordu, kendi elleriyle annesinin çenesini bağlamak ve başında beklemek... Yapayalnızdım, bir başıma kalmıştım. Her şey bir yana da annesizlik çok zormuş. Onu kaybettiğimin saniyesinde yokluğunu hissetmek pek kötüydü. Yoktu, yanımda dağ gibi duran annem!

Abdest aldım, başucunda uzun uzun dualar okudum. Ruhunun huzura ermesi için dualar ettim. Sabah ezanı okunurken Kur'an-ı Kerim'i kapattım. Cenazesini toprağa vermek için kimden yardım istemeliydim, bilemedim. Aklıma aile dostumuz, her daim yardımımıza koşan Sadık emmiden başkası gelmedi. Tüm korkularıma rağmen Sadık emmiyi bulmak için evden çıktım. Karlara bata çıka gittim evlerine. Telaşla kapıyı çaldım, gelini açtı. Camiye gitmiş Sadık emmi. Kapının önünde balkonda bekledim. Ne ne için geldiğimi sormuştu gelin ne de buyur etmişti. Bir zaman sonra Sadık emmi geldi.

“Neylersin Adile burada, içeri neye girmedin?”

Boğazım düğüm düğüm oldu. Ağlamaya başladım.

“Anam,” dedim. “Öldü gece!”

“Hay Allah! Gel yavrum gel, gir hele içeri. Üşümüştün de hem. Isın eccik, bir şeyler yiyek, bir hâl çaresine baharık sonra.”

Girmemek için ısrar ettiysem de Sadık emminin hatırına girdim. Sobanın yanı başında çekinerek bekledim. Senelerdir girip çıktığım bu evde bile istenmediğimi hissetmek beni kahretti. Sofraya konan düğ aşısı boğazıma dizildi âdeta. Bir kaşık yutmaya çalıştım, ikincisi yok geçmedi. Çekildim kenara. Sadık emmi yemem için ısrar ettiyse de geçmedim sofraya.

Yemeğini yedikten sonra sofradan kalktı Sadık emmi. Oğullarının birini köye, diğerini de hocaya haber vermeye, geliniyle karısını da kadınlara haber salmaya gönderdi. Cenazemize dahi kimse gelmedi, pek zoruma gitti. Annem bir garip kadındı, ne etmişti ki bu köylüye, böyle vefasızlık ediyorlardı?

“Üzme canını kız Adile. Ben varım. Ahretliğimi ben yıkarım da kefenlerim de,” dedi Sadık emminin karısı.

Annemin cenazesini ebediyete, muhtar Salih emmi, köyümüzün hocası, Sadık emmi ve onun ailesiyle beraber uğurladık. Nasıl zor olmuştu annemden ayrılmak, nasıl koparmışlardı buz gibi toprağından! Sadık emminin karısı koluma girip mezarlıktan çıkardı beni. Ben bende değildim.

Ardımdan gelini, kızı fısıldaşıyordu. “Yazık fukaraya, anası da yoh gayrı.”

“Ne yazığı? Anası bunun yüzünden, kahrından öldü!”

“Öyle deme yenge, zati hastaydı İraz bacı. Yaşadıkları kolay şeyler mi?”

Sadık emminin karısı ardını dönüp payladı onları.

“Susun gayrı, edepsizleşmen!”

Eve kadar bıraktılar beni. Sonrasında yine bir başıma kalmıştım. O dört odadan ve geniş hayattan ibaret olan evimiz, bana kocaman gelmeye başlamıştı. Evin her köşesinde, kıyısında anneme ait izler aradım. Bana sarılışı, *yavrum* deyişi burnumda tüter oldu. Daha önceki gece pencerenin çaprazındaki duvarın dibinde koyun koyuna sarılmış oturuyorduk. Ben anneme doyamadan ölüm aldı götürdü. Ne ani olmuştu bu ayrılık? Biçare, yapayalnız, bir başıma kalmıştım. Kendi gölgemden dahi korkarken ne edecektim bir başıma koca evde?

Akşama doğru sinilerle yemek ve su getirdi Sadık emminin karısıyla kızı. Uzun uzun teselli edici sözler söyledi. Her sözü beni teselli etmek yerine yaralarımı deşti. Gideceği zaman, “Bir şeye neye ihtiyacın olursa çekinmeden söyle,” dedi. Başımı salladım *olur* manasında.

“Kapını bacanı da eyice kilitle. Aha o kırılan cama bir naylon ne geçir, ev buz gibi. Sadık emmin köylüyle gonaştı, sana ilişmeyecekler emme sen yine de tedbiri elden bırakma e mi? Yarın da camın ölçülerini alır emmin, tak-tırır.”

“Sağ olasın yenge.”

“Hayde sağlıcakla kal.”

Onlar gidince kapıyı kilitleyip odaya geçtim. Sedirin altından bir gübre naylonu çıkardım, cama geçirdim. Rüzgâr naylonla temas ettiğinde tuhaf sesler çıkıyordu. Bu sesler bile beni çok korkutuyordu. Sobanın yanına oturdum, sıcak vücuduma temas ettikçe gevşedim. Sadık emminin karısının getirdiği tepsi tam karşımda duruyordu. Hiç ilişmedim. Saatler geçti.

Ağzıma hiçbir lokma girmediği için gücüm ferim tükenmişti. Oturduğum yerden kalkacak gücü kendimde bulamadım. Sonra yavrumu düşünerek tepsiyi önüme çektim. Koca bir sahan pirinç pilavı, üzerinde tavuk eti, yoğurt, kırmızı mercimek çorbası vardı. Çorba soğuyup koyu bir kıvam almıştı. Sobanın üzerine koydum, azıcık ısındı, zorlayarak kaşıkladım.

O esnada bir ses duyar gibi oldum. Elimdeki kaşık korkuyla siniye düştü. Hareketsiz kalakaldım. Yanılmamıştım, kapının önünde biri vardı. Korkuyla ayağa kalktım. Kapıyı kilitlemiştim ama o korkuyla emin olmadım. Hayata çıkıp ürkererek kapıya yaklaştım. Sürgüsü çekiliydi. Anahtarı kontrol ettim, kitliydi.

“Adile?”

Olduğum yerden sıçradım korkuyla. Kapının ardında olduğumu biliyordu.

“Adile benim. İsmet ben.”

Açıp açmakta kararsız kaldım. Ama o ısrarla kapıyı açmam için yalvarıyor, önemli olduğunu söylüyordu. En sonunda kapıyı açtım, hızla içeri girdi. Perişandı hâli. Yürümekte zorluk çekiyordu, sağ ayağı da aksıyordu. Oturma odasına geçti, ben de onun peşinden gittim. Gözleri ortalıktaki tepside takılı kaldı.

“Yemek mi yiyin?”

“Yok, yedim. Öyle kaldı ortada.”

“Hiç dokunmamışsın yemeklere.”

“Canım istemiyo ki.”

Bir iç çekti. Söyleyecekleri zordu onun için.

“Başın sağ olsun. Duyunca çok üzüldüm.”

“Sağ ol.”

“Kızgın mısın bana Adile?”

Kızgın mıydım? Hiç düşünmemiştim ki bunu. O mecbur kaldığı için boşamıştı beni. Bunun için bir kızgınlığım yoktu.

“Değilim.”

“Sana bir şey olacak diye korktum, ben ondan...”

Sesi nasıl da titriyordu!

“Sen olması gerekeni yaptın, üzme kendini. Bizim olmayacağımız baştan belli değil miydi?”

“Tüm suç benim. İnandım, affettiler sandım, ondan seni de buraya sürükledim. Affet Adile. Kahroluyom düşündükçe...”

“Üzme kendini, olan oldu.”

Bir süre konuşmadık. Sessizliğe neredeyse alışmıştım. Onun yanımda olması, bu evde yalnız olmadığımı bilmek huzurluydu.

“Bir yol buldum.”

“Ne yolu?”

“İraz Ana’nın verdiği paralar yanımda. Seni buradan kaçıracağım, kurtulacaksın sana yapılanlardan. Eğer buradan gidersen gayrı kimse sana kötü söz edemez. Kimse kapıda it gibi dolaşmaz. Kimse camını taşlamaz, ne diyon, ha Adile?”

Kaçmak... Hayatımda neleri değiştirebilirdi, bilmiyordum. Esasen cesaretim yoktu. Yanımda annem olsa neyse, korka korka da olsa buna bir cesaret katlanırdım ama annem yoktu ki yanımda. Bir başıma olmak, hayatın kıyısından köşesinden tutunamamak ürkütüyordu beni. Yok, benim yapabileceğim bir şey değildi. *Bir insana korkuyu öğretmişlerse o insan kolay kolay sindiği yerden başını çıkaramazdı.* Ben de öyleydim. Her yaşadığım olay, korkuyla çepeçevre sarıp sarmalamıştı tüm benliğimi.

“Ne diyon, aklına yattı mı?”

“Yoh,” dedim. “Ben korkuyom. Bu evden çıktığım an peşime düşerler!”

Korkma, ben yanımdayım, falan der zannetmiştim. Demedi.

“Eğer burada durmaya devam edersen başına geleceklere herkes seyirci kalacak. Sana ne kötülük yaparlarsa yapsınlar, kimse suçlu görülmeyecek. Tek suçlu sen olacaksın Adile. İnsan bile bile neye kendine zulmeder, heç bilmem. Bu ettiğin yalnız sana zulüm, bilesin!”

Ağlamaya başladım. “Yanımda yine olacak mısınız?”

Yutkundu. Bakışlarını benden öteye çevirdi. Bu hareketi tüm güvenimi yerle yeksan etti. Yine bir başıma mı kalmıştım? Çaresizlik usulca ulaştı başucuma, *üzülme ben varım* dercesine...

“Benim senin yanında olmamın gayrı imkânı yoh Adile. Ah seni nasıl sevdi bu kahrolası yüreğim. Bir bilsen... Emme mecburum artık başkasına... Tek elimden gelen, seni bu köyden çıkarabilmek, başka bir şey gelmiyo elimden, inan ki...”

Onca sözünün arasından tek seçtiğim, *başkasına mecburum* oldu. Ne demek istemişti? Ya da aklıma gelen, o korktuğum cevabı kondurmak istemedim. Gönlüm sevmiyordu İsmet’i ama büyük bir minnet ve güven duyuyordum ona. Dağ gibi istediğim vakit sırtımı dayayabileceğim, ulu ağaçlar gibi gölgesinden istifade edebileceğim, mert bir delikanlıydı. Daha açık konuşsun diye üsteledim.

“Niye benle gelmiyon gayrı? Bitti mi yüreğindeki bana olan sevdan?”

“Gelemem,” dedi. O çaresizliği öyle bir yansıtıyordu ki sesi. Bense küçük bir çocuğun çaresiz inadı gibi ha bire benimle gelsin, beni yine koruyup kollasın istiyordum.

“Ben sensiz bir başıma neylerim, heç düşündün mü? Yol bilmem, iz bilmem. Gittiğim yerde buradan daha beteri gelirse ya başıma, bunları da hesap ettin mi?”

“Deme öyle...” O da ağlıyordu artık. “Evde beni bekleyen gayrı bir avradım var Adile.”

Sanki biri ayağıma çelme takmıştı da sert bir şekilde yere düşmüştüm.

“Ne ara?” dedim bir fısıltı gibi. Gönlüm inanmak istemiyordu. Son dayanağımı da kaybettiğimi kabullenmek pek zordu.

“Sen eve döndükten dört gün sonra civar köylerden kimsesiz bir kız bakmaya başladılar. Buldular da. Babası yetmiş yaşlarında, anası öleli çok oluyomuş. Babam kesenin ağzını açıp vermiş başlık parasını, almış gelmiş kızı. Senden boşanmam nasıl tekme tokat olduysa o kızı nikâhıma almam da öyle dayanın korkusuna oldu.”

Hafifçe başını kaldırıp bana baktı. Bense hâlâ duyduklarıma inanamıyordum. Öte yandan nasıl da şaşkındım. Baba zoruyla evlenen çok kıza şahit olmuşum ama bir erkeğin dayakla sindirilerek evlendiğini duymak öyle şaşırtıcı bir durumdu ki anlatamam.

“Allah mutlu mesut etsin. Senin mutlu olduğunu, yuvanda saadetle yaşadığını bilmek isterim. İnşallah çok mutlu olursun. Üzme karını, e mi?”

“Adile, canım daha da acısın diye mi dersin? Seni nasıl sevdiğimi bilmez gibi. Bir gönle iki sevda nasıl sıvar? Puşt muyum ben?”

“Vallahi senin iyiliğini istediğim için dedim. Çıkar at o gönlünden beni. Yazık değil mi elin kızına? Yazık, o da benim gibi kimsesiz, garibanın tekiymiş. Çok sev garını. Bu hayatta hiç kimse senin kadar sevemez onu. Kim ne kadar iteler ezerse kötülüğüyle canı bir o kadar az yanar. Bilir ki dağ gibi eri var, sevdası var. Her şeyin üstesinden geleceğini zanneder. Emme sen de o garibana benim yüzümden yüz çevirirsen her günü azaptan beter olur.”

Buruk bir tebessüm yüzüne geldi oturdu. “Sen ne eyi galplisin, ha Adile?”

“Boş ver beni, yoluna bah!”

“Ahlım fikrim hep sende olunca yoluma bakmam mümkün dağal. Her gün içimi yiyip duruyor, kapıda it gibi dolaşıp duranlar. Bir gün gözünü karartıp, evi basıp sana bir kötülük ne ederler diye ödüm gopuyo!”

“Eyi, senin dediğin gibim olsun gideyim. Senin de gönlün huzura ersin emme köyden çıkıncaya gadar yanımdan ayrılmah yoh!”

“Yoh, ayrılmam,” dedi.

Yüzünde bir rahatlamışlık hasıl oldu, vicdan yapıyordu bana karşı. Koruyup kollamaya gücü de yetmeyince neylesin, babayığitliğini yapıp son bir kez daha beni korumak istiyordu. Nasıl gideceğimi, yanıma ne alacağımı anlatıp gitti. Yine yalnız kalmıştım.

Sırtımı duvara dayayıp uzun uzun düşündüm. Yeni bir hayat... Bu defa yalnız, bir başıma olacaktım. İsmet’in de dediği gibi düzenimi de kurarsam her şey daha kolay olacaktı. Şehirde kadınlar da çalışıyormuş, para kazanıyorlarmış. Fabrikalar, konfeksiyonlar kum gibi kadın kaynıyormuş. *Sen sanki çalışmadın mı kız Adile*, dedim kendime. Çalışırsın, aslanlar gibi de ekmeğini kazanırsın. Bu fikir bir güzel aklıma yattı. Yarın ilk iş, evde ne kadar para vardı, beni ne kadar idare ederdi onu hesaplayacağımı bir güzel aklıma yazdım.

Koca şehirlerde ha deyince de iş bulup bulmamak belli değildi. Sonuçta yaşamak için de bir eve, evin içini döşemek için de eşyalara ihtiyaç vardı. Bir nebze huzurluydum. Yeni bir hayat, hem de tertemiz olanından... Bu düşünceler mutlu ediyordu beni. Öte yandan İsmet’in de bir yolunu gözleyen olunca ona karşı hissettiğim üzüntü biraz olsun dinmişti. Gün gelir severdi karısını, kim bilir?

Ertesi gün Sadık emmi kırılan camın ölçülerini aldı. İkinci vakti gelip taktı. Eksiğimi gediğimi sordu, hiçbir eksikim yoktu. Ona bile bir veda edememek vicdanımı sızlattıyordu. Hâlbuki adamın ne çok iyiliği vardı üzerimde.

İki gün sonra gece vakti yine geldi İsmet. Köyden ilçe pazarına hayvan götüren kamyonun arkasına saklayıp gönderecekti beni. Yanıma bir iki parça kıyafet alıp çıktım yola. Çok fazla bir şey almamı istemedi İsmet, ayak bağı olmasın diye. Nasıl olsa param vardı bolca, ne gerekiyorsa alırmışım şehirden. Ama sağ salım köyden çıkmak gerekiyordu öncelikle.

Köyün çıkışında köhne bir evin köşesinde, pusuda bekledik. İsmet, ne yapmam gerektiğini iyice anlatmıştı. O, kamyonun önüne geçecekti pazara gitmek için. Yer varsa alacaklardı, yer yoksa azıcık kamyoncuyu lafa tutacak, benim kamyonun arkasına binmem için vakit oluşturacaktı. Ondan sonrasında yollarımız ayrılıyordu, helalleştik. O yolda beklemeye koyuldu, ben de kuytuda bekledim.

Çok geçmeden beklediğimiz hayvan kamyonu göründü. İsmet koşup geçti önüne. Kamyonun arka kasası tam çaprazıma denk gelmişti. Yüreğim ağzımda atarak yavaşlayıp duran kamyonu yavaşça yaklaştım. Ses çıkarmadan arka kasaya saklandım. Gün aydınlanmamıştı. Karanlık bana siper olmuştu. Bu duruma için için seviyordum.

“Bu zamanınız hayır olsun dayı, yer var mı?”

Kulağım ön tarafta, dinliyordum konuşmalarını.

“Yok yer oğul. Arka kasada hayvanların içinde giderim dersen geç arkaya.”

“Sağ olasın dayı, pazara giden araba neyim olursa onunla gideyim.”

Anladığım kadarıyla gelmeyecekti. Kamyon büyük bir homurtuyla çalıştı. İsmet’in yanından geçip gittik. El sallayışı kaldı bir hatırımda.

Gözüm geçtiğimiz yollardaydı. Müsait bir yer bulunca zıplayıp inecektim, yoksa olası bir aksilikte yakalanırdım. İlçeye yaklaştıkça korkmaya başladım. Yüreğim öyle delice atıyordu ki elimle bastırıyordum.

Hayvan pazarı, türlü öteberi satılan pazarın gerisindeydi. Hayvan pazarına gitmek için pazarın içinden geçmek gerekiyordu. Öte yandan hayvan pazarına, köylerden saat üç dört gibi çıkılır, hayvanlar için satılacak yer belirlenirdi. Normal pazar, hayvan pazarına göre geç kurulurdu. Sabahın ilk ışıklarıyla tezgâhlar yavaş yavaş açılır, müşterinin gelmesi beklenirdi.

Hava yavaştan aydınlanıyordu. Dükkânların sık olduğu yeri gözüme kestirip aşağıya atladım. Hemen ara sokağa koştum, olur ya beni fark ederse kim olduğum bilinmesin diye. Binaların köşesinden baktım, kamyon yoluna devam ediyordu. Fark etmemişlerdi beni. Başörtümü bozdum ve burnumun üzerinden kapatarak sadece gözlerim açıkta kalacak şekilde yaşmağımı yaptım. Omuzlarımin üzerindeki, annemden yadigâr atkıyı başıma örttüm. Daha da kimse dikkatli bakmadıkça tanıyamazdı beni.

Otobüslerin kalktığı yere kadar yürüdüm. Biletimi alıp otobüsün kalkacağı vakti gözlemeye koyuldum. Böyle oturmuş beklerken vakit geçmek bilmiyordu. Köyden birine yakalanırım diye korkuyordum da. Saatler ilerledikçe yanımdan yöremden insanlar akın akın

yürüyüp geçtikçe daha çok korktum. Kaç defa gidip otobüsün saatini sorduğum oldu.

Otobüse binerken içim kıpır kıpırdı, tüm korkularım tuhaf bir şekilde buhar olup uçmuştu sanki. Koltuğuma yerleşirken de tedbiri elden bırakmadım. Yüzüm iyice örtülüydü. En arka koltukta oturuyordum. Yanıma çocuklu bir kadın oturdu. Yol boyunca benimle konuşmaya çalıştı, bense hep onu geçiştirdim. Yol uzadıkça yorgunluğum kendini iyice hatırlatır oldu. Uyumuş kalmışım. Uyandığımda çocuklu kadın yoktu. *Gitti kurtuldum*, dedim içimden.

Uzun bir yolculuğun ardından otobüsten indim. Koca şehir yeni hayatım için ayaklarımın altında duruyordu tüm azametiyle. Mutluydum. Sonra iyice acıktığımı hissettim. Yanımdan yöremden sokak satıcıları geçiyordu. Birini durdurdum; yuvarlak, ortası delikli çörek gibi bir şey satıyordu. İki kat elbisemin olduğu bohçamı kucağımda topladım, içinden para kesemi almak için elimi bohçaya attım. Neye uğradığımı bilemedim. Yoktu, kesem bohçada yoktu. *Düşürdüm mü*, diye düşünerek deli gibi geçtiğim yollardan koştum. Yoktu, hiçbir yerde yoktu. Otobüsten indiğim yere kadar gittim. Ne benim bindiğim otobüs ne de para kesem, hiçbirini bulamadım.

Bilmediğim, tanımadığım sokaklarda dolaştım durdum. Bir şeyden çok emindim ki bohçamdaki para kesemi düşürmedim çünkü buna imkân yoktu. Kesemi elbiselerimin arasına koymuştum ve bohçamın beceklerinin düğümleri çözülmeden o kesenin düşmesine imkân yoktu. Sonradan hatırıma gelmişti ki otobüste yanıma oturan kadının, uyuyakaldığımda ortadan kaybolması hayra alamet değildi. Günahı boynuna, kim bilir keseyi

alıp inmişti otobüsten. Bense uyuyakaldığım için derin bir pişmanlık yaşıyordum. Ne edecektim ben? Yeni bir hayat kurmak da hayal olmuştu. Açlıktan ölecek gibi oldum. Bu duruma daha fazla dayanamadım. Çaresizlik, insana yapmam dediği ne varsa yaptırıyormuş. O gün bunu çok iyi anladım.

Vakti zamanında Duran'ın suratıma attığı paraları yanıma alıp koynumda saklamıştım ki düştüğüm oyunu, hayatım her ne konuma gelirse gelsin ömür billah unutmamaktı niyetim. Ama şimdi başka çarem yoktu, ihtiyacım vardı o paraya. Elim istemsizce boynuma gitti, sonra elimi kararsızca geri çektim. Bu durum birkaç kez devam etti. O paraları harcarsam Duran'ın bana yaptıklarını unuturum diye korkuyordum. Ya da böyle düşünererek kendimi mi kandırıyordum, bilmiyordum.

Midem sesli bir şekilde guruldayınca çaresizce çıkardım boynumdan paraları. Beni ne kadar idare ederdi, hiç bilmiyordum. Biraz yürüdüm. Karşıma çıkan ilk sokak satıcısından adına simit denilen, ortası delikli hamur işini alıp açlığını bastırmaya çalıştım. Satıcıdan öğrendiğime göre köşeyi dönüp dümdüz ilerleyince karşıma bir otel çıkacakmış, satıcının dediğine uydum. Bazen sorarak bazen de yolu takip ederek buldum oteli.

Döküntü bir yerdi. Orada beş gün kaldım, daha fazlasına param yetmedi. O beş gün içinde otelin yakınlarında iş aradım. İş vardı ama benim gibi hiçbir işte tecrübesi olmayana iş yoktu. Sanki millet doğar doğmaz tecrübe kazanıyordu. Kimi dilenci sandı, dükkânına bile yaklaştırmadan kovdu.

Hazıra dağ dayanmazdı, bendeki paralar da suyunu çekince ayrıldım otelden. İş de bulamamanın çaresizliğiyle

ilk defa sokaklarda yatmak zorunda kalmıştım. *Avare* avare dolaştım sokaklarda. Ne yapacağımı bilmez *bir* şekilde dolandım durdum bir zaman... Sonra bir *terzi* dükkânının önündeki kaldırıma çöküp oturdum bitkin bir şekilde. Dolaşıp durmaktan yorulmuştum. Uzun bir süre orada kalmış olmalıyım ki dükkân sahibi kadın yanıma geldi. O da beni kovacak zannettim ama keşke kovsaymış.

Güler yüzlü, etine dolgun, bozuk Türkçesiyle konuşmaya başladı. Bense hayretle yüzüne bakakaldım.

“Buranin yabancisisin galiba?” diye sordu.

Ama o *galiba*, nasıl tuhaf çıkmıştı dudaklarından.

“He,” dedim. “Yabancıyım burada.”

“Kalicak bir yerin var mi?” diye sordu.

“Yok.”

Elini çenesine koydu, bir zaman düşündü. Sonra ayağa kalktı.

“Gel benimle.”

Şaşkınlıkla ona bakıyordum.

“Benim param yok emme.”

Bir kahkaha attı.

“Ayol her sey para değil ki janım. Gel sen benimle?”

Saf saf düştüm peşine, ah düşmez olsaydım. Dükkânına girdik peş peşe. Rum karısıymış, Yunanistan göçmeni. Onun hakkında bu kadarını öğrendim, o ise benim her şeyimi öğrendi. Bazen üzüldü, bazen şefkat gösterdi. Ben her daim saftım ve her yüzüme güleni kendime dost sanıyordum. İnsan hiç mi başına gelenlerden kendisine bir pay biçmez?

Akşama kadar dükkânın arka tarafındaki odada oturdum. Vakit vakit yemek getirdi, su verdi. Bense dünyada Eleni kadar iyi insan bulunmaz sanıyordum. Yine yanılmıştım!

Akşam olunca dükkânın önüne bir araba geldi. Eleni, içindeki inmeden beni çağırdı. Eve gidiyormuşuz. İtirazsız düştüm peşine. Dükkân bilindik, sıradan bir terzi dükkânıydı ama evi tam bir saray yavrusu! Nasıl şatafatlı, nasıl gösterişli. Emrine amade birçok çalışanı vardı. Evi koruyup kollayan, sayamadığım kadar dev gibi korkunç suratlı adamları vardı. Tam bir kraliçe gibi karşılandı. Büyülenmiş gibi etrafımı seyrediyordum. Koluma dokundu.

“Gel benimle tatlim.”

Yan yana yürüdük. Lavabonun yerini gösterdi, elimi yüzümü yıkadım. Salona buyur etti. Kocaman bir yemek masası ve bir kişinin yiyemeyeceği kadar çok çeşit vardı. Masanın başında durmuş, sofradan gözlerimi anlamıyordum. Eleni ise memnun bir şekilde beni inceliyordu. Onun gözünde ilk defa lüks bir sofra gören saf köylü kıızıydım.

Biz yer sofrasında yerdik yemeklerimizi. Masada yemek yemek benim için ilk olacaktı. Utana sıkıla oturdum gösterdiği yere. Elleri beyaz eldivenli uşakları servis yaptılar. Adını daha önce hiç duymadığım, birbirinden nefis yemeklerle hiç doymadığım kadar doyurdum karnımı. Sonrasında göz kamaştırıcı bir oda verdi bana. Ah bu Eleni ne iyi bir kadındı, iyilik perisiydi sanki benim için.

Dokunmaya kıyamayacağım güzellikte bir yatma pijaması verdi ve odamda beni bir başıma bıraktı. O beş gün içinde ilk defa huzurluydum. Kalacak bir yerim vardı.

Eleni dünya iyisi bir kadındı. Kim bilir bu şehirde bir iş bulmam için yardımcı da olurdu. Ya da ne bileyim, *terzi* dükkânında yanına alırdı. Ahmak kafam ben böyle hül-yalı düşüncelere kapılmışken, Eleni'nin benim üzerimde farklı planları varmış, hiç fark etmedim.

Ertesi gün yine yanı başına oturttu, kahvaltıyı birlikte yaptık. Nasıl tatlı dilli bir kadındı. O bozuk Türkçesi ona ayrı bir şirinlik katıyordu. Aile dostu olan bir doktoru gelecekmiş. Beni muayene etmesini özel olarak rica etmiş. Daha önce gebeliğim boyunca hiç doktora gitmediğimi anlatmıştım. Düşük çenem kopsun. O da aklınca bebeğimin sağlığı için kontrolün şart olduğunu söyleyip emrivaki tatlı gülücükler saçarak gönlümü almaya çalıştı. Gönül koymamıştım ki ona. O elinden geldiğince bana yol yordam gösterip yardımcı oluyordu, tabii ben öyle zannediyordum.

Kahvaltı sonrası gözünde tek camlı gözlüğü olan, uzun boylu, kır saçlı bir bey geldi. Ecnebice konuşup durdular. Bazen tartıştıklarını zannettim. Endişeli bakışlarım, Eleni'nin tatlı tebessümleriyle son buldu. Altı aylık olmuş bebeğim, sağlıklıymış da üstelik. Ama yeterli beslenememekten dolayı pek gelişmemiş. Bu yüzden göbeğim, normal hamileler gibi belli olmuyormuş. Eleni, yanında olduğum müddetçe bana en iyi şekilde bakacağını söyledi. Nasıl minnet ediyordum ona. İsmet'ten sonra Allah karşıma iyi yürekli bu Rum karısını çıkar-mıştı ya, ne kadar şükretsem azdı!

Eleni'ye karşı kendimi mahcup hissediyordum. Çıkıp iş aramamı istemiyordu, iş bulmam konusunda acele etmememi söyleyip durdu. Hem o vardı, ne işi arıyormuşum? Ekmek elden su gölden yaşamak ağır geliyordu.

Evin içinde kendimce işlerin bir ucundan tuttum, çalışanların tüm itirazlarına rağmen. Toz alıyordum, cam alıyordum. Sonra bulaşık yıkamaya da yardım ettim. Bir vandan da türkü söylüyordum ama nasıl kaptırmıştım işime kendimi... Sonra bir alkış sesi geldi, döndüm arkamı. Eleni, o tombul cüssesini kapının kenarına dayamış beni seyrediyor. Utandım, kıpkırmızı oldum nedense.

“Ah janım, bunda utanıjak ne var. Billur gibi sesin varmış, hiç bilmiyordum.”

Ben hâlâ utanıyordum. Yine tatlı tatlı konuşup gönümünü fethetmişti. Ertesi günlerde eve bir hoca getirdi. Haftada üç gün müzik dersi verecekti bana.

“Amman yüzümü kara çıkarma olur mi Adilejim? Derslerini en iyi şekilde öğren, aksamaları da bana tekrar edersin, oldu mu Adilejim?”

Olmayacak ne vardı? Gündüz hocanın öğrettiği şekilde verilen şarkıyı, türküyü okuyordum, akşam da Eleni'ye tekrar ediyordum. Nasıl memnun oluyor, nasıl şen şakrak ellerini çırpıp, “Bravo, bravo janım...” diyerek beni büyümlü bir âleme davet ediyordu.

Nasıl mutluydum, anlatmaya lisanım yetmezdi ama bu dünyada hiçbir şeyin karşılıksız olmayacağını bilemeyecek kadar da aptalın tekiydim. Yine iki çift tatlı söze, onun gülen yüzüne nasıl da kanabilmişim ama kanılmayacak gibi de değildi. Onun o gülen yüzünün altında tıslayan zehirli dilini görebilmem için birazcık kurnaz olmam gerekliydi ama ne gezer.

Aklım bir karış havada, ekmek elden su gölden yaşayıp gidiyordum ya, ötesini hiç düşünmüyordum. Bir dediğim iki edilmiyordu. Sanki sultan kıızıydım. Ben ki babaevinde bile bu kadar el üzerinde tutulmamış biriyken bu

şatafat başımı döndürür olmuştu. *Binbir Gece Masalı'nın kahramanı bendim. Şehrazat, benden başkası değildi. Yine yanılmak düşmüştü payıma. Ben kendimi Şehrazat zannederken Şehrazat'ın aslında Eleni olduğunu, benimse basit bir halayık olduğumu bilemezdim.*

Eleni, ah Eleni! Bu kadın öyle uyanık, öyle kurnaz bir kadındı ki o istemedikten sonra yüzünü görmem mümkün değildi. Aylarca yüzüme tatlı tatlı gülümseyip asıl niyetini benden gizlemiş. Ben de aptal gibi tüm çıplaklığıyla başıma her ne geldiyse anlatıp durdum. Bazen teselli edici bir söz oldu, bazen başımı dayayıp içim çıkana kadar ağlayacağım bir omuz...

Günler öyle olağan bir şekilde ilerledi ki ben bir ömür böyle sürüp gidecek zannettim. Aksini düşünmem için ortada bir sebep yoktu. Bir gün yine müzik dersi alıyordum. Eleni ise terzi dükkânındaydı ya da öyle bilmemi istediği için öyle zannedyordum. Bir anda sancılarım tuttu. Bu öylesine bir karın ağrısı ya da sancı değildi. Müthiş derecede acıdan kıvrandıran ağrılardı. Ağrılara tahammül edemiyordum. Beni apar topar yatak odama götürdüler. "Hastaneye götürün, dayanamıyorum!" diyerek çığlıklar içinde yalvarıyordum. Ama Eleni'nin kesin talimatı varmış evden çıkmamam hususunda. Aile dostu doktorları doğumda yardımcı olacakmış.

Ben yine de beni ve yavrumu bekleyen makus kaderi bilmiyordum. Bir zaman sonra Eleni'yle doktor geldi. Eleni elimi sıkı sıkıya tutuyor, beni teselli edip sakın kalmam hususunda o tatlı dilini kıvrakça kullanıyordu. Onun işi buydu, diliyle insanları avına düşürmek.

Doğumum kendi yatak odamdaki banyoda gerçekleşti. Eleni, evladımı sarıp sarmalayıp kucağıma verdiğinde bu

duygunun bir tarifi yoktu. Tüm acılarım dinmişti âdeta. Onun şiş yanakları, yumuk yumuk gözleri... Hissettiğim mutluluğun tarifi yoktu.

“Çok ufak!”

Tebessümle bize bakıyordu Eleni. “O da büyüyecek janım.”

Hizmetliler doğumdan artakalan pisliği hızla temizlediler. Sonra Eleni, kendi elleriyle banyo yaptırdı, yine kendi elleriyle kıyafetlerimi giydirip yatağıma yatırdı beni. Hizmetlilerden birinin yardımıyla kızımı da banyo yaptırdı, kundağına sarıp kucağıma verdi. Minik kızım çok ağlıyordu. Ağlamasının iyi olduğunu söylüyordu Eleni. Doktor söylemiş, ciğerleri açılırmış. Bebeğimi nasıl emzirmem gerektiğini, bebeği nasıl tutmam gerektiğini bir güzel anlattı. *Bazı mutluluklar ömürlük olsun istersiniz ama kelebeğin ömrü kadar kısadır.*

Akşam yemekten sonra odama geldi Eleni. Elinde kâğıtlar ve kalem vardı. Yüzünde o hiç silinmeyen tatlı tebessümüyle kâğıtları önüme uzattı.

“Janım bunları çok acil imzalaman gerekli.”

Şaşkınlıkla yüzüne baktım.

“Ne ki bunlar?”

“Janım doğum yaptığını bildiren evraklar. İmzala ki bebeğin kimliksiz kalmasın.”

Hiç tereddüt etmeden imzaladım. İşte hayatımın yeni başlangıcı bu imzayla gerçekleşti. Bilmeden, düşünmeden attığım o imza, aklımın hiç ermeyeceği biçimde bizi adım adım felakete sürükledi. Sonradan öğrendim, ödeyemeyeceğim borca batmıştım!

Doğumdan yaklaşık bir ay kadar sonraydı. Eleni, bana karşı eskisi kadar yumuşak olmamaya başlamıştı. Bu tuhaf değişimini yoğun çalıştığına veriyordum. Küçük bir valiz hazırladım, bebeğimi de alıp bağrıma basarak indim merdivenleri.

Eleni, salonda kahvesini yudumluyordu. Beni görünce kahve fincanını önündeki sehpaye koydu. Ayağa kalktı, yüzüme dikkatle ifadesiz bir şekilde bakıyordu. Yanına yaklaştım, elimdeki valizi yere bıraktım.

“Hakkını helal et abla. Bana çok iyiliğin dokundu. Şükür toparlandım. Başımın çaresine bakabilirim artık.”

Kaşları çatıldı.

“Ya bana olan borcun? Ödemeden gideceğini gerçekten düşünmüs olamazsın, değil mi janım?”

“Ne borcu?”

Kahkaha attı. “Aptal misin sen Adile! Doğumdan sonra imzaladığın kâğıtlar ne kâğıdı sanıyorsun?”

“Doğum yaptığıma dair evraklar değil miydi onlar?”

Yine kahkaha attı. “Hadi janım çık yukarı, beni yorma. Aklinin bile alamayacağı kadar yüklü bir borcun var bana. Al bak, sen imzaladin bu senedi.”

Nasıl şaşkındım. Gözlerimin önündeki kâğıtta yazan rakam, sayamayacağım kadar bol sıfırlı bir meblağdı.

“Abla ben senden öyle bir borç almadım!”

“Salak misin?” dedi. Bir anda ciddileşti. Sesi perde perde yükseldi. “Aylardır piçine ve sana baktım, borcunu ödeme vakti!”

“Almadığım bir borcu nasıl öderim? Beni burada tutmaya hakkın yok. Gideceğim ben!”

Hızla yaklaşp durdu önümde. Gözlerinden ateş saçıyordu. Ansızın öyle bir tokat attı ki suratıma, kucağımda bebeğimle koltuğa düştüm. Münakaşa ettikçe sinirlendi, sonra da kucağımdan bebeğimi çekip aldı.

“Madem hâlâ bana kafa tutmaya devam edejeksin, o vakit kaderine de razı geleceksin! Şimdi çık odana, ak-sama müsterin var!”

O an müşterinin ne olduğunu idrak edememiştim. Bebeğimi geri vermesi için çok yalvardım. Ama o kadar katı bir tutum içindeydi ki asla bu yüzüyle tanışmamıştım o âna kadar.

“Sana diğerlerinden ayrı bir kıymet verdim Adile. Sûltanlar gibi evimde ağırladım ama sen ne yapıyorsun, nankörlük! Sana dair öyle güzel planlarım vardı ki sen hepsini böyle yaparak mahvettin! Zengin ihtiyar bir moruğun karisi olup, o moruk geberdiğinde kraliçeler gibi zenginliğin sefasını sürmek varken sen asilik edip benim gazabımı gün yüzüne çıkartıyorsun!”

“Ben yapamam,” diye direttim. Zannettim ki *istemiyorum* deyince her şey halloluyor. Evladımı hizmetlilerden birine verdi. Bir diğeri ıslak bir havlu getirdi. Her şey saniyeler içinde gerçekleşti. Islak havluyla beni dövdü, yine kabul etmedim. O kadar çok dayak yedim ki en sonunda, “Seni adam etmesini bilirim,” deyip yavrumu benden ayırdı.

O akşam ve sonrasında müşteriye çıkmadım ama işkencesi günlerce devam etti. Evladımın yüzünü göremedim. Zaman zaman aç bıraktı, yavruma olan merhametimi kullandı. Azaptan beter bir şeydi bu durum. Bir duvar ötemde yavrum açlıktan ağlıyordu, benimse elimden bir şey gelmiyordu.

Yediğim dayaklar neyse de pes etmemi sağlayan, evladımın açlıktan ağlamasıydı. Öldürmeyecek kadar mama verdiriyormuş. Ama o küçücük bebek nasıl dayandı açlığa, anne şefkatinden mahrum olmaya?

Her akşam yanıma uğruyor, kararımdan dönüp dönmediğimi soruyordu. İstese bana bunları zorla yaptırmaya gücü yetermiş ama o istiyormuş ki ben kendi rızamla boyun eğeyim. Eğdim de...

Toparlanmam için bir iki gün süre verdi. Yine el bebek gül bebek bakmaya başladı. Ara sıra da yavrumu emzirmeme izin veriyordu. Bir bey varmış, yeni evlenmiş. Arkadaşları ona hediye olarak beni almışlar bir geceliğine... Gönlünü hoş etmem gerektiğini, aksi hâlde her yanlışımın bedelini bebeğimin ödeyeceğini söyledi, beni evden uğurlarken.

Bazen insanın hayatının dönüm noktasını belirleyen insanlar çok da uzaklardan gelebiliyormuş. Mehmet Agâh Bey, tanıdığım en iyi insanlardan biriydi.

Dimitri beni bir bağ evine götürmüştü. Kaçmaya kalkarsam ya da birinden yardım istemek için olanları anlatırsam Eleni ne yapacağını bilirmiş. Boyun eğmekten başka ne düşmüştü payıma?

Bir zaman sazlı sözlü eğlence devam etti bağ evinde. Müşterim olan Mehmet Agâh, odadan ayrılınca herkes alelacele bağ evini terk etti. Zavallı adamın benden ve bağ evinde mahsur kaldığından haberi dahi yoktu. Sanırım arkadaşlarının oyununa gelmişti. Döndüğünde şaşkınlığı görülmeye değerdi. Çıkmak için kapıya koşmuştu.

() sırada son arabanın da çalışan motor sesi doldu içey. Agâh Bey dışarı çıktı ama arkadaşı arabasının anahtarını almış. Zavallı, kaldı kuş uçmaz kervan geçmez bağ evinde benimle birlikte. Odaya döndüğünde istemeye istemeye yakınlaşmaya çalıştım ona. O an her aklıma geldiğinde tüm bedenimi utanç sarardı.

Benim ona temasımı hissettiğinde yüzünün aldığı ifade, hortlak görmüş gibiydi. Ben ısrarcı oldukça o benden uzak durmak için çabaladı. Saatler süren sonuçsuz çabalarım neticesinde en sonunda pes ettim. Çaresizce çöktüm yere, hüngür hüngür ağladım.

“Ben senin veya da başka birinin yatağına girmeye mecburum, anladın mı?”

Başıma her ne geldiyse oracıkta anlattım. Duyduklarından ötürü çok üzüldüğünü anlayabiliyordum.

“Adın ne senin?”

Kaldırdım başımı, çekingen bir şekilde yüzüne baktım. “Adile.”

“Kızın kaç yaşında?”

“Kırk iki gün oldu doğalı...”

Düşünceliydi, odanın içinde dolanıp duruyordu sürekli.

“Adile, kurtulmak istersen seni bu bataktan kurtarırım?”

“Sahi mi?” dedim sevinçle. Ama Eleni aklıma gelince hevesimin kursağımda kalması geç olmadı. “Eleni bırakmaz beni. Hem, dünya kadar senet imzalatmış bana!”

“Bırak Eleni’yi! Sana kimsenin zarar veremeyeceği güvenli bir yere gitmene bile yardımcı olurum.”

“Bana sebepsiz yere niye yardım edesin ki?”

“Sebepsiz değil Adile.” Bakışlarındaki kederi görmek mümkündü. “Benim de bir oğlum var, seni anlamak zor değil o yüzden.”

“Evli misin? Öyleyse niye buradasın, yazık değil mi karına?”

Derince bir iç çekti. “Ah! En çok da ona yazık. Geleceğim dediğim hâlde bak gidemiyorum yanına, beklemiştir beni. Oyuna geldim, arkadaş dediklerim akıllarınca bana bekârlığa veda gecesini hazırlamışlar. Olacak varmış, gitmiş olsaydım senin hikâyenden de haberdar olamazdım.”

“Seviyor musun karını?”

Buruk bir tebessüm oturdu yanaklarına.

“Çok seviyorum.”

Biz konuşurken bir araba sesi geldi ve çok geçmeden farı yansıdı camdan içeri. Sabırsızca birkaç kez korna sesi yankılandı dışarıdan. Korkuyla ayağa kalktım, elim ayağım boşalmıştı âdeta.

“Geldi, geldi. Beni almaya geldi!”

“Kim seni alacak?”

“Dimitri, Eleni’nin en güvendiği adamı...”

Tir tir titriyordum. Mehmet Agâh Bey çıktı dışarı. İri yarı bir adamdı Dimitri, korkmadan yaklaştı ona. İkisi de karşı karşıya duruyorlardı. “Serap’i almaya geldim,” dedi bozuk Türkçesiyle. Açık pencereden tüm konuşmaları rahatlıkla duyabiliyordum.

“Beni de şehire kadar bırakıver, arabam bozuk. Kaldım burada.”

“Benim sorunim değil ahbap!”

“Emin ol Eleni’nin hoşuna gitmez, değer verdiği müşterisini mağdur etmen!”

Üstü kapalı tehdidi işe yaramış olmalı ki, “Tamam,” dedi Dimitri.

Birlikte arabaya bindik. Yolculuk sonlanana kadar da hiç konuşmadık. Dimitri, merkezde müsait bir yerde durdurdu arabayı.

“Haydi bundan sonrası size ait!” İnmedi arabadan. “Hadisine be adam, sabaha kadar seni mi bekliyeceğiz!”

“Eleni’yle konuşmam lazım!”

“Eceline mi susadin? Eleni bu saatte uyur!”

“Mühim konuşacağım şeyler, eğer müsaade etmezsen hesabını Eleni’ye verirsin!”

Eleni onda öyle etkiliydi ki Dimitri bu dediğini de kabul etmek zorunda kaldı.

Eleni’nin o şatafatlı evinin önünde durduğunda, “Eleni bu yaptığından hiç hoşlanmayacak!” dedi Dimitri arabadan inerken.

Biz de peşinden indik Mehmet Agâh Bey’le birlikte. Kapının önüne geldiğimizde kapıda bekleyen bir adam, başıyla Mehmet Agâh Bey’i işaret edip Rumca bir şeyler söyledi. Dimitri bizden yana bir bakış atıp Rumca bir şeyler söyledi. Tek anladığım, Eleni ismi oldu.

Kapı açıldı. Dimitri’nin yönlendirmesiyle ben odama gönderildim, Mehmet Agâh Bey ise salonda bekletildi. Ne konuştuklarını duyamadım çünkü Dimitri odama girdiğimde kapıyı üzerimden kilitledi. Ama için için de

merak ediyordum. *Bir insanın içinde hem merak hem de korku ağır basabilir miydi?*

A hand holding a daisy flower against a textured, painterly background. The hand is dark and appears to be holding the flower from behind, with the stem visible. The daisy has many white petals and a dark center. The background is a mix of light and dark tones, with a rough, textured appearance.

Dönüşü Olmayan Yollar

*"Cümlelerim hep sana çıktı. Tıpkı bir çıkmaz sokak gibi ama
senin yüreğin başka satırlarda yazılmış."*

Odamda dolaşıp duruyor, deli gibi merak ediyordum Eleni'ye benim için ne söyleyeceğini. Ya da benim hakkımda ne söyleyebilirdi ki? Beni tanımıyordu bile. Dahası, biraz hayatımı anlattım diye beni kurtarmak istemesi aklıma yatmıyordu. Bugüne kadar kime güvendim, yüreğimi açık ettiysem hep bir menfaat peşinde oldular sinsilikle. Hakkını vermem lazım, bir İsmet benden zerre bir şey beklemeden dağ gibi arkamda durmuştu ama onun da sonu hüsrana oldu ya, neyse...

Mehmet Agâh Bey... Kafamı karıştırıyordu bu adam. Bir yanımda şüpheyle yaklaşırken diğer yanımda ona güvenmem gerektiğini fısıldayıp duruyordu. Güven neydi ki benim için? Kalmış mıydı bende ondan geriye üç beş kırıntı?

Öte yandan da o bağ evinde istese benden faydalanmak istemez miydi? Kim bilebilirdi o çok değer verdiği karısını aldattığını? Ama dönüp yüzüme dahi bakmadı. Üstelik çıplak denecek, Eleni'nin zorla ve tehditlerle giydirdiği kıyafetlerime rağmen. Hiç mi gönlü kabarmamıştı? Nasıl bir nefisti bu Mehmet Agâh Bey'deki, anlamış değildim. Belki de karısına olan sevdası engeldi başka bir kadına bakmasına. Zaten kendisi de söylemedi mi, orada bulunması isteyerek olmamış. Arkadaş kurbanı bir garipti benim nezdimde.

Eleni bir ara bebeğimi yanıma getirdi, emzirdim. Alıp yine götürecekti, evladımı benden ayıracak korkusu yaşıyordum. Bu sebeple minik kızımın karnını daha da yavaş doyurması için arada emzirmeyi bırakıyordum. Bu durum Eleni'nin gözünden kaçmamıştı. Bacak bacak

üstüne atmış, odanın köşesindeki koltukta oturuyordu Benim o hâlîme kahkaha attı.

“Rahat ol janım. Senin kahraman, senin için yüklü bir parayı gözden çıkardı. Adami nasıl etkiledin bilmem ama çok iyi bildiğim bir şey var ki bana ömür billah calısmayacağın kadar çok para kazandirdin. Aferin kız! Ödül olarak kizin seninle kalicek. Yarın parayı eksiksiz getirsin beyzademis, gidersin buradan janım.”

Ne tepki vereceğimi bilemedim. Tutmuştu işte sözünü Mehmet Agâh Bey!

Eleni odadan çıktı ama bu defa kapıyı üzerimden kitlemedi. *Demek ki...* dedim. *Gerçekten de kurtuldum.* Çektiğim ıstıraplar, yediğim dayaklar, en kötüsü de evladımdan ayrı kalmaktı. Doğru düzgün sevinemedim bile çünkü korkuyordum. Bahçenin demir kapısından dışarı, kucağımda bebeğimle çıkmadan sevinmek istemiyordum. Kurtuluşumun sevinci kursağımda kalır diye de çok korkuyordum. O gece hiç uyuyamadım. Hep tedirgindi yüreğim, bir türlü huzura erişmedi.

Sabah kahvaltıya çağırdı Eleni. Son kez eski günlerin hatırına karşılıklı kahvaltı yapmak istemiş. Tuzağa düşmüş ürkek bir serçe gibiydim. Her şeye şüpheyeye yaklaşıyordum. Eleni ise ağzı kulaklarında, alacağı paradan ve Mehmet Agâh Bey'den bahsedip durdu. Kardeşini kurtarmak istediğini söyleyip beni kurtarmak istemiş. Eleni yer mi bu yalanı, inanmamış tabii. Gözünü kırpmadan dünyanın parasını teklif etmiş Eleni'ye.

“Demedi deme. Bu adam sana abayi yakmış. Kim kime o kadar parayı verir janım. Hem de tak diye. Bu Mehmet Agâh'ta bir şey var ama anlamadım. Bakalım söz verdiği gibi paraları eksiksiz getirejek mi?”

Eleni'nin sevinci ve şüpheci sözleri yediklerimi kursağında bıraktı. Yüreğimi bir kasvet sardı ki anlatılmaz... Eleni'nin dediği gibi, bana abayı falan yakmamıştı Mehmet Agâh Bey. Adam evliydi. Yüreğim korkuyla çarpmaya başladı. Yoksa kapatması falan mı olacaktım? Bu düşünceyle dehşete düştüm. Kim kime tak diye o kadar para sayardı ki? Ne yazık ki Eleni haklıydı her sözünde! Buradan elbette kurtuluyordum ama sonumu bilmediğim bir yola gelmişim. Bundan sonrası neredeyse aklımı alıyordu.

Öğlene doğru geldi Mehmet Agâh Bey. Elinde kahverengi bir çanta vardı. Eleni, mühim bir konuğunu karşılar gibi karşıladı onu. Ne de olsa o çok sevdiği paralarına kavuşturan adamdı Mehmet Agâh Bey. Hesap kapanmıştı. Mehmet Agâh Bey senetlerimi alıp yırttı oracıkta. Evden çıkarken de hâlimi hatırlamı sordu.

“Hadi gözün aydın, kurtuluyorsun buradan.”

Parıldayan gözleri güzel çehresinde kötülük vadetmiyordu. Ama ben insanlara güvenmeyi çok kısa sürede kaybettiğim için o yüreği güzel adama da şüpheyle yaklaşıyordum.

“Sağ olun, sayenizde.”

Arabasına bindirdi beni. Nereye gittiğimizi hiç bilmiyordum. Esasen akıbetim beni çok korkutuyordu. Korkudan bebeğime sarılıyordum. Ara sıra da Mehmet Agâh Bey'in göz hapsine takılıyordum. Otogara girdik. Hâlâ nereye gittiğimizi açıklamamıştı Mehmet Agâh Bey. Arabayı durdurup hafif arkaya doğru döndü.

“Birazdan İstanbul otobüsüne bineceksin.”

“Neden ki beyim?”

“Burada durman senin için tehlike arz edebilir, İstanbul’da seni, güvendiğim bir arkadaşım karşılayacak İsmi Fuat. Ona güvenebilirsin. Sakın korkma, yepyeni bir hayat seni bekliyor. Benim orada da bir evim var. Sevdiğim bir ablam evimi çekip çeviriyor. Ona yardım edersin. Gençsin, kendi paranı kazanabilir, yepyeni bir düzen kurabilirsin.”

Her sözü yüzümü şekilden şekle sokuyor, beni şaşırtıyordu.

“Sağ olun Mehmet Agâh Bey’im ama bundan sonrasını kendim de halledebilirim.”

“Kusura bakma Adile, güvenliğinden emin olmak zorundayım. Yoksa o kadar çabamın ne anlamı var, değil mi? Hem burada kalmak öyle güvenli değil. Eleni olmasa bir başkası düşer peşine. Buradan ne kadar uzağa gidersen o kadar güvendesin. Aksi hâlde başına bir şey gelirse kendimi affetmem.”

“Hakkınızı ödeyemem, çok hakkınız geçti bana ama...”

Sözlerimi kesti. “Aması falan yok Adile! Birazcık şu kucağında uyuyan masumu düşün ve bin otobüsüne. Senin için her şeyi ayarladım, lütfen beni vicdanımla baş başa bırakma!”

Sözleri öyle tesirliydi ki bana itiraz etme hakkı tanımadı. Şoförle de konuştu benim için. Ola ki bir şeye ihtiyacım olursa diye elime cep harçlığı bile sıkıştırıp otobüse bindirdi beni. Her yaptığına minnet duyuyordum lakin temkinli olmaya da sıkı sıkıya tutunuyordum. Kendimden başka güvenecek hiç kimsem kalmadığına iyice inandırmıştım kendimi. Yolculuk boyunca tedirginliğim yanıma yoldaş oldu.

Mehmet Ağâh Bey otobüs şoförünü tembihlemişti, vâculuk bittiğinde beni bekleyen Fuat Bey'i buldu ve beni ona teslim etti.

Fuat Bey... İlk bakışta güler yüzlü olduğu dikkatten kaçmıyordu, üstelik uzun boyluydu da. Konuşurken, eğer yüzüne bakmam gerekiyorsa iyice başımı kaldırmam gerekiyordu. Nazik bir şekilde karşılamıştı beni. Hâlimi hatırımı sordu. Mehmet Ağâh Bey'in avukatı ve yakın arkadaşı olduğunu, ona güvenebileceğimi söyledi. Ne yazık ki bende o şeyden hiç ama hiç kalmamıştı.

Fuat Bey büyükçe bir eve getirdi beni. Sonradan öğrendim, bu yapının adı yalıymış. Yalıda çok fazla çalışan yoktu. Yalının emektarı Sevim abla, bahçıvan ve eşi vardı. Benim görevim ise Sevim ablaya yardımcı olmaktı. İlk gün izinliydim. Yol yorgunluğunu atmak ve yerleşmem için süre vermiş Mehmet Ağâh Bey. Yalıda olmasa bile eli de kolu da oradaymış âdeta.

Maaşımı, ayın birinde bizzat Fuat Bey getirip elime teslim edecekmiş. Bunu öğrenince yüreğim nasıl kıpır kıpır oldu anlatamam. Köyde de çeşitli işlerde çalışmış, paramı günübirlik almıştım ama tutsak olduğum o günlerden sonra ilk defa bir işte çalışıp maaşımın olacak olması sevindirdi beni içten içe... Tuhaf olan şeydi ki başımızda bir patron yoktu. Tıpkı kendi evimizin işinde çalışır gibi çalışacaktık.

Mehmet Ağâh Bey, arada bir buradaki işlerini kontrol etmek için gelir gidermiş. Ama dünya iyisi bir patronumuz olduğunu, Sevim abladan öğrendim. Evet, korktuğum gibi Mehmet Ağâh Bey, beni kapatması yapmak için göndermemişti buraya. Eleni yanılmıştı, en sevindiğim durum da buydu. Başımı sokacak bir odam, kendi

paramı kazanacak bir işim vardı, daha ne isterdim bu dünyadan?

Yalıya gelişimden iki hafta sonraydı, hummalı bir çalışma vardı. İlk defa bu kadar yoğun çalışıyorduk. Tek dinlendiğim zaman ise kızımın karnını doyurduğum ve altını temizlediğim anlardı. Bildiğim kadarıyla Agâh Bey ve eşi Cemile Hanım geliyormuş, tüm hazırlıklar onların gelişi içinmiş. Esasen tatlı bir heyecan yaşıyordum. Hayatımı kurtaran adamın o çok kıymetli eşini görecektim. Beni ve evladımı kurtarmasına vesile olan oğlunu merak ediyordum. İşte bunun içindi yaşadığım heyecan, yoksa Agâh Bey'le karşılaşacak olmam, beni utandıran bir durumdu.

Öte yandan Fuat Bey ise bu hazırlıkları bizzat yakından takip etmek amacıyla sabahın ilk saatlerinde yalıda bulunuyordu. Her daim başımızda, ara sıra benimle konuşması tuhaf hissettiriyordu. Çok alçak gönüllü bir beydi. Kibir, kesinlikle onun yüreğinin kıyısından köşesinden geçmemişti. Düşünün, koskoca fabrika sahibi ve avukat olan adam, zerre gocunmadan hâlimi hatırlamı soruyor, ara sıra bebeğim ağladığında kucağına alıp güven veren sesiyle bebeğimi sakinleştiriyordu. Hiçbir tavır patron gibi değil, bilakis samimiyet içeriyordu. O gülen yüzü hiç mi solmazdı ya da hiç mi gamı, kederi yoktu bu adamın? Bir benimle değil, yalının şoförü Remzi ağabey ve Sevim ablanın eşi, bahçıvanlık yapan Orhan ağabeye de aynı tavırlar içindeydi. Sevim abla desem zaten herkesin baş tacıydı. Kesinlikle çalışan-patron ilişkisi değildi, aile ortamı gibi bir şeydi.

Öğlene doğru işler tamamen bittiğinde Sevim abla herkese bir yorgunluk kahvesi yapmamı istedi. Kızımı

onun kucağına bıraktım, ben bir işle ilgilenirken kızım kesinlikle ilgiden mahrum olmuyordu. Ben yoksam Sevim abla, Sevim abla da yoğun ise Remzi ağabeyin eşi ilgileniyordu onunla.

Herkes arka bahçedeki çardağın altında oturuyordu. Fuat Bey bile...

Mutfağa geçtim. Kimin kahveyi nasıl içtiğini biliyordum. Kahveleri yaparken birden arkamı dönünce Fuat Bey'le karşılaştım. Neredeyse burun burunaydık diyebilirim. Tabii, adamda bir boy var ki benim burnum ancak onun göğsüne gelebilir. Korkuyla sıçrayıverdim. Hem nereden bilebilirdim ki arkamda olduğunu.

“Ah pardon Adile, kusura bakma, seni korkutmak istemezdim. Su almak için gelmiştim.”

Aman ya Rabbi! Nasıl kibar, nasıl da panik bir hâldeydi.

“Önemli değil Fuat Bey. Boşluğuma denk geldi, ondan. Yoksa çok korkmadım.”

“Sevindim. Şey, yani seni korkutmak istemem.”

Sözlerini bitirdiği hâlde yüzüme uzun uzun bakması bana İsmet'i hatırlattı. Ne yapıyordu acaba? Karısına alışmış olmalıydı. Mutlu muydu acaba? Dalıp gitmişim, birden *cosss* diye bir ses duydum. İkimiz aynı anda ocağa koştuk, aynı anda elimiz ocağı kapatmak için uzanınca onun kalem gibi uzun parmakları elime temas etti. Ateşe değmiş gibi çekiverdim elimi, bir erkeğe göre kadın eli gibi nahif elinin temasından.

“Çok pardon Adile. Benim yüzümden yeniden kahve yapmak zorunda kaldın. Kusura bakma lütfen.”

“Önemli değil Fuat Bey,” desem de berbat bir durumdaydı canım ocak. Temizlemem ve kahveyi en baştan yapmam gerekiyordu. Dışarıda beni bekleyenler de olunca elim ayağım iyice birbirine dolandı. Üstelik Fuat Bey yanı başımda duruyordu. Sonra hiç beklemediğim bir şey oldu.

“Sen çok yoğunsun, ben şu cezveyi boşaltıp yenisini hazırlayım, sen de ocağı temizle ki bebeğin huysuzlanabilir.”

Başımı sallamakla yetindim. Bu kadar ince düşünceli olmak zorunda mıydın be adam? Nihayet onun da yardımıyla kahveleri hazırlayıp götürdüm çardağa. Benim minik kızım uyumuş Sevim teyzesinin kucağında, Sevim abla da götürüp yatırmış yatağa. Kahvelerimizi hep beraber içiyorduk.

Fuat Bey de bizimle aynı çardağın altında yudumluyordu kahvesini, hatta tam benim karşımda oturarak... Ara sıra bakışlarını ılık bir yaz rüzgârı gibi yüzümde hissediyordum. O vakitler kesinlikle başımı kaldırıp bakamıyordum. Kesinlikle bu bakışlar acımadan öte bir şey değildi benim nezdimde, bu sebeple yaşadıklarımı bildiği için de ayrı utanıyordum. Öte yandan da ayrı bir sevgim, saygım vardı. Hani o yüreğinde kibir denen şey onda zerre yoktu ya, sanırım bu sebeptendi ona duyduğum sevgi ve saygı.

Öğleden sonra Remzi ağabey telefon etmiş yalıya, bir saate Agâh Bey ve eşi Cemile Hanım yalıya geliyormuş. İçim kıpır kıpır oldu. Beni o karanlık evden kurtaran Agâh Bey’e minnet duyuyordum.

Çalışanlarla yan yana durup Agâh beyleri karşılamaya çıktık. Araba tam önümüzde durdu. Tanıdığım ve

bildiğim gönlü güzel Agâh Bey'im, herkesin hâlini hatırını sormayı ihmal etmemişti. Nasıl da kibar bir adamdı. Çalışanlarının onu sevmesini, insan o tabloyu gördüğünde daha iyi anlıyor. Çok fazla eşya getirmemişlerdi. Eşyalar yalıya taşınınca ben de Cemile Hanım'ın bebeğini alıp içeri götürmek istedim.

Ahmak kafam! Nereden bilebilirdim ki kadının, kocasının beni nasıl bir bataklıktan kurtardığını bildiğini? Ellerim havada kaldı resmen, bana ters ters baktı. O bakışlarından çok ürktüm. Keşke yer yarılısaydı da içine düşseydim. Belki o vakit bu kadar utanmak zorunda da kalmazdım.

“Ne münasebet! Kendi oğlumu taşıyamayacak kadar aciz miyim ki ben, oğluma uzanıyorsun!”

Neye uğradığını bilemedim. Gözlerim anında beni yarı yolda bıraktı. Dolu dolu gözlerimle bir Cemile Hanım'a, bir az ötemizde Fuat Bey'le konuşan Agâh Bey'e baktım. Özürüm kabahatimden de büyüktü. Daha ilk karşılaşmada nasıl da büyük bir hataya düşmüştüm. Bunun sebebi ise patron ve çalışan ilişkisinden çok, aile gibi olduğumuzu zannetmemden kaynaklıydı.

“Özür dilerim hanımım. Yorgun olduğunuzu düşündüğüm için küçük beyi odasına götürmek istemiştım, çok özür dilerim.”

Mahcuptum ve utanıyordum Agâh Bey'in yanında azar işitmekten. Kim bilir, adam beni buraya getirdiği için pişman bile olmuştur.

“Yorgun falan değilim. Sana tavsiyem, üzerine vazife olmayan şeyleri görev bilme!”

Agâh Bey yanımıza geldi, az ötesinde de Fuat Bey vardı.

“Adile sen gidebilirsin, zorlu bir yolculuğun stresi, kusura bakma olur mu?”

“Estağfurullah beyim,” deyip başım yerde koşar adım uzaklaştım yanlarından. Artık gözyaşlarım benden bağımsız akıp giderken ikisinin de münakaşasını duyabiliyordum.

“Oldu mu bu yaptığın Cemile? Kızın ne hatasını gördün de karşılaşmanızın ilk dakikasında incitip kırdın Adile’yi?”

“Onu mu savunuyorsun Agâh?”

“Onu değil, haklıyı, mazlumu savunuyorum!”

Agâh Bey, yine benim tanıdığım gönlü güzel adamdı. Beni karısına karşı koruması, beni sevindirmekten öte kederlendirdi. Benim yüzümden araları bozulmuştu kim bilir?

“Tamam öyleyse Agâh Bey’im, sana bir seçim sunuyorum. O kız bu yalıda çalışmaya devam ederse inan ki bir daha beni göremezsın!”

“Cemile, çocukça bir istek olduğunun farkında mısın acaba?”

“Çocukça olarak mı görüyorsun? Bu kadını getirdiğin yeri ne çabuk unuttun? Madem yardım ettin, burunumuzun ucuna kadar sokman mı gerekirdi? Bir duyan olsa, ona yardım ettiğine kimse inanmaz, onu kapatman yaptığını düşünürler!”

“Bu nasıl çirkin bir itham? Yine mi aynı mevzu Cemile? Yaşadığı zorlukları anlattım. Adile, bu dünya için

çok temiz ve saf. Yine aynı belalara bulaşmasın diye en güvenli yere getirdim. Söyle Cemile, neden bu inat?”

“İnat falan etmiyorum. Bu konu beni çok yıpratıyor. İkkinizi bir arada düşünmek bile beni mahvediyor. Lütfen o kızı başka bir yere gönder, sana ait hiçbir yerde onu görmeye tahammül edemiyorum Agâh!”

“Ne söylesem nafile Cemile, sen de bir kadınsın, annesin. Ben şimdi o zavallı kıza, karım seni istemiyor nasıl derim?”

“Bul bir çaresini Agâh. Onun burada bulunması doğru değil!”

Her duyduğum, derinden sarstı beni. Demek ki sadece bugün değil, daha önce de benim yüzümden karşı karşıya gelmişlerdi. Agâh Bey’i bir çıkmaza sürüklemeye hakkım yoktu. Yüreğimde binbir ağırlıkla odama geçtim. Sevim abla sağ olsun, Cemile Hanım’la karşılaşmamam için o da yardımcı oldu. Gidinceye kadar elimden geldiğince gözüne diken olup batmamaya karar vermiştim.

Ona kocasından beni kıskandığı için kızmıyordum. Onun yerinde hangi kadın olsa aynı tepkiyi verirdi. Her sözünde kelimesi kelimesine haklıydı üstelik, ne diye kızabilirdim ki?

Ah, Cemile Hanım beni biraz olsun tanımak isteseydi, ne çok isterdim bunu... Ben ki süttan ağzı yanmış, yoğurdu üfleye üfleye yiyen biriydim. Minnet ettiğim adama nasıl bakabilirdim ki hem? Sevmekten geçtim, bir erkeğe ilgi duymak bana öyle uzak kalıyordu ki yaşadığım onca şeyden sonra. Sırtımı dayayacağım bir erkek olmadan da hayatımı yaşayabilirdim. Bulurdum bir iş, kimseye yük olmadan hayatımı sürdürüp giderdim. Yaptım bunu, yapmadığım şey değildi ki.

Çok düşündüm, bu iyi yürekli adamın sırtında bir kambur, vicdanında bir leke olmayacaktım. Gitmeliydim buradan muhakkak! Ama nereye? Daha İstanbul'un taşına toprağına alışmamış, yol bilmez iz bilmezken nereye gidebilirdim?

Öyle zamanlar geçirdim ki beynim düşünmekten patlayacak derecesine geldi. Yine çaresizliğin avuçlarında can çekişiyordum. O âna kadar beni düşündüren, yalnızca evladım olmuştu. Eğer bir başıma olsam hayat benim için daha katlanır olabilirdi ama yanımda evladım da olunca hayata bakış açım farklı olmuştu. Bir yandan gitmekte kararlıyım ama yabancısı olduğum koca İstanbul'da nereye gidebilirdim, hiçbir fikrim yoktu. Öte yandan korkuyordum da. Yutar mıydı bu İstanbul beni, kaybolur gider miydim bu güzeller güzeli İstanbul'un bilinmezliğinde? Düşünmekten kendimi yedim bitirdim.

Son günlerde işlerimi bitirir bitirmez odamdan dışarı çıkmıyordum. Sevim abla, *Cemile Hanım memleketine dönene kadar idare edeceğiz*, dese de ben Cemile Hanım'ın gitmesini beklemeyecektim. Yine odamda beklerken Sevim abla haber verdi. Agâh Bey'in çalışma odasında kahve fincanı kırılmış, temizlemem için beni gönderdi. Bir kova ve temizlik malzemelerini hazırladım. Odaya girdiğimde Agâh Bey ve Fuat Bey konuşurlarken bir anda susuverdiler. Hele Fuat Bey, bakışlarını hiç yüzümden çekmeden âdeta donmuş gibi bakıyordu bana. Anladım ki onlar da benim gitmem için hemfıkirdiler.

İnsan bir tuhaf oluyor istenmediğini bildiğinde. Yüreğim ezildi, kendimi öyle önemsiz ve değersiz hissettim ki o an... Koskoca Cemile Hanım'ın yanında ben kimdim ki beni koruyup tutacaklardı? Ben ki basit bir hizmetçi

parçasıyım, ya Cemile Hanım? O ise Agâh Bey'in yıllardır gönlünün gizli kalmış nadide çiçeği... Onunla boy ölçüşebilmeme imkân var mıydı? Bu karşılaştırma baştan kaybedilmiş bir yarıştan başka bir şey değildi.

Kapının önünde durdum, içeri girip girmemek arasında sıkışıp kaldım sanki. Çok çekingen ve ürkek bir hâldeydim. Bunda yalıdan gönderileceğimi hissetmemin de payı büyüktü. Zaten gitmeyi düşünüyordum ama düşüncemi bizzat kendim dile getirmeyi ne çok isterdim. Kovmak değildi ama kibarca gönderilecek olmam, işte beni acizleştiren tam da bu durumdu.

“Gel Adile. Sevim abla yok muydu?”

Girdim içeri ezile büzüle...

“Agâh Bey, Sevim ablanın mutfakta işi olduğu için ben geldim.”

“Peki öyleyse. Fuat Bey'in oturduğu koltuğun sağ tarafında kahve fincanı kırıkları ve biraz da leke var. Dikkat et de elini kırıklar kesmesin.”

Gel de bu adama kız, gönül koy, hiç olacak iş miydi? Yine nasıl da ince düşüncesini konuşturuyordu. Başımla onaylanıp çekingen bir şekilde Fuat Bey'in oturduğu siyah deri kaplı koltuğun tam önünde durdum. Elimdeki kovayı yere bırakıp temizlik malzemelerini de sehpanın üzerine koydum usulca. Tam sehpa uzatmıştım ki Fuat Bey'in de aynı anda uzanması sonucu kafa kafaya çarpıştık. Zaten yüreğim keder yüklü bir bulut gibiydi, ha yağdı ha yağacak... Ne diye aklımla oynuyorsun be adam? Elim ayağıma dolaştı.

“Pardon Fuat Bey. Ben çok özür dilerim.”

Sanki suçlu bir çocuk gibi ezim ezim ezilmesi yok muydu?

“Şey, immmh... Şey, Adile Hanım sehpayı çekip yardımcı olmak istemiştım. Hay Allah! Bir şeyiniz yok ya?”

Olur mu canım, azıcık kafam acıdı sadece...

“Sağ olun, ciddi bir şeyim yok. Tekrar özür dilerim.”

“Özür dilenecek bir şey mevzu bahis değil. Benim hatamdı.”

Bir şey diyemeden temizlik malzemelerini aldım, kırıkları önce alıp sonra da kahve lekesini temizledim. Kim bilir belki de bu son yaptığım işti yalıda. Temizlik işi bitince çekinerek Agâh Bey’in çalışma masasına yaklaştım.

“Agâh Bey’im, sizinle konuşmam gereken önemli bir konu var.”

Buruk bir tebessüm gölgeliyordu yüzünü.

“Buyur Adile, seni dinliyorum?”

Fuat Bey’in de yanımızda bulunması, söyleyeceklerimi telaffuz etmemi zorlaştırıyordu.

“Ama yalnız size diyebilirim.”

“Tamam, çekinme, Fuat yabancı değil. Onun yanında da konuşabiliriz.”

Kararsızdım. Bir Agâh Bey’e baktım bir Fuat Bey’e...

“Şey beyim... Ben bir karar verdim...”

Sustum bir süre. Düşünmek kolay kısımdı ama düşüncelerimi aktarmak hiç de kolay değildi.

“Evet Adile, devam et,” dese de Agâh Bey, utana sıkıla sözlerime kaldığım yerden devam ettim. Bu adama

borçluydum ve onun bana karşı hissettiği vicdan belâsından kurtarmam gerekiyordu.

“Ben burada kalmaya devam ettikçe huzurunuz kalmayacak. Müsaade ederseniz eğer, gitmek istiyorum.”

O an Fuat Bey’le birbirlerine bakakaldılar. Ben de şaşkırdım onların şaşkınlıklarına. Hâlbuki az evvel benim gitmem için birbirlerinden fikir almıyorlar mıydı? Yoksa sadece bir yanılgıdan ibaret miydi?

“Gideceğin bir yer var mı?”

“Bulurum elbet bir yer.”

“Olmaz öyle şey! Ben çalışanlarıma işçim gözüyle bakmıyorum Adile. Çalışanlarım, ailemin birer üyesi. Bu sebepten ötürü seni güvendiğim, bildiğim bir yere yerleştirmeden buradan gitmene müsaade edemem, kusura bakma Adile!”

Agâh Bey’in bu sözünden sonra iyice anladım ki onların ben içeri girdiğimde konuştukları konu benim gitmem değilmiş. Çocuk gibi sevindim bu düşünceye. Ama bir yola girmiştım, sonunu da getirmem gerekiyordu.

“Agâh Bey, ben sizin hakkınızı ömür boyu çalışsam, çabalasam yine de ödeyemem. Lütfen müsaade edin gideyim.”

Benim söylediklerimi hiç dinlememiş gibi döndü Fuat Bey’e. “Sen evinde ablana yardım etsin diye birini arıyordun ya, al işte bak, fırsat ayağına geldi. Adile işinde çok iyi, titiz ve çalışkan biri. Çocuklu olması işine mâni değil. İstersen eğer, Adile senin için çok iyi bir fırsat olabilir?”

“Şey, olur mu ki?”

“Neden olmasın?” Bana baktı Agâh Bey, cıvıltıyordu. Esasında böyle bir şeyi kesinlikle beklemiyordum.

“Sen ne diyorsun Adile?”

Ne diyebilirdim ki? Duyduğum teklif karşısında kararsızdım.

“Bilemedim ki beyim.”

“Bilemeyecek ne var canım? Ha benim evimde çalışmışsın ha Fuat’ın evinde. Fark eden bir şey yok. İnan Adile, benden sonra sorgusuz sualsiz güvenebileceğin tek insan Fuat ki benim de ondan başkasına seni emanet etmeye gönlüm razı gelmez. Bir ablası var, ismi Semiha. Otuzlu yaşlarının sonunda, biraz hasta. Bu sebepten Fuat, ablasına yardımcı birini arıyordu. Sorun şu ki Semiha abla her işini kendisi yapan titiz biri. Son dönemlerde hastalığı nüksettiği için Fuat mecbur kaldı ablasına yardımcı bulmaya. Eğer gitmeyi istiyorsan yine söylüyorum ki Fuat’tan başkasına seni emanet edemem. Yaşananlar içinse inan çok üzgünüm.”

Ah ne ince düşünceli, gönlü güzel bir adamdı Agâh Bey!

“Üzülme. Cemile Hanım haklı bir sebepten öyle davrandı. Kim olsa öyle tepki verirdi. Benim için karınıza kızmayın, o çok haklı. Hem seven insan sevdiğini kıskanır, eşiniz sizi çok seviyor beyim.”

“Böyle düşünmen beni çok mahcup ediyor Adile. Herkesin doğrusu çok farklı.”

“Esağfurullah beyim, mahcup olacak bir durum yok. Yaşandı bitti. Siz de öyle düşünün. Eğer sizin ve Fuat Bey için de uygunsa hazırlanabilir miyim?”

Şaşkınca konuya dâhil oldu Fuat Bey. “Kabul mu ediyorsun Adile Hanım?”

Onaylar bir şekilde başımı aşağı yukarı salladım. Düşünerek kaybedecek zamanım var mıydı ki?

“Evet, evinizde çalışmaktan mutluluk duyarım Fuat Bey.”

“Teşekkür ederim Adile, dar günümde benimle birlikte çalışmayı kabul ettiğin için.”

“Rica ederim,” diyerek kovayla temizlik malzemelerini alıp çıktım odadan.

Gönlüm biraz olsun huzura ermiş miydi, hiç bilmiyorum. Hâlâ üzerime yapışmış bir durgunluk vardı. Evet, gidiyordum buradan ama gittiğim yere alışmak kolay olacak mıydı? Fuat Bey’in ablası nasıl bir kadındı, hiç bilmiyordum.

Arabanın arka koltuğunda oturuyordum. Kucağında bebeğim, yanımda da hepi topu iki kat elbise ve bebeğimin eşyalarından başka da bir şeyim yoktu. Yolculuk boyunca düşündüğüm tek şey, ortalıkta kalmamış olmamdı. Gurur yapıp Fuat Bey’in iş teklifini geri çevirseydim şimdi hiç bilmediğim sokaklarda, kucağında bebeğimle iş arıyor olabilirdim. Gerçi benim tanıdığım Agâh Bey, beni kolay kolay öyle başıboş göndermezdi ya, neyse...

Fuat Bey’in evi, Agâh Bey’in yalısına oranla küçük, bahçeli, şirin, iki katlı müstakil bir evdi. Araba evin önünde durduğunda, omuzlarında siyah bir şalı olan, orta yaşlarının sonunda, kumral denemeyecek kadar

koyu kısa saçlara sahip bir hanım karşıladı bizi. Bakışlarındaki merakı görebilmek mümkündü. Kolları göğsünde bağlı, baktı durdu. Ta ki Fuat Bey arabadan inip benim inmeme de yardımcı oluncaya kadar.

“Fuat, kim bu hanımefendi?”

Kim, ben mi hanımefendi? Yok canım, kesinlikle üzerime alınmadım. O yaşma kadar kendimi hanımefendi olarak hissetmemiştim ki zaten.

“Ablacım, şöyle konuşalım lütfen.”

O vakte kadar ablası Semiha olduğunu tahmin dahi etmemiştim. Ağâh Bey, otuzlu yaşlarının sonunda derken daha genç birini bekliyordum. Semiha Hanım'ın şüpheli bakışları devamlı üzerimdeydi. O vakit anladım ki zavallı kadının bir yardımcı arandığından zerre haberi yoktu.

Benden epey uzaklaşıp koyu bir münakaşaya tutuldu iki kardeş. Bu duruma içten içe üzüldüm. Yine benim yüzümden birileri karşı karşıya gelmişti. Ne vardı bende, bilmiyordum ki! İnsanlar lanetliymişim gibi birbirlerine gönül koyuyorlardı benim yüzümden. Uğursuz muydum, neydim?

Sonra Fuat Bey yanıma geldi. Bakışları mahcup ve kederliydi. Dedim, *yine gönderileceksin, hazır ol Adile...* Yanıldım.

“Kusura bakma Adile. Seni de kucağında bebeğinle beklettim. Şey...” Tepkimi anlamak için bir süre baktı yüzüme. “Ablam, ona bir yardımcı aradığımı bilmiyordu. Ona da biraz emrivaki gibi olunca ondan kızdı. Yoksa senlik bir durum yok. Hem zaten gönlü yufkadır. Birbirinizi tanımaya daha çok zamanınız olacak, sen de anlarsın zamanla bu söylediklerimi. Şimdi girelim içeri, odanı

falan gör, yerleş. Ağâh'ın yalısındaki düzen burada da geçerli. Artık ailemin bir üyesisin. İlk gününde izinlisin, unutmadan bunu da söyleyeyim. Buyur hadi..."

Eliyle yolu işaret etti. Birlikte yan yana yürümeye başladık. Yeni bir hayat... Her adımımda bunu düşündüm. En baştan her şeyi geride bırakıp yepyeni bir hayata adım atıyordum. Tabii Semiha Hanım beni severse, bende kusur aramazsa... İçim ona bir türlü ısınmadı. Sebebi, aşırı ciddi ve ilk karşılaşmamızdaki tutumu olsa da sonradan öğrendikçe huyunu ve tanıdıkça dünya iyisi bir kadın olduğunu zamanla, ona ön yargılı yaklaşan ürkek yüreğim de alışacaktı.

Semiha Hanım geçmişimi hiç bilmedi. Onun bildiği; kocası ölmüş, bebeğiyle köyünde bir başına kalmış, gençecik bir anneydim. Zavallı Semiha Hanım, hep merhametli oldu bana karşı zira vakti zamanında o da eşini kaybetmiş. Üstü kapalı anlatırdı vakit vakit, çok severmiş rahmetli eşini. Öyle ki bir daha da onun üzerine evlenmeyi dahi düşünmemiş. Yalnızlık çekilmez olunca da kardeşinin yanına yerleşmiş. Sonradan da bilinmez bir illete tutulmuş, hastalığının ne adı var ne tedavisi... Hastalığıyla da yoldaş, hiç şikâyet etmezdi.

Neyse onlar sonraki mesele. Ben esas konuya geleyim, bir oda verdi Fuat Bey. Onlar iki kardeş, üst katta kalıyorlarmış. Kesinlikle kendi evimde olduğumu düşünmemi, çekinmememi tembihledi. Evin en büyük kurallarından biri, dakikası dakikasına sofrada bulunmakmış.

"Aman Adile, gözünü seveyim, her işin şöyle kenarda dursun. Sen sen ol, sakın sofrayı geciktirme!"

Bana, *gözünü seveyim* dedi ya, ben orada takıldım kaldım.

“Tabii Fuat Bey, geciktirmem...”

“Bir de...” dedi. “Ablam yatmadan evvel bir bardak ballı süt içer. Sıcak olmalı ve sütün kaymağını alma. Ablam yatağına girmeden götürüp ver sütünü. Sonra ablamın çok titiz olduğunu biliyorsun. Yarın seni alır karşısına, beklentilerini anlatır. Bugünlük bu kadar. Sen yerleş, keyfine bak. Öğlen on ikide, akşam da altıya çeyrek kala akşam yemeği var, unutma.”

“Unutmam,” dedim demesine de kafam karışmıştı. Ailenin yeni üyesiydim, bunu anlamıştım da sofrada ben de mi onlarla birlikte oturacaktım, bunu hiç anlamadım. Keşke utanıp sormamazlık etmeseydim. Şimdi oturup karmakarışık olan bu durumu düşünüyor olmazdım. Esasen pek karışık bir şey de yokmuş, sadece her şeyi ben karıştırmışım. Aptal kafam! Semiha Hanım’ın titiz ve seçici biri olduğunu bildiğim hâlde tutup da ilk defa gördüğü bir kadını, hem de ne idüğü belirsiz bir kadını tutup da masasına oturtmayacağını bilmem gerekirdi.

Biraz cam kenarında durup dışarıyı seyrettim, ara sıra odanın içinde dolaşıp durdum. Yeni hayatım endişe vericiydi. O vakitler kendimi *kırk evin kedisine* benzetirdim. Kırk ev gezen bir kedi, kulağa pek de tuhaf gelmiyordu. En çok endişe duyduğum şey de tam olarak buydu. Ben o evde ne kadar tutunabilirdim ya da Semiha Hanım, alıştığı o iki kişilik sade hayatında beni ister miydi, gitmem için ayrı bir çaba harcayacak mıydı? Eh, hâliyle bunları düşünerek başımı ağrıtmam çok doğaldı. Zira kadının ilk tepkisinde bir hizmetçi istemediğini ayan beyan görmüştüm.

O da haklıydı. Kendince bir düzen kurmuştu ve alıştığı düzeni bozmam, onun için endişeden başka bir şey

değildi. Odama yerleşeli yarım saat ancak olmuştu ki kapım tıklatıldı. Anında hazır ola geçen asker gibi gelecek kişiyi bekledim. Kesinlikle Semiha Hanım'ı beklemiyordum. Hani tenezzül edip yanıma uğramasından bahsediyorum. Biraz burnu havada bir hanım izlenimi bırakmıştı bende.

Başını hafif aralık kapıdan uzatıp, "Girebilir miyim?" diye çocuklar gibi izin alması beni benden almıştı. Ev kendi eviyken hizmetçisinin odasına destursuz girmemesi, ne bileyim onun hakkında düşündüğüm, ince ince inşa ettiğim ne kadar ön yargı varsa yerle yeksan oldu.

"Buyurun tabii," dedim telaşla.

Girdi içeri, çok asil bir yürüyüşü vardı. Oturdu yatağımın kenarına. Biraz söyleyeceklerini tartar gibi bir hâli vardı.

"İsmim Adile'ymiş. Açık konuşmam gerekirse seninle tatsız bir şekilde karşılaşmak istemezdim Adile. İsmim Semiha... Fuat bahsetmiştir bazı şeylerden, bir de ben anlatayım."

"Dinliyorum efendim."

"Bu evin kurallarını en temelinde ben koydum ve bu kuralları esnetmek kesinlikle hoşuma gitmez. Sabah saat yedide kahvaltıyı masada görmek isterim. Ayrıca o güne hazırlanacak kahvaltı ve günün öğünlerinin listesini hazırladım, mutfakta mevcut. Akşam yemeğinden sonra kesinlikle bir şeyler yiyip içmem, bu yüzden olur olmaz çay ya da kahve sorma bana. Uyumadan evvel sıcak ballı süt içerim. Sakın ola ki sütün kaymağını alma hatasına düşme. Titiz olduğumu da belirtmeden geçemeyeceğim. Aşırı derecede takıntı bu durum bende. Eşini kaybetmişsin, duyunca üzüldüm. Eğer benim istediklerimin

dışına çıkmazsan gül gibi geçinip gideriz. Bu söylediklerim ağır geldiyse şimdiden söyle ki en baştan birbirimizi kırıp incitmeyelim lütfen.”

“Yok, estağfurullah hanımım. Siz hiç endişe duymayın. Her şey istediğiniz gibi olacak.”

“Hadi bakalım, inşallah.”

Ayağa kalktı, yeni fark etmiş gibi kucağımda tuttuğum bebeğime odaklandı, baktı bir süre. Sonra uzandı. “Sevebilir miyim?” Çok kibardı, çözemediğim bir şekilde durgunlaşmıştı. Bebeğimi incitmekten itina edercesine biraz sevdi, verdi kucağıma.

“Adı ne bebeğinin?”

Utandım biraz. “Adı yok hanımım.”

Şaşırdığını yüz ifadesinden anlamak zor değildi.

“İsim de mi düşünmedin yani?”

“Düşünecek vaktim olmadı...” dedim mahcup bir şekilde. Kendi derdime o kadar düşmüştüm ki bebeğime bir isim vermek aklıma dahi gelmemişti o âna kadar. O gün bebeğimin ismini Semiha Hanım koymamış olsa da sonraki günlerde *melek aşağı, melek yukarı* diye diye seerken adını elbette Melike koyuverecekti ilerleyen günlerde...

Benden istenildiği gibi öğlen yemeğinde de akşam yemeğinde de zamanında bulundum. İlk günümde izinli olsam da misafir gibi çalıştığım evde bir köşeye geçmeyi sindiremedim. Daha bebeğim uyur uyumaz koyuldum işe. Önce evi, odaları gezdim iyice, koridorlar nereye çıkar öğrendim. Mutfağın neresi olduğunu, kabın kacağın yerlerini yazdım iyice aklıma. Sonra Semiha Hanım'ın bahsettiği öğün listesini alıp kontrol ettim. Öğlen için

bulgur pilavı, salata, patlıcan oturtması vardı listede. Önlüğü belime taktım, koyuldum işe. Patlıcanları tuzlu suya yatırdım. Bir yandan da pilavın suyunu ayarladım. Rahmetli annem bana ne öğretmişse her şeyin en iyisini, kuracağım sofrada sergilemeliydim.

“Ne yapıyorsun sen burada?”

Boş bulunup korkuyla sıçradım. Bıçağı tutan elim zangır zangır titriyordu. O otoriter sesinden ürkmüştüm. Korkuyla döndüm önümü. O meşhur asil duruşundan gram ödün vermeden bana bakmayı sürdürüyordu Semiha Hanım.

“Şey... Hanımım, öğlen yemeğini yapıyorum.”

Tek kaşı kendinden bağımsız havalandı. Ömrümde ilk defa tek kaşını havaya kaldıran birini görmek, şu ömrü hayatımda tahayyül edebileceğim bir şey değil gibiydi. Semiha Hanım bana bakarken ben de ona şaşkınlıkla bakıyordum. Belki de hayranlıkla, ne bileyim... Şu masal kraliçeleri gibiydi benim için.

“İzinli olduğunu söylemedi mi Fuat sana?”

“Söyledi, söyledi.”

“O vakit ne diye buradasın, git ve iznini değerlendir.”

Yutkundum, dudaklarımdan savunmaya geçmek için tek cümle çıkmıyordu. Eğdim bakışlarımı yere, suç mu istemiştim canım yani... Sonra çekinerek tekrar baktım yüzüne.

“Hasta değilim, yorgunluk da yaşamıyor vücudum. Boş durmaya alışık değil bünyem hanımım.”

Omuz büktü. “Eh iyi madem, yap işini.”

Kolları göğsünde bağlı, benim çalışmamı izliyordu. Ben ise o andan itibaren soğuk soğuk ter döküyordum sırtımdan aşağı. Ellerim ara sıra titriyordu. Hiç Semiha Hanım'dan tarafa bakıp kendimi engel olamayacağım bir telaşa kapılmak istemiyordum.

Yaptığım yemekleri çok beğenmişti. Öyle ki her yediği pilavın ardından yeni sorular ekleyip benimle sohbet bile etti. O asil ve burnu havada zannettiğim Semiha Hanım... Fuat Bey ise sakince yemeğini yerken hiç konuşmadı da kalkarken bir öylesine, "Ellerine sağlık," dedi ya, heyecanlı bir tatlı telaşın vahametine kapıldım ki sormayın. Ne yani, herkes gibi *ellerine sağlık* demişti. Bu iki kelimenin ne özelliği vardı ki ben iki kelimesiyle heyecanlanıyordum.

Üç kişilik bir aile gibi, hem de değil gibiydik. Sonraki günler bir öncekinin tekrarı, sıradan, birbirini takip eden günler eklendi benim, Fuat Bey'in evine gelişimin üzerine. İşimi yapıyordum, tek odaklandığım yalnızca buydu. Kızım uslu bir bebektir. Olur olmaz ağlamazdı. Ağladığında ise Semiha Hanım el bebek gül bebek bakıyordu. Genç yaşta kaybettiği eşiyle zamanında çoğu kez çocuk istemişler. Eşini de ummadığı vakitte kaybedince çocuk hasreti böylece askıda kalmış. Kızım zaten dünya tatlısı bir bebektir. "Şeytan tüyü var bu cimcimedeymiş, bak Adile nasıl da beni kendine çekiyor?" derdi Semiha Hanım.

Bir de şöyle bir durum vardı. Semiha Hanım, her ne kadar sert görüntüsüyle insanı hizaya getirse de kızıma karşı gayet merhametli ve sevgi doluydu. *Varsın sevsin*, diyordum. Zaten gönlü yaralı bir hanım, acıyordum da zaman zaman... Eşinden bahsederken çok isteyip de

imkânsız bir şeye olan arzusu gibi bir ruh hâline bürünür, sesi titrer, ah o güzel gözleri dolardı. Hayrandım bir kere o kadına! Semiha Hanım'ın eşine olan tutkulu ve mu-teber sevgisi gibi seilmeyi ne çok isterdim. Ama insan bilemiyor ki ileride yaşayacaklarını... *Geleceği görebilme kabiliyetimiz olsaydı, o kadar acıyı göğüsleyip keder girda-bında boğulur muyduk ki?*

Bir ikindi vaktiydi. Semiha Hanım, evin arka tara-fındaki bahçenin verandasında kucağında kızıyla oturu-yordu. “Melek,” diyordu. “Sen bir meleksin, melaikesin!”

Ben de tebessümle, kızıyla olan muhabbetine gıp-tayla bakıyordum. Fuat Bey ise bahçe için yeni çiçekler getirtmiş, onları dikmekle meşguldü. Toprak isterse top-rağı veriyordum, saksı lazımsa saksıyı...

Sonra Semiha Hanım, “Hava serin,” diyerek içeri geçti.

Fuat Bey ise benden soğuk su getirmemi istedi. Gittim getirdim suyu. Eldivenleri çıkarmıştı, bahçenin çeşme-sinde ellerini yıkadı, uzanıp aldı soğuk suyu. İlk defa bu kadar dikkatlice bakıyordum o kalem gibi ellerine. Fuat Bey'in elleri inanılmaz derecede çok güzeldi. Daha önce de görmüştüm parmaklarının inceliği ve elinin zarifli-ğini ama su bardağına uzanırken baktığım kadar hayran hayran bakmamıştım hiç. O eller ki yeri geliyor adaleti sağlamak için yargı dağıtıyordu, yeri geliyor toprağın yanık bağrında hayat bulması için binbir çiçeğe hayat su-nuyordu.

Marifetlerine ise ayrı şaşıyordum. Ben şehirli erkek-leri, devamlı başıboş bir şekilde gezip tozan gamsız in-sanlar olarak bilirdim ya da zannederdim. Hayatımın bam teline dokunan iki şehirli erkek tanımıştım ki ikisi

de yalnızca işlerinde güçlerinde müstesna insanlardı. Ağâh Bey ve Fuat Bey'den bahsediyorum.

İçtiği bardak boşalınca uzattı bana. Yüzünde hep gördüğüm ve alıştığım gülümsemesiyle gözlerimin içine baktı. Bakışları sıcacıktı, değdiği yeri ısıtan, yakan cinsinden...

“Bardağı götür, sonra da yanıma gel Adile.”

Götürüp mutfığa bıraktım bardağı. Tekrar döndüm yanına, elinde bir bitki vardı. Hemen arkasında, hafif çaprazında duruyordum. O ise çömeldiği yerde bitkiyle meşguldü. Başını hafifçe çevirip yanaklarında taht kurmuş buruk tebessümüyle baktı bana.

“Bu çiçeğin ismi ne, bilir misin Adile?”

Bakışlarım o zarif elleri arasında duran bitkiye kaydı. Hiç görmediğim, bilmediğim bir bitkiydi.

“Bilmem beyim,” dedim.

O güzel tebessümü yayıldı yanaklarına. Gözlerime bakıyordu, zaten hiçbir vakit bakmaktan çekinmemişti...

“Kanayan kalpler çiçeği.”

“Ne değişik ismi var, neden bu ismi vermişler ki?”

“Nisan ve mayıs aylarında çiçek açıyor. Çiçek d diysem öyle bilindik çiçeklerden değil, salkım salkım kalp şeklinde çiçeklere sahip.”

Sonra yerden iki bitki aldı, bana doğru uzattı. “Seç bakalım, pembe mi beyaz mı? Sol taraftaki beyaz kanayan kalpler çiçeği, sağ taraftaki ise pembe kanayan kalpler çiçeği. E hadi seç birini.”

Sol taraftakini seçtim. “Bu, beyaz olanı seçtim.”

Bir süre yüzüme baktı, utanıp bakışlarımı kaçırdım.

“Beni neden hiç yanıltmıyorsun be Adile.”

Şaşkınlıkla bakakaldım yüzüne.

“Neden ki beyim?”

“Beyaz kanayan kalpler çiçeği saflığı temsil eder, pembe kanayan kalpler çiçeği işe aşkı temsil eder. Bu kadar masumluk yüreğe zarar değil mi, ha Adile?”

Ah ben ne kadar da utandım, bir bilseniz. Kıpırmızı olmuştum, buna emindim. Utancımdan yüzüne bakamadım. Yakınımda olması, hâlâ gözlerini milim oynamadan beni seyretmesi tuhaf hissettiriyordu. Bir yanımda yangınların arasında mahsurken, diğer yanımda karlı dağların doruğunda üşüyordu. Neden bu kadar aklımla oynadı ya da ben öyle niye hissettim, hiç bilemedim.

Sonra hiç o sözleri etmemiş gibi oturup çiçeğini dikmeye koyuldu. Bense olduğum yerde kalakaldım. Beynimde yankılanıyordu. *Bu kadar masumluk yüreğe zarar değil mi, ha Adile?* Öyle mi biliyordu beni? Gerçekten masum muydum onun gözünde? Masumluk göreceli bir kavram. O masum olduğumu söylerken ben ise en büyük kire, pisliğe bulanmış bir zavallı olarak görüyordum kendimi.

İnsan, kaderin neler vadedeceğini asla bilemiyor. Yani bilse o yönde tedbirler almaz mı? Fuat Bey, bey diyorum çünkü o vakitler benim için Fuat Bey’di. Sonraları nasıl Fuat oldu, hiç aklım almadı ya neyse... Fuat Bey’in bana bir ilgisi olduğunu sezsem de bunun benim üzerime titrediği için olduğunu sanıyordum. Gönüllü kabarmış, sevdası ırmak olmuş akmış bana, hiç bilmedim. Zaten o da alenen belli etmezdi. Ara sıra uzun uzun buruk bir şekilde bana baktığını yakalardım ama hiç sevdaya yormadım.

Ben kimdim, Fuat Bey kimdi? Kala kala bebekli bir hizmetçi parçasına mı kalmıştı? Bilakis beni sevdiğini belli etmiş olsaydı da inanmazdım. Arada uçurum gibi kültür farkı vardı, eğitim deseniz o koskoca bir avukat, ben neydim ki? İlkokul beşinci sınıfı yokluklar içinde zar zor bitirmiş bir garip köylü kadınıydım. Onun o mükemmel kişiliği beni taşıyamazdı fikrimce. Fuat Bey'e yine kendisi gibi kültürlü, eğitilmiş ve aklı başında, ne istediğini bilen ve o güzel çehresine yaraşır bir hanım olabilirdi. Lakin kaderin zarlarını benden yana attığını nereden bilebilirdim, değil mi?

Günlerden bir gün, yine temizlik yapıp toz alıyordum. Semiha Hanım, her zamanki gibi kızımınla uğraşıyor, onunla vakit geçiriyordu. Büyüdükçe günden güne belirginleşen zümrüt yeşili gözleri vardı minik bebeğimin. Dönüp baktım, Semiha Hanım'ın kucağında. Elindeki, geçen hafta Fuat Bey'in aldığı oyuncağın sesiyle oyalandı.

"Semiha Hanım, bebeğin size bir zararı yoktur inşallah? Yatırayım mı beşiğine?"

Beşiğini de sağ olsun Semiha Hanım aldirtmişti. Geceleri koynumda yatırıyorum diye endişe etmiş belli ki uyuyunca fark etmeden, maazallah üzerine yatıp boğulmasına sebep olmayayım kızımın diye Fuat Bey'e aldirtmiş. İlk günler zor oldu tabii, bebeğimin kokusundan ayrı kalmak. Geceleri yatakta o yanı başımdayken benim onun hasretiyle uykusuz kalmam derken alıştım zamanla ayrı uyumaya.

"Ya Adile, kuzum ne vakit bu bebeğe bir isim koyacaksın? *Bebek aşağı bebek yukarı*, deyip duruyorsun. Şekerim, hiç isimsiz bir bebek olur mu?"

Haklıydı Semiha Hanım ama isim çok düşünmeme rağmen bir isim bulamamıştım. İraz koyayım demiştim, rahmetli annemin ismi ama ona yaşattıklarım bu kadar tazeyken ismiyle dahi yaralarımın tekrar kanamasını göze alamadım. Yaşadıklarımı unutmaya çalışırken anneciğimin ismiyle, yaşananlarla tekrar yüzleşmekten korktum. Zaten ben hiç mücadelecı biri olamamıştım şu ömrü hayatımda. Görünmeyen bir kabuğum vardı sanki. Başımı felaketlerden öteye çevirince, göz görmeyince belalardan da kaçtığımı sanıyordum. Ah ne çare ki illet gibi yakama yapışır, ben kaçtıkça felaketler de peşimden gelirdi. Bir de aklıma rahmetli nenemin ismi gelmişti: Dudu. Bizde Durdu derlerdi. Ne bileyim, aklıma başka isim de gelmiyordu ki!

“Dudu nasıl hanımım?”

“Allasen Adile, kuş kadar bebeğe Dudu ismi de neyin nesi?”

“Rahmetli nenemin ismiydi hanımım, adı yaşasın işte diye düşündüm.”

“Ayol hiç olur mu? Hiç baktın mı bu meleğe? Bir bak şekerim, bak zümrüt yeşili gözler, ağız, burun resmen kesme kâğıt gibi. Ne de güzel yaratmış yaradan.”

“Bilemedim ki hanımım.”

“Ah Adile ah! Bu melaikeye yaraşır bir isim düşün. Çok zor olmasa gerek, dünya kadar isim var!”

Biz isim hakkında konuşup dalıp gitmişken Fuat Bey yanımıza kadar sokulmuştu. Ara sıra erken döndüğü de olurdu. Gömleğinin kolları katlı, kravatı yoktu, ceketini de çıkarmıştı. Demek ki eve döneli çok bir şey olmamıştı da biz fark etmemiştik. Ablasının kollarındaki kızımı

uzanıp aldı. Sevmesi bile ona hastı. İki kadın, mini minnacık bebeğe tatlı diliyle türlü methiyeler dizmesini hayran bakışlarımızla seyrediyorduk.

“Ah Fuat, kollarına ne de güzel yakıştı bizim melaïke. Ne vakit evleneceksin de ablan yeğen sevecek?”

Gülüşleri yanaklarında dondu, aniden bakışları bana döndü. Çekinmeden baktı gözlerime. Ben utanıp kaçırıldım bakışlarımı ama onun utandığını hiç görmedim. Bakışları öyle sıcacık, içten ve güven veriyordu ki ama ben yine de utanıp gözlerimi kaçırıldım. Harıl harıl toz almaya koyuldum. Sanki her yer toza batmıştı da acil temizlemem gerekiyormuş gibi.

“Ablam, canım ablam, sen zaten bir bebek seviyorsun. Kanından canından olmasına gerek var mı?”

“Olmaz mı canım, insanın kendi canı kanı bir başka!”

“Sahi, siz ben geldiğimde epey derin bir konunun münakaşasını yapıyordunuz. Neydi o konu, merak ettim ablacım?”

“Görüyorsun değil mi Adile? Ben ne vakit evleneceksin diyorum, o bana ne diyor?”

Semiha Hanım'ın seslenmesiyle iki kardeşe bakma gafletinde bulundum. O tabloda biz fazlalıktık, sığabilecekimiz küçücük yer dahi yoktu. Belki de bu sebepten Fuat Bey'in bana olan ilgisini başka şeylere yordum.

“Kısmet bu işler hanımım, gönlü sever belki bir güzeli...”

Sözlerim yarım kaldı, tamamlayamadan Fuat Bey tarafından kesildi. Ben şaşkırmaya mahkûmdum da ya Semiha Hanım?

“Belki o güzel çok da uzakta değildir, ha Adile?”

Sanki zaman durdu ya da bir çerçevenin içinde hap-solduk, sadece ikimiz; Fuat Bey ve ben. Bakışları *gör beni artık, anla beni* der gibiydi. Aptal kafam hiç anlamadı ki! Semiha Hanım ise çerçevenin dışında ikimize odak-lanmış, bu imkânsız tabloyu seyrediyordu.

Bana upuzun gelen, aslında saniyeler kadar kısa olan bakışmamızı bölen Semiha Hanım'ın sesi oldu. "Adile, al kuzum bebeğini, götürüp yatır. Uyku çok önemli."

Başımla onaylayıp bebeğimi kucağıma aldım. Ya-tırdım meleğimi beşiğine, uyuması uzun sürmedi. Salona döndüğümde iki kardeş, sanki kasırga kopmuş da nasip-lerini almış gibiydiler. Birbirlerine sırtları dönük, uzak mesafelerde oturuyorlardı. Lakin aralarında ne oldu ne bitti, hiç bilemedim. Sonrasında da Fuat Bey çok dur-madı, ceketini alıp çıktı evden. Ben ise kaldığım yerden işlerimi yaptım.

Hissedilmeyecek gibi değildi. Saniyeler içinde iki kar-deşin arasını açan bir mesele olmuştu lakin bu meselenin ben olduğumu, kaldığım günler boyunca hiç hissettir-medi abla kardeş. Mesele bendim ve benim yüzümden birbirlerine kırılmışlardı ama bana sirayet ettirmeyecek kadar da güzeldi gönülleri.

O akşam gelmedi Fuat Bey. Semiha Hanım bir ba-şına oturdu kurduğum sofraya. Zavallı kadın, kendine o kadar çok yükleniyordu ki konuşmasa da anlamak zor değildi. Merak edip durdu kardeşini. Fuat Bey gelme-yince bir iki kaşık bir şeyler aldı. İlaç içip yatacağını söy-ledi. Semiha Hanım kalkınca masayı topladım. Benim de canım pek bir şey istemedi. Mutfak masasına kendim için koyduğum tabağı gerisin geri kaldırdım. Oluşan iki üç bulaşığı da yıkayıp odama geçtim.

Bilmediğim bir keder kaplamıştı üzerimi. Yorgun argın yatağıma uzandım. Bir yarım saat kadardı sanırım, kızım ağlamaya başladı. Yerinden alıp karnını doyurdum, altını değiştirdim. Biraz kucağımda gezdirdim, uyuyunca tekrar beşiğine yatırdım. Saat epey geç bir vakti. Karnım iyice açlığını belli edince mutfığa geçtim. Akşam yaptığım yemeklerden bana yetecek kadar ısıttım. Kendim için masaya küçük bir sofraya kurdum. Daha ekmeğin ucunu bölmemiştim ki Fuat Bey'i gördüm. Kapıya yaslanmış, öylece bana bakıyordu. Elim ayağımla birbirine dolaştı sanki.

“Buyurun Fuat Bey. Akşam yiyemedim, acıkınca bir şeyler hazırlamıştım.”

İçeri girip tam karşıma oturdu. Hemen çatal kaşık çıkardım masaya. Aldı çatalı eline, dolmadan bir çatal aldı. Ben ayakta bekliyordum. Baktı bana tebessümle *canını sevdiğim*, “Otursana Adile,” dedi.

Isıttığım yemek tek porsiyonluk, bir kişiye yetecek kadardı. Ve aynı tabağın içinden birlikte yemek şaşırtıcı bir teklifti. Oturdum ama onunla birlikte yiyemedim.

“Aç olduğunu söylemiştin sanki?”

“Evet, biraz acıktım ama siz yedikten sonra yiyebilirim Fuat Bey. Afiyet olsun size.”

“Olur mu canım? Sen yemiyorsan ben kalkayım.”

Aynı tabaktan, beni küçümsemeden beraber yemek kulağına ne kadar tuhaf gelse de teklifine karşılık enini boyunu düşünmeden birlikte yemeğimizi yedik. Sonra benden kahve istedi. Ben ocakta kahve yapıyordum, o ise hâlâ masada oturuyordu. Ablasını sordu.

“Sizi çok merak etti. Siz gelmeyince ilacını içip yattı.”

“Ya sen Adile, sen de merak ettin mi beni?”

Yüreğimin çarpıntısından ellerim titremeye başladı. Vücudumu dalga dalga bir ateş bastı ki sormayın. Sorduğu soruyla sanki cayır cayır yandım. *Merak etmez miyim seni iki gözüüm, elbette merak ettim...* Tabii, böyle bir şey söylemem mümkün değildi. Merak ediş nedenim eve gelmemesi, onun gelmeyişinden ötürü Semiha Hanım'ın üzülmesi... Ah kimi kandırıyordum ki? Elbette yüreğimle merak ettim ama bunu sözlerime yansıtamazdım ki... Yanlış anlardı beni. Patronunun iki sıcacık lafına tav olan basit bir kadın mıydım ki hem?

Aşk, vakti zamanında canımı çok yaktı. Yüreğimi dirhem dirhem kanattı. Bana göre aşk değildi, sevda hiç değildi. Bunun adı olsa olsa vefa olabilirdi ki zaten bu aileye hissettiğim bir minnet, vefa borcum vardı.

Gözleri benim üzerimde, sorduğu soruya bir cevap bekliyordu. Yönümü döndüm, gözlerim cezvede ağır ağır pişirdiğim kahveyle meşgul oldum. Ona bakmazsam vücudumu saran ateş diner zannettim, dinmedi. Ona bakmazken de yandım cayır cayır.

“Etmem mi ettim elbette merak, yani patronum olarak. Eve her zaman vaktinde gelirdiniz. Siz demiştiniz bana, *evin değişmez kuralı sofraya zamanında oturmak*, diye ama siz gelmeyince insan hâliyle merak ediyor Fuat Bey.”

Dönüp bakma gafletinde bulundum. Hay bakmaz olsaydım! Ne de güzel tebessüm ediyordu canını sevdiğim... Kahveyi fincana boşalttım, koydum önüne.

“Sadece patronun olduğum için mi merak ettin beni Adile?”

Ne duymak istediğini anlamasam da, “Evet,” dedim.

“Bu da kâfi be Adile. İnsanı birilerinin merak etmesi güzel bir şey. Kendini önemsiz ve değersiz olmadığını hissettiriyor.”

“Hiç olur mu Fuat Bey? Benim için ne kadar kıymetlisiniz, bir bilerseniz...”

Garibim fincanı yanlışıyla masaya devirince canım kahve hiç oldu. Ziyarı yoktu, temizlerdim iki dakikaya canım...

“Adile kusura bakma, sana da gece gece iş çıkardım.”

“Ne kusuru, estağfurullah beyim. Temizlerim hemen-
cecik.”

Masadan kalktı, sandalyeyi çekti kenara. Elimde temizlik bezi, silip temizledim masayı.

İç çekerek, “Kahve de gitti. Ne de güzel yapmıştın oysaki,” dedi.

“Ne olacak Fuat Bey, yine yaparım.”

“O vakit kendine de yap, verandada içelim.”

“Olur mu ki beyim?”

“Neden olmasın canım? Görmüyor musun Adile, konuşmaya, altında ezildiğim yükü boşaltmaya çok ihtiyacım var.”

“Ya bebek,” dedim.

“Uyanmaz bizim uykucu. Sabaha kadar deliksiz uyuduğunu biliyorum, hemen itiraz etme. Korkuyor musun benden Adile?”

Söylediklerinde takılı kaldım. Bebeğimin deliksiz uyuduğunu nereden biliyordu ki? O üst katta kalıyordu,

ben alt katta... Yine aklımı karıştırıp gönlümü coşturmayı başarmıştı Fuat Bey.

“Yoo... Neden korkayım ki sizden?”

“Ne bileyim canım, benimle ne vakit baş başa kalsan tedirgin oluyorsun. Ben de seni korkuttuğumu falan zannediyorum, o vakit de bu kahrolası yüreğim ağrıyor. Korkuluk ya da hayalet değilim Adile. Gördüğün gibi kanlı canlı ademoğluyum,” deyip göz kırpmasın mı bir de...

Yapma bunu bana be Fuat Bey. Benim minnak yüreğim taşıyamaz ki bu hareketleri, ezilir bir kere ağırlığında.

“Korkmuyorum,” dedim.

“O vakit sorun yok. Hazırla kahveleri, birlikte geçelim.”

Kahveleri yapıp fincanlara pay ettim. Hemen kızıma kısacık bakıp döndüm. Fuat Bey fincan tepsisini almış eline, bahçeye doğru gidiyordu.

“Ben taşırdım, niye zahmet ettiniz Fuat Bey?”

“Ziyanı yok, sen çifte kavrulmuş lokumdan koy da getir,” dedi.

Bu gece diğer gecelere oranla sıradan değildi. Bir farkı vardı ama çözemedim. Ben de eski ben gibi değildim. Bayram çocuklarının sevinci gibi yüreğim yere göğe sığmıyordu. Neydi bu heyecan, nedendi hissettiğim mutluluk? Ne vakit mutlu hissetsem mutluluğum kursağımda kalıyordu. Esasen mutluyum demeye korkuyordum da.

“Gel, şurası iyi, oturalım.”

Ergen genç kızlar gibi utana çekine oturdum karşısına. Gecenin serinliğinde avuç içlerim terliyordu. Mümkün

müydü bu serinlikte sebepsizce terlemesi? Sebepsiz değildi, sebebi Fuat Bey'di. Onun yüzünden terliyordu avuç içlerim. Hiç bilmediğim, daha önce görmediğim esrarengiz bir kapıyı aralamıştı sanki benim için de onun heyecanını yaşıyordum gıyabında.

Kahve fincanını önüme koydu, tam ortaya da çifte kavrulmuş lokumu. Onun karşısında bulunmak, bir de üzerine o yüzüme bakarken tutup da kahve içmek, tuhaf bir durumdu. Hissettiğim, yaşadığım yoğun duygu karmaşası nedeniyle kahvemden de içemiyordum ki...

“Soğutma kahveni, iç haydi!”

Elim isteksizce fincana uzandı, şöyle bir yudum çektim. O da içemiyordu, üstüne bana içmemi söylüyordu.

“Siz neden içmiyorsunuz, beğenmediniz mi yoksa?”

“Sen karşımda ay perisi gibi oturunca *kahve de neyin nesi* diyesi geliyor insanın. Biliyor musun bilmem Adile, senin her işin mükemmel. Yaptığın yemekler olsun, içecekler olsun, seninkilerin üzerine bir lezzet daha tanımam. Ofiste de kahve içiyorum ama lezzeti, senin yaptığın kahvelere benzemiyor. İmkân olsaydı ofiste de senin elinden kahve içmek isterdim.”

Her söylediği neyse de şu *ay perisi gibi* dediğinde kaldım ben. Alenen bir itiraf değil de neydi bu? Aptal yüreğim konduramadı ki, o ki koskoca avukat ve fabrikatör Fuat Bey'di, ya ben kimdim?

Iraz'ın akli kıt, eksik etek kızı! Dünya kadar kız etrafında pervaneyken neden beni seçsindi canını sevdiğim? Üstüne üstlük babasının dahi kabul etmediği bir çocuğun annesiydim. Onun gönlüne bir gül olmaktan öte,

ayağına taş olurdum ben. Buna rağmen benden hoşlandığını kabul edemiyordum. O iltifatları, ara sıra sözlerine sıkıştırdığı, yürek titreten güzel sözleri sadece beni avutmak içindi. Sevemezdi beni, buna zerre imkân yoktu! Öyle düşünüyordum. Bu yüzden yüreğimin ramazan davulu gibi güm güm çarpmasına aldırış etmiyor, yine aptal aklımla kendimi kandırıyordum.

“Bir şey demeyecek misin Adile?”

Ah ne diyebilirdim ki ben? O konuşsa sabaha kadar çıtımı çıkarmadan oturur dinlerdim.

“Ne diyeceğimi bilemedim Fuat Bey.” Ellerimle oylanmaya koyuldum. Böyle yapınca yaşadığım duygulardan sıyrılıyorum zannettim.

Kahvesinden bir yudum aldı. “Tamam, şöyle yapalım, anlat bana kendini.”

“Ne anlatayım ki?”

“Kimsin, benim aklımı neden bu kadar kurcalıyorsun mesela, oradan başla.”

İçtiğim kahve boğazıma kaçtı. Öteki tarafa gidip geldim sanki. Öksürmekten nefes alamaz hâle gelince panikle kalktı yerinden, su içmeme yardımcı oldu. Bu kadar heyecan, bu kadar hoş söz, benim bünyeme ağır değil miydi? Taşır mıydı bu hassas bünyem, yazık değil miydi bana?

“İyi misin Adile?”

“İyiyim, sağ olun.”

Geçip yerine oturdu. Soğumaya yüz tutmuş kahvesinden bir yudum daha içti.

“Bu gece bir şeyleri açığa kavuşturmaya çok ihtiyacım var Adile. Ben bende değilim. İtiraf etmeliyim ki geldiğin günden beri değil, seni otobüs terminalinden aldığım günden beri aklım da fikrim de sende. Davalara yoğunlaşamıyorum. Bugüne kadar kaybettiğim hiç dava yokken son bir haftada iki dava kaybettim. Neden biliyor musun? Koskoca dünyada sadece sen varsın. Hiçbir şeye dikkatimi veremiyorum. Senden de emin değilim. Bir kez bile yakınlığını hissettirmedin. Aramızdaki seviyeyi hep korudun. Söylesene Adile, çirkin bir adam mıyım?”

Çirkin değildi. Görüp görebileceğim en yakışıklı, beyefendi adamlardan biriydi. Kim bilir ömrü hayatımda bir daha onun kadar güzel bir yüze sahip birini göremezdim belki de... İşin tuhafı, Fuat Bey’in yakınlığını doğru yorumlayan aklımı ve kalbimi kendim yanıltmıştım. Konduramamıştım ki öyle mükemmel bir adamın tutup da beni sevmesini...

Hani öyle bir zaman durması yaşarsınız ya, aslında zaman durmaz da siz zaman durdu zannedersiniz. Öyle bir an yaşıyordum âdeta, büyümlü olanından... En ufak bir harekette bulunsanız büyü bozulacak, atlar fareye, arabası balkabağına, ben de külkedisine dönüşecektim sanki. Prens zaten belliydi, onu anlatmama gerek yok.

Hiçbir vakit eş, ruh eşini bulmazmış. Ben ona eş miydim ki yüreği beni tercih etmişti. Her şeyi geçtim, sevmeye layık biri miydim ben, ne bulmuştu bende?

“Bugün susacağız sanırım, ha Adile? Sana karşı daha ne kadar açık olabilirim, inan bilmiyorum. Sevmiş bulundum bir kere. Yani ne bileyim, insan gönlüne destur çekemiyor ki!”

Derin bir nefes aldım. Zannettim ki öyle yapınca kalbim, dört nala yarışa koşan atlar gibi olmaz, biraz olsun sakinleşir zannettim. Olmadı, ne aldığım derin nefes ne de içimden okuduğum dualar beni sakinleştirmişti. Ha bire hissettiğim heyecanın kasırgasında savrulacakmışım gibi hissediyordum.

“Kocaman bir bahçede, onca ihtişamlı güller ve çiçekler dururken sahip olmak istediğiniz, ezilmiş ve acımasızca toprağından koparılmış bir kır papatyasından başka bir şey değilim. Buna rağmen yine de beni tercih ediyorsunuz. Yazık değil mi size? Neden size yaraşır bir hanımı tercih etmiyorsunuz Fuat Bey?”

“Yüreğim bana en yaraşanı seçmiş, sorgulamak hadime değil ki Adile.”

“Eğer benim geçmişime dair en ufak bir şey bilseydiniz, gönlünüzde bana zerre yer olmazdı Fuat Bey.”

“Neden direniyorsun ki Adile, sevmek kötü bir şey mi?”

Ne geldiyse başıma, bu sevmek denilen illetten gelmişti. Aptalca inandığım için, sevildiğimi zannettiğim için yaşamıştım onca acıyı.

“Sevmek, sevdiğini iddia edenin niyetine bağlı Fuat Bey.”

Kollarını göğsünde bağlayıp arkasına yaslandı. Uzun uzun baktı yüzüme.

“Rahmetli eşinden ötürü mü mesafeli yaklaşıyorsun bana?”

Yutkundum. Yutmaya çalıştığım tükürüğüm boğazımda kaldı.

“Size karşı dürüst olacağım. Benim hiç eşim olmadı. Kocasını ölmüş dul bir kadın da değilim!”

Sıkıntıyla yüzünü avuçlarının içine aldı, anlamak ister gibi baktı bir süre bana. Madem sevdiğini söylüyordu beni, o vakit dikenlerim kanatmalıydı ki kimi sevdiğini daha iyi anlamalıydı.

“Bebeğinin babası peki?”

“Kabul etmedi kendisinden olduğunu.”

Tek bir kelime daha konuşup birbirimizin canını yakmaya müsaade etmeksizin topladım masadaki fincanları ve çifte kavrulmuş lokumu, sonra da koşar adım uzaklaştım masadan. Gönlüm, onun benliğini sarmasına müsaade ettiğim dikenli sarmaşıkların canını yakmasına razı olmasa da mecbur hissettim kendimi. Onun o kadar mükemmeliyetçi kimliğine ben kara bir lekeydim. Olmazdı bizden bir şey, olmamalıydı da zaten.

Mutfağa girmeden arkamı dönüp baktım ona. İki eli başının arasında kalakalmıştı garibim. Onun şu an öğrendiğiyle yaşadığı hüsrânın katbekat fazlasını ben yaşıyordum. Öylesine bir kahve içilmesine eşlik edeceğimi zannederken aşk itirafıyla karşılaşacağımı ummamıştım. Fuat Bey’in beni sevdiğini bile bile nasıl yüz yüze bakaçağımızın da endişesini taşıyordum. Üstelik ona açık açık demesem de bebeğimin gayrimeşru bir şekilde dünyaya geldiğini söylemişim. Öğrendiklerinden sonra beni çatısı altında tutmak da istemeyebilirdi doğal olarak. Kim isterdi ki kirli ve kötü bir kadınla yaşamayı, o kirli ellerin yaptığı yemekleri iştahla yemeyi?

İki fincan bulaşığını da yıkayıp odama geçtim. Kızım bıraktığım gibi uyuyordu. Beşiğine eğilip ipeksi yanığına dokundum, sevdim. Yine olmamıştı, gittiğim yerde

tutunmayı başaramamıştım. Fuat Bey'in sevgisi, öğrendiği küçücük bir bilgiye dayanarak nefrete de dönüşebilirdi. Agâh Bey'in hatırını saymayıp kapı dışarı da edebilirdi. Büyük bir keder girdabında çaresizce debelenip duruyordum. Bundan sonra ne yapacağım, nereye gideceğim hakkında zerre fikrim yoktu.

Yatağıma uzandım, saatler evvelini düşündüm durdum. Ara ara ağladım, ara sıra uyudum, uykumdan uyanıp yaşadıklarımın tekrar ağladım. Neden beni sevmişt, ne bulmuştu bende de kendine yâr olurum zannetmişti? Fuat Bey'e de çok üzıldüm. Zavallı adam, ne umarak ilanıaşk etmişti de ne duymuştu. Gönül neden yanlış insanı seçer, mantığım hiç almadı. Doğru insanı bulmak zor olmasa gerekti ama biz insanlar, yanlış olan daha yakın mesafede diye mi, yoksa doğru insanı bulmak için üşendiğimiz için mi bilmem, hep yanlış olanı bağrımıza basıyoruz.

Bir eşya alırken dahi kırk kere inceleyip öyle alırken, hayatımızı paylaşmayı düşlediğimiz kişiyi hiç sorgulamadan yüreğimize hapsedesimiz var. Tecrübeler, yapılan büyük hatalarla kazanılmış. Duran, ömrümün hatası olmasaydı kim bilir Fuat Bey'i ömrüme sorgusuz sualsiz alırdım. Adam bir kere çok yakışıklıydı, güç deseniz var, kudret deseniz misliyle, para deseniz Karun kadar zengin... Bir kadının, bir erkekten ne beklentisi varsa fazlasıyla Fuat Bey'de mevcuttu.

Sabahı zor ettim. Mezara girip çıkmıştan beterdim, ayakta zor duruyordum. Yapmam gereken bir ton iş varken vücudumun yorgunluğunu göz ardı etmek zorundaydım. Kahvaltıyı hazırladım. Semiha Hanım her zamanki saatinde masada yerini almıştı.

“İyi görünmüyorsun Adile, hasta mısın yoksa?”

“İyi uyuyamadım Semiha Hanım,” dedim elimdeki zeytin tabağını koyarken masaya.

“Melike mi uykusuz bıraktı?”

“Yok. Şükür uykuyu seviyor. Ben uyuyamadım.”

“Kahvaltı bittikten sonra git dinlen o vakit.”

“Olur mu ki hanımım? Yapacak dünya kadar işim var. Bebek de uyanır birazdan...”

“Melike’yi düşünme, ben ilgilenirim canım, ne olacak.”

“Çok teşekkür ediyorum Semiha Hanım.”

Beş on dakika sonra Semiha Hanım, Fuat Bey’in kahvaltıya inmesini bekledi. Bekleyiş uzadıkça Semiha Hanım’ın rahatsızlığı gözle görünür hâle gelmişti.

“Adile, Fuat’a söyle, acil kahvaltıya gelsin. Bu çocuk artık sabrımı taşırmaya başladı. Bu ne canım, onca yıllık sofra adabı da kalmadı! Çağır, gelsin.”

Elim ayağıma dolaştı. Fuat Bey’le karşılaşmayı istemezken, yüzüne baka baka ablasının onu beklediğini söylemek çok zordu. Öte yandan Semiha Hanım, önceki geceden haberdar değildi. Öğrendiğinde onun da tepkisinin yumuşak olmayacağını düşünüyordum. Zira kuralcı bir kadındı. Kaldı ki benim gibi kirli bir kadını kardeşine yakıştırması imkânsız bir şeydi.

İstemeye istemeye yukarı kata çıkan merdivenlere yöneldim. Hiçbir şey yaşanmamış gibi yüzüne bakmak ağırıma gidiyordu. Hissediyordum sanki, buradaki yaşantımın da sonuna geldiğimi düşünmeden edemiyorum.

Çekinerek Fuat Bey'in odasının kapısını tıklattım. İçeriden ses gelmeyince bu sefer biraz sert tıklattım kapıyı. Yine ses yoktu. Ellerim titreyerek kapıyı açtım, oda bomboştu. Yatağı hiç bozulmamış, sanki odasına hiç uğramamış gibiydi. Üzüldüm içten içe. Ne diyecektim ablasına şimdi? Aşağı indiğimde Semiha Hanım, kolları göğsünde kardeşinin inmesini bekliyordu.

“Semiha Hanım, Fuat Bey odasında yok!”

“Allah Allah,” dedi. Kadın da endişelenmişti. “Ben yattıktan sonra gördün mü Fuat’ı?”

“Dün gece,” dedim. “Çok geç döndü. Mutfakta karşılaştık. Az biraz yemek yedi, sonra da kahve istedi benden. Ondan sonra hiç görmedim Semiha Hanım.”

Önceki gecenin detaylarına girmeden bilmesini istediklerimi anlatmıştım Semiha Hanım’a. Yaşadığımız anları dillendirmekten utandım. Burada kalamayacağımı biliyordum. O vakte kadar düşünüp bundan sonra ne yapacağıma karar verebilmem için zaman kazanmaya ihtiyacım vardı. Öyle bir durumun içindeydim ki bana o kadar iyiliği dokunmuş bu aileye karşı mahcup hissediyordum kendimi.

Semiha Hanım, duyduklarından sonra çok kötü oldu. Dediğine göre, şu bir haftaya kadar hiç başına buyrukluuk yapmamış, disiplinli çalışan, aklı başında, evine sadık bir adammış Fuat Bey. Semiha Hanım anlattıkça kendimi suçlu ilan ediyordum. Adamın dağılmasında payım büyüktü. Suçum var mıydı yok muydu, bilmiyorum ama vicdani bir azap içinde can çekişiyordum âdeta. Fuat Bey’e yaşattıklarımın dolayısı çok pişmandım. Tam olarak ne yaşattığımı bilemesem de adamı reddederek dağılmasına sebep olmuşum.

Zavallı Semiha Hanım, üzüntüden kahvaltısını dahi yapamadı. Kardeşi için çok endişeleniyordu. Sanki bir annenin evladını sakınıp koruyamamanın pişmanlığı ve kederiyle kendisini suçluyor gibiydi. Yalvar yakar bir iki lokma bir şeyler yemesini sağladım. Öyle bir dağıldı ki kadıncağız, yürüyen canlı bir cenazeydi âdeta.

Masadan kalkarken koluna girdim, bahçeye çıkmak istedi. Arka bahçeye kadar destek oldum, sandalyeye oturttum. Biraz serindi hava, benden şalını getirmemi rica etti. Gidip getirdim. Gönlüm hissettiği kederle Semiha Hanım'ı baş başa bırakmaya elvermedi. Kahvaltılıkları topladım masadan. Tam Semiha Hanım'ın yanına gidecektim ki kızım uyandı. Giydirdim üzerini, doyurdum karnını. Kızımı da alıp arka bahçeye gittim.

Bildiğim bir şey varsa Semiha Hanım, bir tek kızıma karşı gülümseyebilirdi. Farklı bir sevgiydi kızıma hissettiği. Merhamet mi desem özlem mi, yoksa hiç olmayan evlat hasreti mi bilinmez, kendi canından bir parça, bir canmış gibi üzerine titriyordu kızımın. Karşıdan görür görmez o kederden ve ıstıraptan gölgelenen yüzü anında aydınlandı. Kızımı kucağına almak için kollarını gülümseyerek açtı.

“Gel benim meleğim, gel benim Melike'm.”

Semiha Hanım bir süre kızımı sevdi. Melike ona iyi geliyordu. İkimiz de bunun farkındaydık.

“Ne iyi ettin de getirdin Melike'yi Adile. Bu cimcime her derde deva, bir merhem sanki.”

İki gündür Melike diyordu Semiha Hanım kızıma. Pek de garipsediğim söylenemezdi. Melek'ti, Melaike'ydi derken adı yavaş yavaş Melike'ye evrildi. Çok da dert

etmedim, zaten aylardır bir isim bile koyamamıştım. İsminin Melike olması bir nevi işime de geliyordu.

Yanındaki sandalyeye buyur etti, oturdum. Derince bir nefes aldı. Kendisini bir şeyler konuşmaya hazırlıyor gibiydi Semiha Hanım. Gösterdiği yere oturdum. Daha dün ilanıaşk itirafı almıştım bu masada. Yüreğim bir hoş oldu. Görünmez tonlarca yük belimi büküyordu sanki.

“Ne diyorum biliyor musun Adilecim?”

“Ne diyorsunuz Semiha Hanım?”

“Şey,” dedi. “Bizim yakın bir ahababımızın iyi eğitilmiş, tam Fuat’a göre bir kızı var. Akşam için bir güzel hazırlık yapalım. Fuat da nasıl olsa gelir o vakte kadar. Ne zamana kadar berduşlar gibi dolaşıp duracak. Benim bu oğlanın başını bağlamam lazım. Görüyorsun değil mi Adilecim, nasıl da dağıldı dağ gibi delikanlı. Onu hizaya ancak Füsün getirir. Akşam geldiğinde görürsün, Füsün tam Fuat’a göre. Kızı bir görsün, ah işte o vakit feleğini şaşıracak. Kendine derhâl çekidüzen verecek, demedi deme.”

“Siz bilirsiniz Semiha Hanım,” dedim ama gelin siz bana sorun. Sol yanımda acayip derecede bir sızı hissettim ki sormayın. Bir yanım anında keder urbalarını²⁶ giyinip kuşandı. Neydi benim bu hissettiğim? Daha dün akşam, adamı ben reddetmemiş miydim? Ablası bir kızla tanıştırmak istiyor diye neden karalar bağlamıştım? Aylardır yanlarında kaldığım için vefadan başka bir duygu bilmeyen ben, ne hissediyordum? Sol yanıma yakıp kavuran vefa duygusu muydu ya da hissettiğim bu kaybetme korkusu da neyin nesiydi?

²⁶Urba: Giysi.

“İkramlıkları hazırlayalım Adile. Göreni yemeden doyuran cinsinden.”

“Çok güzel düşünmüşsünüz Semiha Hanım ama ben henüz kahvaltımı yapmadım. Kahvaltıdan sonra her şeyi istediğiniz gibi yaparım hanımım. Müsaadenle...”

Melike’ye uzandım. Durdurdu beni. “Adilecim sen kahvaltını yap, Melike’yle ben ilgilenirim.”

“Çok sağ olun Semiha Hanım.”

Semiha Hanım’ın yanından nasıl ayrıldım, mutfağa kendimi nasıl attım, hiç bilmiyordum. Sebepsizce ağlamaya başladım. Nedendi, kimin için akıyordu gözyaşlarım?

Hissettiğim derin keder, açlığımın önüne kadar geçti. Tıpkı Semiha Hanım gibi iki üç lokmayı zorla yedim. Sebebini bilmediğim bir üzüntüyle kahrettim kendimi. Ruh gibiydim, kendimi işe verdim. Akşama kadar dip köşe temizlik yaptım. Akşama doğru da Semiha Hanım’la beraber yemek ve ikramlıkları hazırladık. Onca koşturma ve yorgunluğa rağmen bir türlü yüreğimi ezen duygulardan sıyrılamadım. Ben kaybetmeye mahkûmdum ve kaybediyordum adım adım.

Fuat Bey her zamanki geldiği saatte geldi. Sanki ablasını merakta koyan o değilmiş gibi hiçbir açıklama dahi yapmadan odasına çıktı. Semiha Hanım, onun bu umursamaz hâline üzülüp durdu.

“Adilecim, Fuat’a söyle gelsin. Konuşmak istiyorum.”

Çıktım yukarı kata. Yüreğim gümbür gümbür... Ellerim titreyerek kapısını tıklattım, ses vermedi. Bu kez biraz sertçe tıklattım, yine ses yoktu. Semiha Hanım aşağıda sabırsız bir şekilde bekliyordu, mecburen girdim

odasına. Aynı anda, o banyodan çıkarken ben içeri girmiştim. Belinde siyah havlusu, üst tarafı çıplak... Gözlerimi anında sıkı sıkı yumdum.

“Çok özür dilerim Fuat Bey. Çok özür diliyorum. Şey, ablanız sizi acil salona bekliyor.”

Bir yandan da gözlerim kapalı geri geri çekilerek alelacele kapıdan çıkma derdindeyim. Sırtım duvarla bir bütün oldu. Gözümü de açamıyordum ki kapının yerini bulayım. Tam önümde hissettim onu.

“Aç gözünü!”

Çekinerek açtım tek gözümü. Tebessümü öyle güzeldi ki anlatamam. Yanaklarının iki tarafındaki gamzeler, ah o gamzeleri yüreğimi yerinden çıkarabilirdi. Islak saçlarından süzülen damlacıklar, seherde gül goncalarının üzerindeki çiğ tanecikleri gibi eşsiz güzellik katıyordu o güzel suratına.

“Diğerini de aç,” dedi gülmesini bastırarak.

İtirazsız diğer gözümü de açtım. Bana, gözlerimin içine en güzel gülümsemesiyle bakıyordu. Bense şaşkınca onun o güzelim gözlerine... Tek kolunu başımın sol tarafına koydu. Sol tarafa dönüp, kapıdan kaçıp gidemiyordum. Öylece duvara çivilenmiş gibi durdum, birlikte durduk. Onun üst tarafının çıplak olması, bir nefes kadar yakınımda olması, sağ yanağıma uzanıp okşamaması, sonrasında eğilip yanağımdan öpmesi büyülmüş bir an gibiydi. Nefes almayı unutmuştum.

“Çok güzelsin be Adile!”

Sonra bir öpücük daha... Allah'ım ölüyordum sanki. Bu an bana başka şeyler hatırlattı. Bacaklarım zangır zangır titrerken can havliyle onu itip kaçtım. Neye

uğradığını bilemedi. O kadar güçlü ve kalıplı bir adamı itmek kolay bir şey değildi. Kesinlikle hissettiği duyguların boşluğuna gelmişti.

Kendimi dışarı zor attım. Ellerimle sert sert yüzümü siliyor, ağlıyordum. Lavaboya koşup aynaya baktım çenerek, sağ yanağım kıpkırmızıydı. Ben yapmıştım. Kondurduğu öpücüğü oradan silersem kaybolur zannemiştim. Yüzümü uzun uzun sertçe yıkadım. Sanki beni öpen Fuat Bey değildi de Duran'dı. Onun vücudumda bıraktığı izleri temizlemek istiyordum, yaralarımı kanattığımı bilemeden.

Bir zaman lavaboda kendimi sakinleştirmek için uğraştım durdum. Sonrasında indim aşağıya, Fuat Bey ve ablası münakaşa ediyordu. Onlara görünmemeye çalışarak mutfığa geçtim. Ellerim titriyor, sakinleşemiyordum. Yaşadığımı kabullenemiyordum. Nasıl yapmıştı bana bunu? Sonra Semiha Hanım geldi, kucağında kızıyla birlikte. Gayet neşesi yerindeydi. Son kez hazırlıkları kontrol etti.

“Adile, her şey istediğim gibi. Hiçbir eksik yok. Fuat’la da konuştum, bir sorun olmayacak çok şükür. Sen şimdi masa için şöyle güzel, bahçeden bir demet çiçek hazırla. Onu da masanın tam ortasına koyarsak muhteşem olacak.”

Bahçe, Fuat Bey’in bahçesi, Fuat Bey’in çiçekleri... Fuat Bey’in çiçeklerine dokunup demet hazırlamak... Benim için ne zor bir görevdi. Ama Semiha Hanım istediği için yapmak zorundaydım. İstemeye istemeye bahçeye çıktım. Rengârenk çiçeklerin dikili olduğu alana yöneldim. Ben papatya severdim. Sadece papatyalara yöneldim. Yere çömelip bir tane kopardım. Bir tane daha

derken arkamda birinin beklediğini hissettim. Başımı çevirmemle ayağa kalkmam bir oldu.

Elleri cebinde, başı hafif eğik bana bakıyordu. Baştan aşağı süzdü, elimdeki bir adet papatyada kilitlendi bakışları. Tuhaf olan şuydu ki bu تنها, loş yerde baş başa olmak zerre ürkütmüyordu beni. Fuat Bey'den tedirgin değildim. Yüreğimde zerre korku yoktu ama beni öptüğü için çok utanıyordum. Bu sebeple yüzüne bakamadım.

“Utaniyorsun benden,” dedi yere çömelirken. Eğilip bir tane papatya kopardı. Bu söylediğine itiraz etmedim. Sessiz kalışıma susarak cevap verecek biri değildi Fuat Bey. O hiç utanan ve söylemek istediklerini içine atan biri değildi. Mesleğinden ötürü müydü bilmem ama sözlerini açık sözlülükle sarf ederdi.

“İnsan severken yüreğine hükmedemiyor be Adile. Seni olduğun gibi sevdi bu deli gönül. Her konuda aklıselim davranan ben, söz konusu sen olunca aklım durgun, yüreğim firari... Ben ben değilim. Seni nasıl yüreğimin merkezine oturttum, ne ara ben de böyle bir yer ettin, aklım hiç almıyor. Sevmek suçsa kabul ediyorum ki suçluyum. Senden ricam bana başını eğme, benden utanma. Küçücük bir şansı hak ettiğimi düşünüyorum, yanılıyor muyum yoksa?”

Bir şans... Var mıydı ki bize dair ufacık bir şans? Daha bu gece, Semiha Hanım onun gönlüne inceden inceye sızсын diye bende olmayan özelliklere sahip bir kızı davet etmişken bize dair bir umut göremiyordum. Fuat Bey daha iyisine layıktı, daha güzeline, daha temizine...

Başımı kaldırıp o güzel çehresine baktım. “Beni gönlünüzde büyütmenize hiç gerek yok Fuat Bey. Zannettiğiniz

gibi biri değilim. Geçmişim öyle kara lekelerle dolu ki beni kolunuza takmaya gurur değil, utanç duyarsınız.”

“Neden kendine bu kadar yükleniyorsun? Sen hiç benim gözümünden kendini gördün mü?”

“Gönül yanlış olanı seçmeye mahkûmdur!”

Elinde tuttuğu papatyayı kokladı. “Seviyorsun papatyaları.”

“Severim.”

Tebessümü yanaklarına yayıldı. “Papatya,” dedi. “Öyle narin, öyle hassas bir çiçek ki bakma öyle dağda bayırda, hatta bozkırda yetiştiğine... Sevmesini bilmezsen ziyan olur gider be Adile.”

Hüzünle iki parmağının arasında tuttuğu papatyaya baktı. “Ne olurdu bana bir şans versen, ha Adile?”

“Tecavüze uğradım. Hem de defalarca. Bana bu kötülüğü kim yaptı, biliyor musunuz?”

Dehşetle yüzüme bakıyordu. Yüzü acıyla kasıldı. Böyle bir gerçeğe yüzleşmeyi beklemiyordu. En ıstırap çektiğimi söylemişsem diğerlerini de bilmesinde fayda vardı.

“Hem de hiç suçum olmadığı bir intikama kurban seçildim. Yılan gibi kanıma girdi, sevdiğine ikna etti. Fırsatını bulunca da yılan gibi soktu. İstedikğine boyun eğmezsem dayak da yiyordum. Sonra hamile olduğumu öğrendim. Babası bebeğimi kabul etmedi. En çok ne canımı yaktı kavurdu, biliyor musunuz? Sanki bile isteye koynuna girmişim gibi, *bugün benim altıma yatan, yarın başkasının altına yatar! Piçine başka baba bul*, diyerek kovdu. Ama hiçbir vakit peşimi bırakmadı. Ne vakit toparlanıp yeni bir hayat kurmaya çalışsam hayatımı mahvetti. Beni sevip kıskandığı için değil, düşmanı olarak

gördüğü için. Biliyor musunuz, beni seven biri vardı, adı İsmet. Hamile olduğumu bile bile ailesini karşısına alıp düştüğüm çukurdan kurtarmaya çalıştı beni. İmam nikâhı kıydı bana. Ben istemedim elini dahi dokundurmayacağına söz vermişti. Bir gece sürdü evliliğim. Sonu hüsran... Evliliğimin ertesi günü kocamın ailesine ondan hamile olduğumu anlatmış Duran. Rezil rüsva etti beni. Eşimin ailesi beni bir güzel dövüp samanlığa kapattılar, sonra da annem geldi aldı götürdü evimize.

O günden sonra da köyün genci ihtiyarı evimizin etrafında kana susamış çakal sürüsü gibi dolaşıp durdular. Annem onların yüzünden aniden vefat etti. Kalp dediler. Yaşadıklarımıza kalbi dayanamamış. Çakallar içinde bir başıma kaldım. Camı çerçeveyi indirdiler. İsmet, bana nikâh kıyan genç, köyden gizlice kaçırıp şehre gönderdi. Bilmiyorum, o olmasaydı kim benden nasıl faydalanırdı, hiçbir fikrim yok. Sonrasında paramı çaldırdım. Farkına dahi varmadan geneleve düştüm. Dahası da var, hiç öyle bakmayın. Doğuma kadar müşteriye çıkarılmadım. İlk müşterim Mehmet Agâh Bey'di. Arkadaşlarının oyununa kurban olmuş. Bekârlığa veda hediyesi olarak beni sundular ona. Ama o kadar mert bir adammış ki dönüp bakmadı bile bana. Yaşadıklarımı öğrenince sağ olsun kurtardı. Gerisini zaten biliyorsunuz. Tüm yaşadıklarımaya rağmen sevmeye kadir mi o yüreğiniz?"

Sıkıntıyla yüzünü iki avucunun arasına aldı. Bir ileri bir geri yürüdü. Şaşkındı, duydukları onu epey sarmıştı. Sonra durdu önümde.

"Bu anlattıklarının hiçbirinde senin suçun yok, kaba-hatin, kusurun yok. Sen o kadar saf ve temizsin ki benim gözümde. Ne anlatırsan, ne kusur bulursan bul kendine,

benim gözümde eşsiz bir inci kadar değerlisin. Dürüstçe başına gelen felaketleri anlattın, senden vazgeçerim diye. Söyle Adile, aşkla atan kalp anlar mı anlattıklarının lisanını. Sen bana sevdadan haber ver! Sevelim, sevgimizle iyileşelim. Yaralarını sana olan sevdamla iyileştireyim. İzin ver.”

Eğilip papatya toplamaya koyuldum. O da yanıma çömeldi, kopardığı papatyaları uzattı bana.

“Bir şey demedin Adile?”

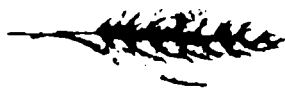
Son papatyayı da koparıp ayağa kalktım.

“Semiha Hanım bekliyor. Misafirleriniz de gelmek üzeredir. Müsaadenizle...”

Arkama bile bakmadan koşar adım uzaklaştım ondan. İçeri girdiğimde nefes nefeseydim. Semiha Hanım getirdiğim papatyaları aldı, çinili bir vazoya koydu. İçi içine sığmıyordu. Zavallı kadın kardeşinin çırpınışlarından bihaber, o da başka çabalar içindeydi. Anlıyordum ki bugünleri kolay kolay arkamda bırakmayacaktım. Fuat Bey benden vazgeçecek gibi görünmüyordu. Ne yapacağımı bilemez bir hâldeydim. Melike’ye bakmak için odama geçtim. Uyuyordu meleşim. Sessiz olmaya özen göstererek çıktım odadan. Semiha Hanım’ın yanına uğradım.

“Adilecim, şimdi masayı hazırlayalım. Gelirler birazdan.”

Semiha Hanım’ın uygun gördüğü şekilde hazırladım masayı. Öyle özentili, öyle göz alıcı bir masaydı ki gelen misafirlerin ağırlığına yakışırdı ancak.

Kapının önünde misafirleri bekliyordum. Semiha Hanım göndermişti, geldiklerinde karşılamam için. Üç kişiydiler. Anne, baba ve müstakbel gelin adayı. Gerçekten de Semiha Hanım'ın dediği kadar vardı kız. Çok güzeldi. Sarı bukleli saçları, yüzünde belli belirsiz çilleri, bal rengi gözleri ve narin bir vücudu vardı. Yürümüyor, sanki kuğu gibi süzülüyordu. Güler yüzlüydü. Fuat Bey için kesinlikle muhteşem bir öneriydi Füsun Hanım. İlk görüşte çok beğenmiştim. Bir ona baktım bir kendime. Füsun Hanım dururken beni yine sevebileceğini düşünmüyordum Fuat Bey'in. Bir güzellik başlı başına yeterli gelmeyebilirdi. Füsun Hanım donanımlı bir hanımdı.

Salona kadar eşlik ettim. Hanımlar sarılıp kucaklaştı. Aralarının ne kadar samimi olduğunu da bu manzarayla daha iyi anladım. Fuat Bey, Füsun Hanım'a karşı mesafeli olsa da Füsun Hanım için pek önemli değil gibiydi bu durum. Çünkü yüzünde solmayan o gülümsemesiyle hiç çekinmeden Fuat Bey'e sarılmıştı.

"Aşk olsun Fuatcım. Yurt dışından döndüğümünden beri bir kez bile ziyaretime gelmedin," dedi kolları hâlâ Fuat Bey'in boynunda sarılıyken.

Şaşkınlıkla izliyordum onları. Kız, anne ve babasının yanında çok rahattı. Fuat Bey kızın kollarını boynundan çözdü.

"İşler yoğun Füsun, hiç fırsatım olmadı."

Semiha Hanım sofraya buyur etti. Eksik bir şey yoktu. Mutfığa geçtim, bir şey isterlerse Semiha Hanım seslenirdi zaten. Sol yanımda öyle bir ağrı vardı ki anlatamam. Ben kim, Füsun Hanım kimdi? Ondan etkilenmeyecek bir âdemoğlu yoktu. Sesleri, kahkahaları canımı acıtıyordu. Yemekten sonra bahçe yürüyüşüne çıktılar.

Füsün Hanım, Fuat Bey'in koluna girmiş yan yana yürüyorlardı. Bense uzaktan seyrediyordum onları, içim ezilerek...

İçim burkularak misafirleri ağırladım. Füsün Hanım, Fuat Bey'le hep dip dibeydi. Nereye kadar görmezden geleceğim, hiç bilmiyordum. Aileler bu tabloda mutluydu. Anladığım kadarıyla Füsün Hanım'ın annesi de ikisinin yakınlaşmasından son derece memnundu. Şimdilik tek taraflı gibi görünse de ileride mutlu aile tablosunu çizeceklerinden zerre şüphem yoktu.

Bu ziyaretin o gün son olmadığını bilmem gerekirdi. Semiha Hanım da ziyaretlerde bulundu, onlar da gidip gelmeye başladılar. Hatta bu gidiş gelişler o kadar sık olmaya başladı ki sanki evin üyeleri gibiydiler. Sonrasında Semiha Hanım ve Fuat Bey, uzun münakaşalarla birbirlerini kırmaya başlamışlardı. Bu tartışmaların benim yüzümden olduğunu hiç bilmiyordum.

Bir gün yine çok şiddetli tartıştı iki kardeş. Açık seçik adımı duyuyordum. Yüreğimi nasıl bir korku sarmaşığı sardı sarmaladı, anlatamam. Her şey bu tartışmada netleşti benim için. İki kardeşin arasını açan bendim, Fuat Bey'in bana olan sevdasıydı. Semiha Hanım onaylamazken Fuat Bey diretiyordu. Kulaklarımla duydum bizzat. "Sevdiğim bir kadın varken başka bir kadınla evlenmem ne kadar saçma bir fikir! Unut Füsün'u! Sana kaç kere söyledim abla, *umut verme Füsün'a, Adile'yi seviyorum*, diye. Neden anlamıyorsun abla? Adile'den başkasıyla evlenmeyeceğim! Ya Adile'yi kabul edersin ya da hayatıma hiçbir kadını almam!" deyip çarptı kapıyı, çıktı gitti.

Tüm söylediklerini, duvar dibine sinerek dinlemiştim. Semiha Hanım biliyordu, Fuat Bey'in bana olan sevdasından haberdardı. Panikle elim ayağıma dolaştı. Bildiğini bana hiç sezdirmemiş, kardeşi için beni uyar-mamıştı Semiha Hanım. Bu saatten sonra olacıklardan korkuyordum. Korkarak odama geçtim. Yatağın kenarına oturdum içim içimi yiyerek. Çok sürmedi, Semiha Hanım elinde mendil, iki gözü iki çeşme ağlayarak girdi odama. Yanıma oturup tuttu ellerimi.

“Adilecim, söyle Allah aşkına, geldiğinden beri seni hiç kırıp incittim mi?” Medet umarcasına gözlerime bakıyordu.

“Hayır Semiha Hanım, siz beni ve evladımı hep el üstünde tuttunuz.”

“Fuat'ın sana olan ilgisini de biliyorsun, değil mi?”

Sustum, çokça da utandım. Başımı eğdim utançla.

“Utanma Adile. Dürüstçe söyle, Fuat'ın seni sevdiğini biliyordun, değil mi? Bile bile ondan uzak durdun, biliyorum.”

Boğazım düğüm düğüm oldu. “Biliyordum Semiha Hanım.”

Ağlaması şiddetlendi. Sarsıla sarsıla ağlıyordu. Bir bardak su getirip verdim. Elleri titreyerek aldı, zorla bir iki yudum içti sudan. Geri uzattı bardağı.

“Adile sana yalvarıyorum, eğer Fuat'ın iyiliğini istiyorsan lütfen konuş onunla, ikna et.”

“Defalarca söyledim Semiha Hanım ama vazgeçmiyor. Ne yapabilirim?”

“Gururludur Fuat. Ona ne kadar gurursuz bir adam olduğunu söyle. Sevilmediği hâlde gurursuzca sevmeye

nasıl devam ettiğini sor. Ben kardeşimi iyi tanırım, ezilecek sözlerin karşısında. Uzak duracaktır senden.”

Gönlüm el vermiyordu ama öte yandan da mecburdum, konuşmam gerekiyordu Fuat Bey’le. Kabullenip kabullenmemesi onun bileceği şeydi.

“Tamam, konuşacağım Semiha Hanım.”

Teşekkür edip içten bir şekilde sarıldı. Burukça baktı yüzüme.

“Bana kırılmıyorsun, değil mi Adile?”

“Ne için Semiha Hanım?”

“Fuat’ın sana olan ilgisini onaylamadığım için. Adilecim inan ki ben insan seçmem. Senin köyde yetişmiş, maharetli bir hanım olmanın, bu istemememle zerre alakası yok. Eğer bekâr bir hanım olsaydın vallahi yuvanızı bizzat ben kurardım. Eşin vefat etmiş, eşinden bir çocuğun var. Allah aşkına bir düşün. Aklın eski eşinde, anıların hep yüreğinin bir köşesinde yer ederken Fuat’a mutluluk vadetmiyorsun. Ama Füsün öyle değil, çocukluğundan beri sever Fuat’ı ve inanıyorum ki Füsün, Fuat için mutluluğun cennet kapısı. Anlıyorsun endişelerimi, değil mi Adilecim? Yoksa ben gaddar bir kadın değilim. Tek istediğim, kardeşimin bedbaht olmaması. Sen yine burada çalışacaksın. Onlar evlenince taşınırlar. Fuat seni görmeyince Füsün’un şansı artacak. Endişen olmasın, hayatında hiçbir değişim olmayacak.”

“Anladım Semiha Hanım. Gönlünüz huzura ersin, konuşacağım Fuat Bey’le.”

“Çok teşekkür ediyorum Adile. Beni anlayacağını biliyordum.”

Tekrar sarıldı sevinçle, sonra da odamdan çıktı. Semiha Hanım'a söz vermiştim vermesine de ne konuşacaktım, nasıl ikna edebilirdim, bilmiyordum. Haya-
rımından sanki bir yıldız kaymıştı. Gözlerim istemsizce
seyretmişti kayıp gidişini.

Elim kolum tutmayarak işlerimi yaptım. Semiha Hanım akşam yemeğini tek başına yedi. Fuat Bey'in gelmemesini pek dert etmedi. Sanırım istediğini alacağından son derece emin olduğundandı. Yatmadan önce ballı sütünü istedi benden. Götürdüm, sütünü içti. Bardağı uzattı.

"Fuat bana dargın. Elbette eve dönecek ama lütfen sığağı sığağına konuş onunla Adile. Farkındayım, tüm yük senin omuzlarında. Eğer Fuat'a karşı en ufak bir ilgini sezmiş olsam senden böyle bir şeyi istemezdim. Bir abla olarak mecburum kardeşimi yanlışlardan korumaya Adile."

"Endişe etmeyin Semiha Hanım. Kendi hâlinde yaşayan biriyim evladımla. Fuat Bey'le bir birlikteliğimiz olmaz, olamaz da zaten. O okumuş, kültürlü bir bey. Hiç evlenmemiş. Ben ise basit bir köylü kadınıyım, üstelik çocuğum da var. Şartlar eşit değil. Belki şartlar eşit de olsa Fuat Bey'i yine sevmezdim."

Söylediklerim yalandı. Fuat Bey sevilmeyecek bir adam değildi ki. Ah şartlar eşit olsaydı Fuat Bey'i ölümüne seveceğime öyle emindim ki... Kaç erkek tanımıştım ki ömrü hayatımda? Fuat Bey'in eşi benzeri yoktu. Ona yüreğini altın tepsilerde sunmayacak kadın yoktu bu dünyada.

Ara sıra Melike'yle ilgilendim. Kızımı uyuttum. Mutfaka geçmiş, Fuat Bey'in yolunu gözlüyordum. Sanırım ömrümde bir ilkti birinin yolunu gözlemek, sabırsızca beklemek... Arabasının sesini duyunca koşup kapının önünde bekledim. Arabasını park edip yanıma geldi.

O görmeye alışık olduğum gülümsemesiyle... "Böyle yollarımı gözleyeceğini bilseydim daha çok tekrarlardım."

"Sizinle konuşmak istiyorum. O sebeple yani... Şey için işte..."

"Olsun, beklenmek güzel şeymiş."

"Açlığınız var mı?"

"Sağ ol Adile. Tokum, dışarda yedim bir şeyler."

"Şöyle geçelim mi?"

"Geçelim bakalım."

Beraber arka bahçeye geçtik. O âna kadar hiçbir heyecan yaşamayan ben, gecenin serinliğinde soğuk soğuk terledim. Hiç bu kadar zor olacağını düşünmemiştim. Bir zaman sustum. O da konuşmam için ısrarcı olmadı. Yüzüme öyle uzun uzun baktı.

"Benim yüzümden ablanızla aranız açıldı. Bu durumdan son derece rahatsızım Fuat Bey. Bazen endişe ediyorum, aranız çok kötü açılırsa bu alıştığım düzen bozulacak diye. Yaşadıklarımı anlattım, kimseye güvenemiyorum. Sizlere de güvenmem kolay olmadı. Ola ki bir aksilik yaşanırsa nereye sığınırım, nasıl bebeğimle iş bulurum, hiç bilmiyorum. Beni sevdiğinizi söylüyorsunuz. Seven sevdiğine bunu reva görür mü? Beni çok zor durumda bırakıyorsunuz."

"Neden zor durumda kalıyorsun Adile. Kabul etsen beni, benim olan her şey senin olacak. Evimin hanımı

olacaksın, yüreğimin sultanı... Evlen benimle, ne olacak canım?"

Ağzım açık dinledim evlilik teklifini. Sonra çabuk sıyıldım yaşadığım büyüğü andan. Sözlerine kapılıp söyleyeceklerimi diyememekten kaçındım.

"Gurursuz musunuz Fuat Bey? Sizi sevmeyen bir kadından aşk dileniyorsunuz! Sizi sevmiyorum. Sevecek gibi de değilim! Gül gibi Füsün Hanım dururken şansınızı benden yana kullanmanız akıl kârı mı allasen?"

"Aşkta gurur olmaz diye biliyorum Adile. Hem eminim ki bu sözler sana ait değil, sana ezberletene ait. Senden ricam, başkasının adına gönlünden geçmeyi dile getirme. Kim ne söylemek istiyorsa bizzat kendisi söylesin. Senin saf duruluğunu bozar bu oyunlar."

"Olur," diyebildim. Tüm söylediklerimin benim düşüncelerim olmadığını biliyordu. Beni bu kadar derinden nasıl tanıyabiliyordu bu adam?

"Eee... Evlilik teklifinde bulundum az önce. Bir cevabın yok mu?"

Utanıp başımı yere eğdim. Avuç içlerim terliyordu. Boğazım kupkuru, yüreğim pat pat atıp duruyordu. Sözlerine kapılmamalıydım, sakinleştirmeye çalıştım yüreğimi.

"Olmaz Fuat Bey. Sizinle evlenemem!"

Tebessümü dalından koparılan bir gül gibi anında soldu. Bir anlık bu tepkimin onda bu denli etki etmesi içimi sızlatmıştı ama yapabileceğim bir şey yoktu. Evlenirim desem biliyordum ki iki kardeşin arasında uçurumlar yer edinecekti, bana duyulan sevgiden. İzin vermemeliydim olacaklara.

“Neden Adile? Çok mu kötü biriyim?”

Panikle atıldım hemen. “Yok... Hayır, kötü biri değilsiniz de...”

“Ne öyleyse, beni neden reddediyorsun? Bir kusurum olmalı, değil mi?”

“Kusurunuz da yok.”

“Ablam yüzünden mi, ablamdan mı çekiniyorsun?”

“Tek neden ablanız değil. Bir günlük evliliğim aile yüklerinin rızası dışında oldu. Hiç istememişlerdi beni. Çok değil, daha ertesi günü beni ve bir günlük eşimi döve döve boşattılar, hem de üç talakla. Ablanızın rızası yok. *Gönülsüz yenen aş, ya karın ağrıtır ya baş*, demişler. İnsanlara güvenemiyorum. Size de ne hissettiğimden emin değilim. Ben bu kadar kararsızken olmaz bu iş. Hem denk değiliz. Siz hiç evlenmemişsiniz, ben ise...” Boğazıma bir şey düğümlendi sanki. Konuşamayıp ağladım söyleyeceklerimin ağırlığıyla. “Yaşadıklarım sanki benim damgam. Tecavüze uğradım. Herhangi bir erkek fark etmeksizin aynı ortamda bulunmak bile beni tedirgin ediyor. Kiminle yeni bir sayfa açmaya niyet etsem o sayfa kire pislige bulaşıp paramparça oldu. Cesaretim yok, güçsüzüm ben. Yaşadıklarım arkamı dönüp buralara kadar gelmiş olsam da yok sayamıyorum.”

Konuşa konuşa çiçeklerin bulunduğu alana gelmiştik. Eğilip bir papatya kopardı ve elinde evirip çevirdi.

“Hayat insanı zorlu sınavlara tabi tutar Adile. Senin imtihanın da en ağırından olmuş. İhanete uğramışsın. Ürkek bir ceylan gibi av olup tuzağa düşmüşsün. Av ve avcı, bunlar farklı kavramlar. Ama benden bir avcı olmaz, sen de benim için bir av değilsin. *Denk değiliz* diyorsun

da denk olmak için evlenip boşanmam mı lazım yani Adile? O vakit denk görecek misin beni kendine?”

Şaka yaptığını sanıyordum ama ciddi ciddi sormuş, o vakit fark etmemiştim.

“Benden uzak durmanızı canıgönülden rica ediyorum Fuat Bey.”

“Peki madem, öyle olsun. Senin istediğin gibi Adile...”

Giderken avuçlarımın içine, elinde evirip çevirdiği papatyayı koydu. Beni şaşkınlığımla baş başa bırakarak ardını dönüp gitti. Arkasından bir süre bakakaldım, sonra bakışlarım papatyaya kaydı. İki parmağımın arasında tutup kokladım o enfes kokusunu. Fuat Bey’den aldığım ilk çiçekti ve hâlâ saklarım hatıra defterimin arasında.

Tereddütlüydüm. Artık yaşanmaz bir yer olmuştu. Fuat Bey’in ısrarcılığı, Semiha Hanım’ın kesin kararı beni iyice bunaltır olmuştu. Odama geçtim. İçimde garip bir burukluk vardı. Kızımı beşiğinden alıp sarıldım, ilk defa o gece koynuma aldım Melike’yi. Ardından ağlayarak uykunun kollarına teslim oldum.

Sabah kahvaltı hazırlarken Semiha Hanım yanıma geldi. Konuşup konuşmadığımı sordu, anlattım.

“Tüh... Olmayacak... İnatçı benim kardeşim. Tüh, ne yapsak ki?” deyip durdu.

“İnanın Semiha Hanım, elimden gelen her şeyi yaptım ama vazgeçmiyor.”

“Senin bir suçun yok Adile. Ne yapalım, başka çare arayacağız.”

Bilmem gerekirdi o başka çarenin yine ucunun bana dokunacağını. Bazen insan yaşayacaklarını tahmin edemiyor. Tahmin edebilse zaten, alacağı bir tedbirle yaşayacaklarının da önüne geçebilir.

Evde fırtına hiç dinmedi, iki kardeşin arası açıldıkça açıldı. Günü geldi, birbirlerinin gözüne görünmez olmuşlardı sanki. Bense her ikisinin de gözüne görünmemek için büyük çaba harcıyordum, nafile bir şekilde.

Bir gün, Fuat Bey'i ziyarete gitmiş Füsün Hanım. İki gözü iki çeşme ağlayarak eve geldi. Gözleri ağlamaktan perişan olmuş. Semiha Hanım endişe içinde salona buyur etti. Benden de su getirmemi istedi. Götürüp uzattım suyu. Füsün Hanım gözlerimin içine çok kötü baktı. Ürktüm o bakışlardan, çekinerek başımı öte tarafa çevirdim. Uzattığı bardağı alıp yanlarından ayrıldım. Fuat Bey, sevdiği bir kadın olduğunu, artık bu görüşmelerin doğru olmayacağını söylemiş Füsün Hanım'a. Ağlaması, yükselen sesi mutfığa kadar geliyordu.

"Başkası varmış hayatında. Semiha abla kim olabilir bu kadın?"

"Ağlama Füsün, hayatım yapma bunu kendine. Yok öyle biri, sana yalan söylemiş."

Hıçkırıklar içinde boğulacak gibiydi. "Yanılıyorsun. Fuat hiçbir konuda yalan söylemez. Boşuna değildi bana olan mesafesi. Hayatında bir kadın var. Ah onca sene bana gelmesini boşuna mı bekledim ben! Neden beni sevmeyi Semiha abla? Canım çok acıyor."

"Boşuna beklemedin, o nasıl söz Füsuncum? Ben biliyorum onu senelerdir nasıl bir aşkla sevdiğini. Güven bana, evlenecek seninle. Senden başkasını imkânı yok

kabul etmeyeceğimi biliyor. Az sabırlı ol. Halledeceğim ben.”

Füsün Hanım, bu konuşmadan sonra biraz sakinleşmiş gibiydi. Sesi de pek gelmiyordu artık. Ya çok kısık sesle konuşuyorlardı ya da susmayı seçmişlerdi. Onları düşünmemeye çalışarak işlerimi yaptım.

Füsün Hanım gittikten sonra Semiha Hanım kabuğuna çekilmiş gibiydi. Derin düşüncelere dalıp gidiyordu. Melike’yle dahi ilgilenmemişti, en çok da buna şaşırdım. Melike’ye dayanamazdı, onu bile görmedi gözleri. Akşam yemeği sessiz sakin geçmişti. İki kardeş yine tartışmıyor diye seviniyordum için için. Boşuna bir sevinçmiş benimki...

Birkaç gün sonraydı. Fuat Bey iş sebebiyle şehir dışına çıkmıştı. Onun gidişinin hemen ardından Semiha Hanım benimle konuşmak istedi. Yine Fuat Bey hakkında konuşacağımızı sanıyordum. Kendimden de emin olduğum için rahattım bu sebeple.

“Adilecim, nasıl desem inan bilemiyorum. Füsün senden haberdar. Çoktandır şüpheleniyormuş ama şimdi kesin olarak biliyor. Kız perişan. Sen de Fuat’la aynı ortamda oldukça onların izdivacı bir hayal olarak kalacak.”

“Ben zaten elimden geldiğince Fuat Bey’den uzak duruyorum Semiha Hanım.”

“Biliyorum canım ama Fuat senden umudu kesmiş değil.”

“Daha ne yapabilirim, inanın hiç bilmiyorum.”

“Tek bir yolu var bu işin. Gideceksin!”

Başım döndü bir an, sanki ayaklarımın altından zemin oynadı. Tuttu kolumdan, oturttu yanına. Ellerimi avuçlarının arasına aldı.

“Adilecim seni hiç mağdur etmeyeceğim, inan bana. Çok düşündüm bu konuyu ama başka çare yok. İzmir’de yakın arkadaşımın lokantası var. Yakın dediysem kız kardeşim gibi... Konuştum onunla, seni bekliyor. İşin hazır, kalacağın yer de hazır. Bu iyiliği Fuat için yaparsın, değil mi?”

Sanırım, insan bundan daha kibar bir şekilde kovulamazdı. Gözlerim yaşardı. Burada kalışımın da sonuna geldiğimi bilmek yüreğimi burktu. Madem yol görünmüştü bana, durmanın manası yoktu.

“Melike’den haberi var mı arkadaşınızın?”

“Var tabii canım, anlattım. Haberdar.”

“Ben hiç uzun yola çıkamıyorum ama Semiha Hanım.”

“Canım endişen olmasın. Otogara bizzat ben götüreceğim seni. Kendi ellerimle bindireceğim otobüsüne. İzmir otogarında da arkadaşım karşılayacak seni. Hiçbir şekilde mağdur olmayacaksın, emin olabilirsin.”

Akşam sekiz gibi otogara götürdü Semiha Hanım. Uzun uzun Melike’yi öptü. Sarılıp vedalaştık. O ayki maaşımı da verdi. Koltuğuma kadar eşlik etti. Yine hüznün yüklü bulutlar gibiydim. Ha yağdı ha yağacak... İçimdeki burukluğu atamadığım gibi ağlayarak da rahatlayamıyordum.

Alıştığım düzene göz açıp kapayıncaya kadar arkamı dönmüştüm. Kolay mı oldu dersiniz, hiç kolay olmadı. Evimdi, yuvamdı orası. Çok zor alışmıştım. En çok Fuat Bey’in onca iyiliğine karşılık bir veda dahi edememek

beni mahvediyordu. Her şey o kadar ani olmuştu ki bir not dahi yazmak aklımın ucundan geçmedi. Sanırım en çok da buna dertlendim. *Çok değil, iki satır bir şey yazsaydım keşke*, deyip durdum.

Sekiz saat otuz dakikalık yolculuktan sonra İzmir otogarına ulaştım. İnsanın yüreği bir tuhaf oluyor. Herkesin bekleyeni, karşılayanı vardı. Benimse hiç kimsem... Bağırma bastığım evladım ve küçücük bir valizle indim otobüsten. Yüreğimde bir burukluk, bir yarım kalmışlık hissiyle yeni hayatıma ilk adımımı attım. Etrafıma ürkek gözlerle bakıyordum. Yanımdan geçip giden insanlar nereye gittiklerinin bilincindeyken ben hiçbir şey bilmeden öylece bakıp duruyordum.

Semiha Hanım'ın arkadaşı olduğunu bildiğim Neriman Hanım'ı bekledim bir zaman. Her şişman kadın gördüğümde, aklımdaki şişman, orta yaşlarının sonundaki Neriman Hanım'ı aradım durdum. Nafile bir çaba olduğunu, uzayıp geçen zamanda hissettiğim huzursuzlukla daha iyi anlıyordum. Yorgunluktan ölmek üzereyim. Kucağımda Melike'mle bir başıma hiç bilmediğim bir yerde tanımadığım bir kadını bekliyordum ve geleceğinden de emin değildim. Korkudan olduğum yerden de ayrılamıyordum üstelik, ya kadın gelir de beni bulamazsa diye... Umutlarım birer birer kayboluyordu. Belki de öyle bir kadın hiç yoktu diye düşünmeye bile başlamıştım.

"Adile Hanım? Adile Hanım?"

Arkamdan bir kadının bana seslenmesiyle anında ruh hâlimden sıyrıldım. Sesin geldiği yöne döndüm. Karşımda uzun boylu, gencecik ve zayıfça bir hanım duruyordu. *Adımı bildiğine göre kesinlikle bu zayıf, uzun boylu hanımcagızı göndermişti Neriman Hanım*, diye düşünüyordum.

“Merhaba,” diye elini uzattı. “Ben Neriman, sizi bekliyordum.”

Nasıl şaşırdığımı anlamanız mümkün değil. Şişman ve orta yaşlarının sonunda bir hanım bekliyordum, karşımdaki kadın ise servi gibi bir kadındı. Üstelik Semiha Hanım, “Topaç gibi bir kadın, görür görmez tanırın Neriman’ı,” demişti. Aynı kadın olduklarına şüpheyle bakıyordum.

“Ama bana şey... Semiha Hanım yani şey... Farklı birini tarif etmişti?”

“Doğru,” dedi. “Bayadır Semiha’yla görüşmedik. Hep mektuplarla... O da görse beni, gözlerine inanamaz. Kilodan dolayı rahatsızlıklarım artmıştı. Uzun perhizler sonrası kurtuldum kilolarımdan,” dedi gülümseyerek.

“Sizin adınıza sevindim.”

Kucağımda, meraklı gözlerle etrafını seyreden kızım dikkatini çekti.

“Ne kadar da güzel bir bebeğin var. Çok güzel, maşallah. Sevebilir miyim?”

“Elbette,” deyip uzattım Melike’yi. Melike sıcakkanlı bir bebektir. İlgiyi hissettikten sonra hiç huysuzlanmaz, aksine kendisini sevdirdi. Sonra kızımı bana uzattı.

“Yol yorgunusunuz, arabam hemen şurada, alayım valizinizi,” deyip uzandı valizime.

Arabaya kadar yan yana yürüdük. Bagaja yerleştirdi valizimi. Arka koltuğa yerleşmeme yardımcı oldu. Hoş bir kadındı Neriman Hanım. Konuşkan, cana yakın, en suskun insanı bile bülbüle çevirecek bir kabiliyeti vardı. Ben susmayı seçtikçe o tatlı diliyle sohbeti devam ettiriyordu. Kalacağım yer, lokantanın arka tarafında bir

adaydı. Geçici bir süreliğine tahsis etmişti Neriman Hanım. Gelişim çok ani olduğu için hızla orayı hazırlamış.

“Biraz toparlanalım, düzenli bir yaşama geçeceksin. Semiha aradığında bir günde ancak bu kadarı oldu ama bunu telafi edeceğim. Resmiyeti pek sevmem Adile. Bana *hanım* diye hitap etmeni de hiç istemem. İsmimle hitap edebilirsin.”

“Aaa... Olur mu öyle şey? Benden kaç yaş büyüksünüz. Abla desem sakıncası yoksa?” diye sordum.

“Olur,” dedi. “Biliyor musun, Fuat bana Neroş derdi. Arkadaş çevremde Neroş olarak tanınıyım.”

Fuat... Adının geçmesi bile yüreğime inen bir darbe gibiydi. Döndüğünde beni bulamaması onu nasıl etkileyecekti, hiç bilmiyordum. Ona karşı pişmandım. Semiha Hanım’ın isteğiyle onu çok kırıp incitmiştim. Hakkım var mıydı buna? Seven yüreği yaralamak gaddarca bir eylem değil miydi? Ona karşı hep reddeden ve acımadan inciten taraf bendim. En son geceki sözleri beynimde yankılandı. *Denk olmamız için evlenip boşanmamı gerekiyor?* Bu düşünceler, kendime ettiğim en büyük zulümdü. Onu düşünerek, ona çektidiğimden de beteri kendime çektirip yıpratıyordum. Evlenecekti Füsün Hanım’la, onun bundan başka şansı yoktu ki. Yüreğime hiç dokunmamışçasına unutmak istiyordum Fuat’ı. Öyle biri hiç olmamış, bu dünyada yaşamamış gibi...

Lokantada, Neriman ablayla birlikte güzel bir kahvaltı yaptık. Lokanta dedesinden kalmış ona, bir zaman baba kız işletmişler. Sonra babası, Neriman ablaya bırakmış. “Önce küçüktü burası,” demişti. Müdavimleri arttıkça büyüttmüşler, iki şubeleri daha varmış. Lokanta

dedesinden yadigâr olduğu için bizzat başında kendisi kalıyormuş. Zaten bu dede yadigârı lokantayı başkalarına kolay kolay emanet edemezmiş.

İki gün izinliydim. İlk gün yorgunluğumu atmam için, ikinci gün de ortama alışmam içindi. Melike sorun değildi. Lokantada kim müsaitse o ilgilenecekti onunla. “Kız zümrüt, şanslısın bak. Emrine amade kaç insan var,” diyerek seviyordu Neriman abla, Melike’yi.

Her şey güzel başlamıştı. Bir hafta kadar sonra Neriman abla, benim için lokantanın yakınlarında iki odalı bir ev kiraladı. Evde temel ihtiyaç olan eşyalar vardı. Yeme içme lokantaya aitti. Eve harcadığı masrafı da maaşımdan kesecekti. Henüz kendi cebimden hiçbir harcamam olmamıştı. Çift kişilik karyolam, tek göz gardırop, küçük bir yemek masam, iki sandalyem, küçük buzdolabı, bir adet de kanepem vardı. İlk gün yerleşmemde tüm çalışma arkadaşlarımdan yardımını gördüm. El birliğiyle yeni evime taşındım. Zaten küçük bir valizim vardı, onu da bizim Siska İbo taşıdı.

“Amman ablam, sen misafirimizsin. Ben taşırım, ne olacak ki,” demiş, o küçük valizi de zorlanarak yeni evime taşımıştı. Has çocuktan esasında. Lokantanın getir götür işleri hep ondan sorulurdu. Anası başkasına kaçınca babası da hemen tazecik bir hanımla evlenmiş. Bu zavallı da ortalıkta perperişan kalmış öylece. Üvey annesi pek istememiş genç delikanlı diye. Sonrasında da sokakta yatıp kalkınca Neriman abla tutmuş elinden. Yarı zamanlı çalışıyordu İbo. Okuldan artakalan zamanda lokantada her işe koştururdu. Vefa borcu var oğlanın. Neriman

abla deseniz hiç hesap sormaz, oğlan hakkıyla okulunu bitirsin de gerisi önemli değilmiş.

Günler sular seller gibi aktı geçti. Yeni yaşantıma alışmam, huzurlu olmam gerekirken ben aksine hep ıstırap çekip durdum. Aklımda yalnızca Fuat ve Fuat'a yaşattığım yıkım vardı. Günlerim Fuat oldu, gecelerim Fuat... Hep o en son gördüğüm gece, *öyle olsun*, deyişi vardı kulaklarımda. Peki, öyle olabilmiş miydi? Bu hayatta çok şey kaybettim isteğim dışında ama Fuat... Fuat'ı bile isteye kaybetmiştim. Hiç bu kadar pişman olacağımı, onun için ıstırap çekeceğimi düşünmemiştim.

O da benim için bu kadar ıstırap çekiyor muydu? Onu bırakıp gittim diye üzülüyor muydu? Bir keresinde, *insan sevince yüreğine destur çekemiyor*, demişti. Haklı mıydı sözlerinde bilmem ama bende onu özleyen mıymıntı bir gönül vardı. Unut dedikçe vurdumduymaz, hiç uslanmaz, ha bire özleyeninden...

Belki de üzölmekten daha fazlasını yapıyordur. Kim bilir onun gidişini fırsat bilip, kaçıp gittiğim için nefretle anması da mümkündü. En çok onu yüzüstü bıraktığıma mı üzüldüm, yoksa bana dargın olabilme ihtimaline mi, bilmiyorum. Bildiğim bir şey varsa o güzel insanın bunları hak etmemiş olmasıydı. Başkaları gibi benden faydalanmak istememişti ki sadece o güzel yüreğine minik bir adım atmamı beklemişti. Zamanla olur sanmıştı, onda da aldanmıştı. Ah kim bilir böyle olacağını bilseydi iş gezisi falan umurunda bile olmazdı.

Kaç gün geçti, kaç ay oldu İzmir'i yurt bileli, hiç bilemedim. Arkamı dönüp geldiğim günde kaldım hep. Hiçbir zaman geçmişin karabasan olup üzerime oturmasından kurtulabilen biri değildim. Geleceğe umutla

bakmak ürkütücüydü ama geçmişim ondan da korkunçtu. Yeni yeni anlıyordum, benim bir kurtuluşum vardı ama korkaklığım yüzünden onu da bile isteye kaybetmiştim. Şimdi ne hâldeydi, ne yapıyordu? Aklımda bir mih gibi çakılı kaldığını hissediyor muydu acaba? Yüreğimin sadece onu düşündüğünü, onun için kederle attığını...

Olabildiğince onu düşünmemeye çalışarak işimi yapmaya çalışıyordum. Bu konuda pek başarılı olamasam da Fuat'ı unutmak için çabalıyordum. *Unuttun mu peki* derseniz, o benim aptal yüreğimin mührüydü. Ne söküp atabildim ne de unutabildim.

Günlerden salıydı. Müşterinin siparişini alıp tezgâha yöneldim. Kötü bir kâbus olmasını ne çok isterdim. Siparişleri falan unuttum. Tek ilgilendiğim, tezgâhın üzerinde duran düğün davetiyesiydi. Ellerim titreyerek aldım, gözlerim yaşlarla dolarak okudum üzerindeki yazıları.

“Fusun & Fuat

Bu mutlu günümüzde tüm dostlarımızı yanımızda görmekten mutluluk duyarız.”

Zelzele olsa bu etkiyi yaşamazdı vücudum. Tezgâhın dibine çöktüm, kimseyi umursamadan içim dışıma çıkana kadar ağladım. Ahmakça beni beklemesini umut eden yüreğime kızdım. Avuçlarımın arasında buruşan kâğıt parçasına baktım. Davetiyenin kırıksıklıklarını düzeltip tekrar tekrar okudum, tarihine kadar. Evlenmişti, hem de önceki gün. Neriman ablanın apar topar İstanbul'a gitme nedenini daha iyi anlamıştım o an. Düğüne gittiğini dememişti ama o an her şey gün gibi ortadaydı. Onun için deli gibi atan yüreğimi söktüler sanki! Sonsuza kadar kaybettığıme mi yandım evlenmiş olduğuna mı, bilemedim. Beni seviyordu, yalnız benimle

evlenmeliydi. Sevdasına inandığım için bir gün beni bulacağına öylesine emindim ki o da benim gibi kolay olanı seçmişti.

Çalışma arkadaşlarım başıma toplandı. Yakınlardaki boş bir sandalyeye oturtular. Kimi su ikram etti kimi kolonya koklattı. Müşteriler de huzursuzluk içindeydi. Biraz kendime gelince Leman koluma girip lokantanın arka tarafına çıkardı. İyi olup olmadığımı, neden ağladığımı sordu durdu. Anlatamadım. Yüreğimin yangını bir tek bana aitti, kimsenin bilmesini istemedim.

“Adile iyi değilsin. İbo yardım etsin evine kadar. Bugünlük biz seni idare ederiz. Neriman abla da zaten bugün yarın dönecek. Toparlan, öyle işinin başına geçersin,” dedi Leman.

Nasıl minnet ettim. Kadir, Elmas, Leman, Birgül ve İbo, hiçbiri sorun edecek insanlar değildi. Neriman abla onlara zor günde destek olmayı, dayanışmayı öğretmişti.

Yürümeye dahi mecalim kalmamıştı. İbo, Melike’yi kucağına aldı. Hâlâ ağlıyordum. Zavallı çocuk, endişeyle neden ağladığımı soruyordu. Anlatamazdım ki *beni sevdiğini zannettiğim adam gitti başkasıyla evlendi* diye. Ah, tüm suç benimdi! Kendi ellerimle Füsün Hanım’a sunmuştum Fuat’ı. Yüreğimi bu kadar yakacağını bilseydim Fuat’ı reddeder miydim? Canımın bu denli acıyacağını bilseydim yapar mıydım bu zalimliği kendime?

Zavallı Melike’m, her şeyden bihaber etrafına gülcükler saçıyordu. Annesinin ise yüreği kan ağlıyordu. İbo eve kadar geldi, Melike’yi kanepeye oturttu. Son bir kez daha iyi olup olmadığımı sordu.

“İyyim,” dedim. Değildim ki...

“Aman abla, sen böyle kendini salıp ağlarken çocuk düşer müşer. Ne bileyim iner kanepeden, sürüne sürüne çıkar gider, fark etmezsin. Hiçbir şey aha bu yavrucaktan öte değil. Topla bir kendini, bu ne yav... Bak benim annem evi terk ettiğinde beni bırakıp gitti diye ağlayıp durmuştum. Ne oldu, elin herifine avrat oldu, oldu da sanki babam dert etti. O da gitti başkasına kıydı nikâhı! Bir ben üzüldüm, yandım. Ama baktım ki kimse için üzülmeye değmiyor, dedim oğlum İbo boş ver hayatına bak. Senin önemseyip dert edeceğin iki şey var. Biri kendi canın, diğeri de bu çocuk. Şimdi ben gidiyorum, sen de yüzünü mü yıkarsın kendine mi gelirsin bilmem, bir toparlan!”

İbo gitti ya, ardından bakakaldım. El kadar çocuk bana hayat dersi vermişti. Toparlanmak öyle iki çift sözle olmuyormuş. Elimî yüzümü soğuk suyla yıkadım, yine toparlayamadım kendimi. Ara sıra Melike’yi aldım kucığıma, sarılıp ağladım. Bazen de koyun koyuna yatağımızda ağladım.

Akşam kapımız çaldı. Yüreğim ürkek bir serçenin yüreği gibi tedirginlikle atıyordu. Korkarak yaklaştım kapıya.

“Kim o?”

“Benim Adile. Aç kızım kapıyı?”

Neriman ablaydı. Gözyaşlarımı çabuk çabuk sildim. Açtım kapıyı. Elinde poşetler vardı, uzanıp aldım birkaçını.

“Fenalaşmışsın, çocuklar da yoğunluktan akıllarına gelmemiş ki iki lokma bir şey getirmemişler. Hem seni görmek istedim hem de gelmişken yemeğinizi getirdim.”

“Çok sağ ol abla.”

Mutfığa geçtik peş peşe.

“İyi misin?”

Yalandan kim ölmüştü. “İyiyim abla.”

“Yüzün pek öyle demiyor ama.” Dikkatlice yüzüme baktı. “Neyse karnınızı doyurun da nasıl olsa konuşacağız. Melike nerede?”

“Uyuyor abla.”

“Aşk olsun, çocuğu aç aç mı uyuttun?”

“Emzirdim. Biraz da yoğurt yedirdim.”

“Olur mu öyle şey canım? Ben ona mis gibi yayla çorbası getirdim, en sevdiği kakaolu muhallebiden getirdim. Uyandığında yediriyorsun bunları Adile. Çocuğu kendi dertlerine dalıp da ihmal etme. Bak bir de muz var.”

Getirdiklerini küçük mutfak masama koydu yan yana. Önündeki dumanı üzerinde tüten yemeklere baktım, canım isteyip de yiyemedim. Bilmem bu can ne isterdi, ne nazlı da bir şeydi oysaki. Gönlümüzden geçen olmayınca hemen karalar bağlar, yanar da yanardı bu virane gönül.

“Bunlar bitecek Adile Hanım! Buraya kadar boşu boşuna yorulmadım ben!”

Neriman ablanın ısrarıyla yemeğimi yedim, nasıl yediğimi de bilemeden. Bulaşıkları mutfak tezgâhına iç içe koydu. Çayı da elleriyle yapıp sanki ben onun misafiriymişim gibi salona buyur etti. Yan yana oturduk

kanepeye. Küçük sehpa çayları koydu. Rahat oturmak için biraz hareket edince gördü buruş buruş olmuş davetiyeyi. Suçlu bir çocuk gibiydim. Bir kusur işlemiştim de suçüstü yakalanmış gibiydim. Avuç içlerim terledi. Bir ateş bastı ki sormayın...

Davetiyenin kırışıklıklarını yırtmamaya çalışarak ağır usul açtı. Şöyle bir baktı kâğıda, sonra da soran gözlerle yüzüme.

“Sen bunun için mi perişan ettin kendini? Ah kuzum!” Çekti beni kendine, bir abla gibi sarıldı. “Tahmin etmeliydim Semiha’nın seni yalvar yakar bana göndermesini. Bak şu Semiha’nın ettiğine!”

“Kızmayın, onun bir suçu yok. Kardeşini korumak için...”

“Ne kardeşini korumak için? Çocuk mu bu Fuat canım? Hem Fuat biliyor mu seni?”

“Bilmiyor.”

“Karşılıksız mı sevdin? Ah canım. Ah kuzum...”

Ağlamam şiddetlendi. “O beni seviyordu,” dedim ağlamalarımın arasından.

“Anlamadım. Fuat seni seviyordu, sen sevmiyordun, bu yüzden mi ağlıyorsun? Adilecim benim kafam iyice karıştı canım. En baştan anlat ki bileyim. Fuat’la nasıl tanıştın, ne zamandır orada çalışıyorsun?”

“Mehmet Ağâh Bey, Fuat Bey’in ortağı, onun sayesinde tanıştık. Mehmet Ağâh Bey’in İstanbul’daki yalısında çalışıyordum. Sonra Fuat Bey’in evinde çalışana ihtiyaç varmış. Oraya gönderdi Mehmet Ağâh Bey. Dokuz ay kadar da Fuat Bey’in evinde çalıştım. Fuat Bey bana

karşı hep ilgiliydi ama ben üzerinde durmadım. Sonra itiraf etti.”

Onlarda kaldığım süre boyunca karşılaştığım; Semiha Hanım'ın ricalarını, Fuat Bey'in bitip tükenmez ısrarcı ilanıaşklarını, her şeyi anlattım. Üzüldü Neriman abla. Çayı falan da unutmuştuk. Sonra çayı ısıtıp bardaklara tekrar doldurdu.

“Bu sefer çayları soğutmayalım Adile.” Birer yudum aldık çaylardan. “Keşke Fuat'ı kabul etseydin. Semiha da zamanla senin kardeşi için ne kadar doğru bir karar olduğunu götürdü. Hem kardeşi seviyormuş. Eee... Sen de aşk çukuruna çoktan düşmüşsün. Yazık olmuş size.”

“Fuat Bey... İyi miydi?”

“Bilmem,” dedi omuz büküp. “Şu konuştuklarımızdan sonra daha iyi netleşti her şey benim için. Düğününde çok durgundu. Düğüne değil de cenazeye katılmış gibiydi. Sanırım pek gönüllü değildi evliliğe.”

“Semiha Hanım istiyordu evlenmelerini.”

“Bırak şu Semiha'yı, adını duymak bile canını sıkıyor. Nasıl böyle bir şey yapar, aklım almıyor. Hâlbuki en çok onun destek olması lazımdı kardeşine. Eşine nasıl bir aşkla bağlıydı Semiha. Nasıl bir aşktı onlarınki, bir bilsen Adile. Aklım almıyor yaptığını!”

“Dul bir kadın mutluluk vadetmezmiş, akli ilk eşlerinde olurmuş, öyle demişti.”

“Aaa... Babasından ötürü böyle demiş. Bak görüyor musun? Annesinin ikinci evliliğinden Semiha ve Fuat. Bildiğim kadarıyla babalarını, anneleri hiç sevmemiş. Aklının hep boşandığı eşinde olduğunu söylemişti Semiha.

Semiha ve Fuat, anneleri varken yarım bir çocukluk geçirdiler. Babaları desen ilk eşine körkütük âşık...”

Kiminin yüreği karadır, kiminin gönlü yaralıdır. Çok görmedim Semiha Hanım’a. Kadının geçmişe dair bir yarısı olduğunu öğrendiğimde kendi derdimden çok, yarım kalmış olmalarına üzüldüm. Anneleri yaşarken annesiz olmak ne kadar da ürkütücü. Annelerine kızdım kendi kendime. Bir anne, nasıl evlatlarına karşı ilgisiz olabilir, mantığım almadı. Ben de bir anneydim ve istemediğim bir ilişkinin meyvesini dünyaya getirmeyi istemesem de annelik duygularım ağır basmıştı. Söz konusu evladımса canımı bile vermekten çekinmezdim.

Onların yaşadığı, basit bir annesizlik değildi. Onlarda kaldığım vakitler, Semiha Hanım’ı kardeşinin üzerine fazla titreyen biri olarak bilirdim. Bugün öğrendiklerim aslında kardeşini koruyup kollamaktan da öte şeylermiş. Haklıydı kadın. Babasının yaşattığı burukluğu ve hüsranı kardeşinin de yaşamasından korkmasının haklı sebepleri vardı. Öyle büyük bir travmayı kim yaşasa Semiha Hanım’ın yaptığından daha fazlasını yapması mümkündü.

Neriman abla, daha iyi olduğuma kanaat getirince evine gitti. Haftalardır oturduğum bu iki göz odadan ibaret evimin yabancısı gibi hissettim kendimi. Yalnızlık insana iyi gelmiyordu. Devamlı takılıp kalıyor, ilerlemek isteyince de tökezleyip düşmesi kaçınılmaz bir durumdu. Ah Fuat... Hâlbuki sevdiğine ne çok inandırmıştı beni. Peşimden geleceğine, bulduğunda da elimden sıkı sıkı tutacağından zerre şüphem yoktu. Neden insan kaybettiğini hissettiğinde kaybettiğine tarifsiz bir özlem duyardı,

hiç anlamadım. Ben terk etmiştim onu bile isteye. Şimdi pişmanlığın ateşinde cayır cayır yanıyordum.

Uyumuşum uyanmışım, hiç bilmedim. Elim kolum tutmadı. Yataktan kalkasım gelmedi bir türlü. Melike'mse benim aksime öyle neşeliydi ki onun yerinde duramaz hâli beni daha çok yoruyordu. Kendimi zorlayarak kalktım, kıyafetlerimizi giyindik. İşe gitmem gerekiyordu. Üzerimdeki yorgunluğu ve hâlsizliği yanıma yoldaş aldım, lokantaya doğru çıktık evden.

Melike'nin yaşı ilerledikçe etrafına merakı daha çok artıyordu. İki yaşma girmesine yalnızca sekiz ayı vardı miniğimin. Eskisi kadar kucakta durmuyor, minik adımlarıyla yürüyüp koşmak istiyordu ama onun peşinden koşturacak enerjiyi kendimde bulamıyordum. Yeni hayatımın tarihini, Melike'nin yaşıyla hesapladım. Yedi ay... Eleni cadısının yanındaydım ki Melike ise bir ay iki haftalık olunca oradan kurtulmuştuk. İki hafta Mehmet Agâh Bey'in yalısında, dokuz ay iki hafta da Fuat'ın evinde... İzmir'de ise hesaplarıma göre beş ay olmuş.

Zaman mı hızlıydı, ben mi zamanda sıkışıp kalmıştım, hiç bilemedim. Demek ki beş ay, Fuat'ın benden ümidini kesmesi için yeterli bir zamandı. O kadar eli kolu uzun, kudretli bir adam neden beni bulamadı? Ah, belki de bıkmıştı benden. Hiçbir vakit umut vadetmeyen bir kadının peşinde pervane olmayı hiçbir erkek istemezdi sanırım. Kahroluyordum böyle düşündükçe...

Lokanta, girdiğimizde yine her zamanki gibi hınca-hınc doluydu. Melike'yi İbo'ya bırakıp önlüğümü taktım belime. Tezgâhın arkasında, gözlüğünün altından bana bakıyordu Neriman abla. Yanına yaklaşıncı müşterinin siparişini uzattı.

“İyi misin şimdi Adile?”

“İyiyim abla, sağ ol.”

“Sekiz numaraya kızım, dikkat et.”

Genç bir çiftin masasıydı. Kız kollarını göğsünde bağlamış suratı beş karış düşük, karşısındaki adamın yüzüne bakmamak için yoğun çaba harcıyordu. Siparişlerini masaya bırakırken aralarının açık olduğunu hissettim. Delikanlı ise mahcup, karşısındaki kızın gönlünü almak için bir çaba içindeydi. Masaya yaklaşıncı ikisi de hiç konuşmadı. Sebepsizce bu çift dikkatimi çekmişti. Hızlıca siparişleri bıraktım. Yan masanın siparişini aldım. Neriman abla hâlâ gözleriyle beni takip ediyordu, ardından masanın siparişlerini hazırlayıp uzattı bana.

“Adile, çalışamayacak gibiyse evine gidebilirsin canım. Zorlama kendini.”

“Çalışmalıyım abla, çalışmak iyi geliyor.”

“Sen bilirsin, kendini kötü hissedersen de çekinme söyle, olur mu?”

“Olur abla.”

Siparişleri alıp masaya yaklaştım. Yan masada oturan genç kızda gidiş gelişimden bu zamana hiçbir değişiklik yoktu. Delikanlı ise çok üzgündü. İster istemez kulağım onlardaydı.

“Aysel, biz daha da zor zamanlar geçirdik ama hiç elimi bırakmadın. Neden şimdi? Bunları hak edecek ne yaptım? Seni ne kadar çok sevdiğimi bilmez gibi ayrılmak istemeni anlamıyorum!”

“Sevmek yüreğe merhem olmalı ama bende yaradan başka bir şey değil. Bunaldım, anlıyor musun? Ailenin

baskısı, benim ailemin tutumu... Tahammül edemiyorum artık. Severken ayrılan ilk çift biz olmayacağız!”

“Seni sevmemin de mi bir anlamı yok?”

“Sevmek sorunlarla baş etmek için yeterli neden değil, kendine iyi bak Erkan.”

Kız kalktı masadan, delikanlı ise öylece kalakaldı. Duyduklarıma ister istemez üzüldüm. Aşk mücadele isterdi. Kız ise tıpkı benim gibi kolay olanı seçmişti. İsmi Erkan olduğunu öğrendiğim delikanlının iki eli başının arasında, ne yaptığını da anlayamadım. Sonradan fark ettim, ağlıyormuş. Yüreğim sızladı. Yaptığının mantıklı bir açıklaması yoktu, biliyordum. Elimdeki tepsiyi tezgâha bırakıp kızın arkasından koştum. Arkamdan Neriman abla seslendi, onu duyacak hâlde değildim. Aklımla değil, yüreğimle hareket ediyordum o an. Dışarı çıkınca sağa sola bakındım. Kıyafetlerinden tanıdım, koşup yetiştim kıza.

“Affedersiniz!”

Baktı anlamaz bir şekilde yüzüme. “Bana mı diyorsunuz?”

“İsminiz Aysel’di değil mi?”

Şaşkınlığı ve merakı yüzünü çepeçevre sardı. “Evet ama ismimi nereden biliyorsunuz, tanışıyor muyuz?”

“Hayır, sizi tanımıyorum. Çalıştığım lokantada karşılaştık.” Anlamak ister gibi bakıyordu yüzüme. “Beni yanlış anlamamanızı istemem. İstemedi konuşmalarımıza şahit oldum. Severken ayrılmak, ne bileyim yüreğinizi her gün kanatmak, kendinize zulüm değil mi?”

“Bana bunları neden söylüyorsunuz?”

“Çünkü ben de beni çok seven bir adama arkamı döndüm, terk ettim onu. Ömür boyu bu pişmanlığı yaşayacağımı, bu zulme yüreğimin her daim şahit olacağını biliyorum. Katlanılmaz bir dert bu yaşadıklarım. Daha dün evlendiğini öğrendim. Yaşadığım acının bir tarifi yok. Sizin de aynı acıyı yaşamamanızı istemiyorum. Yapmayın bu zalimliği kendinize!”

Şaşkınlıkla dinledi beni, sonra yanaklarına küçük bir tebessüm yayıldı. Koluma dokundu. “Acınızı şu an hissetmem mümkün değil ama üzüldüğümü bilmenizi isterim.”

Sahil kenarındaki bankları eliyle gösterdi. “Şöyle oturalım mı, ikimizin de konuşmaya ihtiyacı var.” İtirazsız yan yana yürüdük. Onun yönlendirmesiyle yine yan yana oturduk banka. “Tuhaf bir tanışma olacak sanırım. İsmi-nizi söylemediniz?”

“Adile... Adile ismim.”

“Memnun oldum.”

Belki de Aysel, hayatıma aldığım en kıymetli insanlardandı. Tanışmamız böyle başlamış olsa da birbirimizden hiç kopmadık. O Erkan’ı anlattı, ben Fuat’ı... Acımız ve yaşanmışlığımız ortaktı. Bu sebeple birbirimizi anlamamız zor değildi. Erkan’la aynı hastanede çalışırken tanışmış. Doktormuş Erkan, Aysel ise hemşire... Erkan’ın ailesi birlikteliklerini onaylamıyormuş. Hiçbir vakit de Aysel’i yakıştıramamışlar. Kızın ailesi ise kızlarının dışlanması sebebiyle istemiyorlarmış. *Bir gülle bahar gelmez*, diyormuş annesi. Çiftin birbirlerini çok sevmesinin hiçbir önemi yokmuş aileler arasında. Ailevi bir kriz gibi bir şeye dönüşmüş. Bir taraf istenmediği için gurursuzlukla suçlamış, diğer taraf ailelerine uygun olmayan basit bir

kadın olmakla. Her türlü ortada kalan, Aysel olmuş. Yıpranmış. Sevdası katlanılması güç bir eziyete dönüşmüş.

“Bence yanılıyorsun. Sevdan için mücadele etmezsen tıpkı benim gibi ıstırap içinde kıvranıp durursun. Eğer zamanı geri alabilseydim Fuat şu an başka kadının kollarında olmazdı. İki gündür ömrümden ömür gitti. Aynı pişmanlığı yaşamaman için bir şansın var. Bunu değerlendirmek senin elinde. Bu acıyla yaşanmaz, emin olabilirsin. Kendine iyi bak Aysel.”

Lokantaya doğru yürüdüm. *İnsan, kaybettiğinin ağırlığıyla her yüzleştiğinde katlanılmaz oluyor hayat.* İstedim ki o da bu ıstıraptan nasibini almasın. Lokantaya döndüğümde Erkan gitmişti. Neriman ablaya nereye gittiğimi sordu, geçiştirdim.

“Bir fenalık geldi, biraz hava almak için sahile kadar yürüdüm,” dedim.

“İstersen eve git Adile. Böyle yıkık dökük çalışılmaz. İşin de bir ciddiyeti var. Toparlanıp dönersin.”

“Bir daha olmayacak abla. Kusura bakma.”

Sonrasında da göze batacak bir harekette bulunmadım. İş çıkışında Melike’yi biraz sahil kenarında yürüttüm. İyi gelmişti deniz kokusu.

Ertesi gün de her şey olağan bir şekilde ilerledi. İç muhasebem karmakarışık olsa da ikinci bir ikazı almamak için tüm dikkatimi işime verdim. Sanırım ikindi vaktiydi. Müşterinin siparişini alıyordum. Leman bana seslendi, dönüp baktım. Yanında Aysel ve Erkan vardı. Yanlarına yaklaştım.

“Seni sordular, ilgilenirsin,” deyip yanımızdan ayrıldı Leman. İki genç, tebessümle bana bakıyordu.

“Merhaba, ben Erkan. Size bir teşekkür borçluyuz,” deyip elini uzattı. Tereddütle baktım eline. Daha önce bir erkekle hiç tokalaşmamıştım. Bu durum tuhaf geldi bana. “Merhaba,” diyebildim. Eli havada kalınca hiç bozuntuya vermeden indirdi elini.

Aysel köşedeki boş masayı işaret etti. “Şöyle geçelim mi Adile, vaktin varsa?”

Neriman ablaya baktım. Başıyla onaylayınca, “Olur, geçelim,” dedim.

Ne kadar mutlu oldukları, ıslıl ıslıl parıldayan gözlelerinden okunuyordu. Aysel, benimle konuştuktan sonra düşünmüş bir zaman, ani bir kararla Erkan’ın karşısına çıkmış. Bir ömür boyu pişmanlık yaşamak istemediğini söylemiş. Evlilikleri için ailelerinden gizli gün almışlar. Nikâh şahitleri olmamı rica ediyorlardı.

“Bilemedim ki şimdi. Burada bir çalışanım. Patronum var, ona sormam lazım.”

“Gerekirse biz rica ederiz.”

Dedikleri gibi Neriman ablayla konuştular, bir hafta sonra nikâh günü için izinliydim. Düğün salonuna Neriman abla da eşlik edecekti. Belki de günler sonra bu kadar huzurluydum, mutluydum.

Şu hasret dedikleri çekilmez bir dertmiş. Tecrübe etmeden bilemiyor insan. Lokantaya gelen, birbirini seven çift görsem yüreğim burkulur, yarım kalmışlığım hemencecik hatırlatıverirdi kendini. Tatlı bir nazlı gülümseme, sevda çağılayan bakışlar... İnsan imrenmeden edemiyordu. İnsanlar sevgilerini ne de güzel yaşayabiliyor, benim gibiler ise her daim bedbaht bir gönülle öylesine yaşayıp gidiyordu.

Arada bir, hastalıklı bir yürek taşıdığım hissine kapılıyordum. Neden mi? Lokantaya gelen her insanın çehresinde Fuat'ı aradığımdan. Aslında biliyorum o yok, hiç olmayacak da ama bu uslanmaz gönül arzuluyor, özölüyordu onu. Ne yapayım, hasret çekmekten başka da bir şey gelmiyordu ki elimden. Bazı zamanlar ona dair anılarım depreşiyor, yüreğimi inceden inceye bir sızı kaplıyordu. Öyle zamanlar yüreğimin ağırlığı galip geliyor, baş edemez hâle geldiğimde de ya kimsenin olmadığı kuytu bir köşede ya da lavaboya geçip sessiz gözyaşlarımla yüreğimi suluyordum.

Ah Fuat... Bir mucize olmasını nasıl isterdim. Şöyle çıkırsa karşıma, *ben geldim, senin için*, dese. Sevdamla baksam yüzüne, hasretle resmetsem o güzel çehresini beynime. Hiç kimseden utanmadan, sıkılmadan baksam doyasıya, sonra da *aman be, kime ne*, deyip o özlemle anımsadığım kokusunu ciğerlerime hapsetmek istercesine sıkı sıkıya bir güzel sarılsam, çeksem içime kokusunu... *Nerede kaldın be adam*, diye de pişkince sorsam. O hep bildiğim tebessümüyle, aşkla baksa yüzüme, o uzun ve bir kadın eli kadar nahif elleri usul usul yanağıma uzansa, dokunsa şöyle hafifçe, okşasa yanağımı, *geldim işte*, dese. Ah, keşke hayaller gerçek olsa... Bu ânı öyle çok hayal ettim ki sayısını hatırlamıyorum.

Bazı zamanlarsa hiç evlenmediğini hayal ediyordum. Semiha Hanım'ın küçücük bir oyunu olarak teselli bulup avunmak istiyordum. Gidişimin yetersiz olduğunu düşündüğü için Semiha Hanım'ın sahte bir davetiye bastırıp gönderdiğini, aslında Fuat'ın hiç evlenmediğini düşünüyordum. Kimseye ait olmadan öylece bıraktığım gibi nüfusta bekâr, yürekte bekâr... Bu ihtimalin gerçek olmasını ne çok istiyordum. Aptal yürek işte! Çocukça teselli

arıyor. Hâlbuki Neriman abla düğüne bizzat gitmedi mi? Evlendiğini, mutsuz olduğunu anlatmış olmasına rağmen bıraktığım gibi kalmasını bencilce istiyordum.

Hasret kırk düğüm olsa kavuşmak hepsini çözer.

Son günlerde dalıp dalıp gitmelerim sıklaşmıştı. Nereye daldığımı, kimi düşlediğimi bir ben bilirdim bir de Neriman abla... Ama üzerime pek gelmiyordu. Acıdığından mı bilmem, herkesi çepeçevre saran şefkatiyle beni de sarmalıyordu. *Toparlan, olan oldu. Nasip değilmiş.* Arada bir teselli ediyordu, küçücük bir çocuk gibi teselliye muhtaç yüreğimi.

Birinde de tezgâhın önünde müşterinin siparişinin hazır olmasını beklerken, “Of off...” diye bağırmıştım. Tabii, tüm lokanta sakinlerinin de dikkatini cezbetmem kaçınılmazdı. Kimi *ne diyor bu kadın* dercesine kimi de sadece meraktan bakmışlardı. Başlamışım türkü söylemeye.

“Fikrimden geceler yatabilmirem

Bu fikri başımdan atabilmirem

Neyleyim ki sene çatabilmirem

Ayrılık ayrılık aman ayrılık

Her bir dertten ala yaman ayrılık

Biraz söyledim, ikinci nakarata geçmeden bir alkış tufanı koptu ki sormayın... Neye uğradığımı da bilemedim. Dinleyenlerden daha şaşkındım. Sonra, “Bir daha, bir daha...” nidaları ve masaya ritimle vurulan kaşık çatal sesleri yükseldi. Korkuyla Neriman ablaya baktım. Tezgâha

yaklaşıp kulağıma, “Müşteri nimettir, tekrar söylemek istersen benim müsaadem var,” dedi.

Yüreğimdeki kasvetten kurtulmak için türkünün devamını da söyledim o an.

*“Uzundur hicrinle kara geceler
Bilmirem men kendim hara geceler
Bir oktur kalbime yara geceler
Ayrılık ayrılık aman ayrılık
Her bir dertten ala yaman ayrılık”*

O günden sonra müşteri kum gibi kaynamaya başladı lokantada. Zengin çeşidin yanında canlı müzikle de desteklenmiş olması gözde bir mekân yapıyordu lokantayı. Neriman abla bu durumdan son derece memnundu. Getir götür işlerinden bir anda solistliğe geçiş yapmıştım. Arada bir müşterinin istek parçasını seslendiriyordum. Bu durum yeni olmasına rağmen beni dinlemek için lokantayı yol eyleyenler azımsanmayacak sayıdaıydı. Eskisi kadar da yorulmuyordum. Bir tabure üzerinde şarkımı, türkümü okuyup mesai sonrası Melike’yi de alıp evime dönüyordum.

Bir hafta bu şekilde devam etti. Aysel ve Erkan’ın nikâhı için şahitlerden biri de bendim. Ailelerinin hâlâ haberleri yoktu, olmasını da istemiyorlardı zaten. Sevdalarının önüne tek engel, aileleriydi. Bu sebepten nikâhları gizli saklı kıyıldı. Gizlice ev tutup döşemişler. Hayatlarında kimseyi engel olarak istemiyorlardı. Birilerinin mutluluğuna ortak olup sevinçlerini bölüşmek güzel bir duyguymuş. Başkasının mutluluğuna sevinmek daha önce tatmadığım bir duyguydu.

Nikâhtan sonra Neriman ablayla vedalaşıp ayrıldık. Çok durgundu. Sanki bir şey var da anlatıp anlatmamayı tartar gibi bir hâli vardı.

“İyi misin abla?”

Boynunu hafif eğdi, baktı yüzüme. “Bugün sabah Semiha aradı...”

Sanki kötü bir haber alacakmışım gibi bir tuhaf oldum.

“Bir şey mi oldu?”

“Bir değil, çok şey olmuş.”

“Fuat’a mı bir şey oldu?”

“Dur be kızım, sabırlı ol, anlatacağım.”

Koluma girdi. Yan yana yürümeye başladık. Yakınlarda bir park vardı, oraya yönlendirdi. Oturduk banka. Yüreğim kabına sığmıyor, dışarı fırlayacak gibi çırpınıp duruyordu.

“Evlendikleri günden beri Fuat’la Füsun’un arasında fırtına hiç dinmemiş. Ne bileyim, Semiha da ağlayarak anlatınca insan bir tuhaf oluyor. Ama etme bulma dünyası diye de boşuna demiyorlar. Yeni gelin sarımsak gibi ilk günden kokmuş. Semiha’yı evde istememiş. Semiha da ilk günden yeni evli çiftin arası açılmasın diye kardeşine bile durumu sezdirmeden, ayrılmış evden Fuat’ın tüm ısrarlarına rağmen. *Yalnızlık çekilmiyor Neriman*, deyip ağlıyor. Kadının alıştığı bir düzen, o yere göğe sığdıramadığı taze gelin yüzünden bozulmuş. Pek üzüldüm demez. Anlattıklarından sonra... Çok pişman Adile, sana yaptıklarından dolayı. *Ah ben ne ettim*, deyip duruyor. Fuat desen Füsun’a, *benden ne aşk bekle ne de kocalık*, dediği hâlde Füsun tüm bunları bile bile Fuat’ı istemiş.

Düşünebiliyor musun? Adam, *sevdiğim biri var, seni onun yerine koymam*, dediği hâlde pişkince, *evlenelim de öyle de kabulümsün*, demiş. Ya bir kadın nasıl bu kadar gursuz olabilir, aklım almıyor. Bir şeyden eminsem Füsün normal değil. Hangi kadın ister kocasının başka bir kadını sayıkladığını bile bile evlenmeyi?”

“Çok sevdiğini duymuştum.”

“Bırak Allah aşkına Adile! Sevmek bu değil. Sevilme-yeceğini bile bile saçma geliyor bana?”

“Madem başkasını seviyormuş Fuat, niçin istemediği evliliğe imzasını atmış? Bu da ayrı bir saçmalık değil mi?”

“Dur, onu da anlatacağım. Bilirsin, Fuat’ın ince çizgisi ablası. Füsün ve Semiha oyun oynamışlar ayol.”

“Nasıl yani?”

“Senin gittiğini bizzat Semiha haber vermiş Fuat’a. Hiç tanımadığı bir adamın gelip seni götürdüğünü söylemiş. Senin ağzından, ağır bir mektup yazmış Füsün. Fuat ilk inanmak istememiş. Her yerde deli divane seni aramış durmuş. Ortağı var, adı neydi?”

“Mehmet Agâh Bey mi?”

“Hah, işte ona sormuş. İki koldan aramaya başlamışlar. Hatta memleketine dahi gitmişler de elleri boş dönmüşler. Semiha ben bildim bileli hasta, belki bilirsin, ne rahatsızlığı var bilinmiyor. Yalandan ayılıp bayılmaya başlamış. Sahte bir raporla bir aylık ömrü kaldığını, kardeşinin Füsün’la evlenmesini, yoksa öte tarafa gözü açık gideceğini şart koşmuş. Fuat desen akli zaten darmaduman, enine boyuna düşünmemiş. Semiha da ayılıp bayılma olayını artırınca evlenmiş canım zavallı. Füsün, Semiha’yı evden göndermiş ama işler umdukları

gibi gitmemiş. Fuat desen evlendikten sonra eve uğramaz olmuş. Semiha ise her gün taze gelini teselli etmek için yanında. Kız en sonunda kovmaya kalkmış. *Seninle mi evlendim kardeşinle mi? Fuat eve gelmiyor, sen ise ciğerci kedi gibi dibimden ayrılmıyorsun! Git evimden, demiş.* Bunlar münakaşa ederken devamlı birbirlerini suçladıkları için fark etmemişler Fuat'ın geldiğini. Zavallı bu sayede öğrenmiş, o ağır mektubu yazanın Füsun olduğunu, Semiha'ya ayılıp bayılma aklını verenin de yine karısı olduğunu, oyuna geldiğini... Toplamış eşyalarını, ikisine de bir şey demeden çekmiş gitmiş. Nereye gittiğini de bilmiyor Semiha. Perişan... *Yanına gelirse mutlaka haberim olsun, dedi.* Buraya gelmesi mesele değil de seninle karşılaşma ihtimali de var. Haberin olsun diye anlattım."

Sevineyim mi üzüleyim mi, bilemedim. Mecburiyetler insana her şeyi yaptırıyordu, bunu en iyi ben bilirdim. Zamanında yapmam dediğim ne varsa yapmamış mıydım? Fuat da mecbur kalmıştı, bir tuzağın kurbanıydı. İşin tuhafı, duygusuz gibiydim. İkimiz de bir oyunun kurbanıydık ve buna rağmen kimseye kızmıyordum. Mesela Semiha Hanım'a ve Füsun Hanım'a karşı derin nefret beslemem gerekirdi yüreğimin en ücra köşesinde ama onların çevirdiği oyunlara karşılık yine de kızgın, kırgın ya da nefret duygusunu barındırmıyordu yüreğim. Bilakis minnet bile duyuyordum diyebilirim. Öyle bir oyun kurmamış olsalardı, yüreğim kim bilir bu kadar berrak ve duru olamazdı Fuat'a karşı. Gönlüm onun için seveda ateşinde yanıp kavrulmazdı. Sevip sevmediğimden bile emin değildim ama o an her şey öyle netti ki benim için. Seviyordum Fuat'ı, hem de öyle böyle değil. Ömrümde hiç kimseyi böyle sevmedim, sevemedim. Yüreğimde öyle

bir yer etmiş ki ne ara gönülhaneme sızdı da başköşeye kuruldu, hiç bilemedim.

Melike kucağımdan inip yürümek isteyince ayaklandık. Dalgındım. Koluma dokundu Neriman abla. “Ne düşünüyorsun?”

“Fuat’ı,” dedim. “Beni bulursa ne edeceğim, onu düşünüyorum.”

“İlahi Adile. Bulsun kız! Yetmedi mi zavallının çektikleri?”

“Bulursa, bu kahrolası yüreğim o ânı taşıyamaz abla. Heyecandan ölürüm diye korkuyorum.”

Bir kahkaha patlatıp hafifçe omzuma vurdu. “Ay kıyamam sana Adile. Heyecandan hiç öleceğini düşünmüyorum. Fuatcığımın kollarında bayılma ihtimalin var.”

O daha kötüydü ya! Heyecandan bayılmak, bilmem ki nasıl bir şeydir. Fuat’ın kolları... Düştüğümde tutabilir miydi? Bundan emin değildim. Kavuşmak nasıl bir duyguydu, bunu da hiç tatmamış biri olduğum için yol boyunca prova yapıp durdum. Acaba nasıl ve ne şekilde çıkacaktı Fuat? Beni gördüğündeki hislerini merak ediyordum. Benim utanma ihtimalim vardı da onun... O duygularının arkasına saklanan bir insan değildi. En terdirgin olduğum şey de buydu.

“Bence senin yalnız kalmaman gerek Adilecim. Şimdiden Leyla’ya döndün. Ah, bir de Mecnun çıkıp gelse hayal bile edemiyorum oluşacak tabloyu!”

“Ama abla ya...” Utançla yüzümü sakladım. Neriman abla gülüyordu hâlime.

“Ne, yalan mı? Hepsi neyse de şu yavrucağı düşünüyorum. Ne gelirse insanın başına dalgınlıktan geliyor,

aman dikkat et Adile. Artık Melike küçük bir bebek değil. Kapıyı açıp gider, bir yerden düşer, Allah esirgesin. Ömür boyu bu vicdan azabıyla yaşanmaz.”

Düşüncesi bile ürkütücüydü. Melike'm bu dünyada tek dayanağım, yaralarımın merhemiydi. Ona gelecek en ufak bir musibete katlanamazdım.

“Haklısın abla.”

“Ben,” dedi. “Eve kadar gideyim, bir haber verip dönerim. Cihan kızlarla ilgilenir. Aklım sende kalsın istemiyorum.”

“Olur abla.”

Apartmanın önünde vedalaşıp ayrıldık. Melike, işaret parmağımdan tutunup yürüyordu minik adımlarıyla. Merdivenlere gelince kucağıma aldım. Biraz huysuzlandı. Ağır usul merdivenleri çıkıp evin önüne kadar geldik. Çantamdan anahtarı çıkarmak için Melike'yi kucağımdan indirdim. Yaramaz, çabucak minik adımlarıyla hemen merdivenlere yöneldi. Yüreğimi ağzıma getirdi. Karınca gibi, hiç bıraktığın gibi durmuyor ki... Koşup bir elini avucuma hapsedtim, diğer elimle de kapıyı açtım. Büyüdükçe evde kalmak hoşuna gitmiyordu. Kapalı kapılar arkasında yaşamak istemiyor, özgürce dışarıda yürümek istiyor, bir kuş ya da kedi görse peşinden doyasıya koşmak istiyordu kaldırımlarda.

Aldığım haberden sonra ben de Melike gibi kabıma sığamaz bir hâldeydim. Sanırım insanın en tahammül edemediği şey beklemekmiş. Ne vakit gelebilirdi, nasıl karşılaşacaktık, içim kıpır kıpırdı. Daha şimdiden aklım ve mantığım beni terk etmişti. Yüreğimin hülyalarına dalıp dalıp giderken buluyordum kendimi. Bir silkelenip kendime geliyordum, sonrasında da yine Fuat'ı düşlerken

buluyordum kendimi. Melike deseniz, fırsattan istifade yaramazlık peşindeydi. Yokluğunu fark etmem uzun sürmedi.

Mutfakta ne kadar erzak paketi varsa yerle bir etmişti gittiğimde. Canım kırmızı mercimek, pirinç, tuz, karabiber her biri birbirine karışmış, karabiberin etkisiyle hapşırıp duruyordu. Kucağıma alıp hemen elini yüzünü yıkadım. İnsan kızamıyor ki tatlı tatlı dudaklarını da büzünce...

“Anne mammaa...”

Mamma, derken son heceyi uzatarak tatlılığına tatlılık katıyordu. Kıyafetlerini çıkarıp kısa bir duş aldurdım. Büyüdükçe yeni yeni huylar da öğreniyordu. Mesela bir hafta öncesinde de biberonla süt içmeyi bırakmış, su bardağından sütünü içmeye başlamıştı. Temiz kıyafetlerini giydirdikten sonra süt ısıttım, sütünü içti. Mutfak, Melike’nin dağıttığı gibi öylece duruyordu. Suyun etkisiyle uykusu da gelince yatırdım yatağa. Çabuk uyudu. Tam toparlamak için mutfaka yönelmişim ki kapı çaldı. Yüreğim ha bire çırpınıp dururken yöneldim kapıya. Umduğumla gelen kişi bambaşkaydı.

“Başka birini mi bekliyordun Adile Hanım? Geleceğimden bihaber, alık alık bakıyorsun?”

“Yok abla, olur mu öyle şey? Biraz geç gelirsin sanmıştım.”

“Boşuna bir uğraş Adile, ikimiz de bal gibi de biliyoruz ki Fuat geldi sandığın için yüzün düştü kapıyı açarken.”

“Yok abla, yanlış anladın.”

“Hiç de bile,” diyerek omzunu büktü içeri girerken. “Adımın Neriman olduğunu bildiğim kadar biliyorum ki

onu bekliyorsun da bu boşuna bir bekleyiş değil mi, be Adile? Senin, benim yanımda olduğunu dahi bilmiyor. Buraya gelme ihtimali yüzde beş gibi. O da gelirse senin burada olduğundan değil de yaşadıklarından uzaklaşmak için gelebilir. Biraz topla kendini kızım, aaa...”

Haklı söze ne denir? Hiçbir şey söyleyemeden susup kaldım. Özel bir gücü falan yoksa elbette ki burada olduğumu bilemezdi. Anında taktım takıştırdım ne kadar kederim varsa elimde. Meğer ne çok istiyormuşum beni bulmasını.

“Kız Adile, buranın hâli ne?”

Şöyle bir kaldırdım başımı, Neriman abladan tarafa baktım. Melike’nin dağınıklığını soruyordu.

“Melike fırsatını bulunca katmış birbirine.”

“Ama ben biliyordum böyle olacağını! Ah ahmak kafam, ne diye anlattım sana? Nerede Melike şimdi?”

“Banyo yaptırdım, sonra da yatırdım, uyuyor.”

Duyduklarından sonra derin bir nefes aldı Neriman abla. “Oh çok şükür. Yüreğime inecekti az daha. Dedim, bu Leyla çocuğu kaybetti mi ne yaptı? Neyse ki korktuğum gibi değilmiş.”

“Aşk olsun abla! O kadar da kendimi kaybetmedim.”

“Belli belli gülüm. Kaybetmemiş hâlin buysa kaybetmiş hâli nasıl olur, Allah bilir. Neyse sen şuraları temizle de, ben de bir çay koyayım. Yorgunluğa iyi gelir.”

“Yemek koyacaktım abla. Çayı sonra içeriz diye düşünmüştüm.”

“Yemeği boş ver. İbo lokantadan getirecek. Şimdi sana da güvenemiyorum ki yemek yapacaksın diye, ya kendini yakacaksın ya evi!”

“Ama darılıyorum abla, bilesin.”

“Aaa... Şaka da mı yapmayayım Adile? Kırk yılın başı âşık bir kadına denk gelmişim, keyfini çıkarayım dedim.”

Çay demini aldıktan sonra servisi yaptım. Neriman abla o sırada kanepeye yerleşiyordu.

“Cihan ağabeyle severek mi evlendin abla?”

Şaşırmıştı sorumla. Oturuşunu dikleştirdi. Baktı yüzüme. “Bu da nereden çıktı? Seni konuşuruz sanıyordum.”

“Ben anlattım. Sıramı savdım diyelim.”

“Eh madem, öyle olsun. Severek değil, seçerek evlendim.”

Şaşkınlığım iyice artmışken merakla sordum. “Nasıl seçerek?”

“Canım basbayağı seçerek evlendim,” deyip çayından bir yudum içti. “Biz mahallenin yerlisiydik, Cihan’ın ailesi ise yeni taşınmıştı. Eve taşınmaları ve eşya döşemeleri uzun ve yorucu geçmiş. Annesi de yorgun olduğu için yemekten yakınınca babası almış bunları, bizim lokantaya getirmiş. Çok talibim vardı, burnum mu uzun bilmem, hiçbirini de istemedim. Cihan’ı görünce demiştim ki alacaksam bu delikanlıyı alacağım, başkasını istemem demiştim. Adile o vakitler deli dolu bir kızdım. Hiç usul bir kız olmadım.”

“Yani sevmeyerek mi evlendin abla?”

“Sevmek sonraki zamana kaldı. Evlilik teklifini bile ben yapmıştım. Cihan utanırdı garibim.”

O günün sabahı iş saatinden biraz erken kalktık Neriman ablayla. Kahvaltıyı lokantada yapacaktık, öyle planlamıştık. Gelen geçen insanların simasında arayıp durdum Fuat'ı, bulamayacağımı bildiğim hâlde. Gönül kimi arzuluyorsa göz de onu arzuluyormuş meğer.

Lokantada her şey olağan bir şekilde ilerliyor, gün sona ererken yüreğim büyük bir umutsuzlukla kaplanıyordu. Sabır, en çok da bu gibi zamanlarda insana yoldaş olması gerekirken yerini sabırsızlığa bırakıp insanı bilinmez bir yola sevk edermiş. Gönümde de sabırsız bir bekleyiş, gözlerim ha bire yollarda takılı kaldı. Sarı bir taksi görsem, *acaba Fuat bu taksiyle mi gelecek*, diye düşünüp duruyordum. Ya da otobüs görsem... Hissediyordum sanırım. Gelecekti ama ne zaman, bunu pek bilemiyordum. Gelmeliydi yahu, beni eli bağrında bırakacak adam değildi ki Fuat!

Günler geçti, haftalar bitti. Neredeyse umudu kesmiştim Fuat'tan, *bu saatten sonra da gelmez* demeye başlamıştım. İçin için ona kıızıyordum. Ah, bir Ferhat olup dağları delemedi! Sanki ondan dağları delmesini bekleyen vardı, değil mi? Sekiz saatlik mesafeyi, atlayıp arabasına yolları, asfaltları eze eze gelseydi yetmez miydi bana? Mecnun olmasını mı ummuştum ondan? Seviyorsan çık gel be adam! Ah gelmedi, belki de gelemedi!

Eskisi kadar onu düşünüp yıpratmaz olmuştum kendimi. Belki de bir kabullenişti, bilmiyorum. İyiden iyiye iki kişilik hayatıma alışmıştım. Bir üçüncü kişi yoktu, olacağı da yoktu. Gündüz iş telaşı iyiydi de arada gecenin bir yarısı düşüveriyordu aklıma. O vakit de düştüğü yerden kovuyordum düşlerimi. *Aman be, kendine gel be kadın! Bulmak istese bir gününü mü alır sanırsın! Demek*

ki bulmaya değecek kadar sevmemiş seni, diyerek yüreğime işkence çektiiriyordum. Zevk mi alıyorsun bunu kendine yapmaktan, dersiniz zevkini bilmem de çok acılı olduğunu iyi bilirim.

Bir kahve yapsam burnuma dolan burcu burcu kahve kokusu bana Fuat'ı alıp getiriyor, karşıma oturtuyordu. Dokunmak istesem o güzel çehresine, elim kolum kalkmazdı. Sonra o hayali silüeti de kayboluyor, bir başıma kalıyordum. Evlerinde çalıştığım o aylarda öğrenmiştim Fuat'ın neleri sevip sevmediğini. Anlayın işte, Fuat'ın sevdiği yemekleri pişirmek bile zulüm gibiydi bana! Onu hatırlatan ne varsa canımı acıtiyordu. Bu sebepten beni düşünmeyen, sevdiğinden dahi emin olmadığım bu adamı, bile isteye yüreğimden de çıkarmayı çok istedim. Onun için yüreğimde büyüttüğüm sevdam çok arsızdı. Ne uslandı ne de laf anladı. Birbirimizin bam teline dokunmaldıktan sonra yaşayıp gidiyorduk arsız sevdamla beraber.

Bir salı günüydü, hiç unutmam. Lokanta yine tıklım tıklım doluydu müşteriyle. Arada bir müşterinin istek parçasını okuyordum. İşler de iyi gittiğinden Neriman abla seslendirdiğim şarkıyı, türküyü desteklemek için küçük bir saz ekibi kurdurmuştu arkama. İstek parça bittikten sonra servislere de yardımcı olmamı istemişti Neriman abla o gün. Bir servise yetişmek, sonrasında da istek parça okumak yoruyordu beni. O kadar yorgundum ki kimsenin yüzünü göreceğ hâlde değildim. Özel istek bir parça ilette garsonlardan biri, şöyle bir baktım parçaya. *Aldın Aklımı Başımdan...*

"Aldın aklım bir bakışta

Yaktın yüreğim ateşte

Al hançeri sinem işte

Acımazsan vur sevdiğim

*Bir görüşte sevdim seni
Ettin deli mecnun beni
Göreyim o gül sineni
İnsaf eyle dur sevdiğim*

*Sevdiğim başımın tacı
Merhamet et bana acı
Sendedir derdim ilacı
Himmat eyle ver sevdiğim”*

Türkü bittikten sonra Neriman ablayla göz göze geldik. Başıyla yanına çağırdı. Kalktım tabureden, ağır usul yanına gittim.

“Al canım, beş numaranın servisi.”

Bir tuhaf oldum, yine aklıma Fuat düşmüştü. Tepsidekiler Fuat'ın sevdiği şeylerdi. Yine olmadık anda çıkmıştı karşıma gönlümdeki yerinden. Hissettiğim hüznü de yanıma yoldaş edip müşterinin masasına yaklaştım. Müşterinin elinde dergi mi desem gazete mi desem, öyle bir şey vardı, pek dikkatimi çekmedi zaten. Benim için sıradan bir müşteriydi ama yaşadığım duyguların tarifi yoktu. Anlamlandıramadığım bu durumu günün yorgunluğuna bağlıyordum. Tahmini yarım saat sonra yine aynı müşteri kahve istemiş. Boşalan fincanı almam için, Neriman abla beni gönderdi masaya.

Vallahi ne hayaldi ne de düştü! Boş fincanı aldım, sadece iki adım atmıştım ki olduğum yerde kalakaldım. Ne bir adım ileri atabildim ne de kıpırdayabildim. Olduğum

vere çivilenmiş gibiydim. Gözlerim fincanın kenarındaki bir adet papatyada takılı kaldı. Bir süre o papatyaya baktım, sonra başımı hafifçe geriye döndürdüm. Hay döndürmez olsaydım. Zalim, öylece tebessüm ederek bana bakıyordu. O anda olanlar oldu işte... Yer mi ayağımın altından kaydı ben mi uçuverdim, bilmiyorum. Tek aklımda kalan lokantanın bir anda karıştığıydı. Bağırta çağırta birbirine karışmıştı.

Kendime geldiğimde lokantanın arka tarafındaki odada, Melike gündüz uykusu uyursa diye hazırladığımız küçük yer yatağındaydım. Fuat, elleri cebinde küçük pencerenin önünde duruyordu. Neriman abla ise Melike'ni sakınleştirmeye çalışıyordu. Hafifçe doğrulmaya çalıştığımı ilk Fuat fark etti.

“İyi misin Adile?”

Konuşmayı unutmuştum sanki. Konuşmak istiyordum ama dudaklarımdan bir sözcük bile çıkmıyordu.

“Ben sana dedim değil mi Fuat, *zavallının yüreğine indirme* diye?”

Tebessümü iyice yayıldı, bakmalara doyamadığım yanaklarında. Sanki Neriman ablayı hiç duymamış gibi gelip oturdu yanı başıma. O kadar yakınımda olması aklıma da yüreğime de zarardı. Bu gördüğüm de yaşadığım da kesinlikle rüya olmalıydı ama rüyalar bu kadar detaylı olamazdı. Olsa olsa hasta gönlümün minik bir arzusu olabilirdi.

“Sizin konuşacaklarınız var gibi. Ben çıkıyorum, Melike'yi merak etme Adile. Ben ilgilenirim, tamam mı?”

Neriman abla çıktığında küçücük odada yalnızca ikimiz kalmıştık.

“Ah Adile! Benim için ya da ne bileyim, görür görmez kendinden geçeceğine hiç ihtimal vermemiştim. Neriman ablanın da dediği gibi alıştırma alıştırma çıkabilirdim de ama bu sabırsız yüreğim beklemek istemedi.”

Benden hiç beklenecek bir hareket değildi. Bir anda sarıldım. Şaşkın olduğunu göremesem de hissediyordum. Bir zaman sonra o da sarıldı. Hıçkırma hıçkırma ağlıyordum.

“Neden bu kadar gözlerimi yollarda bıraktın, neden bu kadar geç kaldın?”

Bu sözlerin, benim dudaklarımdan döküldüğüne ben bile inanmazken zavallının inanamaması normaldi. Beni kendinden ayırdı, yüzüme dikkatlice baktı.

“Beni gerçekten bu kadar bekledin mi Adile?”

“Deli misin?” dedim göğsüne yumruğumla vururken...
“Hasretinden öldüm bile!”

Aşk sarhoşu mu olmuşum nedir? Sessiz sakın bir kadıncık çenesi düşük bir kadın olmuşum. İnsan nasıl ki kaybedince kaybettiğinin kıymetini daha ilk dakikada anlıyorsa, bulduğunda da yine kaybetme korkusu sarmalıyor zihnini. Kim bilir, beni bu denli cesur yapan da onu tekrar kaybetme korkusu olabilirdi.

“Geldim,” dedi tam da hayallerimdeki gibi. İki eliyle gözyaşlarını sildi. “Bu son gözyaşın olsun, olur mu Adile?”

“Olur.”

Bu defa sarılan oydu. “Çok özledim seni, evde bulamayınca aklım çıktı.”

“Neden geç kaldın Fuat?”

Ona ilk defa adıyla seslenmiştim. Tuhaf olan şuydu ki söylediğim hiçbir şeyden utanç duymuyordum. Başımın üzerine bir öpücük kondurdu. Binlerce kelebek aynı anda kanat çırpmış gibi yüreğim kıpır kıpırdı. O gün heyecandan ölmezsem başka zaman ölmeyeceğime emin gibiydim.

“İnsan nedenlere bakmamalı, sonuçlara odaklanmalı. Buldum seni ve hiç zaman kaybetmeden sadece senin için geldim. Sadece bunu bil,” dese de benim için yeterli bir açıklama değildi.

Aşağı yukarı benim bildiklerimi anlattı. Semiha Hanım’ın akıl hocası Füsün Hanım’mış. “Hep *senin iyiliğin için*, diyor ama hayatımın en büyük kazığını ablam tarafından yedim. Böyle iyilik mi olur allasen? Yüreğimi kanata kanata söktü kopardı. Affetmiyorum.”

“Et tırnaktan ayrılmaz!”

Dikkatle baktı yüzüme, gözleri hafif kısıldı.

“Kim demiş bunu? Bal gibi de ayrılır. Biliyor musun, benden gittiğinde seni ne çok aradım. Agâh’tan destek aldım, buldum köyünü. Öğrendiğim en çarpıcı şey, hazan yeli değmişçesine ailen dağılmış, sahipsiz değilken kimsesiz kalmışsın. İnsan kaybettiğini bildiği vakit düşünerek hareket edemiyor. Ben aklımı yitirdim resmen Adile. Öğrendiğime göre, annenin vefatından sonra ağabeylerin köye gelmişler. Onlar da ayrı ayrı seni aramışlar. Sağ olsun, bu öğrendiklerimde muhtarın çok faydası oldu. Sizin memleketin insanı çok yabani. Kime seni sorsak başını önüne eğip koşar adım yanımızdan ayrıldı. Çok şaşırdık bu duruma Agâh’la beraber. İki yabancı adam, her gördüğüne seni soruyor, adını duyan çil yavrusu gibi kaçıyor. Düşünsene Adile, ne tuhaf değil

mi? Köy meydanında ellerimiz bomboş, ne yapacağımızı bilmez bir şekilde avare dolaştık durduk. Köyün muhtarıymış, yanında da ihtiyar bir adam. Sağ olsunlar, geldiler bizi alıp muhtarlık binasında ağırladılar. İhtiyar amcanın adı Sadık. Adını duyunca çocuklar gibi hüngür hüngür ağladı.”

O anlattıkça ben de ağlıyordum. Sarılıyor, başımın üzerine öpücük kondurup sakinleştiriyordu. “İyi mi Sadık emmi?”

“İyi, merak etme. Anneni pek severmiş, *koruyamadım rahmetli İraz’ın emanetini, çakala, alıcı kuşa yem oldu* diye dertleniyor. Erdal ağabeyinden ötürü çok korkuyor Sadık amca. Sanırım biraz deli dolu bir adammış. Başına gelenleri duyunca, kusura bakma Adile yaralarını kanatmak için anlatmıyorum, bilmeni gerekli gördüğüm için anlatıyorum. Senin başına bu belaları saran o şeref yoksununun evini basmış. Adam felçli...”

“Duran felç mi olmuş?”

İsmi duymaktan rahatsız olduğu, her hâlinden beliydi. Sorduğuma pişman oldum.

“Köye elektrik geldiğinde eve kaçak elektrik çekmeye çalışmış. Elektrik çarpmış, bir senedir felçli yatıyormuş. Bu hayatın bana öğrettiği bir şey varsa kimsenin ahı kimsede kalmıyor. Felç kalınca karısı da terk etmiş. Neyse o adi herifi boş verelim. Ağabeyin evini basmış, bakmış yatalak, bir şey de yapamamış. Bildiğim kadarıyla sana çok kinliymiş. Sadık amca bizden evvel Erdal’ın seni bulmasından korkuyor. Bak az daha unutuyordum, Cemil ağabeyin de seni arıyor, hem de annenin vefatını öğrendiğinde köyden ayrıldığıın haberini duyduğundan beri. Ondan yana pek korkum yok. Ağabeyin mülayim bir

adam. Tanıştık kendisiyle. Köyünüzde bir gece misafir kaldık, Sadık amcanın evinde. Muhtar bizzat arayıp, *bacının peşinde birileri var, hâlâ köydeler*, deyince atlamış arabaya, gelmiş. Sabah tanıştık. Annenin cenazesine gelmiş. Gelir gelmez anlatmış birileri ama inanmamış kimseye. Sana çok güveniyor, ardını dönüp bıraktığı o çocuk Adile olarak görüyor. O günden sonra çok aramış, ne gittiğin yeri biliyor ne de nereye kadar bir başına gidebileceğini... İğneyle kuyu kazmaya benzer bu iş. Koskoca ülkede seni arayıp bulmak kulağa pek de mümkün gelmiyor, değil mi?”

“Ağabeyim sana sormadı mı; kimsin, necisin, bacımı ne diye arıyorsun diye?”

“Sormaz mı, sordu elbette. Görmek lazımdı. Bende ilk, sert, bastığı yeri titreten komutan izlenimi verdi. İster istemez çekiniyorsun, ikimizin de sonuçta aradığı kişi, ortak noktamız sensin. Birimizin gönül yarası, diğerinin bulamadığı kız kardeşi. Başına gelenler de küçümsenmeyecek derecede travmalar sonuçta. Evin dışarı açılan bir odası vardı. Bizi orada ağırladı Sadık amca. Kadınları hiç görmedim, sadece evin erkekleri vardı, bir de muhtar. Kapıdan içeri girer girmez sert bir selam verdi.

Biz o vakitler sabah kahvaltısı için yer sofrasında düğ çorbası kaşıklıyorduk. Buyur etti sofraya Sadık amca. Tam karşıma oturdu ağabeyin. Üzerindeki üniformanın da ağırlığı var. Çorbasından bir kaşık aldı. Bir Agâh’a baktı, bir bana. *Hanginiz ulan, bacımın peşine düştü?* Agâh’la birbirimizin yüzüne baktık, *ben* dedim. Gözlerini kıstı, baktı bir süre yüzüme. *Kimsin ulan sen?* Sakin kalmaya çalışarak ayağa kalktım. Ben kalkınca diğerleri de ayaklandı. Elimi uzattım. *Bendeniz, Fuat Dereli.*

Elimi kavradı, tüm parmaklarımı aynı anda kırmak ister gibi sıkıyordu. Hemen arkamızda sedir vardı. Çekiştirerek sedire oturdu. Elim hâlâ ellerinin baskısı altındaydı.

Söyle bakalım Fuat Dereli, kimsin necisin, diye sorunca avukatım, dedim. Aynı zamanda fabrikamın ortağı olur kendisi, diye ekledi Agâh o sırada. Buralara kadar gelip bacımı arıyorsan elbette beklenti içinde olman gerekir. Kimi kandırıyorsunuz ulan, bir kadının peşine iki erkek ne diye düşer, diyerek hiddetlendi ağabeyin. O sırada, sakın ol Cemil! Bildiğin gibi değil durumlar. Bu beyin adı Mehmet Agâh, Adile'ye iş vermiş evinde. Korumuş kollamış. Aha bu yanında oturan da senin damadın, deyiverdi Sadık amca.

Duyduklarından sonra elimi gevşetti. Omzuma bir tane vurdu. *Gel bakalım arslan, seninle biraz konuşalım, deyip kolumu tuttu. Biraz tedirgin olmadım değil. Kapının önünde bıraktı kolumu. Yan yana çıktık dışarı. Avlunun en köşesine geçti, gittim yanına. Bakın zannettiğiniz gibi bir durum yok. Ben Adile'yi çok seviyorum. Ne geldiyse başıma bu sevdam yüzünden geldi, dedim. Ağabeyinin zamanında bir gönül yarası varmış Adile, belki bilirsin?"*

"Biliyorum," dedim Fuat'a.

"Vakti zamanında sevdiği kızı ona layık görüp vermemişler, kız kendini asmış. İşte bu sebeptendir ki ağabeyin bir anda yumuşadı. Uzun uzun konuştuk. Seni anlatmamı istedi, anlattım işte!"

Bu konuşmalardan yeni bir şey daha öğrenmiştim. İnsan yaşadıklarıyla amel edermiş. Cemil ağabeyimin öyle bir gönül yarası olmasaydı acaba tavrı nasıl olurdu, hiç bilmiyorum.

"Peki sonra, yani burada olduğumu nasıl öğrendin?"

“Ablamla Füsün’un tartışmasında, gitmek zorunda kaldığını öğrendiğimde tarif edemem sana yüreğimin nasıl yandığını... Öfkemin dinceğini zannettiler ama yanıldılar. Günlerce eve uğramadım. Çok düşündüm, bir yanda bir oyunla birbirine mecbur hayatlar, bir yanda enkaza dönmüş yaşamlar... Bu evlilik değildi, olsa olsa esaret olabilirdi. Bir boşanma celbi hazırladım. Füsün, boşanma karşılığında benden ne istiyorsa vermeye hazırdım. Ama gel gör ki boşanmayı reddetti. Bir ömür boyu böyle yaşanmaz, illaki pes edecek. Ablamla da konuşmuyorum. En son, yani buraya gelmeden önce görüştük mecburen... Seni gönderdiğine göre yerini bildiğini düşünüyordum. Bunu en başından beri biliyordum ama hiçbir zaman itiraf etmedi. İşte bu son görüşmede, yani istemeyerek de olsa seni buraya gönderdiğini söylemek zorunda kaldı. O da çok zor durumda lakin bu yaşadıklarını hak ettiğini düşünüyorum.”

“Senin gönlün yücedir, zamanla affedersin ablanı. Hem tüm bunları kötü bir niyetle yapmadı ki. Seni düşündüğü için yaptı. Baban için üzgünüm ama insan bilemiyor ki herkes aynı hayatı yaşayacak diye de bir kural yok. İnsan bir hata yapıyorsa onu yalnızca korkusundan yaparmış ki ablanın en büyük korkusu seni kaybetmek. Öyle ya da böyle, bu korkusu gerçek oldu.”

“Bıraksaydı da bunu yaşayarak tecrübe etseydik.”

Tebessüm etmeye çalışarak baktım yüzüne. “Bir de iyi yanından bak, ayrı düşmeseydik seni sevdiğimden bu kadar emin olmazdım. Şu an bu vaziyette olamazdık. Biliyorsun ki ben kabuklarını kırmaya cesaret edebilecek biri değildim. Beni benden alan, seni sonsuza kadar kaybetme

pişmanlığı oldu. Düğün davetiyeni gördüğümde canımın ne denli acıdığını tahmin dahi edemezsin!”

Yüzümü okşadı hafifçe. Tebessümünü yanaklarına taht kurmuş, aşkla bakıyordu gözlerimin içine. “Hayra mı yormalıyım bu yaşadıklarımızı yani?”

Kimi insan vardır, başına gelenleri aklının ceremesi olarak görür, kimi de benim gibi yüreğinin... Ah, zaten ne çektiysem bu yüreğimin deliliğinden çektim. Sevdim dedim, kandırıldım. Yüreğimle güveneyim dedim, aldatıldım. Şimdi de yine gönlüm Fuat’a coşkun akan ırmaklar gibi gürül gürül çağlıyordu da işte, adam evli, ne yapabilirdim ki. Öyle bir durumdaydım ki bir yanda bencilce sevdiğim adama kavuşma arzusu, diğer yanda ne kadar seversem seveyim, evli olduğu süre boyunca iki gözümün çiçeğine yakın olmanın doğru olmadığı hissiyle savaşıyordum.

Bu durum sınırlarımı zorluyordu. Her ne şekilde evlenmiş olursa olsun doğru gelmiyordu bana. Öyle ya da böyle, devlet kütüğünde evliydi ve kimse ötesini berisini düşünmezdi. İkimizin münasebeti toplumun gözünde onur kırıcı, aşağılık bir durumdu. En çok çekindiğim durum ise kimse erkeğe çamur atmazdı, bunu daha önce yaşadığım için biliyordum. Kadındır suçlu ve ne yazık ki yine kadındır, günaha davetiye çıkaran...

Aklımı meşgul eden, öylesine düşünceler değildi. Bu düşünceler toplumun kanayan yarasıydı. Ne yazık ki yalnız kendimi değil, ben bir kız annesiydim ve evladımı da düşünmek zorundaydım.

“Ne oldu, neden durgunlaştın Adile?”

Dikkatle yüzümü inceliyordu. Bense gözlerimi ondan köşe bucak kaçırma telaşındaydım. Hafifçe dokundu koluma. “İyi misin Adile?”

Fuat’tan biraz uzaklaştım. Anlam veremiyor gibi bakıyordu, anlamak istiyordu bendeki bu değişimi. Haklıydı. Az önce hasretinden bayılıp ayılan ben değilmişim, sevdasıyla yanıp hiç tutuşmamışım gibi birden mesafe açmıştım aramızda.

“Çok bunaldım, yorgun değilsen bir sahil havası alalım?”

“Olur,” dedi ama hâlâ anlam veremediği öyle çok açıktı ki takıldı peşime. Odadan çıktık, tam kapının önünde Neriman ablayla karşılaştık. Kucağında hiç ihmal etmediği yavrucağım vardı. Melike beni görünce canlanıp hareketlendi. Bana doğru uzanıp bir hamle yaptı, Neriman abla çekip bağrına bastırdı. Bu sefer de ciyak ciyak bağır-maya başladı.

“Edepsize bak, görüyor musun Adile? Seni görür görmez hemencecik benden nasıl da vazgeçiyor!”

Uzanıp aldım. Arkamda Fuat vardı, Fuat’ı gördü Melike. Sevindi, şımardı, âdeta kabına sığamıyordu. Sevinçle kollarını çabuk çabuk kaldırıp Fuat’a uzanmaya çalışıyordu. Bu sevgi gösterisine Fuat da kayıtsız kalamadı. Uzanıp kucağına aldığı ilk saniye, hepimizi olduğumuz yerde şaşkına çeviren kelime döküldü meleğimin dudaklarından. Emin olamamıştım, doğru mu duydum diye aklımda muhasebe ediyordum. Bir kez daha, “Babba!” deyince şüpheye mahal kalmadı.

İki tombik eli Fuat’ın yanaklarında, tüm tatlılığıyla Fuat’ın dikkatini cezbetmişti. Dilbaz bir çocuktü Melike ama ilk defa *baba* kelimesini kullanması ve bu kelimeyi

öylesine birine değil, yalnızca Fuat'a kullanması tevafuktan başka bir şey değildi. Şaşkındım, karşımda sanki bir baba kız tablosu vardı ve ben çerçevenin gerisinden bu ikiliyi izliyordum. Fuat'ın ise bu sevgi gösterisinde Melike'den zerre aşağı kalır yanı yoktu.

"Görüyor musun, senin kız babasını da buldu ama senin aklın hâlâ dumanlı?" Dirseğiyle beni dürtüp kulağıma fısıldadı Neriman abla.

Bir ben miydim bu durumu yadırgayan? Melike, Fuat'ı hatırlayamayacak kadar küçüktü onlardan ayrıldığımızda ve gördüğünde ilk konuştuğu kelimenin *baba* olması tuhafıma gidiyordu. Orada kaldığım günler boyunca Fuat vakit buldukça ilgilenmişti Melike'yle ama bunları Melike'nin hissettiğinden ve aklında yer etmiş olmasından emin değildim. Onu unutmaması lazımdı bana göre. Çünkü İzmir'e gelişimizin neredeyse beş ayı bitmek üzereydi ve bu beş ay hiç de kısa bir zaman dilimi değildi bana göre.

"Hadi, çıkalım?" Yine hafifçe koluma dokundu, sonra da Neriman ablaya döndü. "Abla biraz sahile kadar gideceğiz, merak etme, olur mu?" dedi.

Neriman ablanın da canına minnetti sanki. Bizim yan yana olmamızdan dolayı etekleri zil çalıyordu.

"Aaa... Gidin canım, gidin gidin," dedi sevinçle.

Peş peşe lokantadan çıktık. Yüzüme çarpan ılık rüzgâr, lokantanın köşesindeki incir ağacı, üzerindeki cıvılcıvıllık kuş sesleri, hiçbiri ama hiçbiri eskisi kadar ilgimi çekmedi. Başka zaman olsa bu güzellikler yüreğimi ferahlatırdı ama artık durum farklıydı. Aşmamı engelleyen koca bir hendek vardı önümde. Ya tökezleyip düşecektim ya da atlayıp bu hendeği geçecektim.

Melike hâlâ Fuat'ın kucağındaydı ve kendi evladımı almayı akıl edemiyordum o vakit. Hoş, Fuat da bu durumdan şikâyetçi sayılmazdı. Kucağındaki yaramazla hasret gideriyordu.

“Gel,” dedi ilerideki bankı işaret ederken. “Burası iyi.”

Bankın bir ucuna oturdu kucağında Melike'yle, ben bir ucuna. Bu mesafe ona değildi, onun evli olmasınaydı ama anlamadı ki Fuat beni.

Deniz hafif çalkantılıydı, tıpkı yüreğim gibi... Gözlerim bir ileri bir geri giderek sahili döven dalgalara takılıydı. Gönlümden geçeni dilime döksem küser, bana gönül koyar mıydı, bilemiyordum. Suskunluğum bundan dolaydı. Onu kırıp incitmekten korkuyordum. Çünkü İstanbul'dan, yalnızca bana kavuşma arzusuyla gelmişti. Onca yol yorgunluğunu yok sayıp yanımda mutlulukla yavrumun eksik yanını dolduruyordu. Bu öylesine bir tavır değildi, tanıyordum Fuat'ı. O öyle güzel bir gönüle sahipti ki yürekten hissederek seviyordu kızımı. İşte onun o yüce gönlünü incitmek düşüncesi beni ürkütüyordu ya...

“Görmeyeli Melike epey büyümüş, beni unutmamış olmasına ise çok sevindim,” dedi yüzünde tebessümüyle, iki gözümün çiçeği. *Ah sen unutulacak adam mısın, diemedim tabii.*

“Geçen günler belirsiz.”

“Öyle,” dedi.

Ah, o tebessümü yanaklarına taht kurmuş çehresi ne de güzeldi! Kıyılır mıydı bu adama? Korkularımı yoldaş edip gözlerine baktım çekinerek. “Yüreğimden geçeni söylersem gönül koyar mısın bana?”

Yüz ifadesi biraz değişir gibi oldu. Bakmalara doyum olmayan gözlerinde hem merak hem korku hem de endişe vardı şimdi.

“Çekinme lütfen, söyle Adile.”

Onun cesurca beni yüreklendirmesi çare değildi ki çekiniyordum işte.

“Şey...” deyip sustum. Sonra bir cesaret yüzüne bakma gafletinde bulundum. Yüreğim yağ gibi eriyordu baktıkça ona.

“Sen hâlâ evlisin ve bizim bu durumumuz, her ne kadar yüreklerimiz bir olsa da toplumun gözünde yakışık almıyor.”

“Ne yani? Seni bulmam, senin beni sevdiğini bilmem boşuna bir çaba mı, onu mu söylemek istiyorsun Adile?”

“Hayır,” dedim panikle. “Ne zaman boşanırsan o vakit görüşmemizin daha makul olduğunu anlatmaya çalışıyorum.”

“Fusun’un benden hemen boşanacağını sanmıyorum. Dört buçuk ay oldu ve boşanmak için yanaşmıyor. Mahkemeye gerekli gerekçeler sunamadığım için boşanma her seferinde erteleniyor. Belki bir ihtimal, ablam şahitlik ederse boşanma ihtimalimiz var ama ablamla da görüşmüyorum. Yani sen burada, ben İstanbul’da ayrı ayrı sevda ateşinde yanalım, öyle mi Adile?”

Neredeyse ağlayacaktım. “Sadece kendimizi düşünmemiz bencillik olmaz mı Fuat?”

“Ah Adile, aşkın yüzde doksanı bencillikten ibaret zaten!”

“Ben sevdayı sevda yapan, fedakârlık diye biliyordum.”

Yine tebessüm ediyordu. “Biraz fedakâr oluyorsan biraz da bencil olmak zorundasın, yoksa yıpranıp gidersin. Hem kime karşı fedakâr olmalıyız Adile? Yüzüme gülüp arkamdan oyun çevirerek Füsün’a maşa olan ablama mı, yoksa gönlümün başkasına ait olduğunu bilen ve gönlüme sinsice sızmak için yoğun çaba harcayan sözde karıma karşı mı? Kime fedakârlık yapmamız gerektiğini söylüyorsun?”

“Melike’ye...” dedim artık tutmakta zorlandığım göz yaşlarımla.

Tepemizden bir kuş geçti sahile doğru. Kanat çırpışlarını bile duydum diyebilirim, mesafesi yakındı yani. Mutluluğumuz yarı yolda bırakmıştı bizi. Sanki hiç sesi soluğu çıkmadan sinmiş bir köşeye, bekliyor gibi geliyordu. Alışkındım ben yahu, böyle sevinip hemen ardından karabasanlar gibi karamsarlığımın kol kola gitmeye. Bana göre kavuşmak bu değildi. İnsan beklediğine, hasretine kavuştuğunda acısını doyasıya çıkarırcasına özlemine dindirirdi. Ya biz ne yapıyorduk? Bunun adı kavuşma değildi, vuslat hiç değildi. Aramızda dağ gibi engel varken de bizim bir olmamız zaten imkânsız görünüyordu benim açımdan.

Sol kolu sıkı sıkıya Melike’yi tutuyordu, sağ kolu uzanıp tam gözlerimin kenarından firar eden gözyaşlarıma uzanmıştı ki biraz kenara kaçtım. İsteğimi sessiz bir kabullenişle indirdi kolunu. Onun yapmak istediğini bir çırpıda yaptım, hoyratça sildim gözyaşlarımı. Melike’ye sımsıkı sarıldı, öptü gül yanağından.

“Kızım, annen anlamıyor bu gönlü yaralı adamın hâline, ha?”

Öylesine bir *kızım* deyiş değildi. Sahiplenmesini hissetmemek mümkün değildi. İğneleyici sorusu ise bizzat banaydı. Hissettiklerimle yapmak istediklerim o kadar farklıydı ki anlatmaya lisanım yetmezdi. Ellerim bankın oturduğum kısmının iki yanını sıkıyordu istem dışı. Rabbim biliyor ya, ondan bir saniye dahi ayrılmak istemiyordum ama mecburiyetler bizim sebebimizdi.

Gözlerim dolu dolu kaldırdım başımı, iki gözümün çiçeğine baktım. “Asıl sen anlamıyorsun! Benden bencil olmamı bekleme!”

“Yani benimle beraber İstanbul’a dönmeyeceksin, öyle mi Adile?”

Gözlerimi ondan kaçırdım. Aslında bu tavrım sessiz bir kabullenişti.

“Çok güzel Adile, bravo! Geldim ve gördüm, bitti mi bana olan hasretin? Evlendiğimi duyduğunda aylarca ne demeye ruh gibi dolaşıp o sevmeye doyamadığım gül yüzünü soldurdun? Aşk bu değil, sevdâ bu değil! Seni kolay bulmadım ben ve samimi olarak söylüyorum ki iki sözünle de bırakmaya niyetim yok!”

“Beni düşünmüyor musun hiç?”

“Asıl seni düşündüğüm için bu kadar kararlıyım ya!”

“Beni düşünmüyorsun, o bencil kalbini düşünüyorsun!”

“Demek öyle Adile. Bırakayım da ne idüğü belirsiz insanları, duyduğumda mest olduğum kadife sesinle eğlendir, gönüllerini hoş eyle, öyle mi?”

“Kırıcı oluyorsun Fuat!”

“Kırıcı değil, koruyucu oluyorum. Sen hiç, yanlarında eşleri ya da sevgilileri olduğu hâlde aç kurt gibi sıkı sıkıya

giyindiğin giysilerinin ardından seni izlemelerine şahit oldun mu? Hadi bana bencil de, düşüncesiz de ama kırıcı olduğumu söyleme. Görmüyor musun ne hâldeyim! Defalarca o senin küçük köşede oturup şarkı söylediğin âna takılıp kalıyorum. Kıskanıyorum Adile seni! Sen benim sevdiğim kadınsın. Sesini bir ben duyayım istiyorum, gül yüzüne hayranlıkla, aşkla bir ben bakayım istiyorum. Söyle çok şey mi istiyorum? Ben var ya ben, senin gül tenine değen rüzgârdan bile kıskanıyorum seni. Sevmek öyle bir şey ki sevdiğini kat kat sarıp sarmalayıp herkesten ve her şeyden esirgeyesin geliyor. Yalnız senin olsun, sana ait olsun istiyorsun. Yabancı, kem gözler sevdiğinden ırak olsun istiyorsun. Varsın sen bunun adına yine bencillik de, hiç ziyanı yok. Söz dinleseydi bu uslanmaz yürek, ta seni ilk gördüğünde dinlerdi. Seni nasıl sevdim ah bir bilsen, seni nasıl da yüreğimin merkezine oturttum. Bir bilsen ne büyük laflar ettim Agâh'a, şimdi de tükürdüğümü yalıyorum.”

Belki meraktan belki de ortamı yumuşatmak için sordum. “Ne söylemiştin ki Agâh Bey’e?”

Tek konu bu mu dercesine baktı yüzüme. Bense korkak bir çocuk gibi kaçırdım gözlerimi ondan. Teklifsizce gelip oturdu yanıma, aramızda hiç mesafe bırakmadan. Kenara çekilmek gibi bir şansım da yoktu, dip dibe oturuyorduk. Dışarıdan biri baktığında tam bir aile gibi görünebilirdik ama gerçekte ise durum o kadar farklıydı ki... Toplumun gözünde yuva yıkan ikinci kadın durumundaydım. Zaten rahatsız olduğum en önemli neden de buydu ya...

“Hatırlar mısın bilmem, sen Agâh’ın çalışma odasına ne zaman kahve servisi yapsan benim elim ayağıma dolaşırdı. Tatlı bir heyecan basardı yüreğimi. Dostum beni iyi

tanırdı ve sana ilgimin farkına daha ilk günden varmıştı. Sen çıktıktan sonra takılır, *gözlerin şaşsı olacak*, derdi. Sen çıkıncaya kadar aptal âşık gibi sende takılıp kaldığımı, tam bir ayran budalası gibi baktığımı, sana karşı ilgim olduğunu vurgulardı. Yine bir kahve servisinin ardından takılmadan edemedi Agâh bana. *Kapat ağzını*, dese de *anlayamadım*, deyip şaşkınca yüzüne bakakaldım. *Anlamazdan gelmek de yeni âdet mi Fuat*, diye çıkışmıştı. *Gerçekten anlamıyorum Agâh*, diyerek kendimi savundum. *Tamam, öyleyse şöyle açıklayım. Adile'den hoşlandığın gün gibi ortada*, demez mi pat diye.

Nasıl şaşırdım, nasıl bir panikle ayağa kalktım, bilemezsin. Kalkarken sehpanın üzerindeki yarısı içilmiş kahve fincanını devirdim. *Saçmalama Agâh*, *yok öyle bir şey*, derken yere eğilip fincanın kırıklarını toplamaya çalışıyordum. Esasen gerçeklerden kaçmak gibi bir şeydi bu yaptığım. *Bırak sen, aşağıdan çağırayım birini, gelsin temizlesin*, dedi. Ellerimi her daim yanımda taşıdığım mendilime sildim. *Mûsaadenle ellerimi yıkayıp geliyorum*, deyip çıktım odadan. Yaşadığım o panik hâlden sıyrılmak istiyordum. Kapıdan içeri girerken çok durgundum, kafam karmakarışık bir hâldeydi. Kendimi anlatıp savunma derindeydim.

Agâh, açıklama yapmam çok saçma lakin kendimi ifade etmezsem içim rahatlamayacak. Kabul ediyorum ki Adile'nin güzelliğinin de dışında farklı bir aurası var. Lakin çocuklu bir kadın benim tercihim değil. Babaanne tavsiyesi; dul kadınların akılları ilk kocalarında olurmuş hep, bu sebepten yeni kocalarına mutluluk vadetmezler. Çocuklu kadınlar ise, yine akılları ilk erkeklerinde olacağından sevgilerini evladından başkasına veremezlermiş. Benim tercihim, hiç evlenmemiş el değmemiş bir gül goncası

kardeşim, demiştim. Ne büyük ahmaklık, değil mi? Çok iddialı sözler bunlar Fuat. Günün birinde eğer hiç evlenmemiş bir kadınla değil de dul bir kadınla evlenirsen hatırlatırım bu sözlerini, bilmiş ol, demişti kendinden çok emin bir şekilde. Hatırlat bakalım, dediğimde çarpık bir gülümseme peyda olmuştu yüzümde.

Yüreğimde hissettiğim duyguları inkâr ederek gerçeklerden kaçacağımı sanıyordum. Yanıldım ben Adile. Büyük büyük beylik laflar ederken, tuzağa düşmüş bir aslan gibi yüreğimi çepeçevre saran sevdamla çırpınıp durdum. Sevmem dediğim çocuklu kadına ölümüne âşığım. Mecnun da oldum Ferhat da ama bir o kendinden çok emin Fuat olamadım. Söyle Allah aşkına Adile, ben tüm bunlara rağmen sana nasıl arkamı dönüp de giderim?”

Anlattıkları masal olamayacak kadar güzel şeylerdi. İnsan bu, başarılı olduğunda takdir görmek istediği kadar gönülden sevildiğini de bilmek istiyordu. Anlattıkları yüreğimi okşamadı değil, çok da hoşuma gitti gitmesine ama yine olurumuz yoktu ki...

“Gitmek zorundasın Fuat!”

“Seni almadan buradan gitmeye niyetim yok Adile!”

“Burada kalmana karışma hakkım yok ama benimle bir yakınlık kurmanı, her ne kadar seni çok sevsem de doğru bulmuyorum. Bu sebeple burada kaldığın süre boyunca bana bir yabancı gibi olmaya o seven yüreğin katlanamaz. Ben hiç katlanamam. İkimize de zulüm olur bu. Gitmen en doğru karar olacak ikimiz için de...”

Hüzünle bakıyordu bana, biraz da kırılgan. “Kavuşmak varken neden bu ayrılık, ha Adile?”

Uzanıp elimi sağ elinin üzerine koydum. “Bunu bir ayrılık olarak bilme Fuat, bu ikimize olsa olsa bekleyiş olur. Gönlüm senin, kalbim senin... Sen benimsin, ben seninim... Sabretmeye takati var mı o güzel yüreğinin, ha Fuat?”

Başını iki yana salladı, yanağında buruk bir tebesümle baktı bir süre yüzüme. O bakışı ölsem unutmam.

“Aşkından yorgun düşmüş yüreğime, maratona koş diyorsun, ha Adile. Çok yorgun bu yürek, takatim yok ki!”

Yorgunluksa mesele, ben daha çok yorgundum. Gönlüm ayrı yorgun düştü, bedenim ayrı... Mücadele etmeye dahi takati kendimde bulamıyordum. Beni sevdiğine emindim ya, ah bir gitse beklerdim yahu. Varsın payımıza hasretlik düşmüşse, yüreğim kavrulsa da beklerdim iki gözümün çiçeğini. Tabii gitmeyi kabul ederse.

Fuat bu konuda inatçıydı, gidip gitmeyeceğinden de pek emin değildim. Göz ucuyla baktım ondan tarafa. Kızım hâlinden pek memnun, hiç huysuzlanmadan Fuat'ın kollarındaydı. Yüzünde hafif bir sersemlik vardı, arada bir gözleri açılıp kapanıyordu. Sanırım deniz havası uykusunu getirmişti. Uzanıp aldım Melike'mi kollarından, anında huysuzlaştı. Fuat'a gitmek istedi. Şaşkındım, öylece bakakaldım.

Tebessümü yanaklarına iyice yayıldı. “Görüyor musun, kızım bile benden ayrılmak istemiyor. Bence bırakmalısın bu inadı.”

Kaşlarım anında çatıldı. Baktım yüzüne, hâlâ tebesümle bana bakıyordu. “Bunun adı inat değil. Sadece evladımı ve kendimi korumak istiyorum.”

“Neyden ve kimden Adile? Benden sana zarar gelmeyeceğini biliyorsun.”

Başımı olumsuz anlamda iki yana salladım. “Yanıyorsun Fuat. Asıl senden gelecek, böyle yapmaya devam edersen korkuyorum ki severken zarar vereceksin bize. Farkındayım, eşin zerre umurunda değil. Ya ben?”

“O benim eşim değil! Düzenbaz oyunlarıla beni kendisine mecbur bıraktı. Ondan boşandığım gün miladım olacak! Seni ne denli önemseydiğim, gün gibi ortada...”

“Öyle mi? Neden gitmiyorsun İstanbul’a? Sana diyorum ki boşan gel. Ne kadar zaman geçerse geçsin tüm benliğimle, ömrümde kimseyi beklemediğim kadar seni bekleyeceğim. Seni mahkûm kılan esaretinden kurtuluşunu bekleyeceğim diyorum ama sen ne yapıyorsun? Başka türlü ters bana.”

Derince iç çekti. Yüzüne baksam durumumuz daha da zorlaşır diye korktuğumdan bakışlarımı denize çevirdim. Bir iki dalga sahile ulaştı, gerisin geriye döndü.

“Benden istediğin şey çok ağır. Aylarca gül yüzüne hasret kaldım, şimdi de sana bakmaya doyamadan ardını dön ve git diyorsun bana.”

Dönüp dönüp aynı noktaya geliyorduk. Bir arpa boyu yol gidemediğimiz için huzursuzdum. Yine kaçamak bir bakış attım, uyumak üzereydi Melike. Madem kızım Fuat’ı benimsemişti, varsın kucağında kalsın, şikâyetçi değildim bu durumdan. Ayağa kalktım, o da benimle birlikte kalktı. Yaklaştı yanıma.

“Artık dönelim mi? Melike de uyukluyor.”

“Yeni daldı, merak etme.”

Yan yana yürüyorduk. O kadar yakın mesafemdeydi ki elimi uzatsam dokunacak, onu tüm hücrelerimle hissedecektim âdeta! Yüreğim onun arzusuyla yandı kül oldu, mantığım mesafelere odaklandı. Sanırım bizi en çok yıpratana da bu severken, yakinken aşmamız gereken mesafeler olacaktı. Daha ilk günden yorulmuştum. Düşünerek bir çözüme kavuşma arzusu ruhumu ayrı yordu, bedenimi ayrı.

Gitmesini söyleyen dilimi değil, gönlümü görmesi mümkün olsaydı zaten beni bu kadar çıkmaza sürüklemezdi. Benim için kolay değildi ki ondan ayrı kalmak... Geceler şahitti, o sabaha ırak olan kapkara geceler... Sağa dönerdim olmazdı, sola dönerdim uyku tutmazdı. Gelirdi gözümün önüne iki gözümün çiçeği. Ağlayarak kaç geceyi sabaha kavuşturdum, hiç haberi olmasa bile. Füsün'la onu yan yana koyamadım, o benim sevdiğim adamdı, ben onun sevdiği kadın... Bizim sebebimiz sevdamız oldu. Çok severken ayrı düştük. Gerçi ben onu kaybettiğimi zannettiğimde düştüm bu seveda ateşine. Onu sevmeyi, ondan ayrıldıktan sonra öğrendim, o ayrı mesele ama Rabbim biliyor ki çok sevdim, seviyorum.

İnsan hayata dair planlar yaparken kaderin planlarından bihaberdir esasında. Ben istiyordum ki her şey usule uygun olsun, Fuat ise hiç ayrılmayalım istiyordu. Ne kadar da birbirinin zıddı isteklerdi oysaki...

Lokantaya gitmeden kapıda karşıladı bizi Neriman abla. Her ikimizin yüzüne de ayrı ayrı dikkatlice baktı, ne karara vardığımızı anlamak istercesine.

“Ooo... Kara sevdalılar, çözdünüz mü sorunların kördüğümünü?”

“Nerdeeee...” dedi Fuat, başını iki yana olumsuz anlamda sallayarak. “Daha yeni bulmuşken gitmem gerektiği konusunda ısrarcı,” diyerek kaşlarıyla beni işaret etti. “Sence de boşuna bir çaba değil mi abla? Sen söyle Allah aşkına, yine mi Mecnun’a döneyim hasretinden, bilmiyorum ki!”

“Konuşulup anlaşılır, varırsınız bir karara gençler.”

Derince bir nefes çektim. “Saatlerdir aynı şeyleri konuştuk durduk ve her ikimiz de kendi kararımız üzerinde ısrarcıyız. Nasıl bir karara varabiliriz ki abla?”

Kollarını göğsünde kavuşturdu. Tebessümü, gülmeyeyle gülmesini bastırması arasında gidip geliyordu. Neriman ablanın yüz ifadesi çok tuhaftı.

“Bence ne yapın biliyor musunuz? Adile sen evine git, bugünlük benden izinlisin. Fuat sen de bize geç, bir de benimle konuşun bu meseleyi. Öyle kapı ağzında konuşulup halledilecek bir mesele değil bana göre. Sizin mevzu çok derin belli ki.”

“Otelde yer ayırmıştım abla, sağ olasın.”

“Aaa... Deli mi ne? Onca yolu kalk gel, ben seni otelde bırakır mıyım mis gibi abla evi dururken? Beyefendi gitmiş otelden yer ayırtmış!”

Neriman ablanın sözlerinden sonra biraz mahcup oldu. Bakışları yerde, “Seni mi kıracağım be ablam, gelirim ama önce Melike’yi bırakayım, olur mu?” dedi.

İtiraza hazırdım. “Zahmet etme, ben götürürüm. Hem ev şurada...”

“Kuş kadar çocuğun ne zahmeti olacak Adile? Hem uyuyor, uykusu açılmadan bırakırım. Korkmana gerek yok, bırakıp çıkacağım hemen!”

Sitemliydi sözleri. Herkes kendince haklıdır, Fuat da kendince haklıydı.

“Daha şimdiden böyle çocuk gibi didişip durursanız sizinle çok işimiz var, belli!”

Neriman ablanın ayıplayan sözlerinden çok utandım. Daha fazla utanmadan gitmekti niyetim. “Yarın görüşürüz abla, hoşça kal.”

Kaldırıma çıktık, on on beş adım yürüdük. Aslında konuşacak o kadar çok şeyim vardı ki suskun çılgılıklıydı sanki. Bir yandan çenem ağrıyana kadar konuşmak istiyordum, diğer yandan kabuğuma çekilmenin makul olduğunu düşünüyordum.

“Evin nerede?”

Parmağımla gösterdim. “Şurada.”

Biraz daha yürüyüp yolun karşısına geçtik. Adımlarını bana uydurmaya çalışıyordu. Sanki görmeyen birine rehberlik etmek gibi bir şeydi bulunduğumuz durum. Sessizce ben ne yana yürüdüysen o da bana eşlik etti. Ara ara bana baktığını hissediyordum ama ne bileyim, ben bakmaya utanıyordum. Çekingen bir yapım vardı. Onun kadar cesur olmama imkân yoktu ki.

Evin önünde durduk. Ben anahtarı çıkarırken o da etrafı inceliyordu. Her kareyi hafızasına kazımak istercesine meraklı bakışları evin çevresinde dolaştı kısa bir zaman.

Kapıyı açıp, “Buyur, evim burası işte,” diyerek kenara çekildim.

Dikkatle çıktı merdivenleri. İçerisi biraz havasızdı. Evin girişindeki küçük masa karşıladı bizi. Üzerinde boş bir vazo vardı, Aysel’in hediyesiydi. Kapıyı kapatıp

anahtarı vazonun yanına bıraktım. Fuat, nereye geçeceğini bilmediği için benim yönlendirmemi bekliyordu. Belki de bu küçücük eve oranla kocaman bir evde yaşayan birine göre oldukça küçük bulduğu içindi bu kararsız kalışı.

“Şöyle geç istersen. Ev küçük, gördüğün gibi ama bize fazlasıyla yetiyor. İki oda, biri yatak odası. Bulmakta zorluk çekmezsin, merak etme!”

“Bulmam sorun olmaz, sen de merak etme.”

Arkasını dönüp yatak odasına gittiklerinde Melike’nin sesiyle başımı kapıdan içeri uzattım. Kollarını Fuat’ın boynuna dolamış bırakmıyordu, “Babba...” diyerek. Bir hoş oldum gördüğüm manzara karşısında.

Fuat, bizim eksik parçamızdı. Melike’nin yanına uzandı, sessizce çekildim kapının önünden. Mutfığa geçtim, bir şeyler hazırlamaktı niyetim. Ne pişireceğime bir türlü karar veremiyordum. Dolaptan yeşil fasulye çıkardım. Yanına da pirinç pilavıyla cacık yeterdi. Fasul-yeleri yıkarken yanıma geldi Fuat. Şöyle bir başını uzattı kapıdan, ceketini sol omzunda işaret parmağıyla asılıydı.

“Gidiyorum ben, Melike uyuyor.”

Gitmesini istemezken *git* demek aslında ne kadar da zordu. Ben bile ummazdım kal demeyi. “Yeşil fasulye yapıyorum, yanında da pirinç pilavı ve cacık var. Sen se-versin. Yemeğe kal istersen?”

“Bilmem ki. Neriman abla da bekliyor.”

Gönlü *kalayım bari* der gibi, aklıysa verdiği sözün ağırlığıyla eziliyordu sanki. Öyle tatlı tatlı bir bakışı vardı ki *kal be adam de artık* der gibi... Gönlümüz birdi bizim

bir kere... İş gönül sözü dinlemeye kaldıysa koşa koşa giderdim canım, ne olacaktı.

“Kalırsan mutlu olurum.”

Sevinmişti üsteleyen teklifime. Ah o bakışları... Yok mu o bakışını sevdiğim, mum olup eriyesim geliyordu ya neyse. Yine de kararsızlığı yüzünü gölgeliyordu.

“Haber etmek gerekir şimdi, ayıp olacak sanki biraz da Neriman ablaya?”

“Telefon et istersen? Yemekten sonra gidersin, korkma yemem seni!”

Düpedüz saçmalamıştım ama kimin umurundaydı ki? Sevdamdan ne hâldeydim, hasretinden öyle zırvalıyordum işte. Söylediğim her şeyden kaçır gibi koyuldum işime. O hiç kapı pervazından bakmıyor gibi... Usul usul yaklaştı, bakmıyordum ama hissediyordum. Hiç dönmedim önümü. Yaklaştı, yaklaştı... Yüreğim dört nala koşan atlar gibiydi.

Kolları belime dolandı. O an sanki dondum. Oysaki az evvel nasıl da cesurdum. Başını omzuma gömdü, nefes almayı unuttum o an. Bacaklarım hissettiğim heyecandan zangır zangır titrerken tek odaklandığım, hiç de doğru yolda olmadığımızdı.

“Senin, beni yiyebileceğinden zerre emin değilim ama korkum kendimden. Oynama benimle Adile. İstemedem, istemeyeceğim şeyler yapmaktan korkuyorum.”

Nasıl utandım, tahmin bile edemezsiniz. Yanaklarım alevler içinde yanıyordu sanki. Ne sesim çıktı ne solugum. İki elimle mutfak tezgâhından destek alırcasına tutundum. Eğer ki çevik davranmasaydım emindim ki yaşadığım duygu yoğunluğundan yere kapaklanmam

kaçınılmaz sondu benim için. Usulca döndürdü beni kendisine. Karşı koyamadım, karşı koymak gibi bir isteğim de yoktu zaten. Ne yaparsa yapsın karşılarında durmak içimden gelmiyordu. Aklım ve kalbim karşı karşıyaydı o anda. Alnını alnıma dayadı, göz gözeydik. Gözlerindeki ıstırapı, ah nasıl fark etmemiştim!

“İrademe karşı koymakta zorlanıyorum be Adile. Taştan mermerden değil ki bu yüreğim. Yanıyorum, anla artık. Cayır cayır yakıyorsun bu yüreği, ben de insanım!”

Bu kadar mesafe zarardı bize ve bunu ikimiz de bildiğimiz hâlde o büyüğü ânı bozmak için ilk adımı atamadık. Elleri ellerimi buldu, sıcacıktı. Bacaklarım hâlâ titriyordu. Ayaklarının dibine düşmekten korkuyordum. Bir iki bükülür gibi oldu, zor taşıyordum artık bedenimi. Tam düşecekken çevik bir hareketle sağ kolu kavradı belimi. Büyü bozulup her şey normale döndü. O ânın sonsuza kadar sürmesini ne çok isterdim. Küçük mutfak masasının yanındaki sandalyeye oturttu beni.

“İyi misin?”

Eğer bu soruyu soran Fuat değil, başkası olsaydı benimle dalga geçtiğini düşünebilirdim. Lakin Fuat, tanıdığım tüm insanlardan farklıydı. Onun ucuz laf çarpmalarla işi olmazdı. Ne söyleyecekse lafı dolandırmadan direkt söyleme özelliği vardı.

“Değilim,” dedim. “Hiç iyi değilim! Bana neler yaşattığının farkında mısın? Eğer bir gün ölürsem tek sebebim yaşadığım bu ıstıraplı heyecan olur, yüreğimde harladığın ateş olur!”

Gülümsedi zalim, alay eder gibi değil de yaşattıklarının memnuniyetiyle.

“Anlamışsındır sanırım ne hâlde olduğumu, inat edip benimle İstanbul’a gitmemezlik etmezsin sanırım?”

Başımı iki yana salladım. Buna imkân yoktu ve hiçbir güç beni buna ikna edemezdi. “Yine aynı karardayım, gelmeyeceğim seninle.”

Hızla ayağa kalkıp bir iki adım attı önümde. Sağ eli sıkıntıyla gür saçlarının içinde yol aldı. “Anlamıyorum Adile, bir kadın bu kadar tutkulu severken nasıl sevdiğinden ayrı kalmak ister? Az önce nereyse kollarımda düşüp bayılıyordun. Seni bu kadar kararlı kılan ne, söyle Allah aşkına?”

Beni anlamamak için ne kadar çok çaba harcıyordu oysaki... “Kızım,” dedim. “Sana daha önce de söyledim. Melike’ye bırakacağım tertemiz bir gelecek olmalı, mazisi en ufak kiri pası barındırmamalı.”

“Buna benim kudretim yeter, biliyorsun değil mi Adile?”

Güzel çehresine bakıp, “Ablan...” dedim. “Biliyor mu benim en yakın dostuna pazarlanmış bir kadın olduğumu? Ya da tecavüze uğramış bir kadın olduğumu? Bilmiyor değil mi, adım çıktıktan sonra köyümün cümle erkeklerinin kapımda çakal sürüsü gibi dolaştığını, annemin onlar yüzünden kalp krizinden öldüğünü... Bak, gördüğün gibi bazı şeylere kimsenin kudreti yetmiyor. *Mazi insana kirli bir anı değil, ancak ömür boyu taşıyabileceği kara bir leke olarak kalır!*”

Önümde diz çöktü, ağlıyordu sessiz isyan edercesine. Tuttu iki elimi, defalarca öptü. “Bunların hiçbirinde senin suçun yok Adile. Seni her şeyinle kabul ettiğimi biliyorsun. Sana söz veriyorum ki bundan sonra yalnızca

senin istediğin şeyler olacak. Hiçbir şeye seni zorlamayacağım.”

İnsan, yaralarını kanata kanata var olurmuş. Ben de kanatmaktan korkmamıştım yaralarımı. Bir nevi güç kalkanı gibi bir şeydi benim için ve şunu fark ettim ki yaşadıklarım artık benim utancım olmaktan çoktan çıkmıştı. Sarf ettiğim sözler eskisi kadar canımı yakmamıştı. Burada cam yanan ben değildim, Fuat’tı. Ellerimle sildim gözyaşlarını. Derdim, canını yakmak olmasa da yakmıştım iki gözümün çiçeğinin canını. Sözlerim zehirli bir hançer olup yaralamıştı güzel yüreğini. Pişman olsam da bu konuşmanın yapılması gerekiyordu ve onun beni İstanbul’a yanında götürme fikrinden caydıran da bu sözlerimdi.

Tebessüm etmeye çalışarak gözlerine kilitledim bakışlarımı. “Eee... Yemek geç kalacak, böyle yapmaya devam edersek. Bana da bu sebepten bir yardımcı lazım Fuat Beycim.”

Tebessümüme karşılığı gecikmedi, yanaklarında iki gamzesi belirginleşerek gülümsedi. “Ama bilmenizi isterim ki bu yardımını istediğiniz beyefendi çok beceriksiz, zehirlenmeyi göze alıyorsanız hay hay! Neden olmasın hanımefendi.”

Aslında söylediği kadar da beceriksiz değilmiş, tam tersi gayet de yetenekliydi, sanırım latife etmişti. Pirinç yıkama görevini ona vermiştim. Dikkatimi cezbeden, döktüğü suyla beraber tek bir pirinç tanesini bile dökme-yişi oldu. Özentiliydi bir kere. Salata yapma görevini de üstlenmesine rağmen görenleri hayran bırakacak kadar seri bir şekilde sebzeleri doğrayışı vardı ki görülmelik bir

seyirdi. Hele kuru soğanları yanlamasına uzun uzun incecik zar gibi doğraması, usta aşçılara taş çıkarırdı.

Salatayı da tamamlayarak ellerini yıkayıp kuruldıktan sonra bana doğru döndü.

“Eee... Adile Hanım, var mı başka görevim? Yardım ricası üzerine tüm işi bana yaptırdın, fark etmedim sanma. Bunu kabul etmiyorum, bilginize küçük hanım. Bana hâlâ bir yemek borcunuz var.”

“Yemek işi kolay, sen işleri yoluna bir koy da.”

Bu sefer sarılan bendim. Girdim kollarının altına, gömdüm başımı huzur bulduğum kokusuna. Çenemden tutup kaldırdı. Her şey bir anda oldu, hazırlıklı değildim. Öpmüştü beni. Dudaklarının kadifemsi hissi, yumuşacık teması ne hayaldi ne de düştü. Önce şaşkınlığımı üzerimden atamadım. Aklıma ilk gelen bahaneye sığındım, dudaklarının temasından kurtulur kurtulmaz.

“Sen Neriman ablayı aradın mı yemeğe kaldığına dair?”

“Eyvah! Haber vermeyi unuttum!”

Yüzünün aldığı şekil çok komikti. Güldüğümün de farkında değildim esasen.

“Çok komik geldi sanırım Adile Hanım. Dikkatinizi çekmek isterim ki tüm suç size ait!”

“Aaa... Üzerime iyilik sağlık, ne münasebet beyefendi, benim ne kabahatim var?” Pek başarılı olamasam da gülmemi bastırmaya çalışıyordum.

“Pek tabii sizin suçunuz! Öyle güzelsiniz ki bende ne akıl kaldı ne fikir,” diyerek beni tekrar öpüp ayrıldı yanımdan.

Güzel bir akşam yemeğiydi, gerçek olmasa da o özendim aileler gibi olmuştuk. Melike, *baba* dediği sevdiğim adamın kucağında yemeğini yerken, bense kaçamak bakışlarla mutlu tablomuzu seyrediyordum.

Bazı mutluluklar, tıpkı kelebeğin ömrü kadar kısa sürmüş, bizim mutluluğumuz da böyle bir şeydi.

Fuat'ı İstanbul'a uğurlamamızdan yalnızca beş gün sonrasıydı. Lokantada yine hummalı bir çalışma vardı. Diğer arkadaşlarım gibi servise yetismeye çalışıyordum. Ardımdan bir ses duydum, biri adımla bana sesleniyordu. Bu öylesine biri değildi. Çekinerek döndüm önümü, Cemil ağabeyim tüm heybetiyle kapının girişinde duruyordu.

Zamanın durduğu anlar vardır. Belki zaman durmaz ama insan öyle zanneder. Koca lokantadaki onca insan donmuştu ya da sadece yıllardır görmediğim ağabeyimle ikimiz vardık. Ben korkuyla olduğum yerde çivilenmiş, hareketsiz kaldığımda bakışmamız bir iki saniye sürdü. Olacaklardan, ne bileyim vereceği tepkiden çok korkuyordum.

Şehir insanları gibi onca yıldan sonra *karişmaya zerre hakkı yok* deme lüksüm de yoktu. Bizim oranın insanları bir başkadır. Büyük her daim büyüktür, küçük ise hep küçük kalmaya mahkûm... Büyük olmak bir ayrıcalıktır. Saygı ister, hürmetle hatır saydırmayı bekler, söylediği her kelama itaat ister.

Kocaman adımlarıyla yaklaşıp aramızdaki mesafeyi kapattı, sarıldı sımsıkı. O an diğer insanlar ne hisseder bilemem ama bende hiçbir duygu hissi yoktu. Kastettiğim, onca uzun ayrılığın ardından kavuşan insanların heyecanı, sevinci... Anlatmak istediğim ama benim

hissettiğim duygu ne heyecandı ne de sevinç, aksi gibi özlem de hissetmedim. Benliğimi sarmaşık gibi sarıp sarmalayan yegâne yoldaşım, korku oldu.

Cemil ağabeyimin sarılmasına karşılık vermedim. Bu kavuşma böyle olmamalıydı. Ona çok önceden hissettiğim hasretle sarılmalı, hürmetle ellerinden öpmem gerekirdi ama ben tüm bunları yapamadım. İsteğim dışında kayıp düştü ellerimin arasındaki metal tepsi. Gözlerim düşürdüğüm tepsiye kaydı. Zeminde kulak tırmalayıcı sesle bir iki tur döndü, dönüşleri yavaşlayıp durdu.

Ağabeyimin sesi sanki dağların ardından geliyordu. “Bacım...” diyordu. “Dağ kekiğim, şükür buldum seni...” Öpüyordu başımdan, sarılıp sarılıp bakıyordu yüzüme. Canım mı çekilmişti ne? Duygusuz ya da başkasını seyreder gibi yaşadığım ânı seyreder olmuştum tepkisizce.

İmdadıma Neriman abla yetişti. Yere düşürdüğüm tepsiyi aldı, elini uzattı Cemil ağabeyime. “Merhaba, ben Neriman. Adile’nin hem ablası hem de bu lokantanın işletmecisiyim.”

Cemil ağabeyim benden ayrıldı ama tek elim sağ elinin içinde hapsolmuş bir vaziyetteydi. Tebessüm ederek uzatılan küçük ve narin ele uzandı. Tokalaştılar.

“Merhaba Neriman Hanım. Bendeniz de Adile’nin büyük ağabeyiyim, ismim Cemil.”

Klasik bir tanışma faslıydı. Kısa bir incelemenin ardından, “Adilecim misafirin gelmiş madem, izinlisin. Misafirinle ilgilen, olur mu canım?” dedi Neriman abla.

Gitmek istiyor muydum, hiç sorgulamadım. Neriman abla yanıımızdan ayrıldığında ağabeyimle yan yanaydım.

Gitmek için bir harekette bulunmamamdan ötürü koluma hafifçe dokundu ağabeyim.

“İstersen eşyalarını al da gidelim?”

Bir şey diyemedim, ayrıldım yanından. Alacağım pek bir şey yoktu. Bir çantam bir de canımın parçası evladım vardı. İçerideki odadan çantamı aldım. Leman ilgileniyordu Melike’yle.

“Bugün de izinliyim, görüşürüz Leman.”

Uzanıp oyuncaklarıyla oynayan kızımı kucağıma aldım.

“Ciddi bir şey yok, değil mi Adile?”

“Memleketten ağabeyim geldi. Neriman abla izin verdi.”

Odadan çıktım. Elleri cebinde, bıraktığım yerde bekliyordu Cemil ağabeyim. Beni görünce yanıma yaklaştı. Konuşmadan, öylece yan yana yürümeye başladık. Aklım dumura uğramış gibiydi. Ben ne yapıyordum? Toprağından çocuk denecek bir yaşta ayrılmış ağabeyimle ortak neyimiz vardı, ne konuşacaktım? Bugüne kadar hangi acıyı, derdi paylaşmıştık ki? Büyük ihtimalle yaşadıklarımın hesabını sorabilirdi. Bense *buna hakkın yok* diyecek gücü kendimde bulamıyordum.

“Bu...” dedi Melike’yi başıyla işaret ederek. “O itin çocuğu mu?”

Olduğum yerde kalakaldım. Kaşlarım anında çatıldı. Şaşkınlıkla yüzüne baktım. Doğru duymuş olamayacağımı düşünmek isterdim ama ayan beyan duymuştum.

“Benim çocuğum!”

Adımlarımı hızlandırıp uzaklaşmak istedim. Ne yazık ki mümkün değildi. Koca koca adımlarla yaklaştı yanıma, kolumdan tutup durdurdu.

“Özür dilerim Adile. Seni üzmemek, yargılamak değildi istediğim. Merak ediyorum, bugüne kadar yaşadıklarını, tek başına verdiği mücadeleyi... Bağışla bacım...”

Yine lokantada olduğu gibi sarıldı. Ama ne fayda ki yüreğime istemeden de olsa bir çentik atmıştı.

“Başlayacağın nokta Melike değildi ağabey! Babalık kadına bahşedilmiş dölle olunmaz! Babalık emek ister, şefkat ister. Ben yavrumu bir başıma büyüttüm, yapayalnız! Anlıyor musun?”

Hiçbir vakit güçlü bir duruşum olmamıştı. Sözlerimin ardından yağmur bulutu gibi akan gözyaşlarımdan da akmaya meyilli burnumdan da nefret ettim. Belki sözlerimin ardından ağlamasaydım şu an acınacak hâlde de olmazdım.

“Konuşacağız bacım. Daha üç gün buradayım.”

Üç gün o kadar uzun bir süreydi ki daha şimdiden kara kara düşünür olmuştum. Hakkını vermek lazım, Cemil ağabeyimde değişmeyen tek şey mülayim yapısı olmuştu. Fark ettirmeden onu inceliyordum. Boyunu posunu... O çocuk Cemil gitmiş, yerine heybetli bir adam gelmiş. Gözlerim ellerine kaydı. Dikkatlice inceledim. Sağ elinde bir yüzük vardı ama o evli olduğunun işareti sayılmazdı. Yüzüğe ay yıldız nakşedilmişti.

“Evli misin?”

Yüzüme dikkatle baktı, burnunu çekti hafifçe. “Yok, kısmet olmadı.”

“Hiç mi?” Kaşlarım şaşkınlıkla havalandırken sordum.

“Hiç,” dedi başını olumsuz anlamda sallayarak.

“Seni sevdiğine inandığın bir kız, kadın da mı olmadı yani?”

“Sevgilim var mı diye soruyorsun?”

“Öyle de diyebiliriz.”

“Biri var ama ciddi düşünmüyorum.”

Kadınsı düşünüyordum sanırım. “Hepiniz aynısınız! Erkek değil misiniz, hep uçkur peşinde koşup durursunuz!”

Bu ikinci kez ağabeyimi bir başına bırakıp gitmemdi. Yine yetişti, bu defa tam önüme geçti.

“Dur be kızım, o anlamda demedim. Kız bana yanık, ben ona değil. Ondan sebep ciddi düşünmüyorum dedim.”

“Haa...” dedim şaşkınlıkla. “Sevildiğin hâlde evlilik uzak demek?”

“Tek taraflı sevgiyle evlilik mi yapılır? Gönlüme atmayı unutturan biri çıkarsa kim bilir evlenmeyi düşünürüm ama şimdi önceliklerim başka.”

“Ne mesela?”

“Sen,” dedi. Tek kelime yetti nefesimi kesmeye.

“Ben mi?”

“Senin için geldim Adile. Beni burada tutacak bir neden yok senin dışında. Fuat Bey haber bırakmış. Öğrenir öğrenmez birlikten iznimi alıp geldim.”

“Fuat’la tanıyor musun ağabey?”

“Pek değil. Uzaktan uzağa haberleştik.”

Evin önünde durduk. Elimle işaret ettim. “Geldik ağabey. Burası benim evim.”

Birlikte merdivenleri çıktık. Cemil ağabeyim etrafı seyrederken kapıyı açtım.

“Şirin bir yermiş.”

“Öyle. Sakindir de buranın insanı.” Salona buyur ettim. Evin küçüklüğünden hiç dem vurmadi. Çantamı girişteki küçük masaya bıraktım. Ağabeyim kanepede oturuyordu. “Ben...” dedim. “Melike’yi uyutayım, hemen gelirim ağabey. Rahatsız olma, olur mu?”

Başını salladı. “Ne rahatsızlığı bacım? Kayanın üzerinde uyumuş adamım ben.” Güldü söylediğine.

Melike gündüz uykusuna alışkındı, bu sebepten uyutmam zor olmadı. Salona girdiğimde koca cüssesine inat kıvrılmış, başı kırlentte, gözleri kapalı, uyuyup uymadığından da emin değildim. Annem, *uyuyanın üzerine kar yağar*, derdi. Ne kadarı doğru bilmem ama eskiden kalma bir alışkanlık sanırım. Kanepenin örtüsüyle üzerine örttüm.

Gözleri kapalı, “Gözlerimi dinlendiriyorum bacım, kalkarım birazdan,” dedi. Uyku mahmuru çıkmıştı sesi. Hem uyuyor hem de uyumuyor gibiydi.

“Yok ağabey, dinlen, kalkma. Uzun yoldan geldin hem...”

Başını salladı. Kısacık seyrettim, bu dev cüsseli adam benim ağabeyimdi. Benim için gelmişti. Umduğum gibi de bir hesabın içinde değildi, hafıflemiş gibiydim. Mutfığa yöneldim. Ağabeyim salonda uyurken yemekleri yapıp salata malzemesini hazırladım. Aklıma gelmemiştii,

nerede kalacaktı bu adam? Burada kalsa yalnız yaşadığım için tek bir yatak, yorgan ve yastık vardı. Salonda yatsa diyelim, ne yorgan vardı ne de yastık. Melike uyurken kendim de gidip alamazdım. Kara kara düşünürken aklıma İbo geldi. Hemen aradım lokantayı, Neriman abla çıktı telefona. Anlattım durumu. İbo'yla yastık yorgan göndereceğini söyledi. Nasıl rahatladım. Mahcup olmayacaktım ağabeyime karşı. Belki on dakika sürdü belki on beş dakika, bilmiyorum. Kapının zili çaldı. Ağabeyimin uyanmasından çekinerek koştum kapıya. İbo nefes nefese uzattı yastığı yorganı.

“Neriman abla gönderdi abla.”

“Sağ olasın İbo. Yorulmuşsun, bir soğuk ayranımı iç, soluklan?”

“Sağ ol abla, lokanta kalabalık, başka sefere.”

Kapıyı kapatıp arkamı dönmüştüm ki ağabeyimle burun buruna geldim.

“Zahmet etmişsin, otelde ya da pansiyonda kalırdım. Keşke hiç sıkıntıya düşmeseydin bacım.”

“Ne zahmeti ne sıkıntısı ağabey, olur mu öyle hiç?”

“Rahatsızlık vermek istemem onca yılın ardından Adile.”

“Ne sen bunu dedin ne de ben işittim ağabey. Başımın üzerinde yerin var.”

Yastığı yorganı yatak odasına bırakıp mutfığa geçtim. Ben masayı hazırlarken Cemil ağabeyim kucağında Melike'yle geldi yanıma. Bin yıl düşünsem dayı yeğeni böyle bir arada hayal edemezdim.

Bilmem ki uzun zaman sonra yaşamamın keyfine vardım, yani öyle düşünür oldum. Yüreğimin kederi can

ağabeyim, benim hanemde, benim masamda kucağında canımın parçası evladımı tutup, ara sıra bakıp o görmeyeli yıllar olmuş gamzeleriyle tatlı tatlı gülümsüyordu. Ne güzel bir andı benim için. Hiç umar mıydım acaba? İnsan böyle anları rüyasında görse hayra yorulmaz ki ama ben yormak istedim. Hayatımızda her şeyin güzel olmasını istedim. Bir yanım sevince gebe bir yanım hüzne galebe... Ne etseydi bu zavallı Adile?

Ara sıra ağabeyime takılıyordu gözlerim. Simsiyah gür saçları, gür kirpiklerinin çevrelediği, kenarları hafif kırışık kahverengi gözleri, sinekkaydı tıraşı, karizmatik suratına nazaran heybetli vücudu. Melike, o heybetli cüssesine oranla oyuncak bebek gibi kalmıştı kucağında. Yavrum bu durumdan hiç şikâyetçi değildi. Daha düne kadar kimsesiz bir bebekken şimdiden bir baba adayı ve aslan gibi dediysem gerçekten aslan gibi dayısı vardı. Heybeti insanı ürkütürdü, öte yandan ilginç bir şekilde merak ettiren gizemli bir havası vardı. Bahsettiği o kızı merak ediyordum. Cemil ağabeyim sevilmeyecek adam değildi ki boyu posu, endamı yeterdi. Hep gönlü güzel biri olmuştu. Kalbinin güzelliği yüzüne sirayet eden insanlar vardır ya, benim ağabeyim de o insanlardandı.

“Alayım mı Melike’yi?”

Kaşlarını kaldırdı. “Gerek yok, böyle iyi.”

Daha üstelemedim. Tek kolunda Melike, tek eliyle de karnını doyurmaya çalışıyordu. Zorlanıyordu. Tek eliyle ekmeği bölemeyince uzanıp böldüğüm ekmeği önüne koydum.

“Sağ ol bacım.”

İçim içimi yiyordu. Onun da benimle aynı duyguyu paylaştığına adım kadar emindim. Kahreden bir

sessizlikle yediklerimiz boğazımızda dizilip durdu. Birimiz bitirmeliydi bu sessizliği! Onca yılın acısını alırcasına eteğimizdeki taşları bağır çağır dökmemiz gerekirdi. Ev sahibi olarak bu göreve gönüllü olmam yakışık almazdı. Ağabeyim ise hiç oralı değil gibi görünüyordu. Neden benden hesap sormuyor, yargılamıyordu? Erkek olarak bunu kendine hak görmesi gerekmez miydi? Ara sıra bakışlarımız kesişiyordu, o vakit de tebessümle, sevgi dolu bakışlarla yüzüme bakıyordu. Öfke olmalıydı o bakışlarda, suçlama olmalıydı. Dili zehir saçmalıydı. Bunların hiçbirini yapmaması mıydı beni huzursuz eden? Hâlbuki yargılanmaya, hedef gösterilmeye ve suçlanmaya ne çok alışmıştım. Varsın bir darbe de Cemil ağabeyim vursundu bu garip Adile'ye, ne önemi vardı ki?

Yemeğimi yemiyormuşum. Dalmış onu seyrederken bir anda seslenmesiyle sıyrıldım.

“Yemeğini ye, soğuyup ziyan olmasın nimet.”

Derin bir uykudan sıyrılıp uyanır gibiydim. Hâlâ inanamıyordum, en ihtiyacımız olduğunda ortalarda olmayan, birkaç günlük izinle tam yüzünü unuttuk dediğimiz ağabeyimle karşılıklı aynı masada yemek yediğimize. Neden daha önce gelmemişti, dara düştüğümde *yettim bacım* dememişti? Hınçla doluydu içim. Öyle sahipsiz, öyle kimsesiz günlerim geçmişti ki hiçbirinde ağabeyim yoktu. Şimdi çıkıp gelmesinin manası neydi? Varlığı hangi yaramı sarardı? Kokuşmuş, irin akardı o yaralardan... Hangi teselli sözü yüreğime merhem olurdu?

“Canım istemiyor ki...”

“İştah ağızla diş arasında, çiğne yutarsın!”

Annemin sözüydü. Burnumun direği sızladı, gözlerim anında doldu. O da benden farklı değildi. Bir garip İraz

gelip geçmişti bu dünyadan. Ne murat almış ne de huzurla bu dünyadan göçmüştü. Kaşık elimden düştü. Eğilip alma tenezzülünde bile bulunmadım. Boyuna akan gözyaşlarım uzandı, usulca sildi.

“Ağlama!”

Ne teselli etti söylediği ne de susmama yaradı. Ha bire, aksi gibi ağlamamı artırdı. Masadan kalkıp kanepeye doğru yöneldim. O da Melike kucağında olduğu hâlde masadan kalktı. Melike’yi kanepenin dibine bırakıp önümde diz çöktü. İri eli usulca elimi kavradı.

“Ah be kızım, ne diye ağlarsın. En çok güleceğin vakit, oldu mu böyle?”

Sinirle ittim ellerini.

“Niye geldin ağabey sen? Ne hesap soruyorsun ne suçluyorsun! Vursana bana iki tane, or*sbu de! *Köyün diline düşürdün, başımızı eğdin, gül gibi anam senin kahrından gözleri açık gitti*, desene! Niye bana böyle iyi davranıyorsun? Bunları hak ediyor muyum sence ben?”

Hiç şaşırmadı. Belki de böyle bir tepkiye çoktan kendini hazırlamıştı, oturdu yanıma. Melike ürkmüş gözlerle bize bakıyordu. O an Melike’yi bile düşünecek hâlde değildim. Kolları usulca sardı sarmaladı bedenimi. Ben ağladıkça o daha da çok sarıldı.

“Bacım, düşene vurmak yakışır mı? Hem senin zerre suçun yok. İki garip kadını bir başına bırakan kendime kızıyorum. Dursaydım başınızda ya da köye daha sık gelip kimsesiz olmadığınızı cümle âleme gösterseydim o it bunlara cesaret edemezdi! Bundan gayrı yanındayım, gölgen gibi seni terk etmem bacım!”

Öyle bir *bacım* deyişi vardı ki yüreğimi yerle yeksan etti. Ben bu adama kin kusmalı, hınç duymalıyım. Bizi o köyün insafına bıraktığı için tüm zehrimi kusmalıyım. Düşüncelerim gibi duygularım da hızla yer değiştirdi. Ellerim güçsüzce onu itmeye çalışırken pes ettim.

“Niye daha önce gelmedin ağabey? Beni çirkin bir öcün intikam meselesi yaparlarken neredeydin? Evimizi saran soysuzlara karşı anamla beraber korkudan tir tir titrerken nerelerdeydin, hangi bilinmez yerleri gurbet belledin ağabey? Bey takımına beni meze yapmaya çalışırken niye yetmedin ağabey?” Öyle çok ağladım ki tek kelime, *sus* demedi. Ben ağladım, o ağladı. O biçare hâlimde içimde biriken tüm her şeyi sayıp döktüm. O an *başına ne iş geldi*, diye sorsaydı zerre cesaret edemeyeceğim her şeyi anlattım. *Erkek adam ağlamaz* diyenlere inat omuzları sarsılarak ağlıyordu. Ne tuhaf, meğer erkekler de ağlarmış! Hem de koca cüsselerine inat, içli çocuklar gibi salya sümük ağlarmış!

“Sen niye ağlıyorsun?”

Sarıllı kollarından ayrıldım, yüzüne bakıyordum. Tuhaf bir durumdu. Gözyaşlarını silmeye tenezzül etmeden gülümseyince, sanırım gülmek bulaşıcı, gülümsedim. İnsan canından kanından insanın ıstırap çekmesine dayanamaz. Ne ağabeyim bana kıyıyordu ne de ben ona.

“Sen de ağlıyorsun ya.”

“Eee... Ben kimsesizliğime ağladım.”

“Ben de sizin kimseniz varken kimsesiz kalışınıza ağlıyorum. En çok suçlular gözyaşı dökermiş ki suçları vicdan süzgecinden elenip dökülsün diye. Yetişemedim Adile! Ne anama yetiştim ne sana yetiştim bacım!”

Anam deyince kocaman bir yumru boğazıma oturdu. Annemin şu dünyada tek isteği vardı, kardeşlerimi evimizin çatısı altında görmek... Virane olmuştu evimiz barkımız! Ne annem vardı ne de çatımız kalmıştı ama ağabeyim dönebilmişti. İki elimle gözlerimi kuruladım. O gün tam da orada ikimiz de eteğimizdekini dökmeye hazırdık.

“Anamın öldüğünü nasıl öğrendin?”

“Karargâhtan söylediler. Muhtar aramış, eğitimdeydim duyduğumda. Cenaze kalkmış, üç beş gün sonra akıllarına gelmiş gariban Iraz'ın bir oğlu olduğu! Erdal'a haber ulaşamayınca akıllarına ben gelmişim. Gittiğimde mezarının toprağını karlar örtmüştü Adile! Belli belirsiz kar tümseğini gösterdi Sadık emmi. Mezarının başına bile çöke-medim Adile! Bıraktığım gibi bulamadım sizi. Seni ne çok aradım, ah bir bilsen Adile. Ne nereye gittiğini biliyorlardı ne de cenazeden sonra seni gören olmuş! Memleket kazan, ben kepçe aradım durdum seni!”

Yemekler başlı kalmış, masanın üzerinde öylece duruyorlardı. Melike oyuncaklarla oyalanıyordu. Derince bir iç çektim. Geçmiş deşmek ikimizi de yaralamaktan başka bir şeye yaramazdı. Merak ediyordum, benden öncesini de sonrasını da...

“Çay koyuyum, içer misin?”

Cevabını beklemeden ayağa kalktım. Masanın üzerindeki toplama koyuldum. Teklifsiz geçti karşıma, o da toplamaya koyuldu. Bizim oralarda erkek iş görmez ama hizmet beklerdi. Gurbetlik adamı değiştirirmiş meğer.

“Ben toparım ağabey, geç otur sen.”

“Elime yapışmaz, sen bu ağabeyinin görevlerde ne iş yaptığını görsen aklın şaşar!”

Elimdeki tabağı diğerlerinin üzerine koydum, yüzüne baktım anlamak istercesine.

“Sahi ağabey, sen ne iş yaparsın? Biz seni hep asker bildik. Askerdin ya, ne rütbeni merak ettik ne de görevini bildik.”

Masadaki tüm boşları elinde toplayıp mutfağa girdi.

“Yüzbaşıyım! Sen küçüktün, hatırlar mısın bilmem, Kara Harp Okulu mezunuyum. Okul bitimine yakın yuva kurmak istedim çok gördüler, nasip olmadı bize mutluluk... Okuluma döndüm, eğitimime devam ettim. Sevmek bize göre değilmiş, çok hülyaya dalmadan vakitlice boyumun ölçüsünü gösterdiler. İnsanın gönlünde bir sevda olacaksa o vatan sevdası olmalı bacım, asker adamım ben!”

Masayı silmeye koyulduğumda sandalyeyi çekip karşıma oturdu. Elimdeki bezi tezgâha bırakıp ocağa çay suyu koydum. Kanepenin dibinden Melike’yi aldım. Kucağımda Melike’yle ağabeyimin karşısına oturdum.

“Niye sevmek sana göre değilmiş ağabey? Aslan gibi adamsın, sevenin de varmış hem...”

Cebinden sigara kutusunu çıkardı. Camın önüne geçti, pencereyi açıp dayadı. Dudaklarının arasına sigarayı yerleştirdi. Çakmağı çakarken, “Karıştırma o meseleyi! Benim derdim ona yara olur! Bizim oraların kızlarına benzemez, cıtı pıtı narin bir yüreği var. Benim yüreğim zemheri, yüreğimin karası dondurur onun nahif yüreğini!” dedi.

“Anlatsana ağabey, neye benzer, adı ne? Seni sevdiğini nasıl öğrendin?”

Pencereden dışarı bakıyordu. Camın önünde iki sardunya saksısı vardı. Sigaradan derin bir nefes çekip külünü saksının dibine çarptı.

“Beni mi konuşacağız Adile, merak ettiğin ben miyim?”

“Konuşalım ağabey. Ne zararı var? Seni de konuşalım, o kızı da... Belli ki beğenirsin kızı ama nedense yüreğin zincirli. Niye bir şans vermedin kızcağıza?”

Sigarasını tamamen söndürüp oturdu sandalyesine. “Raziye’yi bilirsin değil mi?” Başımla onayladım *bilirim* manasında. “Raziye’den sonrasını sevemiyorum Adile. Çok kadın gördüm, tanıdım ama gönlüm mühürlü gibi. Kimseyi Raziye’nin yanına koyamadım. Almıyor be kızım bu yürek! Denemedim mi sanıyorsun? Biri çıksın gelsin, şu ölü kalbe can versin, attırsın yeniden istedim. Ben kaba saba, tahammülsüz bir adamım, benimle iki gün hayat geçmez!”

“Hiç de bile, senin gönlün çok yücedir ağabey! Raziye senin yüzünden kendini astı sanırsın, ondan suçluyorsun kendini. Yahya emmi bile senin kadar kendini suçlamadı! Kızının ölümünün üstünden dört ay geçmeden oğluna düğün kurdu. Neyin diyetini kesersin kendine. Evlen, yuva kur. Anamın en büyük istediği, sana anlı şanlı düğün kurmaktır. Nasip olmadı. Senin şu sözlerini duysaydı inan ki kemikleri sızım sızım sızlardı!”

Çok şey konuştuk ağabeyimle. Onu seven kızın adı Ayfer’miş. Operasyonda yaralanmış. Hastaneden taburcu olduktan sonra karargâha dönmüş. Yarasını pansuman yaptırmak için revire gidip gelirken Ayfer’in ilgisini fark etmiş ama bilmezden gelmiş. Ayfer cesur kızmış. Utançtan gözlerine bakamazken avucuna mektup tutuşturmuş. “Yüreği çok güzel be Adile! O yüreğe insan olan kıyamaz.” Ağabeyim, Ayfer’i öyle güzel anlatınca insan merak etmeden duramıyor. “Uzun boylu, eli yüzü düzgün kızcağız,” demişti.

Cemil ağabeyimin gelişinin ikinci günüydü. Sabahtan ekmek almaya deyip çıktı, Erdal ağabeyimi aramış. Yüreğim korkuyla çarpmaya başladı. Erdal ağabeyimi çok severdim, onun yeri bende bambaşkaydı. Aramızda dokuz yaş olmasına rağmen tüm sıkıcı oyunlarıma sabırla tahammül ederdi. Yıllar değiştirmiş miydi acaba? Her şeyden haberi olduğunu duyunca dizlerimin bağı çözüldü. *Kötü haber tez duyulur*, derlerdi. Memleketten Almanya'ya duyulması hiç de zor değilmiş. Erdal ağabeyim köye üç beş kez gelmiş gitmiş. O da beni aramış. Sandığım kadar sahipsiz değilmişim demek ki!

Ağabeyim ekmeği masaya bıraktı, mutfak tezgâhına yaslanmıştı.

“Erdal’a, buraya gelmeden yerini söyledim. Buraya geliyor Adile!”

Erdal ağabeyimle yüzleşmeye hazır mıydım? Cemil ağabeyime hesap vermek kolaydı ama Erdal ağabeyime ne diyecektim? Elim ayağıma dolaştı. Konuşmak istedim, boğazım kupkuruydu. Birkaç kez yutkunmak istedim. Korku, panik, bilinmezlik... Her duyguyu aynı anda yaşadım.

Erdal ağabeyim, Cemil ağabeyimden sonra gitmişti. Köyden ayrıldığında tığ gibi delikanlıydı. Koskoca on bir sene hiç görmemiştim. Gittiği günden bu zamana ilk defa karşılaşmak ürkütücüydü. Sırtımda geçmişin kamburu olmasaydı gelişi başım gözüm üstündeydi. Erdal ağabeyimin gelenekçi bir yapısı vardı. Küçükken akranlarımla seksek oynarken, etraftan erkek çocukları geçerken dönüp baksalar kızardı, *erkekler bakıyo, git eve avluda oyna* diye. Küçücük kız çocuğuyken bu kadar temkinli biriymen, başıma gelenleri biliyorsa tepkisi ne olurdu, kestirmek zordu.

Cemil ağabeyimin yaptığını her erkeğim diyen yapmazdı. Namus belasıydı.

Ne kadar yutkunursam yutkunayım boğazımın kuruluğu geçmedi. Bir bardak su doldurdum. Bir iki yudum zoraki içtim. Ellerim titriyordu, bardağı tezgâha bıraktım.

“Neden söyledin ağabey? Ben bu karşılaşmaya hazır değilim!”

“O da seni merak ediyor, arıyor. Bilmeye hakkı var.”

“Benim hakkımda ne biliyor?”

“Hemen hemen her şeyi, duymuş köyden. Eşini ve çocuklarını da getiriyor. Endişe etme! Derdi hesap sormak olsaydı ailesini buraya kadar sürüklemezdi.”

Akşama doğru Cemil ağabeyim, Erdal ağabeyimle ailesini almaya gitti. Kahreden, içimi yiyip tüketen bir bekleyişle yollarını gözlemeye koyuldum. Ara sıra Melike’yle karşılıklı oyuncaklarla oynuyordum. Kulağım kapıdaydı. Zamanın akmayı unuttuğu anlardan biriydi.

Yavrumun karnını doyurup uyuttum. Eve sığamıyordum. Duvarlar üstüme üstüme geliyordu sanki. Sessizce kapının önüne çıkıp merdivenlere oturdum. Evin önünde duracak bir arabaya, bir taksiye odaklandım. Sıkıntıdan hava serin olmasına rağmen sırtımdan, alnımdan ter damlıyor, avuç içlerim terliyordu. İnsan, isteği dışında maruz kaldığı şeyler yüzünden mahcubiyet duyup onun altında niye ezilirdi? Utanması gereken neden bendim?

Evin önünde bir taksi durunca yüreğim atmayı unuttu âdeta. Usulca oturduğum yerden kalktım. Önce iki küçük, altı yedi yaşlarında sarı kafalı çocuk indi araçtan. Çekingeng bir şekilde etrafa bakıyorlardı. Yine çocuklar kadar sarışın bir hanım indi, çocukların elinden tutarken diğer

kapıdan Erdal ağabeyim indi. Başında fötr şapkası, krem renkli takım elbisesi vardı. Köyden ayrıldığında on sekiz yaşındaki çocuksu yapısı gitmiş, karşımda boylanmış poslanmış, hilal bıyıklı, heybetli bir adam vardı.

Cemil ağabeyim taksicinin parasını vermiş, bagajdan valizleri indiriyordu. Erdal ağabeyim, elindeki tespihi sallayarak etrafına öylesine bir göz attı. Bakışlarımı ondan çekemiyordum. Köydeki evimizin duvarında asılı rahmetlik babamın gençlik fotoğrafı canlanmış da karşımda duruyordu sanki. Ne çok benziyordu babama... Sonra gözleri beni buldu. Valizler indirilince aramızda engel olan taksi gitti.

Ateş gibiydi bakışları. Mahcubiyetle başımı eğdim. Her şey öyle hızlı gelişti ki ne olduğunu anlayamadım. Bir anda üstüme yürüyüp, eli saniyeler içinde havaya kalkıp suratıma indiğinde çenem kırıldı zannettim. Tokadın şiddetiyle yan tarafa düştüm. Cemil ağabeyim valizleri atıp Erdal ağabeyimi tuttu.

“Delirdin mi Erdal, ne yapıyorsun?”

Erdal ağabeyimi itekleyerek evin içine soktu. Ağlamam gerekirdi ama tek damla gözyaşım akmadı. Sarışın kadın tuttu kolumdan. Yabancı bir şeyler söylüyordu, anlamıyordum ama iyi bir şeyler söylüyor olmalıydı. Düştüğüm yerden kaldırdı, bakışları yumuşacıktı. Çocuklara bir şeyler söyledi. Çocuklar el ele tutuşup içeri geçti. Kadın merdivenleri çıkıncaya kadar yardım etti, sonra dönüp valizleri alarak peşimden girdi içeri.

Erdal ağabeyim camın önündeydi. İçeri girdiğimde öfkeli bakışları beni buldu. Cemil ağabeyim hemen yanında tetikte bekliyordu. Tam önünde durdum.

“Hoş geldin ağabey.”

Hızla bana doğru atılacak gibi oldu. Cemil ağabeyim çekip kolundan savurdu.

“Erdal, topla kendini! Buraya bunun için gelmedin!”

“Tam da bunun için geldim! Topla eşyalarını! Almanya’ya götüreceğim seni!”

Bağırış çağırış tartışmalardan çocuklar ürkmüştü. Kadın, anaç bir yapıyla çocuklarını toplayıp başlarını korkmasınlar diye bağrına bastırdı. Mutfağı gösterdim kadına, beraber mutfığa geçtik. Türkçesi varmış, Erdal ağabeyimin eşiymiş. Alman bir kadınla evli olduğunu biliyordum ağabeyimin ama çocuklardan haberim yoktu. Erdal ağabeyimin beni ne çok sevdiğinden bahsetti. Öfkesi gelip geçermiş.

Erdal ağabeyimin sesi perde perde yükseliyordu. Çıktım mutfaktan. Melike ağlıyordu. Yatak odasından yavrumu aldım. Kucağımda Melike’yi görünce sesi düştü, kısık ama şaşkındı.

“Bir de o itin piçini mi doğurdun?”

Bana istediği her şeyi söyleyebilirdi, ağabeyimdir deyip gönül koymazdım ama söz konusu Melike’yse iş değişirdi.

“Benim evimde bana neyin hesabını soruyorsun ağabey? Beni boş ver! Benim başıma onca iş gelirken neredeydin? Düştüğünde elimden tutup kaldıran, canım acıdığında *öpeyim de geçsin* diyen Erdal’a ne oldu?”

Karşılıklı suçlamalarla birbirimizi suçlayıp durduk. Cemil ağabeyim ikimizin arasında kalıyordu. Belki saatlerce tartıştık.

“Adile, gülüm sen yemekleri ısıt, sofrayı hazırla. Biz bir erkek erkeğe konuşalım.”

Erdal ağabeyimi çekiştirerek kapıdan çıktı. Döndüklerinde Erdal ağabeyim daha sakindi. Konuşmak ister de insan bir türlü konuşamaz ya, öyle bir hâli vardı. Cemil ağabeyim kaş göz işareti yapınca yanıma yaklaştı, tedirgindim. Kolları havaya kalkınca gayriihtiyari sakındım. Çekti bağına, sarıldı.

“Affet bacım, bilmiyordum. Dolduruşa geldim. Bana başka türlü anlattılar.”

Et tırnaktan ayrılır mıydı? Beklediğim tepkiydi, hatta daha fazlasını beklemiş, korkmuştum. Köye gittiğinde ileri geri konuşanlar olmuş, *namusunu temizlemeyen erkeğe erkek mi denir*, demişler. Gururuna dokunmuş. İlk Duran’ın kanını dökecekmiş. Felçli olduğunu görünce vazgeçmiş. *Ölmesin ama sürüm sürüm sürünsün*, demiş. Benim için, *düşmanın oğluyla fingirdedi, köyü birbirine katıp kaçtı gitti*, demişler.

Hak veren tarafım daha ağır basıyordu. Hiçbir erkek için kabul gören bir durum değildi. Almanya’ya götürmeye gelmiş. Bu konuda ısrarcı olunca Fuat’ın benimle evlenmek istediğini anlatmış Cemil ağabeyim. Evlilik arifesine girdiğim için Almanya işi rafa kalkmış. Sakinleşmesinin en etkili kısmı, çocuklu dul bir şekilde ortalıkta kalmayacak olmamdı. Nikâh, her kiri temizleyen, etkili bir şeymiş meğer!

Cemil ağabeyim, Fuat’ın henüz boşanmak üzere olduğundan bahsetmemiş. Ah bir duysa bunun için de celallenirdi. Şimdilik duyurma taraftarı değildik. Erdal ağabeyim için çalışmam da sorundu. Bizzat çalıştığım ortamı görmek istedi. Toplanıp hep beraber lokantaya gittik. Neriman abla, Leman, İbo, Kadir, Elmas ve Birgül... Tam bir aile karşılaşmasıyla bizi karşıladılar. O samimiyeti iliklerine

kadar hissetmek, Erdal ağabeyimi de rahatlatmıştı. Benim hakkımda duyduğu iyimser şeyler yüzünü güldürüyordu.

Cemil ağabeyimin üç günlük izni bitmişti, otogardan yolcu ettik. Bir yanım boşlukta kalmış gibiydi. Ah, ağabeyimin varlığını ne çok sahiplenmişim meğer! Geçirdiğimiz üç gün onca yıllık kimsesizliğime derman olmuştu. Gidişi pek ağır geldi.

Ara sıra Fuat arıyordu. Konuşuyorduk. Semiha Hanım'la konuşmamış, Neriman abla bu duruma çok kızıyordu. Fuat'ın başına bu işleri saranın Semiha Hanım olduğunu ve onun düzeltmesi gerektiğini söylüyordu.

Erdal ağabeyim, *damat kimmiş neciymiş, bir tanışalım*, diye tutturunca Fuat'ı arayıp durumu anlattım. Onun da canına minnetti. *Boşanmadan sakın gelme*, dediğimden beri gelmiyordu. Bu mesele de onun mazereti oldu. Benimle konuştuktan sonra hemen arabasına atlayıp geldi. Erdal ağabeyimin gelenekçi tarafından haberdardı. Tanışma benim evde olacaktı. Fuat'ı ilk defa görmüyordum ama ağabeyimle ilk defa karşılaşacak olmasından dolayı gergindim. Önceki evliliğinden bahsetmemesini tembihlemiştim. Ağabeyimin gözünde evli barklı adamla anılmak istemiyordum. Erdal ağabeyimin bu sefer affı olmazdı.

Bir demet papatya almış, uzatırken göz kırptı bana. Heyecandan elim ayağıma dolandı. Utançla bakışlarımı kaçırdım. Sevdamızın nişanesi, en sevdiğim çiçekti papatya. İçeri geçip selam verdi. Baştan aşağı incelendiğinin bilincinde, zerre heyecan taşımıyordu. Karşılıklı tokalaşırlar. Lina yengemle tanıştıktan sonra Tufan ve Caner'le de tanıştı. Çocukları sevip sarı saçlarını okşadı. İki erkek kanepeye yan yana oturdular.

Yeterli sandalye olmadığı için masayı kenara çektik. Yer sofrası açtım. Geldikleri ilk gün yer sofrası açtığımda Lina yengem çok şaşırmıştı. Şaşıрма sırası Fuat'taydı.

Lina yengemle sofrayı kurduk. Hazır olunca çağırdık. Hiç yadırgamadan, tıpkı ağabeyim gibi bağdaş kurup oturdu yer sofrasına.

Yemekten sonra iki erkek mutfaktan çıkıp kanepeye oturdular. Bir Türk'le evlenmek insanı Türkleştirir miydi? Lina yenge birçok Türk kültürünü biliyordu. Çaya alışmış, tıpkı Erdal ağabeyim gibi en demli olanından. Sofrayı toplarken çaydanlığa su doldurup ocağa koydu. Beraber bulaşıkları elden geçirdik. Çay hazır olunca bardakları tepsiye yerleştirip beraber içeri geçtik.

Korkuyla ikisini yokladım, bir terslik sezmedim. Sohbetleri olağan bir şekilde ilerliyordu. Çay içerken utançtan yüzüne bakamasam da Fuat benim gibi değildi. Ara sıra bakışlarını üstümde seziyordum.

Çaylar içildikten sonra boşalan bardakları toplayıp mutfığa bıraktım. Döndüğünde ayaklanmıştı, gitmek için müsaade istedi. Kapının önünde herkesle tek tek vedalaştı. Gitmeden önce ağabeyime, benimle konuşmak istediğini söyledi.

Konuşmamız için bizi kapının önünde yalnız bıraktılar. Herkes çekilince usulca elleri ellerimi buldu. Hasretle öptü ellerimden, içim bir hoş oldu. Hasretle baktım gözlerine. İnsan sevdiğinden ayrı düştü mü her saniyesi yıllara bedel hasret olurmuş.

“Bu farklı bir kavuşma oldu, ha Adile?”

“Öyle oldu sanırım.”

Etrafına bir göz attı. Hızla beni kendine çekip sarıldı. Başımın üstünden öpüyordu.

“Çok özledim seni Adile.”

“Ben de özledim ama böyle olmaz! Gören olur.”

Usulca kollarını çözdü. “Ağabeyin, Almanya’ya gitmeden düğünü yapmamızı istiyor.”

Yüreğim kuş gibi çırpınmaya başladı. Korkuyla yüzüne baktım. “Boşanmadığını söylemedin inşallah!”

“Ağabeyin anlattığından da gelenekçi, merak etme, anlatmadım. Düğün için erken olduğunu, halletmem gereken işlerden sonra ancak olabileceğini söyledim. Pek hoşuna gitmedi sanırım. *Fuat kardeş, oyalamak gibi bir niyetin varsa en baştan söyle! Benim bacım kimsesiz değil! Çocuğuyla ortada koymam, alıp Almanya’ya götürürüm. Niyetin neyse açıkça söyle ki biz de vaziyetimizi alalım*, dedi. Sanırım yarın akşam seni ağabeyinden istemek zorundayım!”

“Delirdin mi sen! Daha boşanmadın, beni istersen yüzük takmak zorundasın. Mahkemede seni zor bir duruma düşürmesin?”

“Duyulmazsa düşürmez.”

“Unut bunu Fuat. Dediğim gibi boşanmadan seninle bir yola çıkmam! Hem beni istemeye Semiha Hanım gelecek, beni sana o isteyecek!”

“Gurur meselesi ha Adile Hanım, öyle olsun bakalım...”

Güldüm sözlerine, usulca sağ elini tuttum. “Gurur meselesi değil. Olması gereken bu. Ablan aile büyüğü olarak elini taşın altına koymalı. Hem ablanı yok sayamazsın! O her ne yaptıysa senin için yapıyor. Gönlü yaralı bir kadını üzmeğe değmez. Ablam affet!”

Burukça baktı yüzüme, *yanındayım* dercesine avuçlarımdaki elini sıktım. “Neden benden en zorunu istersin!”

“Her şey usule uygun olmalı da ondan. Büyüğünün rızasıyla bana geleceksin Fuat.”

Uzanıp alnımdan öptü. “Buna da eyvallah Adile Hanım. Hadi geç içeri, seni bekliyorlar.”

Her vedanın ardı hüzündür. Elim bağrımda ayrıldık. Ben evden içeri girinceye kadar bekledi kapının önünde. İçeri girip de ona baktığımda usulca havaya kalkan elini salladı. Kapıyı ardımdan kapattığımda ağabeyim yanma çağırdı. Damat adayından memnundu. Aramızdaki dokuz yaş hiç sorun değildi. Rahmetli annemle babamın da arasında bu kadarcık yaş farkı varmış. Tek sorun ettiği, düğün konusunda Fuat’ın neden aceleci olmadığıydı. Semiha Hanım’ın hastalığını öne sürdüm, bir şey demedi. Şimdilik evlilik meselesi ağabeyim nezdinde uzatılabilirdi.

Ertesi sabah lokantaya gittim. Her ne kadar rahatlasa da çalışıyor olmam ağabeyim için hâlâ ufak bir sorundu. Nasıl olsa Fuat’la evlenecektim ya, Karun kadar zengin adamın evinde de çalışmam diye ses etmiyordu. Melike’yi Lina yengeme bıraktım. Uyuduğu için yokluğumu sezme-yecekti, olur da uyanırsa lokantaya getirirlerdi.

Kapıdan girdiğimde gözlerim öylesine içeriyi taradı. Daha müşteriler gelmemişti. Fuat’la Neriman abla karşılıklı cam kenarında oturuyordu. Beni görünce el salladı. Yanlarına doğru ilerledim. Neriman abla, oturduğu sandalyeden yan sandalyeye oturdu.

“Buyur Adilecim. Yeni gelişmeler var.”

Merakla Fuat’ın yüzüne baktım. “Ne gibi gelişmeler...” derken sebepsiz bir heyecana kapıldım. Fuat’ın olduğu her

ortamda duygularıma engel olamıyordum. Tüm heyecanım bundan sebepti.

“Ablamla konuşmuş Neriman abla. Mahkemede şahitlik edecek. Bu sefer kesin bitmesi muhtemel.”

“Ay ne yapayım şekerim, Fuat’ın gereksiz gururu işleri yokuşa sokuyor. Hem Semiha da çok pişman. Hatasını telafi etmek için şahitlik yapmaya çoktan gönüllü.”

Fuat kahvaltısını yaptıktan sonra vedalaşıp yola çıktı. Vuslatı ayrı zordu, ayrılığı ayrı... Neriman abla arabanın arkasından bir sürahi su serpti. Su gibi gidip gelsin diye...

Yüreğimdeki hüznle, araba gözden kayboluncaya kadar arkasından baktım. Ayrılıklar neden bu kadar ağır olmak zorundaydı?

Fuat’ın gidişinin üzerinden kaç gün geçti, hiç saymadım. Saysam da bana asırlar kadar uzun gelirdi zaten. Fuat’ın Füsun Hanım’dan boşanması umduğumuzdan da hızlı oldu. Lokantada hummalı bir çalışma esnasında çıkageldi. Karşıdan başıyla selam verip tezgâhın arkasındaki Neriman ablanın yanına gitti. Konuşuyorlardı. Servisleri yapıp yanlarına gittim.

“Hoş geldin,” dedim geliş nedenini merak ederek. Bura tekrar gelecekse yalnızca boşanmış bir adam olarak gelecekti. Gözleri üstümde ıslıl ıslıl bakıyordu.

“Hoş buldum, biraz konuşalım Adile,” deyince Neriman ablanın yüzüne baktım. Nihayetinde patronumdu. Başıyla onaylayınca Fuat’la yan yana çıktık lokantadan. Sokağı dönüp sahil tarafına ilerleyince usulca elimden tuttu. Tebessümle yüzüne bakıyordum.

“Artık şartlar eşit mi Adile Hanım? Başından bir evlilik geçmiş bu adamı kocalığa kabul eder mi yüreğin?”

Kabına sığmaz bir mutlulukla çepeçevre sarmalandım. İnanamıyordum. *Şaka yaptım*, der mi diye kuşkuyla bakıyordum yüzüne. Beni kendisine çekip sarıldı sımsıkı.

“Bitti her şey Adile! Ablamın şahitliği neticesinde bekâr bir adamım artık! Söyle bakalım, ne zaman isteyelim seni?”

Sokak ortasında yanımızdan yöremizden insanlar gelip geçerken ayaküstü evlilik teklifi de almıştım, iyi mi? Şaşkınlıktan tek kelime söyleyemedim. Bu ânın gelmesini ne çok sabırla beklemiştim oysaki! Hiçbir şey düşlediğim gibi basit yaşanmamıştı hâlbuki. Bu ânın yüreğime bu kadar zor geleceğini hiç hesaba katmamıştım.

Ağlıyormuşum, farkında bile değildim. Kalem gibi parmakları yanaklarıma dokundu. Yüreğim atmayı unuttu, ne düştü ne de hayal. Fuat, hiç olmadığı kadar sahici bir şekilde karşımda uğruna can veresim gelen zarif elleriyle yağmur bulutu gibi sağanak bir şekilde dökülen gözyaşlarımı siliyordu. Uzanıp elini dudaklarıma götürdüm, öptüm.

“Ağlama, bugün ağlama günü olmamalı Adile’m! Bugün bizim miladımız olmalı!”

Sahile kadar yürüdük. Banklardan birinde dip dibe oturduk. Neşesi görülmeye değerdi. Bayram çocukları gibi sendi cancağızım... Sevinci bana da sirayet ediyordu. Sanki sırtımda görünmez kanatlarım vardı da mutluluğa kanat çırpıyordu. Onca acılı günden sonra nihayet vuslat kuşu bizim de omuzlarımıza konuyordu. İnsan nasıl sevinmezdi bu durum karşısında?

Semiha Hanım da onunla birlikte gelmiş. Bu defa işi sıkı tutuyordu. Hiçbir ihmalkârlığa sebebiyet vermemeye çalışıyordu. Semiha Hanım, istemeden önce benimle görüşmek istemiş. Tabii, tepkimden çekindiği için cesaret

edemiyormuş. Bu yüzden Fuat'ı aracı koymuş. *Konuşalım*, deyince Semiha Hanım'la konuşmak için arabayı park ettiği yere kadar yürüdük. Kaldıkları otele gelinceye kadar aklım bomboştu. Ne konuşacaktım ki Semiha Hanım'la...

Direkt kaldıkları odaya gittik. Kapı açılıp da içeri girer girmez Semiha Hanım boynuma sarıldı. Beklemediğim bir tepkiydi. Gözyaşları içinde özür diliyordu.

“Size kırgın değilim Semiha Hanım. Geçmişini ardımda bırakalı çok oldu.”

“Bu sözlerin benim vicdan azabımı hafifletmez ki Adile. Affettin mi beni?”

“Affettim.”

Elimden tutup kanepeye götürdü, diz dize oturduk. Pişmanlıklarını anlattı, vicdan azabından nefes alamadığını söyledi. Bunun ne faydası vardı ki? Saçma bir şekilde giden zaman bizden gitmişti. Yüreğimde zerre kin tutmuyordum ona karşı.

“Semiha Hanım, üzölmeyin. Sağlığını düşünün! Geldi geçti, kimseye kırgınlığım yok.”

Burukça baktı yüzüme. “Gönlün hep güzeldi Adile, seni görmezden gelen ahmaklığıma kızıyorum.”

“Öyle söylemeyin Semiha Hanım.”

Yine tuttu ellerimi, gözlerimin içine bakıyordu. “Bana hanım diye hitap etmesen olur mu?”

Daha fazla ne kadar şaşırabilirdim, bilmiyorum. “Ne dememi istersiniz ki?”

“Görömcen olarak *hanım* diye hitap etmen ne bileyim çok çirkin, yakışmıyor. Senin de gönlün olursa *abla* demeni isterim doğrusu.”

Zor olacaktı belki ama bir şekilde *abla* demem gerekiyordu. Zorluğunun sebebi ise patronum olduğu zamanlarda *hanım* diye hitap ederken şimdi müstakbel eşimin ablası olmasıydı. Enine boyuna konuştuk. Kız isteme, bizim âdetlerimize göre yapılacaktı. Cemil ağabeyimi de yanımda istiyordum.

Fuat, isteme öncesi ağabeylerimle konuşup müsaade isteyeceğini söyledi. Önce Erdal ağabeyimle konuştu, söze nişana gerek yoktu. *Adile heves ettiyse formaliteden peş peşe âdetleri yerine getiririm*, demiş. Onca geçen ayrılık günleri söze ve nişana bedeldi. Söz nişan istemedim. Bitmeliydi bu ayrılık! Cumartesi günü isteme olmasına karar vermişler.

Cemil ağabeyim de geldi. Kız isteme merasiminde Neriman abla ve eşi Cihan ağabey de vardı. Heyecandan ölmek üzereydim. Allah'ın emriyle iki ağabeyimden Cihan ağabey, beni Fuat'a istedi.

Her şey usulüne uygun yapıldı. Yatsı namazından sonra Erdal ağabeyim, mahallenin imamını getirip hoca nikâhımızı kıydırdı. Pazartesi resmî nikâh başvurusu yapacaktık. İşlemler tamamlanınca tek bir imzaya bakıyordu resmen evliliğimiz.

Resmî nikâh öncesi lokantada kına gecesi tertip edelim, diyordu Neriman abla. Bana göre tuhaf bir istekti. Çocuklu kadına kına gecesi mi yapıldı? Neriman ablaydı bu, dediğini yapardı. Kadın kadına bir eğlenceydi esasında. Aysel ve çalışma arkadaşlarım da davetlimizdi. Aysel'i bizzat ben çağırmıştım. Zamanında ben onun mutluluğuna nasıl şahit olduysam o an da o benim mutluluğuma ortak oluyordu.

Leman kınayı hazırladı. Lokantanın ortasına bir sandalye koyup oturttular beni. Başıma al duvağı örttüler. Birgül, Elmas, Semiha abla, Lina yengem bile onlara ayak uyduruyordu. Mumlar yakıldı. Kına türküsü eşliğinde etrafında dönüyorlardı. Mutluydum ya, ondan sebep tek damla gözyaşı dökmedim. Zamanında döktüğüm gözyaşlarıma sayıyordum. Kına bitince ortalığı toparladılar. Gelin olmanın da bir hürmeti varmış, bana tek bir iş bile yaptırmadılar. Ortalığı toparlayınca vedalaşıp evlerimize dağıldık.

Nikâhta biz bizeydik, sade bir nikâh töreni istemiştım. Aileler dışında Erkan, Aysel, İbo, Kadir, Birgül, Leman, Elmas, Neriman abla, Cihan ağabey ve Mehmet Agâh Bey vardı. Mehmet Agâh Bey, Fuat'ın şahitliğini yapacaktı. Benim şahidim Neriman ablaydı.

Nikâhtan sonra Erdal ağabeyimle ailesini Almanya'ya yolcu ettik. Cemil ağabeyim de durmadı, vedalaşıp otogara geçti. Gelenler temennilerini sunuyor, vedalaşıp gidiyorlardı. En son Semiha abla kaldı, o da vedalaşıp oteline geçti.

Fuat'la baş başa kaldık. Hep düşlediğim bu an, heyecandan nefesimi kesiyordu. Melike ikimizin arasında elimizden tutuyordu. Kızımın gözünün önüne düşen saç tutamını yana yatırdı. Bakışlarımız birleştğinde göz kırptı muzipçe...

“Eee... Edi ile Büdü kaldık mı baş başa!”

Güldüm sözlerine. “Eve geçelim.”

“Gelin hanım da pek gönüllüymüş canım!”

Sitemle omzuna vurdum. “Ama Fuat Bey kanepede mi uyumak istersiniz, yoksa bir otel odası münasip midir?”

“Latife yaptım Adile, neden darılıyorsun ki hem?”

Nasıl darılabılırdım ki ona? Herkese, her şeye darılırdı bu zavallı yüreğim, bir Fuat’a kıyamazdı. Sevmek zaten böyle değil midir? Sevdüğinden gelen irili ufaklı cefa hoş görünür göze.

Arabaya binmeme yardım etti. Melike’yi kucağıma aldım. Uykusu gelmişti yavrumun ama onca uyku mahmurluğuna rağmen uyumamak için direniyordu sanki. Yolda biraz uyuklar gibiydi. Eve gittiğimizde arabadan inerken uyanacak gibi oldu, uyanmadı. Usulca yatağına yatırdım, Fuat üstünü örttü. Kapıyı ardımızdan hafif açık kalacak şekilde kapattık. Kanepeye otururken beyaz, boydan elbisemin eteklerine dikkat ederek oturdum.

Fuat, ceketini çıkarıp kanepenin başına düzgünce bıraktı. Beyaz gömleğinin manşetlerini katlarken yanıma oturdu. Bundan sonra kalbim nasıl dayanır diye kara kara düşünüyordum. Utanıyordum. İnsan sevdiğinden neden utanırdı ki bunu hiç bilmedim. Fuat, sevdanın vücut bulmuş hâliydi. Sevmesini bilen, hissettiren, bir o kadar da nahif kişilikliydi. Usulca ellerimiz birleşti. Yüreğimin atışından aldığım nefes yetmiyordu âdeta. Ellerimin üstüne buseler kondurdu usulca. Alev alev bir ateş bastı ki sormayın...

“Gönlümün kor ateşisin Adile...”

Ah benim yüreğimi bir görseydi, benim de ondan farksız olduğumu anlar mıydı? Melike ağlamamış olsaydı daha fazla şey söyleyebilirdi belki. Usulca ellerimi, ellerinin arasından çektim.

“Melike’ye bakayım.”

“Ağla bakalım Melike Hanım! Kara kedi gibi aramıza girmeye bir sen eksiktin zaten!”

Sitemi, tıpkı elinden oyuncağı alınan çocuklara benziyordu. Güldüm söylediğine, zavallının hevesi kursağında kalmıştı.

“Adile Hanım gül bakalım, bunun acısını fena alırım.”

“Aşk olsun Fuat Bey, siz bana kıyamazsınız ki hem!”

“Göreceğiz!”

Beraber ayaklanıp peş peşe yatak odasına girdik. Melike, yatağın ortasında gözlerini ovuşturarak ağlıyordu. Yatırdım Melike’yi, uzandım yanına. Varlığımı hissedince rahatlamış bir şekilde uykuya dalacak gibi oldu. Melike uykuya dalınca Fuat da Melike’nin diğer tarafına uzandı. Üzerinde damatlıktan artakalan beyaz gömleği ve siyah pantolonu vardı. Küçücük aile portresiydi bizimki, huzurluydum. Ağabeylerimle birbirimizi bulmakla kalmamış, eskiden olduğu gibi yaralarımızı sarmalamıştık. Gönül verip sevdiğim adamla hayalini kurduğum yuvaya sahiptim. Melike’m, benim gibi yarım bir çocukluk gecikmeyecekti. En çok da buna seviniyordum.

Ertesi gün küçük bir valiz hazırladım. Ardımda bırakacağım şehre son kez bakıyordum. Ne hüsranlı bir şekilde gelmiştim ne hüznle gidiyordum. Canım İzmir, seni unutmaya imkân mı var? *Nasıl ayrılacağım senden*, demeden edemiyordum. Fuat’ımı bana getiren şehrin bendeki yeri öyle ayrı ki bu duyguyu doğup büyüdüğüm topraklar bile vermemişti bana.

İlk geldiğim günü hatırlıyorum. Kibarca kovulmanın ağırlığı altında ezilen zavallı gururum sırtımda kambur, kucağımda el kadar bebeğimle otobüsten inip de korkuyla

bakmıştım. *Bu şehir bizi yutar mı*, diye endişe etmekten önleyemediğim düşüncelerim hatırıma düşüyor. Dışarıdan gelen insan için hep gurbettir İzmir. Ha deyince alışılmaz, alışınca da ayrılmak zor gelir insana.

Nasıl da sarıp sarmalamıştın canım İzmir'im, bu garip Adile'nin kabuk tutmaz yaralarını. Bambaşkaydı İzmir'in insanı. Yerlisi tamamen yerli, kıyıda gelmiş hemen sezi- lirdi. Misafirperverlik bir Anadolu'ya mı has kalmış? Ah, *ot gavuruverem gel guzum, himcik sana çay ediveririm*, diyen al yanaklı, pamuk elleri öpülesi tonton İzmirli nineler gör- selerdi ya da *gendini yabancı hissetme abam*, diyen ablalar... İnsanının samimiyeti iliklerinize kadar işlerdi.

Bir akşamüstü lokantadan çıkıp Melike'yle evin yo- lunu tutmuştuk. Mahallede toplanan kadınlarla göz göze geldik, gülümseyip selam vermişlerdi. Zorla su ikram et- mişler, aralarına davet etmişlerdi. Adına *tokmak* dedikleri ahşaptan yapılmış alçak tabureye benzer oturma eşyalarına ısrarla oturtup, hep beraber birleşip getirdikleri yemek- lerden ikram etmişlerdi. Bu samimiyetle yabancılık duy- gusunu unutuyor insan.

Bir de İzmir'de attığım her adımda şükrediyor, al- dığım her nefeste ruhum huzur buluyordu. Semiha ablaya kızmak mı, asla! Onun sayesinde gelmişim bu şehre. İlk başta *zulüm bu, yaşanmaz bu şehirde*, derken gözüme gü- zellikler takılıyor, muhteşemlikler görüp yaratana daha da hayran oluyordum. Bu hissi hiçbir yerde tatmamıştım. Yeşilin en yeşili, mavinin en mavisi, insanlığın en güzeli, özgürlüğün en uçsuzu kanadına uçurtma takıp göğün en tepesine çıkardı.

En çok da Kordon'da boyoz yemeyi özleyecektim. Kız- larağası Hani'nda kahve içtikten sonra insan başka yerlerde

içemezdi ki... Güzelyalı sahilinde yürümeyi, Seferihisar'ı hüznle yâd edecektim. İzmir bir roman karakteri gibi, tüm duyguları ilçelerinde tek tek görebilir insan. Her ilçenin kendine ait bir kişiliği, bir ruhu var. Herkes yaşadığı şehirde yaşadığını söyler ama İzmir iliklere kadar yaşatır.

Lokantadakilerle tek tek vedalaşıp İstanbul'a doğru yola çıktık. Yol uzundu, molalar da olmasa yollar hiç çekilmezdi. Bünyem hassastı, uzun yola dayanamıyordum. Bazen uyukluyordum.

"Abla, uykucu gelin makbul müdür?"

"Aşk olsun Fuat, takılma kızcağıza! Gelin olmak nasıl stresli, nasıl yorucu bir şey! Siz erkekler bunu nereden bileceksiniz, bırak da uyusun zavallı. Günlerin yorgunluğu birkaç dakikalık uykuyla geçmez!"

Fuat'a aldırmıyordum. Ara sıra pencereden geçip gittiğimiz yerleri seyrediyordum. Şehirlerin içinden, bazen de yol kenarını tutan bodur çalılarının yanından geçiyorduk. Birkaç kuş rahatsız olup çalılardan havalanıyordu. Yanımızdan geçip giden arabalara bakıyordum. Herkes bir telaş içinde yoluna gidiyordu.

İstanbul'a giriş yaptığımızda tuhaf bir heyecana kapıldım. Buraya geldiğim ilk gün hafızamda taptazeydi. Mehmet Agâh Bey, beni otobüse bindirdiğinde bilinmeze karşı yola çıkmıştım. Fuat'ın otogarda karşılayışı gözümün önünde canlandı. Agâh Bey'in yalisından sonra Fuat'ın evine gitmeseydim kaderimde ufacık da olsa Fuat olur muydu? Muhakkak o şansımı kaybetmiş olurdum. Eve yaklaştıkça heyecanım artıyordu. Bahçenin demir kapısı ardına kadar usulca açıldı. Araba ağır aksak taşlı yola giriyor, aldığım nefes yetersiz...

Yolun iki yanı da sıra sıra ağaçlarla kaplı, yemyeşil dalların altından geçiyoruz. Ne çok özlemişim buraları... Fuat, her zaman park ettiği yere durdurdu arabayı, sonra da kapımı açıp inmeme yardım etti.

“Hoş geldin yuvana. Gönül derdim, yürek sızım, Adile’m.”

Yüzünde kavuşmanın mutluluğu var, tebessümle karşılık verdim. Önce kucağımdan Melike’yi aldı.

“Hoş buldum.”

Kucağındaki Melike’yi yanaklarından öptü.

“Çiçeğim, sen de hoş geldin.”

Melike inmek için çabalayınca kucağından indirip yere bıraktı çocuğu. Bahçe ve o taşlı yol, ilk geldiğim günkü kadar aynıydı. Özlemle etrafıma baktım, tek bir değişiklik yoktu. Koluma girdi Fuat. Semiha abla, Melike’yi kucağına alıp içeriye doğru ilerledi.

“Her şey bıraktığın gibi Adile, bir sen eksiktin. Senin yokluğunda ıpıssız virane bir yer gibiydi burası. İnsanın yüreğine çöken derin bir kasveti vardı evin. Buraya gelesim hiç gelmiyordu, sen de yoktun ya gelmem için bir sebep yok gibiydi. Senin gelişin, huzur ve ferahlık veriyor şu virane yüreğime.”

Uzanıp yanağımdan öptü. Beni utandırmaktan keyif alıyordu âdeta! Utançla başımı eğdim, çenemden tutup başımı kaldırdı, göz gözeydik.

“Taze gelinler hep böyle utanır mı?”

“Bilmem ama ben sebebini bilmediğim bir şekilde utanıyorum işte!”

“Alışacaksın, zannımca bu durum biraz zaman alacak ama buna da razıyım. Sen benimsin ya, gerisi pek de mühim değil!”

Geçtiğimiz her yere özlemle bakıyordum. Ne güzel günlerim gelip geçmişti. Verandaya yaklaşıncaya durup hüznle etrafıma bakındım. Anılar unutulmuyormuş. Hiçbir şey değişmemiş, etrafımı kısacık seyrettim. Beraber eve geçtik. Semiha abla, Melike’yle oynuyordu.

“Adilecim, evine, yuvana hoş geldin. Düzen bıraktığın gibi yabancılık çekemezsin. Artık bana müsaade, görürüz.”

Sarılıp yanaklarımdan öptü. Kapıya doğru ilerlerken kolundan tuttum. “Nereye abla, neden gidiyorsun?”

“Artık ayrı evde taşıyorum Adile. Yol yorgunusunuz, dinlenin. Evim buraya yakın, merak etme.”

Fuat, ablasının gitmek istemesine karışmadı. Melike’nin karşısındaki koltuğa geçip oturdu. Melike yerde oynuyordu, çocukla oynamaya koyuldu.

Semiha abla, yeni evlilerin huzuru kaçmasın diye evine dönmek istiyordu. Bunu anlamak zor değildi ama kadının alıştığı bir düzen vardı. Bunu bozmaya kimsenin hakkı yoktu, üstelik hastaydı. Fuat’la beraber onca zaman yaşamasının tek sebebi, bu bilinmeyen hastalığıydı. Gitmesine müsaade edemezdim.

“Gitmene rızam yok abla. Her şey eski nizamında olacak! Başımızda bir büyüğe ihtiyacımız var. Büyüksüz ev, balkonsuz eve benzer! Düşüncesi bile çok çirkin...”

“Huzurunuzu kaçırmak istemem Adile, nihayetinde bir görümceyim.”

“Aşk olsun abla! Senin varlığın bize en fazla saadet verir. Bizi bırakma.”

Bu sözlerimden sonra Semiha ablanın eşyalarını eski odasına taşıttık. Evin düzeni eski nizamda devam ediyordu. Herkes bu durumdan memnundu. Fuat, Semiha ablayla aramıza girmese de biliyordum ki en çok o, bu durumdan memnundu. Başka türlü olmazdı zaten. Hasta bir kadıncağızın bize bir yükü yoktu. Günün büyük çoğunluğunu Melike’yle geçiriyordu. Melike de Semiha ablayı hiç yadırgamıyordu. Belki de eskiden gördüğü o ilgisini unutamamıştı, iyi anlaşıyorlardı.

Düğünden bir ay kadar sonraydı. Cemil ağabeyim aradı, evliliğe adım atmak üzereymiş. Evliliğinde ona önyak olmamı istiyordu. Bu kadar zaman sonra kimi eşi olarak seçtiğini merak ettim. Ayfer’miş müstakbel gelinimiz. Onu seven, kıymet veren biriyle hayatını birleştirecek olmasına sevindim. Sonunda annemin en büyük muradı gerçekleşiyordu. Ah keşke annem de bugünlere şahit olsaydı. Nasipten öte yol yoktu!

Benden sonra Fuat’la da konuşmuş. Belirlenen günde Semiha ablayı da yanımıza alıp kız istemeye gittik. Kız evinin önünde arabadan indik. Ağabeyim, sakinliğine tezat bir heyecan taşıyordu.

“İnsan ilk adımda böyle heyecana mı kapılır? İçim içime sığmıyor. Bugün çok farklı hissediyorum.”

Güldüm sözlerine. Fuat elini ağabeyimin omzuna atınca bir iki adım ilerlediler.

“Dur bakalım damat bey, daha kız istemedi bu hâldesin. Bunun sözü var, nişanı var, düğünü var! Her biri adamı ayrı strese sokar. Ne olduğunu anlayamazsın.”

“Öyle deme be enişte bey! Zaten elim ayağıma dolaşıyor. Bu işler hiç bana göre değilmiş!”

Ayfer, ağabeyimin tarifinden de güzel bir kızcağızdı. Nahif ve kibar biriydi. Bu kadar güzel olup ağabeyimin onu görmezden gelmesine şaşıtm kaldım. *Erkeklerin aklı kıt* derlerdi, meğer aslı varmış. Sevdasını sabırla beklemesinden dolayı Ayfer’e karşı ayrı sevgi ve saygı duydum.

Yenge hanımı sevmiştim. Kıt zamanda yetişmiş ağabeyim. Ayfer, ağabeyimden yana umutları kırılınca aşkının ıstırabına dayanamayıp tayin istemeyi düşünmüş. Birkaç arkadaşına da bu konuyu bahsedince konu ağabeyimin kulağına kadar gitmiş. İzmir’de Ayfer hakkında çok konuşmuştuk. Belki onun da etkisi olmuştu, bilmiyorum. Kaybetme korkusuyla o umursamaz adam, pat diye Ayfer’i revirde ziyaret etmiş. *Gitme, evlen benimle*, deyince zavallı kızcağız düşüp bayılmış.

Allah’ın emriyle Ayfer’i ağabeyime istedik, verdi ailesi... Söz, nişan, düğün... Hepsi çok uzatmadan yapıldı. Ah detmiş ağabeyim.

“Dosta düşmana karşı davul çaldırıp köyde toy kuracağım. Anamın muradı gerçek olacak,” deyince başta kabul etmek istemedim. Annemin mezarı başında dua okuyup toprağına sarılmayı çok istesem de o köy bana eziyetten başka bir hatıra bırakmamıştı.

“Ben gelemem ağabey!”

“En çok senin gelmen gerekiyor Adile! Onlar utanacak senden, utançtan yüzüne bakamayacaklar! Anamı kimsesiz bırakmayacağız orada. Anamı özledin mi, ne vakit istersen mezarını utanmadan ziyaret edeceksin.”

Bana başka çare bırakmamıştı. Erdal ağabeyim de gelmişti düğüne. Toplanıp köy yoluna düştük. Endişeden içim içimi yiyordu. Ayaklarım geri geri giderek köyüme döndüm. Fuat teselli ediyordu ama ne çareydi ki yaşadıklarım, yüreğimin bir köşesinde taptaze, kendini hatırlatıyordu.

Eve geçmeden önce ilk annemin mezarını görmek istedim. Mezarı bakımlı, yeni sulanmıştı. Bunu yapacak tek insan geldi aklıma. Dualarımızı edip eve geçtik. Köyün içinden geçen lüks araca merakla bakanlar oluyordu. Ardımızdan ağabeylerimin arabaları takip ediyordu bizi. Avluda araba durunca gözyaşlarımı saklamadan ağladım. Fuat beni kendisine çekip sarıldı, başımın üstünden öptü.

“Geçti, ağlama!”

Ne geçmişti ne de bitmişti! Tüm çektiklerim taptaze, yanımda hortlak gibi dolaşıyordu. Yıkılmış, çürümüş ahşap çitlerin dibine gittim. Fuat peşimden geldi.

“Bak, bu çitlerin dibinde anam oturur, ırgatlıktan dönmemi beklerdi.”

İşaret parmağımla kurumuş ceviz ağacını gösterdim. “Bu ağacın altında kısır, köfte yoğurup ayran eşliğinde anamla yerdik! Şurada üç beş tavuğumuz vardı.” Tüm yorgunluğumu unuttum. Ahırın önüne yürüdüm, peşimden de Fuat beni takip ediyordu. Kapı üst menteşeden ayrılmış, yıkılmak üzereydi. Burukça baktım. “Burası ahırımızdı. Kapkara kömüştümüz vardı, lacivert gözleri öyle güzel hayvandı ki...”

“Kömüş nedir?”

Hemen ardımızda ağabeylerim vardı. “Mandaya kömüş deriz.”

Ahşap merdivenleri usulca tırmandı. Her basamakta, zamanın diliyle fısıldar gibi gıcırdıyordu tahtalar. Cemil ağabeyim, mavi boyaları yer yer dökülmüş, kapıyı açıp duvara dayadı.

Ben evlerin ruhu olduğuna inanırım. Her biri geçmişin yankısını taşır içinde.

Hepimizin yüzüne bir hüznün yerleşmişti. Baba ocağının her köşesine, içimizi burkan bir sessizlikle bakıyorduk. Solmuş kapı boyaları, paslı menteşeler, sıvaları dökülmüş duvarlar... Sanki ev de bize küsmüştü. Derler ya, "İnsan ayağını keserse, ev darılırmış." Tam da öyleydi işte. İçimde anlatması güç bir sızı, bastırılmış bir hıçkırık gibi yayıldı.

Ne anılar, ne günler saklıydı bu evde, bu avluda...

Yol yorgunluğuna bakmadan babaevini temizleyip elden geçirdik. Her köşesinde annemle hatıralarım vardı. Erdal ağabeyim kırık pencerelerin ölçüsünü alıp camları değiştirdi. Cemil ağabeyim çatının kırık tavanlarını değiştirdi. Köyden, *hoş geldiniz* demeye gelenler oluyordu. Bana yadırgayarak bakıyorlardı. Fuat, ardımda koca bir dağ gibi hemen varlığını hissettiriyor, *kocası var bu hanımın* dercesine, milletin gözüne sokarcasına yanımdan ayrılamıyordu.

Sadık emmi sevinçle karşıladı hepimizi, ağabeylerime hasretle sarıldı. Utanarak sıranın gelmesini bekliyordum. Bakışlarında zerre yargılama yoktu.

"Enişte bey hoş gelmişsin."

Fuat'la daha önceden tanışmışlardı. Evine davet etti, yemek hazırlatmış. Yemeği Sadık emmigilde yedik. Camiye megafon bağlanmış. Hoca efendi, Cemil ağabeyimin düğününü anons etti. Dosta düşmana karşı davullar çaldı avlumuzda. Baba ocağının kimsesizliğine nazaran

şenlikli oldu. Düğünden sonra Cemil ağabeyim, Ayfer'i beyaz gelinliğiyle annemle babamın mezarına götürdü. Buruk bir mutluluktan bizimkisi...

Baba ocağını görmüştüm, annemin mezarının başında dua da etmiştim, daha fazla köyde kalmak istemiyordum, yeterdi bu kadar. Annemle babamın kimsesiz kalmış mezarıyla İsmet ilgilenmiş. Yolu mezarlığa düştükçe bakımını yapıp, duasını edip evine dönüyormuş. Cemil ağabeyim anlatmıştı, üç çocuğu olmuş. Herkesin hayatı bir şekilde akan su misali yolunu buluyordu. Köyün beni bu kadar etkileyeceğini hiç düşünmemiştim. Düğünden sonra İstanbul'a döndük.

Fuat, mükemmel bir kocaydı. Yaralarımı tek tek sarıp sarmaladı. Babası olmayan bir çocuğa babalık yapmak her adamın harcı değildir, bu konuda da oldukça yetenekliydi. Melike, baba olarak Fuat'ı bildi. İkisinin arasındaki bağ çok farklıydı. Gıptayla bakıyordum. Ya huyundan ya suyundan, bir şekilde insanlar birbirinden etkilenir. Melike, Fuat'ın etkisi altında çok kalıyordu. Kan bağları olmamasına rağmen bu kadar mı benzerdi huyu, karakteri? Onunla oynarken bir başka oluyordu sesi. Huzur dolardı evin içine.

Melike, *baba* dediği an duyduğu o ses, Fuat'ın gözlerini dolu dolu yapardı. O günden sonra anladım: Kan sadece beden taşır, ruh başka bir yerdedir. Fuat, Melike'nin ruhunu sevdi. Melike de onu kendinden çok sevdi.

Seneler geçti. Ben, Fuat'a üç erkek evlat verdim. Melike, öz oğullarından üstündü Fuat'a göre. Melike'yi öyle çok sevdi ki Fuat, bir insanın öz babası bile evladını öyle sevemezdi. Aralarındaki sevgi öyle başkaydı ki üç oğlum bir

yana, Melike bir yanaydı Fuat'a göre. Bir insan kendinden olmayan bir canı nasıl bu kadar sahiplenir ve candan öte sevebilir diye çok düşündüm. Melike, her daim Fuat'ın öz evlatlarından bir adım öndeydi. Çünkü Fuat, Melike'yi kaybettiğim sesimin, susturulmuş çığlıklarımın yerine koydu.

Çocuklar arasında kıskançlık oldu elbet. Ama Fuat, onların anlayamayacağı bir dille konuşurdu bazen. *Üçünüz birsiniz ama o, beni ben yapan parçam*, dese de ne Tuğrul ne Çağrı ne de Alparslan, babalarını anlıyordu. Kimi zaman küserdi oğullarımız, o zaman ben girerdim devreye. Onlara oyunlar kurardım. Kurduğum her oyunda çocuklar, annelerini yeniden tanırdı. Semiha abla da katılırdı bazen. Dolu dolu kahkahalar yükselirdi evimizden. Bir zamanlar çığlıklarla yankılanan yüreğim, artık neşeyle doluydu.

Mutluluğun tanımını neydi? Kırık bir kalbi tamir edip, sevdaya olan inancını yitirmiş bir kadını tekrar sevebileceğine inandıran o adam mıydı? Yüreğini koşulsuz şartsız açarak seven bir koca, şen kahkahalarıyla evi inleyen çocuklar mıydı?

Seneler geçti yaşanmışlıkların üzerinden. *Zaman hızlı geçer*, dediler. Geçti gerçekten. Ama içimde iz bırakmadan değil, her sene kalbimde yeni bir iz bırakarak gitti.

Melike, bir gün tıp fakültesinden mezun oldu. Diplomasını aldığı anda gözümün önünden bir hayat geçti. Kır çiçekleriyle dolu, yırtık yorganlı yalnız gecelerin hayatı... O çiçek, dikenlerin arasında açmıştı. O çiçek, benim en büyük zaferimdi.

Tuğrul ve Çağrı hukukçu oldu. Adaletin peşine düştüler, bir annenin sussa da adalete inanan yüreğini temsil eder gibi. Alparslan'sa gökyüzüne sevdalandı, her yıldızda

hayalini gördü. Pilot olmak istiyordu. *Gözüm gökyüzünde kalmasın*, diyordu. Ben de ona, *gökyüzünü kalbine sığdıran çocuğum*, diyordum.

Yıllar geçti, çocuklarım büyürken biz yaşlandık. Fuat'ın saçına aklar düştü. Benim ellerim buruştu ama ellerimizi bırakmadık hiç.

Torunlarım oldu sonra. Onlar gözümün içi gibi. Her masal anlattığımda gözlerinde aynı şeyi görürüm: hayret, merak, sevgi... Bazen sorarlar. *Babaanne, sen hiç korktun mu?*

Çok, derim. Ama en çok kendi içimde kaybolmaktan korktum. Sonra biri çıktı geldi ve beni içimden buldu.

Fuat'tan bahsederim bazen. *Dedeniz, elini kana bulamadan yüreğimdeki en derin düğümleri çözen adamdı*, derim. Onlar bunu tam anlamaz. Ama bakışlarımın arkasında çözilemeyen düğümleri hissederler.

Ben, Adile'yim.

Kırılmış, kandırılmış, hiç alakası olmayan bir öcün kurbanı, çığlıkları susturulmuş, gözyaşları akıtılmış, unutulmuş, sonra yeniden hatırlanmış bir kadını. İçinde yüzlerce kırık ses taşıyan bir kadını. Ama artık o sesleri bastırmıyorum, onları sevmeyi öğrendim.

Geçmişimle barışmadım ama kabullendim. Bazı yaralar kabuk tutmaz, insan onunla yaşamayı öğrenir.

Ben, Adile. Sevgiye inancını yitirmiş ama yeniden kazanmış bir anneyim. Hayat bana dikenli bir yol verdi. Ama ben, o yolun ortasına kır çiçekleri ekdim. Her biri çocuğumun adıyla açtı.

Kördüğüm çözülmedi, belki çözülmeyecek de. Ama ben artık onunla yaşamayı biliyorum. Onu sevmeyi, onunla büyüymeyi öğrendim. Bazı düğümler çözülmek için değil, insanı hayatta tutmak için varmış. Ben işte o düğümün tam ortasındayım.

Ve ilk defa huzurluyum.

Düzenleme

Ny.ozlem

1993 yılında Tokat'ta doğan
Selma Ünlü, yazım dünyasına ilk
adımını 2005 yılında attı.

Evli ve iki çocuk annesi olan yazar,
şu an Ankara'da yaşamaktadır.

Eserlerinde okuyucuyu derin
duygusal yolculuklara çıkaran Selma
Ünlü'nün yayımlanmış kitapları
arasında *Hovarda* ve *Kördüğüm*:
Cemile bulunmaktadır.

Kördüğüm Adile,
Ephesus Yayınları tarafından
yayımlanan ilk eseridir.

📷 /selma_unllu

📷 /gonulhanekitaplar

EPHESUS

Ninova
www.ephesusyayinlari.com

"Papatya," diyor.

"Öyle narin, öyle hassas bir çiçek ki...
Bakma sen, dağ başlarında, bozkırların
ortasında bitebildiğine. Rüzgâr savurur,
yağmur ezer, güneş kavurur... Ama
sevmesini bilersen; elin değmesini,
gözünün bakışını bilersen, ziyan olup
gitmez be Adile..."

İki parmağının arasındaki papatyaya öyle
bakıyor ki sanki o çiçek değil, kendi
yüreği kopmuş da elinde tutuyor.
Sesi titriyor ama titreyen sadece sesi
değil... İçindeki pişmanlık, vakitsiz
uyanmış bir sevdanın sancısı gibi...

EPHESUS

www.ephesusgayinlari.com